LİMİTED ŞİRKETTE PAY DEVİR SÖZLEŞMESİ

Dila KOCAOĞLU
211102112

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Özel Hukuk Anabilim Dalı
Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Betül AKTAŞ ERTAN

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Aralık, 2024

LİMİTED ŞİRKETTE PAY DEVİR SÖZLEŞMESİ

Dila KOCAOĞLU
211102112
ORCID: 0000-0001-9597-3312

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Özel Hukuk Anabilim Dalı
Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Betül AKTAŞ ERTAN

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Aralık, 2024

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

DİLA KOCAOĞLU'ın "Limited Şirkette Pay Devir Sözleşmesi" başlıklı tezi 19.12.2024 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" nin ilgili maddeleri uyarınca Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik tezi oy birliğiyle/oy çokluğuyla, başarılı/başarısız olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı. Adı ve Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	Dr.Öğr.Üyesi Betül AKTAŞ ERTAN (Danışman) Maltepe Üniversitesi	.....
Üye	Dr.Öğr.Üyesi Mustafa SALDIRIM Maltepe Üniversitesi	.....
Üye	Dr.Öğr.Üyesi Ayşe Begüm KELEŞ GÜVEN Doğuş Üniversitesi	.....

Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

Bu belge, Yükseköğretim Kurulu tarafından 19.01.2021 tarihli "Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge" ile bildirilen 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında gizlenmiştir.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans ders dönemimde ve tez yazım sürecimdeki emeği, katkıları ve kıymetli görüşleri için değerli tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Betül AKTAŞ ERTAN'a teşekkürlerimi borç bilirim. Çalışmamın her aşamasında bana yol gösterdiği ve cesaret verdiği için kendisine minnettarım.

Değerli hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Begüm KELEŞ GÜVEN ve Dr. Öğr. Üyesi Mustafa SALDIRIM'a tez savunma jürisinde yer alarak sundukları katkıları için teşekkür ederim.

Meslek hayatımda olduğu gibi yüksek lisans sürecimde de tecrübesini ve bilgi birikimini aktaran, aynı zamanda bu süreçte ihtiyacım olan zamanı ve çalışma ortamını işyerinde sağlayan Av. Civan GÜNDOĞDU'ya teşekkür ederim.

Sevgili aileme; yüksek lisans sürecinde olduğu gibi yaşamımın tüm anlarında varlığını daima sevgiyle hissettiğim kardeşim Arca Seda KOCAOĞLU'na, hayatları boyunca her anımda sevgi ve desteklerini sunan, her an özlemle andığım annem Ümmügülsüm SARI ve babam Mahmut KOCAOĞLU'na çok teşekkür ederim.

Dila KOCAOĞLU

Aralık, 2024

ÖZET

LİMİTED ŞİRKETTE PAY DEVİR SÖZLEŞMESİ

Dila Kocaoğlu
Yüksek Lisans Tezi
Özel Hukuk Anabilim Dalı
Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Betül Aktaş Ertan
Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2024

Bu çalışmada limited şirkette pay kavramına ilişkin açıklamalar, pay devir sözleşmesinin kurulmasında uyulması gereken esaslar, sözleşmenin esaslı ve yan unsurları, sözleşmenin geçerlilik şartı, pay devir sözleşmesinde genel kurul kararı ve sonuçları ile pay devir sözleşmesinin hüküm ve sonuçlarına ilişkin hususlar irdelenmiştir. Belirtilen konularda detaylı bir çalışma yapılarak pay devir sözleşmesine ilişkin problemlerin tespiti ve çözümü bakımından kanun hükümleri, bilim insanlarının görüşleri ve yargı kararları çerçevesinde değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Limited şirket, pay devri, pay devir sözleşmesi.

ABSTRACT

SHARE TRANSFER AGREEMENT IN LIMITED COMPANY

Dila Kocaoplu
Master Thesis
Priwate Law Department
Master of Arts in Private Law with Thesis Programme
Thesis Advisor: Asst. Dr. Betül Aktaş Ertan
Maltepe University Graduate School, 2024

Within this study, explanations regarding the concept of shares in limited liability companies, the principles to be adhered to in the formation of share transfer agreements, the essential and ancillary elements of such agreements, the validity conditions of the agreements, the role and consequences of general assembly resolutions in share transfer agreements, as well as the provisions and outcomes of share transfer agreements have been examined. A comprehensive analysis has been conducted on these topics, evaluating the problems and solutions related to share transfer agreements within the framework of statuory provisions, scholarly opinions, and judicial decisions.

Keywords: Limited company, share transfer agreement, share transfer.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI ii

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI iii

TEŞEKKÜR iv

ÖZET v

ABSTRACT vi

İÇİNDEKİLER vii

KISALTMALAR xii

1. GİRİŞ 1

1.1 Problem 1

1.2 Amaç 1

1.3 Önem 2

1.4 Varsayımlar 2

1.5 Sınırlıklar 2

1.6 Tanımlar 2

2. LİMİTED ŞİRKETTE PAY KAVRAMI 3

2.1 Limited Şirkette Pay Kavramı ve Paya İlişkin Özel Haller 3

2.1.1 Payın itibari değeri 6

2.1.2 Payın kanunen bağlamlı olması 9

2.1.3 Primli pay 11

2.1.4 Payın senede bağlanması 11

2.1.4.1 Payın ispat aracı şeklinde senede bağlanması 14

2.1.4.2 Payın nama yazılı senede bağlanması 16

2.1.5 İmtiyazlı pay 17

2.1.6 Payın geçişi 20

3. PAYIN DEVRİ SÖZLEŞMESİ 26

3.1 Pay Devir Sözleşmesinin Tanımı, Konusu ve Amacı 26

3.1.1 Tanımı 26

3.1.2 Konusu 26

3.1.3 Amacı 26

3.2 Pay Devir Sözleşmesinin Hukuki Niteliği 27

3.3 Tarafları 28

3.3.1 Devreden 29

3.3.2 Devralan 30

3.3.3 Tarafların ehliyeti ve sözleşmenin temsilen imzalanması 32

3.4 Pay Devir Sözleşmesinin Şekli 33

3.4.1 Sözleşmenin yazılı olması 35

3.4.2 Sözleşmedeki imzaların noter tarafından onaylanması 36

3.4.3 Şekle aykırılığın hukuki sonuçları 38

3.5 Pay Devir Sözleşmesinin Unsurları 41

3.5.1 Sözleşmenin objektif esaslı unsurları 42

3.5.1.1 Belirli bir payın sözleşmeye konu olması 42

3.5.1.2 Devir iradesi 43

3.5.2 Sözleşmenin sübjektif esaslı unsurları 44

3.5.3 Sözleşmenin yan unsurları 45

3.5.3.1 Genel olarak 46
3.5.3.2 Limited şirket sözleşmesinde düzenlenen ceza koşulu 49
3.5.3.3 Pay devir sözleşmesinde düzenlenen ceza koşulu 51
3.5.3.4 Rekabet yasağı hükümleri 52
3.5.3.5 Önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları 54
3.5.3.6 Ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri 56
3.5.3.7 Pay devir sözleşmesine konulabilecek diğer kayıtlar 58
3.6 Genel Kurulun Pay Devrini Onaylaması 60
3.6.1 Şirkete devrin bildirilmesi 61
3.6.1.1 Bildirimi yapacak taraf, bildirimin şekli ve içeriği 62
3.6.1.2 Bildirimin incelenmesi 64
3.6.2 Genel kurul toplantısına ilişkin esaslar 66
3.6.2.1 Toplantının usulü 66
3.6.2.2 Toplantı ve karar nisabı 68
3.6.2.3 Devreden ortağın oy hakkı 69
3.6.3 Genel kurulun devri onaylaması 70
3.6.3.1 Genel kurul onayının sözleşmeden önce alınması 70
3.6.3.2 Genel kurul onayının sözleşmeden sonra alınması 71
3.6.3.3 Şirketin kendi paylarını iktisabında onay kararı 73
3.6.4 Genel kurul kararının geri alınıp alınamayacağı 73

3.6.5 Genel kurul onayına kadar geçen sürede yapılan işlemlerin geçerliliği sorunu ……...74

3.6.6 Genel kurul kararının hükümsüzlüğü 76

3.7 Devrin pay defterine kaydı 79

3.8 Devrin tescil ve ilanı 81

3.9 Genel kurulun pay devrini reddetmesi 83

3.9.1 Devredenin haklı nedenle çıkma hakkı 86

3.9.2 Devredenin ortaklardan tazminat talebinde bulunup bulunamayacağı 90

3.9.3 Devralanın tazminat hakkı 90

4. PAY DEVİR SÖZLEŞMESİNİN SONUÇLARI 91

4.1 Pay Devir Sözleşmesinin Devreden ve Devralan Bakımından Sonuçları 91

4.1.1 Tarafların borçlardan sorumlulukları 91

4.1.1.1 Kamu borçlarından sorumluluk 91

4.1.1.2 Ödenmemiş sermaye taahhüdünden sorumluluk 93

4.1.1.3 Ek ödeme ve yan edim yükümlülüğünden sorumluluk 95

4.1.2 Kâr payı hakkı 96

4.1.3 Rüçhan hakkı 98

4.1.4 Rekabet yasağı 98

4.1.5 Ortaklık sıfatına bağlı haklardan kaynaklanan davalar 99

4.1.6 Pay sahipleri sözleşmesinin pay devrine etkisi 100

4.1.7 Oy sözleşmesinin pay devrine etkisi 101

4.2 Pay Devir Sözleşmesinin Şirket Bakımından Sonuçları 102

4.2.1 Pay devri sonucunda şirketin tek ortaklı hale gelmesi 102

4.2.2 Pay devri sonucunda ortak sayısının elli kişiyi aşması 103

4.2.3 Pay devrinin şirket sözleşmesine etkisi 104

4.2.4 Pay devrinin şirketin yönetim ve temsiline etkisi 104

4.3 Pay Devir Sözleşmesinin Üçüncü Kişiler Bakımından Sonuçları 105

4.4 Muvazaalı Pay Devirleri 106

4.5 İnançlı Pay Devirleri 108

4.6 Zamanaşımı ile Hak Düşürücü Süreler 109

4.7 Pay Devrinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Yetkili ve Görevli Mahkeme ile Dava Şartına İlişkin Özel Durumlar 112

4.8 Pay Devrinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Tahkim 114

5. SONUÇ VE ÖNERİLER 116

KAYNAKÇA 123

ÖZ GEÇMİŞ 140

KISALTMALAR

AATUHK : 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun

Anayasa : Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

BAM : Bölge Adliye Mahkemesi

DİBK : Danıştay İçtihadı Birleştirme Kararı

E. : Esas

e.t. : Erişim Tarihi

ETK : 6267 Sayılı Türk Ticaret Kanunu

HD : Hukuk Dairesi

HMK : 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu

HUAK : 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu

K. : Karar

m. : madde

s. : Sayfa

S : Sayı

TBK : 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu

TMK : 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu

TTK **:** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu

TTSG **:** Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi

vd. **:** Ve devamı

YHGK **:** Yargıtay Hukuk Genel Kurulu

YİBK **:** Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı

1. GİRİŞ

1.1 Problem

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile limited şirkette pay devrine ilişkin pek çok değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklikler hem pozitif hukuk kuralları bağlamında hem de terminoloji bağlamında gerçekleşmiştir. Limited şirket payının devrine yönelik olarak taraflarca tanzim edilecek olan pay devir sözleşmesine ilişkin bazı hükümlerin kanunda boşluk içermesi ve doktrin,xde tartışmalı konuların bulunması nedeniyle bu konu ele alınmıştır.

1.2 Amaç

Limited şirket pay devir sözleşmesinin incelenmesi amacıyla cevaplandırılmaya çalışılan sorular ve incelenen konular şunlardır:

Çalışmanın birinci bölümünü oluşturan girişi takiben ikinci bölümünde limited şirkette pay kavramı, anlamı ve özellikleri ile çeşitli pay türleri incelenmiştir. Limited şirket payı kanunen bağlamlı olup bunun sonuçları ile payın senede bağlanmasının anlamı ve sonuçları doktrindeki görüşler ile birlikte işlenmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde pay devir sözleşmesinin tanımı, konusu ve amacı ile sözleşmenin hukuki niteliği, tarafları, sözleşmenin şekli ve şekle aykırılığın sonuçları, pay devir sözleşmesinin objektif esaslı unsurları, sübjektif esaslı unsurları ve yan unsurları, pay devrinde genel kurul kararı, devrin pay defterine kaydı ve devrin ticaret siciline tescil ve ilanı incelenmiştir.

Çalışmanın dördüncü bölümünde pay devir sözleşmesinin sonuçları ele alınmıştır. Pay devir sözleşmesinin devrin taraflar bakımından sonuçları, şirket bakımından sonuçları ve üçüncü kişiler bakımından sonuçları ile muvazaalı pay devirleri, inançlı pay devirleri, pay devrinden kaynaklanan istemlerde zamanaşımı ve hak düşürücü süreler, pay devrinden kaynaklanan uyuşmazlıklarda yetkili ve görevli mahkeme ve dava şartına ilişkin özel durumlar ile pay devrinden kaynaklanan uyuşmazlıklarda tahkim konuları incelenmiş ve sonuç bölümü ele alınmıştır.

1.3 Önem

Ülkemizde sayısal olarak en çok kurulan şirket tipi Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği verileri uyarınca limited şirkettir. Limited şirkette pay devrinde yasal zorunluluk gereği devreden ve devralan arasında pay devir sözleşmesi imzalanmalıdır. Bu sözleşmenin tarafların amacına yönelik sonuç doğurması için pek çok açıdan titizlikle tanzim edilmesi gerekmektedir. Sözleşmeyi geçersiz kılacak hükümlerin farkında olunması ve tarafların yükümlülüklerinin tespit edilmesi önem arz etmektedir.

1.4 Varsayımlar

Bu çalışmada herhangi bir varsayım bulunmamaktadır.

1.5 Sınırlıklar

Bu çalışma Türkiye Cumhuriyeti mevzuatı, yargı kararları ve bilimsel görüşlerle sınırlıdır.

1.6 Tanımlar

Bu çalışmada kullanılan terimler yasal anlamlarıyla yer almaktadır.

2. LİMİTED ŞİRKETTE PAY KAVRAMI

2.1 Limited Şirkette Pay Kavramı ve Paya İlişkin Özel Haller

Türk Ticaret Kanunu'nun "Kavram" yan başlıklı 573. maddesinde limited şirketin[1] esas sermayesinin belirli olacağı ve bu sermayenin ise esas sermaye paylarının[2] toplamından oluşacağı düzenlenmiştir[3]. Bu tutarın şirket sözleşmesinde yer alması zorunlu olup artırılması ya da eksiltilmesi ancak şirket sözleşmesinin TTK hükümlerince değiştirilmesi ile mümkün olacaktır. TTK m. 593'te, şirket sermayesinin esas sermaye paylarından oluşacağı hüküm altına alınmıştır. ETK m. 507/III uyarınca bir ortağın koymuş olduğu esas sermaye payı istisnalar hariç olmak kaydı ile bölünemez bir bütün olup bu husus "payın bütünlüğü ilkesi" olarak anılmıştır. TTK m. 583/III'te ise bu ilkenin aksine, *"Bir ortak birden fazla esas sermaye payına sahip olabilir"* düzenlemesi yer almaktadır. Dolayısıyla, bir ortak kuruluşta ya da sonrasında birden çok esas sermaye payına sahip olabileceği gibi[4], esas sermaye payının ortağın mülkiyetindeyken bölünmesi de ETK'dan farklı olarak TTK sisteminde olanaklı olacaktır[5].

Şirket sözleşmesinde aksine bir hüküm bulunmaması kaydı ile esas sermaye payının devri, üzerinde intifa hakkı kurulabilmesi, rehnedilebilmesi ve belirli şartlarda hapis hakkına da konu olabilmesi mümkündür[6]. Esas sermaye payı her ne kadar devredilebilir nitelikte olsa da payın devri limited şirketlerde TTK m. 595/IV hükmü gereğince tamamen yasaklanabilmektedir. Bu durumda esas sermaye payı üzerinde rehin hakkı ya da intifa hakkı da kurulamamaktadır çünkü alacağın devredilebilir niteliği ortadan

[1] TTK m. 1531 hükmünde "limited şirket" ve "limited ortaklık" kelimelerinin eş anlamlı kanuni terim olduğu ifade edilmiştir. Bu çalışmada "limited şirket" terimi kullanılmıştır.
[2] Doktrinde limited şirket "esas sermaye payı" kavramı ile eş anlamlı olarak "pay" veya "temel katılma payı" kavramları da kullanılmaktadır. Bu çalışmada anılan kavramlar eş anlamlı kullanılmıştır.
[3] Şener O. H. (2017) *Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık; Pulaşlı, H. (2024b). *Şirketler Hukuku Genel Esaslar.* Ankara: Adalet Yayınevi, s. 718; Poroy, R. ve Tekinalp, Ü. ve Çamoğlu, E. (2023). *Ortaklıklar Hukuku II.* İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 409.
[4] Dal, S. (2013). *Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketler Hukuku El Kitabı*. İstanbul: Legal Yayıncılık, s. 151.; Tekinalp, 2020, s. 553.
[5] Şener, 2017, s. 268.
[6] Kendigelen, A. ve Kırca, İ. (2022). *Şirketler Hukuku – Cilt III*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 150.; Pulaşlı, 2024b, s. 722-726.

kalkmaktadır[7]. Diğer yandan devrin yasaklanmaması ancak devre ilişkin kuralların yasal kuraldan daha ağır uygulanması da belli şartlarda mümkündür[8].

Limited şirkette pay kavramı temel olarak iki farklı anlama işaret etmektedir. Payın birinci anlamı şirketin esas sermayesinin miktarı belli hisselere bölünen kısımları olup bu anlamda pay "esas sermaye payı" veya "temel katılma payı"[9] olarak adlandırılmakta ve şirketin parasal/maddi yönünü oluşturmaktadır. Diğer anlamıyla pay daha geniş bir anlam etmektedir. Nitekim ek ödeme ve yan edim yükümlülüğünü de bu ikinci anlamı ile bağlantılı olup ortağın bu sıfat ile tüm hak ve yükümlülüklerini ifade eden "pay sahipliği mevkii"[10] veya "ortaklık payı"[11] anlaşılmaktadır[12]. Buna göre payın anlamı, şirket ortağının ortaklık sıfatından dolayı kendisine tanınan tüm hak ve yükümlülüklerin bütünüdür[13]. TTK m. 595'teki esas sermaye payının geçiş halleri ile TTK m. 596'da yer alan esas sermaye payı terimi, pay sahipliği mevkii ya da bir diğer anlatımla ortaklık payı anlamında kullanılmıştır[14]. Doktrinde üçüncü bir anlamıyla payın, kıymetli evrak niteliğinde bir pay senedini ifade ettiği belirtilmiştir[15].

Doktrinde ortaklık hakkı sağlayan pay ile esas sermaye payı kavramlarının farklı olduğuna dikkat çekilerek esas sermaye payı, bir limited şirket ortağının, şirketin esas sermayesine katılımındaki en az miktarını gösteren nakdi değer olarak tanımlanmıştır[16]. *Tekinalp,* "esas sermaye payı" ile bir limited şirket ortağının şirketin sermayesinin itibari değerinin bir kısmını oluşturan itibari değerin ifade edildiğini; "pay kavramı" ile esas sermayenin paylara bölünmemiş, bütünlük gösteren bir parçasının anlaşılması

[7] Pulaşlı, 2024a, s. 3455. Aksi görüş için bkz. Baş, S. (2021). "Limited Şirketlerde Payın Haczi, Rehni ve İntifa Hakkına Konu Olması." *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 11(2), 903-940, s. 918.
[8] Pulaşlı, 2024a, s. 3484. Yazar kuruluşta şirket sözleşmesine hüküm konularak ya da sonradan ortakların oybirliğiyle devir şartlarının ağırlaştırılabileceğini öngörmektedir.
[9] Arsanlı, H. (1962). *Ticaret Kanunu Şerhi, Limited Şirketler Birinci Kısım: Madde 503-517*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, s. 29.; Pulaşlı, 2024b, s. 721.
[10] Çevik, O. N. (2003). *Limited Ortaklıklar Hukuku ve Uygulaması*. Ankara: Yetkin Yayınevi, s. 211.
[11] Çamoğlu, 2023, s. 15; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 410.
[12] Dinç, S. (2017). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketin Unsurları ile Limited Şirketlerde Pay ve Ortaklık Kavramları." *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi,* 29, 135-166, s. 149.
[13] Çamoğlu, E. (2023). *Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri.* İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 15.
[14] Akın, Z. (2023). *Limited Şirketlerde Payın Devri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 30.
[15] Akın, s. 22.
[16] Pulaşlı, 2024a, s. 3448.

gerektiğini belirtmektedir[17]. Doktrindeki görüşler ve kanun hükmünden yola çıkarak pay veya esas sermaye payı kavramı ile birinci anlamıyla ortaklık haklarına ilişkin olduğu, yani şirket ortağı ile şirket arasındaki hukuki ilişkiyi ifade eden bir kavram olduğu; ikinci anlamıyla ortaklığı oluşturan kişinin ya da kişilerin sermayeden kaynaklanan haklarına ve yükümlülüklerine, ayrıca esas sermayenin ne kadar parçasına sahip olduğuna ilişkin olduğu belirtilmiştir.

Esas sermaye payının mülkiyet hakkını haiz olmak, şirket ortağına birtakım haklar sağlamaktadır. Her ortağa tanınan haklar; kâr payı hakkı (TTK m. 608), rüçhan hakkı (TTK m. 591), hazırlık dönemi faizi ödenmesi hakkı (TTK m. 609), tasfiye payı hakkı (TTK m. 643, m. 507), bedelsiz payları edinme hakkı (TTK m. 583), genel kurula katılma hakkı (TTK m. 599), oy hakkı (TTK m. 618), bilgi alma ve inceleme hakkı, genel kurul ve yönetim kurulu kararlarının hükümsüzlüğüne ve iptaline ilişkin dava açma hakkı (TTK m. 644, m. 392), yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu davası açma hakkı (TTK m. 644, m. 549-551), çıkma ve çıkmaya katılma hakkı (TTK m. 638), haklı nedenle fesih davası açma hakkı (TTK m. 636) olup azınlık hakları ise; esas sermayenin en az 1/10'unu haiz ortakların ise genel kurulu toplantıya çağırma hakkı (TTK m. 617), özel denetçi atanması için mahkemeye başvurabilme (TTK m. 635), denetime tabi limited şirkette denetçinin görevden alınması için mahkemeye başvurabilme (TTK m. 399), sulh ve ibraya engel olabilme (TTK m. 644) hakları mevcuttur[18]. Diğer yandan pay sahibi sermaye koyma borcunu, şartları varsa ek ödeme ve yan edim yükümlülüğünü ifa etmeyi, rekabet yasağına uygun davranmayı, sadakat yükümlülüğüne uygun davranmayı borçlanmaktadır. Pay sahibinin ayrıca geri verilen sermaye payını iade yükümlülüğü ve haksız ödenen kâr payı ve faizi iade yükümlülüğü de bulunmaktadır[19].

[17] Tekinalp, Ü. (2020). *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku Tek Kişi Ortaklığı, Anonim ve Limited Ortaklıklar, Ortaklıklar Topluluğu, Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme.* İstanbul: Vedat Kitapçılık; s. 553.

[18] Çebi, H. (2021). "Limited Şirkette Ortakların Hakları". *Terazi Hukuk Dergisi*, 16(177), 891-901.

[19] Can, M. E. (2011). "Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirket Ortağının Borçları ve Yükümlülükleri." *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 15(4), 1-23. s. 9-11.

2.1.1 Payın itibari değeri

Limited şirketlerde esas sermayenin paylarına ilişkin emredici düzenlemeler yer almaktadır. TTK m. 583'te esas sermaye payının itibari değerinin en az yirmi beş Türk Lirası olması gerektiği hüküm altına alınmıştır[20]. Belirlenen yirmi beş Türk Lirası'nın üzerinde itibari değer olabilecekse de ancak yirmi beş Türk Lirası'nın katları olarak belirlenebilecektir. Bu tutarın altında olan ya da yirmi beş Türk Lirası'nın katları olmayan itibari değerde çıkarılan paylar ve itibari değeri hiç olmayan paylar geçersiz olacağı gibi TTK m. 476/II uyarınca bu payları çıkaran şirket ortakları, pay sahiplerine karşı hukuken sorumluluk altında olacaktır[21]. TTK m. 583/II hükmünce limited şirkette tüm esas sermaye paylarının birbirine eşit olması şart değildir. Diğer bir anlatımla esas sermaye payları yirmi beş Türk Lirası ve bunun katları olduğu sürece, TTK m. 583 hükmünce birbirinden farklı itibari değerlere sahip olabilecektir[22].

Asgari itibari değerin altında bedel ile pay çıkarılamaması kuralının amacının, sermayenin korunması ilkesi ile bağlantılı olduğuna doktrinde işaret edilmiştir[23]. Diğer yandan, TTK m. 583/I'de istisnai bir durum olarak şirketin durumunun iyileştirilmesi amacı ile yirmi beş Türk Lirası'nın altında itibari değeri olan payların çıkarılabileceği düzenlenmiş ancak bu tutarın ne kadar altına indirilebileceğine ilişkin açıklık getirilmemiştir. Bu nedenle *Şener*, şirketin durumunun iyileştirilmesi amacıyla yirmi beş Türk Lirası'nın altında itibari değeri olan payın çıkarılabileceği durumda, en az bir kuruş olabileceği ve bu şekilde bedelin altında çıkarılan payların "iyileştirme esas sermaye payı" olduğunu belirtmektedir[24]. *Çamoğlu,* itibari değerin yirmi beş Türk Lirası'nın altına yalnızca şirketin mali durumunun iyileştirilmesi bağlamında ve sıfırlanmamak koşuluyla indirilebileceği görüşündedir[25]. *Tekinalp,* şirketin durumunun

[20] TTK'nın getirdiği m. 573/I ve m. 583 gibi bazı hükümlerin limited şirket payının anonim şirket payına yakınlaştığı yönünde bkz. Kendigelen, A. (2016). *Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 487; Bahtiyar, M. (2024). *Ortaklıklar Hukuku.* İstanbul: Beta Yayınevi, s. 108. s. 353. Bu görüşün eleştirisi niteliğinde olan, sermayenin paylara bölünmediği, anonim şirket ile yapısal fark bulunduğu ve yaklaşmanın kabul edilemeyeceğine ilişkin bkz. Tekinalp, 2020, s. 553.
[21] Şener, 2017, s. 263-264.
[22] Pulaşlı, 2024a, s. 719; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 410; Dinç, 2017, s. 143.
[23] Şener, 2017, s. 265.
[24] Şener, 2017, s. 264.
[25] Çamoğlu, 2023, s. 15. Aynı yönde bkz. Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 410.

iyileştirilmesi, zararlarının dışarı atılması, eski payların itfa edilmesi için gerekli olmak kaydıyla indirilebileceği görüşündedir[26].

Limited şirkette esas sermaye miktarı en az 50.000 TL olmalıdır. TTK m. 580/I'de esas sermayenin en az 10.000 TL olacağı, TTK m. 580/II'de bu tutarın Cumhurbaşkanı Kararı ile en az on katına kadar artırılabileceği düzenlenmiştir. Bu hükme istinaden 24.11.2023 tarihli 7887 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı[27] ile 01.01.2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere[28] limited şirket en az esas sermaye tutarı 50.000 TL'ye yükseltilmiştir[29]. Şirketin esas sermayesi şirket sözleşmesinde belirtilmesi zorunlu unsurlardan bulunduğu için asgari sermaye koşulunu sağlamayan ya da itibari değer bakımından Kanun'un emredici hükümlerine aykırı şirket sözleşmesinin imzalanması ile limited şirketin kurulması mümkün olmayacak ve tescil istemi de reddedilecektir. Esas sermayenin fiilen azalmış olması halinde dahi asgari miktarın altına düşülemez[30]. Limited şirketlerin esas sermayesine ilişkin herhangi bir azami sınır düzenlenmemiştir.

Limited şirkette asgari esas sermaye belirlenmesine yönelik amaç şirket alacaklılarını korumak ve şirket alacaklılarına güvence sağlamaktır[31]. Esas sermaye, alacaklılar için garanti fonu ve karşılık işlevi görmek olduğundan sermayeden iade niteliğindeki her ödeme tasfiye ya da sermaye azaltılması hariç olmak kaydıyla yasaktır[32].

Esas sermayenin paylara bölünebilmesi hususuna ilişkin olarak, TTK m. 583/II'de *"Bir esas sermaye payının vereceği oyun, 618 inci madde uyarınca itibarî değere göre hesaplanması, esas sermaye payının bölünmesi değildir."* hükmü açıkça düzenlenmiştir. Atıfta bulunulan maddede istisnalar hariç olmak kaydı ile şirket ortaklarının esas

[26] Tekinalp, 2020, s. 553.
[27] **7887 sayılı Cumhurbaşkanı Kararnamesi.** (2023). T.C. Resmi Gazete. 32380. 25.11.2023.
[28] 25/11/2023 tarihli ve 32380 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 24/11/2023 tarihli ve 7887 sayılı Cumhurbaşkanı Kararının eki Kararın ikinci maddesi 01.01.2024 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde değiştirilerek düzeltilmiştir.
[29] T.C. Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü E-50035491-433.99-00092124772 sayılı yazı ile dağıtım yerlerine 01.01.2024 tarihinden itibaren tescil başvurularında ticaret sicil müdürlüklerinin yeni tescil başvurularında asgari sermaye tutarının uygulanması gerektiği ve mevcut şirketler bakımından eski düzenlemede yer alan asgari sermayenin geçerli olacağı belirtilmiştir. Mevcut şirketler bakımından bu kuralın uygulanmamasına yönelik eleştiriler için bkz. Yasan, M. (2024a). 7887 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı Işığında Limited Şirketler İçin Asgari Sermaye Kuralının Miktar Açısından Yeterliliği ve Sürdürülebilirliği Sorunu. Regesta Ticaret Hukuku Dergisi. 9(1). 121-146, s. 128.
[30] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 409.
[31] Akın, s. 34.
[32] Çebi, H. (2023a). *Limited Şirketler Hukuku.* Ankara: Adalet Yayınevi, s. 47-48.

sermaye paylarının itibari değerine göre bir hesaplama ile sahip oldukları oy hakkının hesaplanacağı ve her yirmi beş Türk Lirası'nın bir oy hakkı vereceği düzenlenmiştir. Esas sermayenin bir bütün olması nedeniyle pay yalnızca oy hakkı bakımından değil; kâr payında, rüçhan hakkında, tasfiye payında da belirleyici olmaktadır. Ancak TTK m. 583/II hükmünce, limited şirket sermayesinin paylarının "hesaben" bölündüğü kabul edilmektedir[33]. Bu durum aynı zamanda limited şirket ile anonim şirket arasındaki bir farktır[34]. Zira TTK m. 476 ve m. 477'de anonim şirketin sermayesinin paylara bölündüğü ancak payın şirkete karşı bölünemeyeceği açıkça düzenlenmiştir. Ancak bir diğer görüşe göre gerekçede belirtilen ibare yanıltıcı olup esas sermaye payının bölünmesi ve sermayenin paylara bölünmesi birbirinden farklı değerlendirilmeli, netice olarak da esas sermaye payının, esas sermaye paylarına bölündüğü kabul edilmelidir[35].

ETK'daki "tek ortak, tek pay" ilkesi, TTK ile terk edilmiştir[36]. ETK sisteminde, ortak sayısı ile bölünme esası uyarınca ortağın şirketteki oy hakkı belirlenmekte ve her ortağın farklı oy hakkı bulunmasına rağmen sermaye payı bir pay olarak ifade edilmekteydi ve belirtilen şekildeki paylar, istisnalar hariç olmak kaydı ile miras ile kendiliğinden ya da devir sebebiyle genel kurul kararı ile önce bölünüp sonra devredilmedikçe bölünemez nitelikteydi[37]. TTK ile bu kuralın aksine bir ortağın birden çok esas sermaye payına sahip olabilmesine olanak tanınarak; esas sermaye payının bağışlanması veya devri işlemlerinde bölünmesi gereği ortadan kalkmış, rehin, haciz ve intifa haklarının bir esas sermaye payına yüklenerek tüm limited şirketin ayni bir sınırlamaya maruz kalması gibi sakıncalar engellenmiş, oy hakkında sınırlama ya da ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin bir paya özgülenmesine ve bir payın imtiyazlı

---

[33] TTK m. 583/III gerekçesi uyarınca "*Anonim şirkette sermaye paylara bölünmüştür, limited şirketde ise esas sermaye payı, bazı hakların belirlenebilmesi ve kullanılabilmesi amacıyla hesabi olarak bölünür. Payın hesaben bölünmesi, payın verdiği oy hakkının hesaplanmasına ve temettünün belirlenmesine ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin uygulanmasına hizmet eder.;* Pulaşlı, 2024b, s. 720-721; Eriş, G. (2017). *Açıklamalı – İçtihatlı 6335 – 6552 – 6728 Sayılı Kanunlarla Güncellenmiş TTK Hükümlerine Göre Ticari İşletme ve Şirketler Cilt III,* Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 2919.; Pulaşlı, 2024a, s. 3484; Tekinalp, 2020, s. 524. Aksi görüş için bkz. Çebi, 2023a, s. 47.

[34] Bu hükümler karşısında limited şirketlerde de sermayenin paylara bölündüğünün kabulü edilmesi gerektiği ancak bu durumun; anonim şirketlerde sermayenin bölünmüşlüğüne bağlanan tüm hukuki sonuçları limited şirketler için de geçerli hale getirmediği yönünde bkz. Kırca, İ., Şehirali Çelik F. H., Manavgat, Ç. (2013). *Anonim Şirketler Hukuku Cilt.,* Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları. s. 103-104.

[35] Çebi, 2023a, s. 47; Bahtiyar, s. 352-353; Kendigelen ve Kırca, s. 146.

[36] Çamoğlu, 2023, s. 15; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. .410; Tekinalp, Ü., Çamoğlu E. (2012) *6101 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Ticari Mevzuat*, İstanbul: Vedat Kitapçılık. s. 278.

[37] Pulaşlı, 2024a, s. 3449.

olmasına olanak sağlanmıştır[38]. Böylelikle esas sermaye payına bir tür özerklik sağlanmıştır[39]. Bu nedenle limited şirket sözleşmesinde esas sermaye paylarının sayısı ve itibari değerlerinin gösterilmesi mecburidir[40].

2.1.2 Payın kanunen bağlamlı olması

Payın devrini sınırlayan, birtakım koşullara bağlayan veya yasaklayan düzenlemeler; bağlam hükmü olarak ifade edilmektedir[41]. Bağlam, ekonomik olarak ticari bir sınırlamadır[42]. Bağlam hükümleri şirket sözleşmesi ile öngörülen bağlam ya da kanuni bağlam olarak iki çeşittir ve limited şirkette esas sermaye payının devri kural olarak genel kurul onayı ile hüküm ifade ettiğinden limited şirket esas sermaye payları kanunen bağlamlıdır[43]. Bu husus TTK m. 595/II'de düzenlenmiştir. Limited şirketlerde sermayeden ziyade kişisel ögelerin hakim olduğu düşüncesiyle esas sermaye paylarının kanunen bağlamlı olarak düzenlendiği ifade edilmiştir[44]. Bununla birlikte şahıs şirketi niteliğinin ön planda olması ve şirket paylarının ticaret konusu olmasının önüne geçilmesi istenmiştir[45]. Ancak yine aynı hükümde kanun koyucu şirket sözleşmesi ile genel kurul onayı şartının kaldırılabileceğini düzenlemiştir. Bu nedenle hüküm emredici nitelikte değildir. Buna rağmen şirketin kuruluşundan sonra devir yasağına ilişkin ya da devrin ağırlaştırılmasına ilişkin olarak şirket sözleşmesine hüküm konulması mümkündür. TTK m. 621/I-c hükmünce genel kurulda temsil edilen oyların en az üçte ikisi ve oy hakkı bulunan sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bulunması halinde

---

[38] Arslanlı, H. (1962), *Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C III, Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Ortaklıklar (TTK md. 457-484), Limited Ortaklıklar (TTK md. 503-556).* İstanbul: Temel Yayınları, s. 116; Yıldız, S. (2007). *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Şirketler Hukuku*. İstanbul: Arıkan Yayıncılık, s. 113; Pulaşlı, 2024b, s. 719.

[39] Çamoğlu, 2023, s. 15.

[40] Şener, 2017, s. 49; Pulaşlı, 2024b, s. 718.

[41] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 1145

[42] Memiş, T. (2022). "Bağlam Hükümlerini, Özellikle Kaçış Klozunu Yeniden Düşünmek." Bahtiyar, M. , Tevetoğlu, M. , Aktaş Ertan, B., Şua, M. F., Gökdemir Tamer, T., Tokbaş, H. (Ed.) *Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri 2022 (II. Ticaret Hukuku Kongresi),* içinde. İstanbul: Aristo Yayınevi, 259-276, s. 261.

[43]Kendigelen ve Kırca, s. 171; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s. 878.; Pulaşlı, 2024b, s. 749; Bozkurt, T. (2021). "Limited Şirkette Esas Sermaye Payının Devri, Devir Sınırlamaları ve Özellikle Yasal İntikallerde Ortaya Çıkabilecek Bazı Sorunlar" İçinde: *Ticaret Hukukunda Genç Yaklaşımlar*. (Ed.) Çolgar, E.T. ve Kayıklık, A. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 363-422, s. 367.

[44] Pulaşlı, 2024a, s. 3484. Yazar aynı gerekçe ile intifa hakkında payın intifa hakkı tarafından temsil edilmesi dolayısıyla, intifa hakkı kurulmasında da TTK m. 595 hükmünün uygulandığını çünkü şirketin iç işlerine şirket ortaklarının istemediği kişilerin katılmasının ancak bu şekilde engellenebileceğini vurgulamaktadır. Aynı durumun rehin hakkı kurulmasında da geçerli olduğunu ifade etmektedir.

[45] Çağa, B. (1974). "Limited Şirkette Ortaklık Payının Devri." *Batider*. *7*(3), 581-602, s. 593.

pay devrinin sınırlandırılması, yasaklanması veya kolaylaştırılması mümkün olup[46] bu yöndeki kararlar önemli kararlardan sayılmıştır[47]. Doktrinde ise devir yasağının genel kurulda ortakların oybirliği ile karar almasına bağlı olduğu yönündeki görüşe göre bunun nedeni, pay devri ile ilgili kuralların şirket sözleşmesinde yer alması ile birlikte ortaklar lehine statüsel, bir diğer anlatımla esas sözleşmesel kazanılmış hak oluşturmasıdır[48]. Bir başka görüşe göre limited şirketin kuruluşunda pay devrini sınırlandıran şirket sözleşmesi hükmü olmamasına rağmen, şirketin kurulmasından sonra pay devrini sınırlandıran hükümler konulması mümkün olmayıp buna yönelik bağlam hükmü ölçülülük ve eşitlik ilkelerine aykırılık oluşturacağından iptali sağlanabilecektir[49].

TTK m. 593 hükmü ve bu hükmün gerekçesi uyarınca esas sermaye payının devri ya da kanun gereği geçişi mümkün olmakla birlikte, her ikisinde de bazı yasal sınırlamalar bulunmaktadır. Hükmün gerekçesinde bağlamın emredici olmadığından, nitekim genel kurul onayının hafifletilebileceğinden ya da belli birtakım hallere özgüleyebileceğinden veya kaldırılabileceğinden söz edilmiştir. Devir bakımından getirilen sınırlamalar devrin şirket ortakları arasında yapılması halinde geçerliyken, şirketin kendi hisselerini edinmesinde geçerli olmayacaktır[50].

Bağlam hükümleri mülkiyetin devri ile intifa hakkı tesisinde uygulama alanı bulurken, rehin hakkının tesis edilmesini önleyici bir rolü bulunmamaktadır[51]. Bu nedenle rehin hakkı nedeniyle ve aynı şekilde icra nedeniyle payın paraya çevrilmesi durumunda TTK

---

[46] Yargıtay 11. HD. 30.06.2020, 2019/5133 E., 2020/3333 K; Yargıtay 11. HD 01.06.2022, 2021/1602 E., 2022/4312 K. (hukukturk.com e.t. 02.10.2024).

[47] Çoştan, H. (2015). "Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları". *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*. 1(1), 65-74.

[48] Çağa, 1974, s. 594; Pulaşlı, 2024b, s. 750.

[49] Karasu, R. (2015). "Emredici Hükümler İlkesinin Kapalı Tip Anonim Şirketler ve Limited Şirketler Açısından Doğurduğu Sorunlar ve Çözüm Önerileri." *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 1(1), 115-132, s. 129.

[50] TTK m. 593 ve hükmün gerekçesi *"Esas sermaye payı hem devredilebilir hem de mirasla geçer. Ancak her iki tür geçişte de bazı kanunî sınırlamalar vardır. Bu sınırlamaların bazıları emredici nitelik taşımaz, bu sebeple şirket sözleşmesi ile kaldırılabilir; şekil gibi bazı hükümler emredici niteliktedir. Tasarının 593 üncü maddesinin sistemi şöyle özetlenebilir: Esas sözleşme payı kanunen bağlamlıdır; yani devri çeşitli sebeplerle ve farklı şekillerde sınırlandırılmıştır. Ancak, bağlam her geçiş türü için ve her bakımdan emredici değildir. Şirket sözleşmesi, 593 üncü maddede öngörülen genel kurulun onayını hafifletebilir, belirli bazı hallere özgüleyebilir, hatta kaldırabilir. Bağlam 612 nci maddenin ikinci fıkrasında öngörülen durumlarda bir limited şirketin kendi hisse senetlerini iktisap etmesi varsayımında uygulanmaz. Devri sınırlayan hükümler, devrin ortaklar arasında yapılması halinde de geçerlidir."*

[51] Kirkit, E. (2022). "Anonim Şirketlerde Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri Üzerinde Rehin Hakkının Kurulması." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. Cilt: 71 Sayı: 4. 1481-1507. S. 1488.

m. 596/II gereğince şirketin payı iktisap eden kişiyi onaylamama hakkı da kanunda düzenlenmiştir.

2.1.3 Primli pay

TTK m. 583/IV uyarınca, itibari değerin üzerinde pay çıkarılması, yani primli payların çıkarılması olanaklıdır. Şirketin gerçek değerinin esas sermaye tutarını aşması, aktif değer olarak bilançoya geçirilemeyen şeylerin değerlendirilmesi, şirketin malvarlığının kullanılabilir bir kaynağa çevrilmesi, kuruluş giderlerinin prim ile karşılanması gibi nedenlerle primli pay ihraç edilebilmektedir[52]. Primin niteliği doktrinde yan edim yükümlülüğü olarak nitelendirilmiş ve esas sermayenin korunması ilkesinden bağımsız olduğu değerlendirilmiştir[53]. Ayrıca TTK m. 590 hükmünce, kuruluşta ya da sermaye artırımında primin peşin ödenmesi gerekmektedir.

Şirket ortaklarının primli payları eşit şekilde üstlenmeleri şart olmayıp farklı miktarda getirecekleri sermaye ile eşdeğer olmayan şekilde yüklenmeleri olanaklıdır[54]. TTK m. 519/II-a hükmünce bu primlerin kanuni yedek akçeye eklenmesi gerekmektedir. Bu nedenle primli pay, uygulamada mali yapısı kuvvetli olan şirketler tarafından çıkarılmaktadır[55]. Ancak yeni ihraç edilecek payların primli olsa da payın gerçek değerinin altında olması mevcut payların gerçek değerinin de düşmesine neden olduğu için, ihraç edilecek payların primi ile itibari değer toplamının gerçek pay değerine denk olacak şekilde belirlenmesi daha uygun olmaktadır[56].

2.1.4 Payın senede bağlanması

TTK m. 593/II'de esas sermaye pay senetlerinin düzenlenebileceği; bunun ya ispat aracı şeklinde ya da nama yazılı olabileceği yer almaktadır. Ancak payın senede bağlanması zorunlu değil, ihtiyaridir ve azlığın talebine rağmen pay senedi basılması zorunluluk

[52] Ayrıntılı bilgi için bkz. Özelci, Y. B. (2020). *Anonim Şirketlerde Primli Paylar.* Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, s. 33-38.
[53] Şener, 2017, s. 266.
[54] Akın, s. 35.
[55] Tekinalp, 2020, s. 534.
[56] Kırca, İ. (2020). "Halka Açık Olmayan Anonim Şirketler ile Limited Şirketlerin Paylarını Gerçek Değerinden İhraç Etmeleri Zorunlu Mudur?" *Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.* 36(1). 5-28, s. 9.

olarak öngörülmemiştir[57]. TTK m. 593/II'nin gerekçesinde, bu payın senede bağlanmasının herhangi bir dolaşım ve devir kolaylığı sağlamayacağına ve payın geçişine ilişkin TTK m. 595 vd. hükümlerinin uygulanması gerektiğine işaret edilmiştir. Bu nedenle payın nama yazılı bir senede bağlanmış olmasının pay devri kolaylığına herhangi bir etkisi olmayıp yalnızca ispat kolaylığı sağlamaktadır[58]. Senede bağlanmayan paylar çıplak paydır[59].

ETK m. 503'te ortaklarca konulan sermaye için pay senedi çıkarılamayacağı düzenlenmiştir. TTK'dan önceki dönemde payları temsil etmek amacıyla senet çıkarılmakta ancak bu senetler yalnızca ispat vasıtası taşımakta ve ortağın sermaye payının tamamını haiz olması gerekmekteydi[60]. Limited şirket esas sermaye payına ilişkin pay senetleri düzenlenmesi, TTK m. 593/II'nin gerekçesine göre limited şirket payını anonim şirket payına dönüştürmeyecek ya da yakınlaştırmayacaktır. Yargıtay da bir kararında aynı hususa işaret etmektedir[61].

Limited şirkette çıkarılacak senetlerin emre yazılı veya hamiline yazılı olarak düzenlenmesi de mümkün değildir[62]. Nitekim TTK m. 593/III'te bu senetlerin nama yazılı olarak veya ispat aracı şeklinde düzenlenebileceği hükmü yer almaktadır.

Esas sermaye payının senede bağlanması olanaklı ancak zorunlu olmadığından, uygulamada genel olarak limited şirket payları senede bağlanmamaktadır[63]. Ancak yine

---

[57] Sezgin Huysal, A. (2016). "Limited Şirketlerde Nama Yazılı Pay Senedinin Hukuki Niteliği." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 22(1), 317-346, s. 325.

[58] Ayan, Ö. (2019). "Ölümün Şirketler Hukuku İlişkilerine Etkileri." *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 21(1), 1-25, s. 19.; Özdemir, İ. A. (2024). "Mirasbırakanın Anonim ve Limited Ortaklıklardaki Payını Muvazaalı Olarak Devri." *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 28(1), 309-350, s. 317.

[59] Bahar Sayın, H. (2019). "Limited Şirketlerde Yan Edim Yükümlülüğünün Hizmet Ettiği Amaç ve Konusu." *Ankara Hacı Bayram Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 23(1), 25-59, s. 29.

[60] Altaş, S. (2024). Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketler. Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 292.

[61] Yargıtay 12. HD, 29.11.2016, E. 2016/30527, K. 2016/23256, (e.t. 01.07.2023) *"...O halde, limited şirketlerde pay senetleri birer ispat vasıtası niteliğinde olup, pay senedinin teslimi ile ortaklık hakkı devir ve temlik edilemez ve yine aynı sebeple bu haklar üzerine rehin ve haciz konulamaz. Pay senetlerinin kazanılması ile sermaye payı devralınmış olmaz. Esas sermaye payının devredilebilmesi 6102 Sayılı Kanunun 595 ve 596. maddesi hükümleri şartlarında mümkündür.*
Buna göre pay senedinin teslimi ortaklık hakkının devrini sağlamadığından, pay senedinin haczedilmesi borçlunun, limited şirketteki ortaklık payının haczedildiği sonucunu doğurmaz. Yukarıda da belirtildiği üzere, ortaklık payı, limited şirkete haciz yazısının tebliği ile haczedilebileceği gibi icra memurunun mahalline (şirket merkezine) bizzat giderek, haczi şirkete tebliğ etmek ve pay defterine işlenmesini sağlamak suretiyle bu hususu tutanakla tespit ederek pay haczini yapması mümkündür...

[62] Sezgin Huysal, s. 318; Tekinalp, 2020, s. 555; Tütüncü, M. (2017). *Hakim Şirketin Azınlığın Paylarını Satın Alma Hakkı (Squeeze-Out) -TTK md. 208-.* On İki Levha Yayıncılık, s. 719.

de şirket payı senede bağlanacaksa, bu konuda TTK'da açıklık olmamasına rağmen, bir görüşe göre yetkinin şirket müdürlerine ait olduğu[64], bir diğer görüş uyarınca genel kurulun karar vermesi ve müdür ya da müdürlerin bu kararı uygulaması gerektiği ifade edilmektedir[65]. Limited şirkette birden çok müdür bulunmaktaysa, bir görüşe göre bu halde TTK'da açık bir hüküm olmadığından ve TTK m. 629/I hükmü ile anonim şirket hükümlerinin uygulanmasına yönelik atıf bulunduğundan; çift imza ile senedin düzenlenmesi[66], diğer görüşe göre müdürler kurulunun karar alması[67] gerekmektedir.

Payın senede bağlanması durumunda her ortağa bir senet düzenlenmesi zorunlu olmayıp esas sermaye pay grupları ve paylarını temsilen birden fazla senet çıkarılabilmektedir[68]. Şayet esas sermaye pay senedi düzenlenmişse, pay senedinin üzerine şirketin ticaret unvanı, esas sermayesinin miktarı, şirket ortağının adı ve soyadı ile ikametgahı, maliki olduğu esas sermaye payının miktarı, itibari değeri ile tarih yer almalıdır[69]. Ayrıca bu senetlerde TTK m. 593/II uyarınca ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri, ağırlaştırılmış veya tüm ortakları kapsayacak biçimde düzenlenmiş rekabet yasağı, şirket sözleşmesinde öngörülen önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım haklarının açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Bu kayıtları içermeyen bir esas sermaye pay senedi ise geçersiz olacaktır[70]. TTK m. 593/II hükmünde sayılan bu kayıtlar, TTK m. 577 gereğince şirket sözleşmesinde öngörülmesi kaydıyla bağlayıcı olan hususlar[71]

---

[63] Şener, 2017, s. 269.
[64] Çebi, 2023a, s. 301; Şener, 2017, s. 269; Sezgin Huysal, s. 325.
[65] Pulaşlı, Şerh, s. 2008.
[66] Şener, 2017, s. 272.
[67] Sezgin Huysal, s. 325.
[68] Çamoğlu, 2023, s. 15.
[69] Çebi, 2023, s. 301.
[70] Tekinalp, 2020, s. 554; Çebi, 2023a, s. 301.
[71] TTK m. 577 uyarınca şirket sözleşmesinde öngörülmesi şartıyla bağlayıcı olan hükümler şunlardır: a) esas sermaye paylarının devrinin sınırlandırılmasına ilişkin kanuni hükümlerden ayrılan düzenlemeler. b) Ortaklara veya şirkete, esas sermaye payları ile ilgili olarak önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları tanınması. c) Ek ödeme yükümlülüklerinin öngörülmesi, bunların şekli ve kapsamı. d) Yan edim yükümlülüklerinin öngörülmesi, bunların şekli ve kapsamı. e) Belirli veya belirlenebilir ortaklara veto hakkı veya bir genel kurul kararının oylanması sonucunda oyların eşit çıkması hâlinde bazı ortaklara üstün oy hakkı tanıyan hükümler. f) Kanunda ya da şirket sözleşmesinde öngörülmüş bulunan yükümlülüklerin hiç ya da zamanında yerine getirilmemeleri hâlinde uygulanabilecek sözleşme cezası hükümleri. g) Kanuni düzenlemeden ayrılan rekabet yasağına ilişkin hükümler. h) Genel kurulun toplantıya çağrılmasına ilişkin özel hak tanıyan hükümler. ı) Genel kurulda karar almaya, oy hakkına ve oy hakkının hesaplanmasına ilişkin kanuni düzenlemeden ayrılan hükümler. i) Şirket yönetiminin üçüncü bir kişiye bırakılmasına ilişkin yetki hükümleri. j) Bilanço kârının kullanılması hakkında kanundan ayrılan hükümler. k) Çıkma hakkının tanınması ile bunun kullanılmasının şartları, bu hâllerde ödenecek olan ayrılma akçesinin türü ve tutarı. l) Ortağın şirketten çıkarılmasına ilişkin özel sebepleri gösteren hükümler. m) Kanunda belirtilenler dışında öngörülen sona erme sebeplerine dair hükümler.

arasında sayılmıştır. *Tekinalp,* TTK m. 593/II'de belirtilen kayıtların ticaret sicilinin olumlu etkisini göstermeyeceğini, yani şirket tarafından düzenlenecek bu senetlere yazılmasının üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceğini ifade etmektedir[72]. TTK m. 587'de şirket sözleşmesinin ticaret siciline tescil edileceği ve TTSG'de ilan edileceği ancak şirket sözleşmesinde aynı maddede sayılan hususlar dışındaki kayıtların TTK m. 36/I hükmünün (ticaret sicilinin olumlu etkisi) uygulanmayacağı düzenlenmiştir[73]. Aynı yönde *Dinç,* bu senetlerdeki kayıtların üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceğini ve TTK m. 577'deki kayıtlarda ticaret sicilinin olumlu etkisinin olmayacağını ve TTK m. 36 hükmünden yararlanamayacağını belirtmektedir[74]. Bununla birlikte hem TTK m. 583/1-j'de ve hem de TTK m. 595/I-c.3'te birlikte yer alan, örtüşen şirket sözleşmesi hükümleri tescilin olumlu fonksiyonu gereğince her halükarda üçüncü kişiler tarafından bilindiği asıldır[75]. Ticaret sicilinin olumlu fonksiyonu gereğince üçüncü kişilerin bu kayıtları bildiği kanuni bir karinedir ve aksi ispat edilemez niteliktedir[76].

2.1.4.1 Payın ispat aracı şeklinde senede bağlanması

TTK m. 593/II uyarınca esas sermaye paylarının senede bağlanmasının birinci yolu ispat aracı şeklinde senede bağlanmasıdır. Bu halde esas sermaye payı, nama ya da eksik nama yazılı olma yahut ibraz zorunluluğu gibi bir kıymetli evrak kaydını içermez ancak esas sermaye payı yazılı hale gelir ve bu şekilde düzenlenen senetler hukuki niteliği bakımından ortağın, ortaklık sıfatını ispatlayan bir ispat aracı ve esas sermaye borcunu ifa ettiğini gösteren bir makbuz niteliğinde belgedir[77].

Payın ispat aracı şeklinde senede bağlanması halinde bu senedin üzerine TTK m. 593/II'ye göre şirketin ticaret unvanı, şirketin esas sermaye miktarı, ortağın adı ve

---

[72] Tekinalp, 2020, s. 554.
[73] TTK m. 25 hükmünce ticaret siciline tescil edilen ve ilan edilen tüm hükümlerin sicilin olumlu etkisini göstermemesi, yalnızca TTK m. 587'e sayılan hususlar bakımından sicilin olumlu etkisinin mevcut olması, Ticaret Sicil Yönetmeliği m. 91 ile TTK m. 577'yi genişleten hususlar bulunması nedeniyle konunun karmaşıklaştırılması dolayısıyla kanunun tescil ve ilan zorunluluğu getirdiği bütün hükümlerin sicilin olumlu etkisine tabi olmasının bilimsel olarak daha doğru bir yaklaşım olacağı yönündeki görüş için bkz. Çamoğlu, 2023, s. 34.
[74] Dinç, 2017, s. 144-145; Tekinalp, 2020, s. 554.
[75] Karaege, Ö. (2020). "*Ticaret Sicili Kayıtlarının Üçüncü Kişiler Bakımından Etkisi*." Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 10 (2), 461-493. S. 464.
[76] Karayalçın, Y. (1975). "*Türk Hukukunda Ticaret Siciline Tescilin Etkileri*." Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi. 8(2). 1-29. s. 15.
[77] Tekinalp, 2020, s. 555.

soyadı ile yerleşim yeri, ortağa ait esas sermaye pay miktarı, payların itibari değeri ve tarih yer almalıdır.

Moroğlu, TTK m. 593/II c.1'deki *"ispat aracı şeklinde veya nama yazılı"* ifadesini, bir hukuki belirsizlik olduğu gerekçesiyle eleştirmektedir. Yazar, nama yazılı senedin ispat aracı fonksiyonu taşıdığı kastı ile düzenlendiyse, ayrıca bir de ispat aracı şeklinde senede hükümde yer verilmemesi gerektiğini; ancak nama yazılı senet ile hakkın senede bağlı olduğu bir kıymetli evrak kast ediliyorsa bu defa da ispat aracı şeklinde adi senede gerek kalmadığı görüşündedir[78]. Bu görüşten yola çıkan yazar, TTK m. 593/II c.1 metninin "Esas sermaye payları için isbat aracı niteliğinde senetler düzenlenir." Olarak düzenlenmesi gerektiğini ifade etmektedir[79]. *Kendigelen ve Kırca* ise nama yazılı düzenlenen senetlerin nama yazılı kıymetli evrak vasfını haiz olduğu görüşündedir[80]. *Pulaşlı*, bu türden nama yazılı düzenlenmiş senetlerin herhangi bir şekilde devir ve dolaşım bakımından kolaylık sağlanmadığı, TTK m. 595'teki kuralların değişmeyeceğini, ispat bağlamında kolaylık sağladığını, kıymetli evrak niteliğinde olmadığını[81], *Çamoğlu,* bu türden senetlerde TTK m. 595/I'in uygulanacağını ancak pay devrinde genel kurul onayının kaldırılması ve TTK m. 577/I-a uyarınca şirket sözleşmesinde yapılacak düzenleme neticesinde devir beyanı ve senedin zilyetliğinin devri ile pay devir işlevinde nama yazılı senedin işlev görebileceğini[82], *Yıldız*, nama yazılı senetler bakımından TTK m. 595'teki devir şartlarının kıymetli evrakın özelliklerine aykırılığı nedeniyle bu senetlerin yalnızca ispat kolaylığı sağladığını ve istisnaen şirket sözleşmesinde belirli hakların kullanılması bakımından pay senedinin ibrazının zorunlu kılınabileceğini[83], *Bilgili/Demirkapı* bu senetlerin kıymetli evrak vasfını haiz olmadığını ve nama yazılı senedin ortaklığı ispatlayıcı belge niteliğinde olduğunu[84]*, Tekinalp*, nama yazılı senet ibraz edilmedikçe şirketin pay defterine senedi ibraz etmeyen kişiyi kaydetmekten kaçınabileceğini ve nama yazılı senedin esas

[78] Moroğlu, E. (2016) *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (Başlangıç Hükümleri, Ticari İşletme, Ticaret Şirketleri, Kıymetli Evrak ve Son Hükümler) Değerlendirme ve Öneriler.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 376-377.
[79] Moroğlu, 2016, s. 378.
[80] Kendigelen ve Kırca, s. 150-152.
[81] Pulaşlı, 2024a, s. 3478; Pulaşlı, 2024b, s. 744-746.
[82] Çamoğlu, 2023, s. 50; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 434.
[83] Yıldız, S. *(2007). Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku.* İstanbul: s. 133-134.
[84] Bilgili, F. ve Demirkapı, E. (2013). *Şirketler Hukuku,* Bursa: s. 720-721.

işlevinin genel kurul onayının pay devrinde kaldırılması durumunda işlevli hale geleceğini[85], *Şener,* limited şirket esas sermaye payının nama yazılı senede bağlanması halinde nama yazılı hisse senedine benzer bir hukuki durum yaratılmadığını ve nama yazılı ismiyle anılmalarına rağmen kanunen emre yazılı senetler olduğunu, dolayısıyla ciro ile devredileceğini ifade etmekte ancak limited ortaklık pay senetlerinin gerçek anlamda nama yazılı olduğunu ve kanunen emre yazılı olmadığını[86], *Sezgin Huysal,* TTK m. 595 hükmünün nama yazılı senedin kıymetli evrak vasfını kaldırmayacağını[87], *Dinç,* pay senetlerinin kıymetli evrak niteliğini haiz olmadığını[88], *Yasan*, bu senetlerin kıymetli evrak vasfını haiz olmadığı ve yalnızca ispat aracı vasfını haiz olduğunu[89], *Bahtiyar*, bu senetlerin kıymetli evrak vasfını haiz olduğunu ancak payın devrinde TTK m. 595'e uygun devir sözleşmesi tanzim edilmesi gerektiğini[90] belirtmektedir. Bizim de katıldığımız görüşe göre TTK m. 593/II'ye göre nama yazılı düzenlenmiş senetler herhangi bir şekilde devir ve dolaşım bakımından kolaylık sağlamamakta ve TTK m. 595'teki kurallar değişmemektedir.

2.1.4.2 Payın nama yazılı senede bağlanması

TTK m. 593/II uyarınca esas sermaye paylarının senede bağlanmasının ikinci yolu esas sermaye payının nama yazılı senede bağlanmasıdır. Kıymetli evrakın devir şekillerine göre yapılan sınıflamada yer alan nama yazılı senet, TTK m. 654 hükmünce belirli bir kişinin adına yazılı olan ancak emrine kaydını içermeyen, aynı zamanda kanun gereğince de emre yazılı senet sayılmayan bir kıymetli evraktır. Kıymetli evrakın devri bakımından öncelikle zilyetliğin devri ve nama yazılı senetler bakımından ikinci olarak da yazılı bir devir beyanı aranmaktadır.

Nama yazılı esas sermaye pay senedinde de bu senedin üzerine şirketin ticaret unvanı, şirketin esas sermaye miktarı, ortağın adı ve soyadı ile yerleşim yeri, ortağa ait esas sermaye pay miktarı, payların itibari değeri ve tarih yer almalı ve basit bir kıymetli

[85] Tekinalp, 2020, s. 555.
[86] Şener, 2017, s. 270.
[87] Sezgin Huysal, s. 345.
[88] Dinç, 2017, s. 138.
[89] Yasan, M. (2024b). "Türk Hukukunda Limited Şirketler İçin Asgari Sermaye Kuralının Gerekliliği ve Yerindeliği (1 TL Sermayeli Limited Şirketlerin Tercih Edilebilirliği) Sorunu". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 73(2), 1530-1572, s.1534.
[90] Bahtiyar, s. 354.

evrak kaydını içermesi gerekmektedir[91]. Bu kayıtların haricinde TTK m. 593/II'deki kayıtların yer alması gerekmektedir.

Bir limited şirket esas sermayesi nama yazılı senede bağlanmışsa ve şirket sözleşmesi ile ortaklar genel kurulunun devre onay vermesi şartı kaldırılmışsa, bu durumda önemli bir özellik kendisini göstermektedir. TTK m. 595/II hükmü uyarınca şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediyse esas sermaye payının devri için ortaklar genel kurulunun onayının şart olduğu ve devrin bu onayla geçerli olacağı düzenlenmiştir. Hükmün gerekçesinde ise devir için genel kurulun kural olarak onayının şart olduğu ancak bunun emredici olmadığı ve şirket sözleşmesi ile onayın aranmadan devrin yapılması ile gerçekleşeceği öngörülebilmektedir. Bu anlamda, doktrindeki bir görüşe göre şirket sözleşmesi ile esas sermaye payının devri bakımından genel kurul onayı kaldırılarak; nama yazılı senedin zilyetliğinin devralan kişiye geçirilmesi ve bunun pay defterine kaydedilmesi şartı düzenlenebileceği gibi, pay defterine kayıt işlemine kurucu nitelik de verilebilecektir[92]. Bu görüşe göre senedi ibraz etmeyen ortağın şirket tarafından pay defterine kaydedilmemesi de mümkündür[93].

2.1.5 İmtiyazlı pay

İmtiyaz, TTK m. 478/II uyarınca bir payın diğer paya nazaran daha üstün haklar sağlamasıdır[94]. İmtiyaz sermayeye katılma oranına göre bir üstünlük olarak düzenlenen ayrıca özel korumadan faydalanan pay sahipliği hakkıdır[95]. Anonim şirketlere ilişkin hükümlerin düzenlendiği TTK m. 478'in gerekçesinde imtiyazın, adi paya göre paya tanınan üstün bir hak olduğu ve adi paylara göre daha çok pay sahipliği hakkı tanıdığı yer almaktadır. Bu anlamda imtiyazlı pay ise bazı payların lehine, imtiyaz düzenlenmeyen paylara nazaran ek haklar ve üstün haklar sağlamaktadır[96]. Limited şirkette imtiyazlı pay oluşturulacak ise TTK m. 576/I-c hükmünde şirket sözleşmesinde

[91] Şener, 2017, s. 271.
[92] Tekinalp, 2020, s. 555; Pulaşlı, 2024b, s. 538.
[93] Karakaya, U. (2023). "Limited Şirket Pay Devrinin Onaylandığı Genel Kurulda Devreden Ortağın Kullandığı Oyların Geçerliliği." *Regesta Ticaret Hukuku Dergisi*. 8(3), 363-400, s. 368; Tekinalp, 2020, s. 555.
[94] TTK m. 478/2'nin gerekçesinde de imtiyazın paya tanınan üstün bir hak olduğu, üstünlüğün ise adi paya nazaran olduğu, ancak bu üstünlüğün hiyerarşik olarak değil, adi haklara göre daha fazla pay sahipliği hakkı sağladığı hususları yer almaktadır.
[95] Kendigelen, A. (1999). *Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz*. İstanbul: Beta Yayıncılık, S. 38.
[96] Aktaş, B. (2019). *İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 20.

içeriği bakımından zorunlu kayıtlardan öngörüldüğü için ancak şirket sözleşmesi ile düzenlenmesi gerekmektedir[97]. Ancak TTK m. 576/I-c dışında, limited şirketlerde imtiyazlı pay oluşturulabilmesine ilişkin bir açıklık bulunmamaktadır. Bu nedenle bir görüşe göre TTK m. 478-479'dan örnekseme yoluyla yararlanılabilmekte[98], aksi görüşe göre ise TTK m. 478/I-II-III limited şirketlerde uygulanabilecekken TTK m. 478/IV ve m. 479 hükümleri uygulanamayacaktır[99].

İmtiyazın şirket sözleşmesinde öngörülmesi, esas sermaye payına bağlanması, üstün bir hak olarak tanınması, belirli olması ilkeleri uyulması gerekmektedir[100]. Buna istinaden genel kurulda ortaklar oybirliği ile imtiyaz yaratılmasına karar verse dahi, şirket sözleşmesinde yer almayan bir imtiyazın yaratılması mümkün olamamaktadır[101].

TTK'nın limited şirketlere ilişkin kısmında imtiyazlı payların tanımına doğrudan yer verilmemiş, anonim şirket hükümleriyle çelişecek şekilde düzenlenmiş ve anonim şirketlere ilişkin imtiyazlı pay ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu hükümlerine atıf yapılmamıştır. Bu hususların tümü doktrinde eleştirilmektedir[102]. Doktrinde bir görüşe göre imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu limited şirkette mevcut olmadığından[103] ve kıyas yolu ile şirket organı yaratılamayacağından, ancak imtiyazları düzenleyen bir hükmün şirket sözleşmesine konulması ile imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu öngörülebilmektedir ve öyle bir şirket sözleşmesi düzenlemesi yapılmaması halinde de imtiyazlı pay sahiplerinin korunması ancak iptal davası, butlanın tespiti davası ya da şartları varsa haksız fiile ilişkin hükümler doğrultusunda mevcut olabilecektir[104]. Ancak karşıt görüşe göre şirket sözleşmesi ile imtiyaz oluşturulduğu takdirde, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu da kendiliğinden oluşmaktadır[105].

[97] TTK m. 621/1-b uyarınca oyda imtiyazlı esas sermaye payı öngörülmesi önemli kararlardan sayılmıştır. Oyda imtiyaz oluşturulmasının TTK m. 621'de düzenlenen ağır nisaba bağlı olduğuna ilişkin bkz. Tekinalp, 2020, s. 554.
[98] Çamoğlu, 2023, s. 16.
[99] Tekinalp, 2020, s. 553.
[100] Pulaşlı, 2024b, s. 539-540; Çebi, 2023a, s. 341-342.
[101] Şener, 2017, s. 50.
[102] Detaylı bilgi için bkz. Çoştan, H. (2012), "Limited Şirkette Oyda İmtiyazlı (!) Paylar ve İmtiyazlı Paylar." *Ankara Barosu Dergisi*, 4.
[103] Çoştan, 2012, s. 88; Çamoğlu, 2023, s. 17-18.
[104] Çamoğlu, 2023, s. 17-18.
[105] Çebi, 2024a, s. 348; Şener, 2017, s. 196.

Limited şirketlerde oyda imtiyaz TTK m. 618/II'de, itibari değer bağlamında oyda imtiyaz olarak düzenlenmiş ve madde gerekçesinde kanun koyucu "*Ayrıca oy hakkının esas sözleşme ile sınırlanmasına, dolayısıyla oyda imtiyaza da müsaade edilmiştir."* açıklamasına yer vermiştir. Bu nedenle limited şirketlerde oyda imtiyazlı pay oluşturulabilmesine açıkça cevaz verildiği söylenebilecektir[106]. Ancak TTK m. 618/II hükmü neticesinde, anonim şirketlerde olduğu gibi farklı itibari değeri haiz paylara eşit oy hakkı tanınması şeklinde bir imtiyaz yaratılmasının limited şirkette yasaklandığı görülmektedir[107].

Oy hakkı dışında başkaca imtiyaz tanınıp tanınmayacağına ilişkin TTK'da açıklık yoksa da[108] imtiyaz, anonim şirketlere ilişkin kurallar ışığında ancak limited şirketin niteliğine uygun düştüğü oranda[109] kâr payında, rüçhan hakkında, oy hakkında, tasfiye payında tanınabilir, grup imtiyazı kurulabilir, veto hakkı tanınarak oluşturulabilir veya kanunda yer almayan başkaca bir imtiyaz öngörülebilir[110]. Ortakların tasfiye payı, imtiyazlı paylar tanınarak sınırlandırılabilir[111]. Bu anlamda kârdan öncelikle yararlanma, kârdan daha büyük oranda yararlanma, kârdan birikimli şekilde yararlanma, rüçhan hakkında imtiyazlı pay oluşturma, hazırlık devresi faizi talep etme hakkı veren imtiyazlı pay oluşturma gibi imtiyazların da düzenlenebileceği belirtilmektedir[112]. Ortaklara örneğin yalnızca pay devrinde veto hakkı tanınabileceği gibi, pay devrine ilişkin tanınan veto hakkının belirli bir süre ile sınırlandırılması da mümkündür[113]. Ayrıca şirket müdür için aday gösterme bakımından imtiyazlı pay yaratılabilir[114]. Doktrinde bir görüşe göre limited şirkette imtiyazlı pay yalnızca esas sermaye payına bağlı olabileceği için örneğin TTK m. 360'da düzenlenen belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesine ilişkin hükmün limited şirketlerde uygulanabilmesi[115] veya genel kurula

[106] Oy hakkında imtiyazın etkisizleşeceği haller için bkz. Güner, T. (2021). "Limited Şirket Müdürler Kurulu Üyelerinin İbrasında Oy Hakkında İmtiyaz Etkisizleşmeli Midir?" İçinde: *Ticaret Hukukunda Genç Yaklaşımlar*. Ed. Çolgar, E.T. ve Kayıklık, A. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 447-488.
[107] Çoştan, 2012, s. 83.
[108] Çoştan, 2012, s. 88.
[109] Çebi, 2023a, s. 339; Şener, 2017, s. 192; Çoştan, s. 88.
[110] Detaylı bilgi için bkz. Aktaş, 2019, s. 39-61.
[111] Dinç, 2017, s. 151.
[112] Çebi, 2023a, s. 333-347.
[113] Şener, 2017, s. 58.
[114] Tekinalp, 2020, s. 553.
[115] Çamoğlu, 2023, s. 16. Pay sahibinin şahsına bağlı imtiyaz oluşturulabileceği ve bu imtiyazın payın devri ile sonlanacağına ilişkin görüş için bkz. Demirkapı, E. (2008a). *Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklıkta Payın Devri*. İzmir: Güncel Yayınları, s. 209.

katılmak, iptal davası açmak, görüş ileri sürmek gibi üstün hak tanınması mümkün olmayan hakların imtiyazlı olması söz konusu değildir[116]. Paya bağlı olan imtiyazlar, payın devri ya da intikali ile kendiliğinden yeni malike geçmektedir[117].

İmtiyazlı paylara ilişkin kuralların -her ne kadar anonim şirketlere ilişkin hükümlere atıf yapılmasa da- kıyas yoluyla limited şirketlere de uygulanabilmekte olup nisap ise oy hakkında imtiyazda TTK m.621/I-c'ye göre, diğer imtiyazlarda TTK m. 589 uyarınca esas sermayenin üçte ikisinin temsil edildiği ortakların kararı doğrultusunda belirlenecektir[118].

2.1.6 Payın geçişi

Şirket ortaklığı sıfatı ve hakkı aslen ya da devren kazanılabilir. Aslen iktisap halleri kuruluş, sermaye artırımı, şirketin tür değiştirmesi, şirketlerin birleşmesi işlemlerinin tamamlanması ile[119] ve bölünmede[120] meydana gelmektedir. Devren iktisap ise miras hukuku uyarınca, eşler arasındaki mal rejimine ilişkin hükümler nedeniyle, cebri icra yoluyla, taraflar arasındaki hukuki işlem ile vb. haller nedeniyle söz konusu olabilmektedir. TTK m. 595 ve TTK m. 596'da esas sermaye payının devren geçişi halleri düzenlenmiştir. Bir malvarlığı hakkı olan esas sermaye payı devredilebilir nitelikte olup bunu düzenleyen bir kısım kurallar emredici niteliktedir[121]. TTK m. 579 hükmüne göre şirket sözleşmesi hükümleri Kanun'un bundan sapmasına açıkça öngördüğü hallerde ayrık düzenlemeler içerebilecektir.

Limited şirketin uygulamada tercih edilmesinin en önemli nedenlerinden biri, pay devrinin şirket sözleşmesiyle sınırlandırılabilmesi ya da yasaklanabilmesidir[122]. Bu yasağın ortaklar bakımından herhangi bir hak kaybına sebebiyet vermeyeceği ise

[116] Tekinalp, 2020, s. 553
[117] Çamoğlu, 2023, s. 16; Şener, 2017, s. 194.
[118] Çebi, 2023a, s. 341; Çoştan, s. 88.
[119] Pulaşlı, 2024a, s. 2032.
[120] Çamoğlu, 2023, s. 41.
[121] Limited şirkette esas sermaye payının devrinde, kanunen emredici nitelik taşımayacak şekilde sınırlandırmanın mevcut olduğuna ilişkin bkz. Tekinalp, 2020, s. 514.
[122] Karasu, 2015, s. 129.

doktrinde çıkma hakkının mevcudiyeti, şirket sözleşmesinde önalım, alım, geri alım ve önerilmeye muhatap olma haklarının tanınabilirliği ile açıklanmaktadır[123].

Geçişin diğer şirket ortağına ya da şirket ortakları dışında bir üçüncü kişiye veya payların şirkete devri halinde de TTK'da düzenlenen kurallar aynı şekilde uygulanmakta[124], tasfiye aşamasında yapılacak olan devirlerde dahi dikkate alınmakta ve payda intifa kurulmasında da bu kurallara riayet edilmelidir[125]. Ancak birleşme ya da miras hukuku hükümleri gibi külli halefiyet hallerinde bu kurallara uyulması gerekmemektedir.

TTK m. 352'de anonim şirketlerde tescilden önce pay devrinin şirkete karşı geçersiz olduğu düzenlenmiş ancak limited şirketlerde bu şekilde bir düzenleme yapılmamıştır. Doktrinde bir görüşe göre tescilden önce adi şirkete ilişkin hükümlerin uygulanması gerekliliğinden bahisle tüm ortakların muvafakati doğrultusunda payın devri mümkün olacak[126], bir başka görüşe göre genel kurul onayının gerekliliği karşısında tescilden önce devir mümkün olmayacaktır[127].

Esas sermaye payının devrine ilişkin TTK m. 595'te düzenlenen kurallar kısmi devir halinde, ortakların birbirlerine paylarını devretmesinde, pay üzerinde intifa hakkı kurulmasında da aynı şekilde uygulama alanı bulmaktadır. *Şener*'e göre, şirket tasfiye aşamasına girdiğinde de pay devredilebilecek olup bağışlama çerçevesinde de bunun gerçekleşebileceği yazar tarafından belirtilmiştir[128].

Payın devrinin devreden ortak bakımından hukuki sonucu, ortak sıfatının devri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bundan farklı olarak bir ortak, alacak haklarını (örneğin ayrılma akçesi ya da kâr payı) da yasal koşullar çerçevesinde devredebilecek olup[129] bu husus

---

[123] Ay Kaplan, Ü. (2024). "Limited Şirketlerde Pay Devrini Kısıtlayan Hakların Şirket Sözleşmesinde Düzenlenmesi". *Prof. Dr. Zühtü Aytaç'a Armağan*. Başak Coşkun, P., Aydoğan, G., Özkorkut, K., Özkan, Z., Korkmaz, G. ve Özden, E. (Ed.) On İki Levha Yayıncılık, 1659-1696, s. 1660.
[124] Tekinalp, 2020, s. 557.
[125] Şener, 2017, s. 278.
[126] Çamoğlu, 2023, s. 29; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, s. 418.
[127] Tekinalp, 2020, s. 539.
[128] Şener, 2017, s. 279.
[129] Yargıtay 11. HD, 27.06.2022, 2020/8052 E., 2022/5283 K. İlamda, limited şirket ortağı olan iki kişi arasında akdedilen, "Protokol" başlığını taşıyan ve 10 yıl süreyle ortaklardan birinin, diğer ortağa %25 ortaklık payını kiraladığı bir sözleşme ile ilgili olarak: *"6098 sayılı TBK'nın 19. maddesi uyarınca bir sözleşmenin türünün ve içeriğinin belirlenmesinde ve sözleşmenin yorumunda aslolan tarafların gerçek ve ortak iradesi olup, her ne kadar taraflar arasında düzenlenen 16/01/2013 tarihli "Protokol" başlıklı*

Türk Borçlar Kanunu anlamında alacağın devri niteliğini taşımaktadır. Bir ortak, rüçhan hakkını da esas sermaye payından bağımsız olarak devredebilecek ya da devir vaadinde bulunabilecektir[130].

Payın geçişi bakımından ETK ve TTK'da devir sözleşmesinin yazılı şekil şartına tabi olması ve aynı zamanda bu sözleşmedeki imzaların noter tarafından onaylanması koşulu yer almaktadır. Limited şirkette payın geçişinin yazılı devir sözleşmesi ve sözleşmedeki imzaların noter tarafından onaylanması gibi ağırlaştırılmış bir şekil şartına tabi olmasının belirli sebepleri bulunmaktadır. Öncelikle, kişi unsurunun ön planda bulunduğu limited şirketlerde, payın kolaylıkla el değiştirmesi engellenmek istenmiştir. Buna sebep olarak genel ekonomik yapının ve şirketin ortaklık yapısının korunmasının, pay devirlerinde ispat bakımından kolaylık sağlanmasının, hukuki konularda uzman olan noterin onayı ile devir sözleşmesinin kurallara uygunluğunun güvence teşkil edecek olmasının, tarafların gelişigüzel karar vermelerinin önlenmesinin gerekçe olduğu belirtilmiştir[131]. Ancak bu durum şirket paylarının tabana yayılmasını engellemektedir[132].

TTK m. 595/I uyarınca; ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri; rekabet yasağı ağırlaştırılmış veya tüm ortakları kapsayacak biçimde genişletilmiş ise, bu husus, önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları ile sözleşme cezasına ilişkin koşulların da yer alacağı düzenlenmiştir. Bu hüküm ETK'da yer almamaktaydı.

ETK'da payın devri şirket genel kurulunun onayına bağlıdır ve aksi düzenleme yapılması mümkün değildir. TTK m. 595/II uyarınca ise yine esas sermaye payının devri genel kurulun onayına bağlıdır ve fakat şirket ana sözleşmesinde genel kurulun

---

sözleşmede davacı tarafından şirket hissesinin davalı ...'e kiraya verilmesinden bahsedilmişse de, kural olarak şirket hissesinin kiraya verilmesi mümkün olmamakla birlikte sözleşmedeki beyanların yorumundan burada taraflar arasındaki gerçek iradenin davacı ...'in davalı şirketteki %25 payından doğacak olan kâr payı hakkının 10 yıl süreyle belli bir bedel karşılığı davalı ...'e devrinin amaçlamış olduğu anlaşılmakta olup bu haliyle sözleşmenin geçersizliğinden söz edilemez." Gerekçeleri ile limited şirket esas sermaye payının kira sözleşmesine konu olamayacağı, ancak taraf iradelerinin yorumu ile bunun esas sermaye payından kaynaklanan kâr payı alacağı hakkının devri anlamına geleceğini belirtmiştir.

[130] Çebi, 2021, s. 894.

[131] Kaya, M. İ. (2008). "Limited Ortaklıkta Esas Sermaye Payı Devri ve Devri Borcunu Doğuran İşlemlerde Tarafların İmzalarının Noter Tarafından Onaylanması Zorunluluğu." *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.*Cilt: 3, Sayı: 2. 361- 376. S. 367-371.

[132] Yanlı, V. (2016). "Sermaye Piyasası Aracı ve Yatırım Sözleşmesi Kavramları: 1. Limited Şirket ile Ortakları Arasındaki İlişki." *BATİDER*, 32(3), s. 32.

onay vermesi yetkisi kaldırılabilmektedir. Bu durumda, devreden ve devralan arasında yapılan yazılı sözleşmedeki imzaların noter tarafından onaylanması payın devri için yeterlidir ve böylece pay defterine yazılmanın kurucu niteliği TTK ile değiştirilmiştir[133]. ETK döneminde Yargıtay bir kararında, kanuna uygun devir sözleşmesinin mevcut olduğu, ortaklar kurulunun devre muvafakat ettiği fakat devrin pay defterine kaydedilmediği bir olayda, hükmen tescil isteyen devralanların bu taleplerinin reddinin gerekeceğini içtihat etmiştir[134].

ETK'da kıymetli evrak vasfını haiz olmayan yalnızca ispat açısından kolaylık sağlayan pay senetleri çıkarılmasına cevaz verilmiştir. TTK'da ise nama yazılı pay senetlerinin ihraç edilebileceği açıkça düzenlenmiş olmakla birlikte; bu halde dahi senedin zilyetliğinin devri ve yazılı devir beyanı ile değil, TTK m. 595/I'deki koşullarla esas sermaye payı devredilebilecektir[135].

ETK m. 520/V hükmünde "*payın devri veya devir vadi hakkındaki mukavele*" ibaresi kullanılmış olup bu hususta her iki işlemin birbirinden ayrıldığı açıkça anlaşılmaktadır[136]. Diğer yandan *Öz*, kanun koyucunun bu ibareyi hatalı kullandığını, taahhüt ile tasarruf işleminin ayrılmadığını, ortada tek bir borçlandırıcı işlem olduğunu vurgulamaktadır[137]. Yazar, esas sermaye payının devri sözleşmesinin, daima payın devrini sağlamayı taahhüt niteliğinde bir borçlandırıcı işlem olduğunu, her devir sözleşmesinin aslında "bir devir vaadi içeren sözleşme" niteliği taşıdığı görüşündedir[138]. Devir sözleşmelerin niteliği ise genellikle satım sözleşmesi olmakla birlikte[139], esasen hem devir hem devir vaadi sözleşmesinin; altında yatan hukuki nedene göre

[133] Gönen, s. 2951.
[134] Yargıtay 11. HD, 28.01.2003, 2002/8371 E., 2002/864 K. Lexpera – (e.t. 16.04.2023).
[135] Kendigelen ve Kırca, s. 166.
[136] Demirkapı, E. (2007) "Limited Ortaklıkta Payın Devir Vaadi İşleminin Konusu Ve Hukuki Niteliği". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. (9), 815-848, s. 816. Arslanlı, H. ve Domaniç, H. (1989) *Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. III, Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması Hisseli Komandit Şirketler.* İstanbul: Temel Yayınları, s. 241; Arslanlı, H. (1963) "Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Şirketlere Dair 520 nci Maddesi Hükümleri" *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. 2(2), 163-201, s. 170; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2003, s. 887; Çağa, B. (1974) "Limited Şirkette Ortaklık Payının Devri", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. 7(3), 581-602. s. 594; Kendigelen, A. (2021) "Adi Şirket, Ticaret Şirketleri ve Kooperatiflere İlişkin Payların Devrinde Şekil", *Makalelerim*, İstanbul, s. 219.
[137] Öz, T (1987) "Limited Ortaklıkta Pay Kavramı ve Payın Devri". *İÜHFM*, 52(1-4), 345-386, s. 363-364.
[138] Öz, s. 365.
[139] Öz, s. 368.

nitelendirilmesini desteklemektedir. TTK m. 595/I-c.1'de ise "*esas sermaye payının devri ve devir borcunu doğuran işlemler*" ifadesi yer almaktadır.

Taraflar önce pay devir vaadi sözleşmesi düzenleyip ardından pay devri sözleşmesi düzenleyebilirler. Her iki sözleşme de, TTK m. 595 uyarınca aynı şartlara tabidir. Ancak esas sermaye payının devri taahhüdü işlemi soyut nitelikte bir hukuki işlem olduğu için devir vaadi sözleşmesi geçersiz olsa dahi, geçerli bir pay devri sözleşmesi ile pay devredilmişse; devralan kişi limited şirket ortağı olmaktadır[140].

Payın devri, TTK m. 595/I-II'de belirtildiği gibi tarafların imzalarının noterce onaylandığı, devreden ve devralan arasında yapılacak yazılı bir sözleşmenin ortaklar genel kurulu tarafından onaylanması ile gerçekleşir. Genel kurul onayına kadar ise TTK m. 595'in gerekçesi uyarınca sözleşme askıdadır[141]. Genel kurulun devre onay vermemesi halinde esas sermaye payı, sözleşmedeki devreden ortağın mülkiyetinde kalmaya devam eder[142]. Bu nedenle TTK ilgili hükümleri uyarınca devir ticaret siciline tescil ve ilan edilmese dahi genel kurulun onayının kurucu nitelikte olduğu,[143] ticaret siciline tescil ve ilanın ise açıklayıcı nitelikte olduğu[144] anlaşılmaktadır. Yargıtay da ticaret siciline tescil ve ilanın açıklayıcı nitelikte olduğuna ilişkin kararlar vermektedir[145].

---

[140] Şener, 2017, s. 281.

[141] Ayhan, R. ve Çağlar, H. ve Özdamar, M. (2019). *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Yetkin Yayınevi, s. 541; Bozkurt, s. 405; Develi Ayverdi, E. (2022). "Limited Şirket Esas Sermaye Payının Devrine İlişkin Genel Kurul Kararı ve İptal Edilebilirliği." *İstanbul Hukuk Mecmuası,* 80(1), 81-116, s. 112.

[142] Ancak bu durumda TTK m. 595/V uyarınca ortağın haklı nedenle şirketten çıkma hakkı bulunduğuna ilişkin bkz. s. 86-89.

[143] TTK m. 598 uyarınca esas sermaye payı geçişleri ticaret siciline tescil edilmeli, sicil kaydına güvenen iyiniyetli kişinin güveni korunmalıdır. Bu hüküm ile, pay devri ilan edilmese dahi gerçekleşmiş olduğu anlaşılmaktadır.

[144] Çebi, 2023b, s. 240; Yıldız, 2007, s. 143; Demirkapı, 2008a, s. 378.

[145] Yargıtay 11. HD 22.12.2022 T., 2021/4791 E., 2022/9327 K.; Yargıtay 10 HD 2021/2108 E. 2021/13193 K. 01.11.2021 T. İlamı ile de aynı yönde karar vermiştir "Somut uyuşmazlıkta, davacının, dava dışı şirketteki hissesinin tamamını ... 4.Noterliğinin 19.02.2016 tarihli hisse devir senedi ile devrettiği, limited şirketin 02.06.2017 tarihli Ortaklar Kurulu Kararı ile "hisse devir sözleşmesinde bahsi geçen devrin kabulüne ve devir hususunun şirket pay defterine işlenmesine" karar verildiği hususlarında uyuşmazlık bulunmamakta olup, davacının dava dışı şirketteki ortaklık sıfatının sona ermesi ve bu durumun sicil gazetesinde ilanının, işlemin hukuken varlık kazanmasına değil, bu hususun üçüncü kişilere açıklanması amacına yönelik olduğu, dolayısıyla inşai değil bildirici bir işlem olduğu sabit olmakla…" (e.t. 17.03.2024 hukukturk.com). Yargıtay kararında karşı oy yazısı olarak 6762 sayılı Kanun dönemindeki devirlerle ilgili 6102 sayılı Kanun döneminde dava açılması halinde 6103 sayılı Kanun m. 3 uyarınca 6102 sayılı Kanun'un uygulanması gerektiği belirtilmiştir.

Diğer yandan şirketin kuruluşunda şirket sözleşmesine konulacak bir hükümle veya sonradan genel kurulun TTK m. 621 hükmüne uygun kararı neticesinde ortaklar genel kurulunun onayı kaldırılabilir. Bu halde kanuni şartları haiz bir esas sermaye payının devri sözleşmesinin imzalanması ile esas sermaye payının mülkiyeti ve ortak sıfatı devralan tarafa geçer.

Genel kurulunun onayı olmadan devrin/tasarrufun gerçekleştiği bir diğer durum TTK m. 595/VII hükmünde düzenlenmiştir. Buna göre şirkete devrin bildirilmesinden itibaren üç ay içerisinde genel kurul tarafından devir reddedilmezse, genel kurul onayı kanunen verilmiş sayılacaktır[146]. Üç aylık sürenin şirket sözleşmesi ile uzatılması ya da kısaltılması, emredici hükümler ilkesine aykırı olacağından geçerli değildir[147]. TTK m. 595/VII'nin gerekçesinde devrin sürüncemede kalmaması adına bu düzenlemenin yapıldığı belirtilmektedir.

TTK m. 596'da miras, eşler arasındaki mal rejimi ve icra hükümlerine esas sermaye payının geçmesi halinde, tüm hakların ve borçların bir genel kurul onayı olmasa dahi iktisap eden kişiye geçeceği düzenlenmiştir. Ancak bu halde genel kurulun, TTK m. 596/II'deki şartları sağlayarak devrin gerçekleştiği andan itibaren geçerli olacak şekilde ve geriye etkili olarak devralan kişiyi TTK m. 596 uyarınca reddetme hakkı bulunmaktadır.

[146] Hükmün emredici niteliği gereği Yargıtay'ın, tarafların üç aylık süreyi ileri sürmediği bir dosyada bu sürenin aşıldığından bahisle pay devrini isabetli olarak geçerli saydığına ilişkin kararı için bkz. Yargıtay 11. HD 13.10.2022, 2021/4715 E., 2022/6992 K. (hukukturk.com e.t. 09.10.2024).
[147] Şener, s. 308.

3. PAYIN DEVRİ SÖZLEŞMESİ

3.1 Pay Devir Sözleşmesinin Tanımı, Konusu ve Amacı

3.1.1 Tanımı

Esas sermaye payının devri sözleşmesi, limited şirkette esas sermaye payının mülkiyetini haiz olan kişinin, esas sermaye payının sağladığı tüm hakları ve borçları bir başka kişiye devretmeyi amaçladığı, bir diğer anlatımla ortak ile şirket arasındaki ilişkiyi devralana devretmeyi amaçladığı[148] sözleşme türüdür[149]. Bir diğer anlatımla, devreden ve şirket arasındaki hukuki ilişkinin devri söz konusudur[150].

3.1.2 Konusu

Pay devir sözleşmesinin konusu, limited şirketin esas sermaye payıdır ve genelde devredilecek payın yüzdesinin pay devir sözleşmesinde belirtilmesiyle ifade edilmektedir[151]. Bununla birlikte mevcut olmayan ancak ileride ortaya çıkacak olan payların da devir sözleşmesine konu olması mümkündür[152].

3.1.3 Amacı

Pay devir sözleşmesi ile tarafların amacı, devredenin pay sahibi olmaktan kaynaklanan tüm haklarının ve yükümlülüklerinin devralana geçmesini sağlamaktır. Ortak sıfatından kaynaklanan mali ve kişisel haklar ile borçlar ve yükümlülükler devralana geçmektedir. Bu anlamda pay sahibi olmakla kâr payı hakkı, yeni pay alma hakkı, tasfiye payı hakkı, bedelsiz payları edinme hakkı, genel kurula katılma hakkı, oy hakkı, bilgi alma ve inceleme hakkı, genel kurul kararlarına karşı kesin hükümsüzlüğün tespiti veya iptal

[148] Öz, M. T. (1987). "Limited Ortaklıkta Pay Kavramı ve Payın Devri." *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası,* 52(1-4), 345-386, s. 356. Demirkapı, 2008a, s. 202; Pulaşlı, Şerh, s. 2032; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 429.
[149] Çamoğlu, 2023, s. 39.
[150] Yeniocak Yürük, s. 39.
[151] Yıldırım, A. ve Gözüyeşil, F. F. (2020). "Limited Şirket Pay Devir Sözleşmesindeki Ceza Koşulunun Tenkisi." *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 28(3), SÜHFD. s. 1145-1179, s,1154.
[152] Şener, 2017, s. 301.

davası açma hakkı, çıkma ve çıkmaya katılma hakkı, haklı sebeple fesih davası açma hakkı, genel kurulu toplantıya çağırma hakkı, özel denetçi atanması için mahkemeye başvurma hakkı, denetçinin görevden alınması için mahkemeye başvurma hakkı, azınlık hakları gibi haklara kavuşmayı amaçlarken; şartları varsa ek ödeme ve yan edim yükümlülüğüne, rekabet yasağına katlanma borcu altına girmekte ve sadakat yükümlülüğüne uygun davranmayı üstlenmektedir. Payın devrinin sonucunda devralan daha önceden şirket ortağı değilse, ortak sıfatını kazanmaktadır[153].

3.2 Pay Devir Sözleşmesinin Hukuki Niteliği

Pay devir sözleşmesi, tam iki tarafa borç yükleyen niteliktedir[154]. Payı devreden, devir işlemlerinin yapılması için gerekli yükümlülükleri borçlanan, payı devralan ise devir karşılığında kararlaştırılan edimi ifa etmeyi borçlanan taraftır. Esas sermaye payının devrine ilişkin TTK m. 595/I'in gerekçesinde, devreden taraf için "satıcı", devralan için ise "alıcı" ibareleri kullanılmıştır. Bu nedenle pay devir sözleşmesine, pay devri karşılığında yükümlenilen edime göre taşınır satışı hükümleri, bağışlama sözleşmesi hükümleri yahut mal değişim sözleşmesine ilişkin hükümler uygulanabilmektedir[155].

Pay devir sözleşmesinin borçlandırıcı işlem ya da tasarruf işlemi olarak nitelendirilmesi hususunda doktrinde farklı görüşler bulunmaktadır. *Öz*, pay devir sözleşmesinin borçlandırıcı işlem olduğu görüşündedir[156]. *Pulaşlı*, devir sözleşmesini bir tasarruf işlemi olarak belirtmekte ve genel kurulun onayı ile devrin şirkete karşı geçerliliğinin sağlanacağını ifade etmektedir[157]. *Poroy/Tekinalp/Çamoğlu*, pay devir sözleşmesinin yazılı olarak yapılması ve imzaların onaylanması ile pay mülkiyetini geçiren tasarruf işleminin tamamlandığı ve taraflar arasında sözleşmenin yürürlüğe girerek esas sermaye payının devralana geçtiği belirtilmiştir[158]. *Buz*, şirket pay devirlerinin genelde satış sözleşmesi niteliği taşıdığının kabul edildiğini ancak pay devir sözleşmesinin satış sözleşmesi niteliği taşımadığını, mal satımının söz konusu olmayıp hak satımının söz

[153] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 428.
[154] Öz, s. 369; Yıldırım ve Gözüyeşil, s. 1151; Erçin, F. (2005). "Limited Şirkette Pay Devri (TTK.520)". *Legal Mali Hukuk Dergisi,* 1(8), 2065-2084, s. 2067.
[155] Yıldırım ve Gözüyeşil, s. 1151.
[156] Öz, s. 363-365.
[157] Pulaşlı, 2023b, s. 754.
[158] Poroy, R, Tekinalp, Ü. ve Çamoğlu, E. (2023). *Ortaklıklar Hukuk II*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 429. Bu görüşe göre genel kurulun kararı ile pay devri şirkete karşı da geçerli hale gelmekte olup genel kurul tarafından onaylanan işlemin pay defterine kaydı ile tamamlanmaktadır. Aynı görüşte Bozkurt, s. 371.

konusu olduğunu belirtmektedir[159]. *Yeniocak Yürük,* pay ile beraber hukuki ilişkinin de devri niteliği taşıması bağlamında pay devir sözleşmesinin bir tasarruf işlemi olduğunu ifade etmektedir[160]. *Yıldırım*, pay devir sözleşmesinin tasarruf işlemi olduğunu belirtmektedir[161]. *Yıldırım ve Gözüyeşil,* borçlandırıcı işlem ve tasarruf işlemlerinin bir arada bulunduğu tek bir devir sözleşmesinin (veya ayrı iki sözleşmenin) akdedilmesi ve devamındaki işlemler ile payın devredilebileceğini[162], dolayısıyla pay devir sözleşmesinin borçlandırıcı işlem ile tasarruf işlemlerini bir arada içerdiği görüşündedir. Bizim de katıldığımız bir diğer görüşe göre *Demirkapı,* payın devri işlemi bakımından pay devir sözleşmesinin hukuki niteliğini, tek başına bir tasarruf sözleşmesi ya da borçlandırıcı sözleşme niteliğinde değil; tasarruf işleminin unsurlarından biri olarak değerlendirilmektedir[163]. Nitekim yalnızca payın devrine ilişkin sözleşmenin akdedilmiş olması, aksi şirket sözleşmesi ile kararlaştırılmadığı takdirde tasarruf işlemi niteliğini taşımamaktadır. Dolayısıyla pay devir borcunu üstlenenin akde aykırılığı halinde hükmen tescilin istenmesi mümkün olmamaktadır. Ancak pay devrinin geçerliliği için genel kurul onayının aranmaması durumunda, pay devir sözleşmesinin akdedilmesi ile tasarruf işleminin gerçekleşerek payın mülkiyetinin devralan tarafa geçtiği görüşündeyiz.

3.3 Tarafları

Limited şirket esas sermaye payının devri sözleşmesinin tarafları devreden (esas sermaye payını mülkiyetinde bulunduran ortak) ve devralan olmak üzere iki taraflıdır.

Sözleşmenin taraflarının sözleşme metninde de belirtilmesi gerekmektedir. Nitekim bu husus, sözleşmenin objektif esaslı unsurudur. Buna ek olarak, TTK m. 595 hükmü uyarınca metinde yer alan tarafların imzalarının noter tarafından onaylanması zorunludur. İleride ancak pay sahibi ya da payı devralan kişi şirkete başvurarak ortaklar genel kurulu kararı verilmesini talep edebilecektir.

---

[159] Buz, V. (2019). "Ortaklık Paylarının Devrinde Ayıba Karşı Tekeffül Hükümlerinin Uygulanabilirliği Sorunu." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. 35(3). 65-93, s. 69.
[160] Yeniocak Yürük, s. 120.
[161] Yıldırım, A. H. (2021). "Limited Ortaklık Pay Devirleri Muris Muvazaası Nedeniyle Geçersiz Kılınabilir Mi?". İçinde: *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu*. Ed. Özelci, Y. B. ve Bektaş, İ. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü: 235-261, s. 241.
[162] Yıldırım ve Gözüyeşil, s. 1148-1149.
[163] Demirkapı, 2008a, s. 202.

3.3.1 Devreden

Devreden, esas sermaye payının mülkiyetini haiz olan veya payı devretmeyi taahhüt eden kişidir. Diğer yandan doktrinde henüz ortaya çıkmamış bir payın ya da kurulmamış bir şirketin payının veya iktisap edilmemiş bir esas sermaye payının da müstakbel maliki tarafından devir sözleşmesine konu edilebileceği belirtilmektedir[164].

TTK m. 612 hükmünce bir limited şirketin kendi paylarını iktisap etmesi mümkündür[165]. Bu nedenle devreden tarafın limited şirketin kendisi olması mümkün, hatta TTK m. 612/II-c.2 uyarınca bazı hallerde de zorunludur. Bu anlamda devreden tarafın limited şirketin kendisi olması da mümkün olacaktır. Ancak şirketin kendi payını iktisap etmesi durumunda, TTK m. 619/II hükmünce payı devreden ortak genel kurul toplantısına katılabilecekse de devrin onaylanmasına veya reddedilmesine ilişkin oy kullanamayacaktır.

Bir limited şirket payının birden çok ortağa ait olması halinde, TTK m. 599 hükmü uyarınca bu kişiler esas sermaye payından doğan haklarını atadıkları ortak bir temsilci aracılığı ile kullanabilecektir. Paydaşlar veya elbirliğiyle malikler[166], aralarından birini temsilci olarak seçebileceği gibi üçüncü bir kişiyi de temsilci atayabilecektir[167]. *Şener,*

---

[164] Çağa, s. 595-596; Pulaşlı, 2024a, s. 3488; Çebi, H. (2023b). "Ortakların Hak ve Borçları". *Şirketler Hukuku Şerhi Türk Ticaret Kanunu md. 564-644 (Cilt 4)*. içinde Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 4288. Aksi görüş için bkz. Oğuz, S. (2017). "Limited Ortaklık Esas Sermaye Payının Devri." *Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 4(8) 183-203, s. 186. Yazar limited şirket payının şirketin tescili ya da sermaye artırımına ilişkin ortaklar kurulu kararının tesciliyle doğduğunu, payın ancak doğmasından sonra tescil edilebileceğini, bu nedenle pay doğmadan yapılan devir sözleşmesinin konusunun imkansız olması nedeniyle TBK m. 27 hükmünce hükümsüzlük yaptırımına tabi olduğunu, doğmamış payların devir taahhüdüne konu olabileceğini ancak tasarruf sözleşmesi niteliğinde olan devir sözleşmesine konu olabilmesi için ise tescil ile payın meydana gelmiş olması gerektiğini ifade etmektedir.

[165] TTK m. 612 *"(1) Şirket kendi esas sermaye paylarını, sadece, bunları alabilmek için gerekli tutarda serbestçe kullanabileceği özkaynaklara sahipse ve alacağı payların itibarî değerlerinin toplamı esas sermayenin yüzde onunu aşmıyorsa iktisap edebilir. (2) Şirket sözleşmesinde öngörülen veya mahkeme kararıyla hükme bağlanmış bulunan bir şirketten çıkma ya da çıkarma dolayısıyla, esas sermaye paylarının iktisabı hâlinde, birinci fıkradaki üst sınır yüzde yirmi olarak uygulanır. Şirket esas sermayesinin yüzde onunu aşan bir tutarda iktisap edilen esas sermaye payları iki yıl içinde elden çıkarılır veya sermaye azaltılması yoluyla itfa edilir. (3) Şirket kendi esas sermaye payları için ödediği tutar kadar yedek akçe ayırır. (4) Şirketin iktisap ettiği kendi esas sermaye paylarından kaynaklanan oy hakları ile buna bağlı diğer haklar, paylar şirketin elinde bulunduğu sürece donar. (5) Şirketin, iktisap ettiği kendi esas sermaye paylarına ait ek ve yan ödeme yükümlülükleri, söz konusu paylar şirketin elinde bulunduğu sürece istenemez. (6) Şirketin kendi paylarını iktisap etmesine ilişkin sınırlama ile ilgili hükümler, şirket esas sermaye paylarının, şirketin çoğunluğuna sahip bulunduğu yavru şirketlerce iktisabı hâlinde de uygulanır."*

[166] Şener, 2017, s. 352; Tekinalp, 2020, s. 563.

[167] Altaş, 2024, s. 305.

birlikte mülkiyet halinde temsilci atanmasına ilişkin düzenlemenin şirket ile birlikte malikler arasındaki ilişkiyi düzenleme amacı taşıdığını, birlikte malikler için bu durumun külfet niteliğinde olduğunu, eğer temsilci atanmamışsa şirketin tüm bildirimleri birlikte maliklere ayrı ayrı yapması gerektiğini ifade etmektedir[168]. Bu görüşten yola çıkarak kanaatimizce temsilci atandığı hallerde esas sermaye payının devri sözleşmesini TTK m. 599 anlamındaki temsilcinin imzalaması geçerli olmayacak, ancak birlikte maliklerin hep birlikte taahhüt altına girmesi gerekecektir[169]. Nitekim atanan temsilci birlikte malikler tarafından payın mülkiyetini devretme bakımından yetkili kılınmamış, TTK m. 599/II uyarınca yalnızca birlikte malikler ile şirket arasındaki ilişkide düzenin sağlanması bağlamında ve birlikte maliklerin şirkete karşı esas sermaye payından doğan haklarını kullanabilmesi amacıyla yetkili kılınmıştır.

Birden çok kişinin birlikte mülkiyeti söz konusu olduğunda pay bölünmeyeceği gibi, paya bağlı haklar da bölünememektedir[170]. Bu nedenle, devir borçlusunun paylı mülkiyette yalnızca kendi payına tekabül eden kısmını devir işlemine konu edemeyeceği, bu yönde yapılan bir sözleşmenin hüküm ifade etmeyeceği, nitekim TBK m. 136 hükümlerince başlangıçta hukuki imkansızlık teşkil edeceği kanaatindeyiz.

Devreden tarafın bu edimini yerine getirmemesi halinde, devralan tarafından açılacak davada taraf olarak şirketi göstermesine gerek bulunmamaktadır. Yargıtay da bir kararında aynı hususa işaret etmiştir[171]. Nitekim bu sözleşmenin tarafı, -pay şirket tarafından devredilmedikçe- şirket değildir.

3.3.2 Devralan

Payı devralan kişi şirket ortaklarından biri veya bir üçüncü kişi de olabilecektir. Yine TTK m. 612 hükmü uyarınca devralan kişi, -hükümdeki sınırlamalara bağlı kalmak

[168] Şener, 2017, s. 352-360.
[169] Aksi görüş için bkz. Pulaşlı, 2024b, s. 764. Yazar, birlikte mülkiyete konu payın devrinde temsilci atanmışsa bunun aracılığıyla, atanmamışsa devre tüm ortakların katılmasıyla gerçekleşeceği görüşündedir.
[170] Tekinalp, 2020, s. 563.
[171] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2016/12327 E. 2018/4880 K. 27.06.2018 T. Kararında, taraflar arasında adi şekilde akdedilmiş limited şirket pay devri sözleşmesi nedeniyle devralanın devir bedelini ödediği, devredenin ise devri gerçekleştirmediği ve bu nedenle devralanın devrin sağlanması talebi ile devredene ve şirkete karşı ikame ettiği bir davada; yerel mahkemenin "esas sermaye payının devri hususunda yetkinin pay sahibinde olduğu, şirketin pay devri ile ilgisinin olmadığı gerekçesiyle şirket açısından davanın reddine" dair verdiği kararın hukuka uygun olduğuna ve bu nedenle yerel mahkeme kararının onanmasına karar verilmiştir.

koşuluyla- şirketin kendisi ya da şirketin çoğunluk hisselerini haiz olduğu yavru şirketi olabilmektedir.

Limited şirketin kendi payını iktisabında TTK m. 612/I hükmündeki sınırlama gereğince esas sermayenin yüzde onunu aşmama şartı ile birlikte, şirketin kendi paylarını iktisabı bakımından gerekti tutarda ve serbestçe kullanabileceği özkaynaklarının bulunması şartı[172] birlikte aranmaktadır. İlave olarak TTK m. 612/III'e göre şirketin esas sermaye payları için ödemiş olduğu tutar kadar yedek akçe ayırması gerekmektedir. Bu yasak kapsamına devralan limited şirketin paylarının çoğunluğunu haiz olduğu yavru şirketler ve tabidir[173]. TTK m. 612/II'de ise yüzde onluk sınır bakımından bir istisna düzenlenmiştir. Buna göre şirket sözleşmesinde düzenlenen bir çıkma veya çıkarılma ile yahut mahkeme kararıyla çıkma veya çıkarılma sonucunda şirketin kendi paylarını iktisabındaki yüzde onluk sınır, yüzde yirmi olarak uygulanmaktadır[174]. Çıkan veya çıkarılan ortağın esas sermaye payının yüzde yirmi sınırının üzerinde olması halinde, bu oranı aşan paylar sermayenin azaltılması yolu ile itfa edilebilmektedir[175]. Ancak şirketin kendi paylarının iktisabında belirtilen yüzde sınırlarının aşılması halinde, TTK m. 612 ile düzenlenen süre ve yüzde sınırının düzen hükmü niteliğinde olduğu ve belirlenen sınırların ya da sürenin aşılması halinde butlan yaptırımı uygulanamamaktadır[176]. Limited şirket, esas sermaye pay bedellerinin tamamının ödenmiş olması koşuluyla kendi paylarını iktisap edebilmektedir[177]. İktisabın ise TTK m. 379/I hükmünce ivazlı olması gerekmektedir.

---

[172] Bu şarta aykırı pay devirlerinin geçersiz olacağına ilişkin görüş için bkz. Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 438.
[173] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 435.
[174] Yargıtay 11. HD 06.04.2022, 2020/6437 E., 2022/2893 K. ilamı ile hakem kararı sonucunda şirketten çıkmasına, ayrılma akçesi ödenmesine ve %49 payının şirkete devrine karar verilen ortağın, ayrılma akçesinin ödenmemiş olduğundan bahisle açtığı %49 payın şirket tarafından iktisabı işleminin ve ticaret siciline tescil işleminin iptali istemiyle açtığı dava yerel mahkeme tarafından kabul edilmiş, istinaf mahkemesi tarafından çıkma payının ödenmemesinin çıkan ortağı ortak haline getirmeyeceği ve TTK m. 612/II uyarınca şirketin iktisap ettiği fazla payın iki yıl içerisinde elden çıkarılmasının ya da sermayenin azaltılmasının mümkün olduğu gerekçesiyle ilk derece mahkemesi kararı kaldırılarak davanın reddine karar verilmiş; temyiz incelemesi neticesinde bölge adliye mahkemesi kararı onanmıştır. Karar kanımızca kanuna açıkça aykırı olmakla, çıkma sonucunda şirketin yüzde yirmi oranından fazla iktisap ettiği paylar bakımından devir işleminin geçersiz olduğunun kabulü gerekmektedir. Yargıtay'ın çıkma sonucunda %20 oranından fazla payın şirketçe iktisap edilebileceğine ilişkin kararı için ayrıca bkz. Yargıtay 11. HD 04.10.2017, 2016/2571 E., 2017/5023 K. (lexpera.com e.t. 11.10.2024). Yargıtay'ın aksi yöndeki kararı için bkz. Yargıtay 11. HD 25.10.2022, 2021/3473 E., 2022/7361 K. (lexpera.com e.t. 24.11.2024).
[175] Çapa, M. S. (2013). *Anonim ve Limited Şirketlerin Kendi Paylarını İktisap Etmesi*. On İki Levha Yayıncılık, s. 129; Yıldız, s.
[176] Şener, 2017, s. 158.
[177] Pulaşlı, 2024a, s. 765.

Limited şirket sözleşmesinde yer alan hüküm ile ortakların belirli nitelikleri haiz olması kuralının getirildiği hallerde devralanın şirket sözleşmesinde yer alan şartları taşıması gerekir[178].

3.3.3 Tarafların ehliyeti ve sözleşmenin temsilen imzalanması

Tarafların ehliyetine ilişkin kurallarda TMK m.8 vd. hükümleri geçerlidir. Gerçek kişiler yönünden hak ve fiil ehliyetini haiz olmak, pay devri sözleşmesini de imzalayabilmesini ve bu sözleşmeye taraf olabilmesini mümkün kılmaktadır. Buna karşın ayırt etme gücüne sahip ancak küçük ve kısıtlı yönünden yasal temsilcilerinin rızası ile borç altına girmesi gerekmekte olup (TMK m. 16/I) karşılıksız kazanmada bu rızanın gerekli olmaması karşısında; ivazsız devirde devralan taraf ayırt etme gücünü haiz küçük ve kısıtlıysa kendisi de pay devir sözleşmesini imzalayabilmektedir. Ayırt etme gücünü haiz olmayan kimselerin fiilleri ise hiçbir hukuki sonuç doğurmamaktadır (TMK m. 15.). Tüzel kişiler ise kanuna ve kuruluş belgelerine göre gerekli organlara sahip olmakla fiil ehliyetini kazanmakta olup ticaret şirketleri hak ve fiil ehliyeti yönünden TMK m. 48 ve TTK m. 125 uyarınca tüm hak ve borçlara ehildir.

TBK m. 40 vd. hükümleri ve genel hükümlere uygun ve geçerli şekilde temsil yetkisinin üçüncü kişiye verilmesi ile esas sermaye payının devrine ilişkin sözleşmenin kurulması mümkündür[179]. Temsilcinin yetkisiz olması halinde sözleşmenin geçerli olup olmayacağı tartışılabilecektir. Bilindiği gibi yetkisiz temsilcinin yaptığı işlemler temsil olunanı bağlamamakta, temsil olunan bakımından hiçbir hukuki sonuç doğurmamaktadır. Ancak TBK m. 46 hükmünce temsile aykırılık halinde, temsil olunan işlemi onar ise kendisini bağlamaktadır. Onam verilene kadar sözleşme askıda

[178] Çeker, M. (2015). "Limited Şirketlerde Ortak Sayısının Sınırlandırılması." *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*. 1(1), 57-64, s. 61; Pulaşlı, 2024a, s. 717.

[179] Yargıtay 11. HD 18.04.2022 T., 2021/77 E., 2022/3093 K. ilamında ticaret sicil müdürlüğünün pay devrinin tescil ve ilanı istemini reddettiği, red gerekçesi olarak limited şirket pay devir sözleşmesinin vekil tarafından imzalandığı ve devri onaylayan genel kurula vekilin katıldığı, Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantıda bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkındaki Yönetmeliğin 21/1. maddesi gereği genel kurul toplantılarına katılacak vekilin şirketin unvanı, ait olduğu genel kurul toplantı tarihi, vekilin adı ve soyadı, pay sahibinin pay adedi ile adı ve soyadı veya unvanı ile imzasının bulunmasının şart olduğunu, bu bilgilerden herhangi biri bulunmayan özel veya genel vekaletnamelerin geçersiz olduğu, bu nedenle tescil isteminin reddedildiği uyuşmazlıkta, ilgili yönetmeliğin limited şirketler bakımından uygulanabilir olmadığını vurgulayan istinaf mahkemesi kararını onamıştır.

geçersizdir[180]. Aksi halde işlemin diğer tarafı, hukuki işlemin geçersiz olmasından doğan zararların giderilmesini ve şartları var ise diğer zararların da giderilmesini talep edebilecektir (TBK m. 47).

Esas sermaye payının devrine ilişkin sözleşmeyi yetkisiz temsilcinin imzalaması halinde de yine genel hükümler gereğince temsil olunan kişi sözleşme hükümlerine bağlı değildir. Buna rağmen temsil olunan, yetkisiz temsilcinin imzaladığı sözleşme hükümlerini ifa eder yahut sözleşmenin diğer tarafının edimini ifa etmesini talep ederse veya onama anlamına gelebilecek başkaca hukuki sonuçları bulunabilecek davranış gösterirse, bu takdirde onama anlamına gelecek ve sözleşme tüm hükümleri ile geçerli sayılacaktır[181]. Örneğin yetkisiz temsilci tarafından imzalanan sözleşmeyi, temsil olunanın şirkete sunarak devrin onaylanmasını talep etmesi halinde bu işlem onama anlamına gelecektir. Diğer yandan, yetkisiz temsilci ile payın devri vaadi sözleşmesinin imzalanması ancak temsil olunanın pay devri sözleşmesi imzalaması ve bu sözleşmede devir vaadi sözleşmesine atıf yapılması durumunda da aynı şekilde ilk sözleşmeye onay verilmiş sayılacaktır.

3.4 Pay Devir Sözleşmesinin Şekli

Hukukumuzda sözleşmelerin geçerliliği, TBK m. 12/I uyarınca kanunda aksi öngörülmedikçe hiçbir şekle bağlı değildir. Aksinin öngörüldüğü hallerde amaç tarafları uyarmak ve daha dikkatli olmaya sevk etmek, hukuki işlemi üçüncü kişilere açıklamak, hukuki işlemin gerçekleştiği konusunda ispat, hukuki işlem güvenliği gibi hususlara hizmet etmektedir. Ayrıca TBK m. 12/II hükmünde, aksinin kanunda öngörülmesinin bir geçerlilik şartı olduğu ifade edilmiştir. Buna göre, geçerlilik şekli konusunda örneğin adi yazılı şekil şartı ya da resmi şekil şartı kanun gereği düzenlenebildiği gibi, TBK m. 17 uyarınca tarafların iradesi ile de herhangi bir sözleşmenin kurulması, değiştirilmesi, feshi gibi işlemlerin şekle bağlı olması söz konusu olabilmektedir.

---

[180] Eren, F. (2015). *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanuna Göre Hazırlanmış Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara: Yetkin Yayınevi, s. 454.

[181] Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 04.02.2009, 2009/15 E. 2009/22 K. ilamında "*Sözleşmeyi imzalamadığı halde yetkisiz bir kişi tarafından imzalanmış bir sözleşmeyi kullanarak bir hukuksal işlem yapmış olan kimse, yetkisiz temsile onay ermiş sayılır ve sözleşme kendisini bağlayıcı olur"* içtihat etmiştir.

Kanunen bir şekil koşulu getirilmişse, bu emredici nitelikte olup tarafların aksine bir şekil kararlaştırması olanaklı değildir[182]. Dolayısıyla buna aykırı nitelikte işlemler, TBK'da açıkça "geçerlilik şekli" ibaresi kullanıldığı için, geçerli olmayacaktır. Pay devir sözleşmesinin şekli bakımından da TTK m. 595 ile emredici bir hüküm tesis edilmiştir.

TTK m. 595/I-c.1 şöyledir: *"Esas sermaye payının devri ve devir borcunu doğuran işlemler yazılı şekilde yapılır ve tarafların imzaları noterce onanır."*. Kanun'un açık lafzı gereğince, esas sermaye payının devri ya da devir borcu doğuran diğer işlemlerin tümü yazılı yapılmalı ve işlem taraflarının sözleşmede yer alan imzaları noterce onaylanmalıdır. Bu sebeple de limited şirkette pay devri kısmen zor olarak nitelendirilebilecektir[183]. Zira TTK gereği hem taahhüt hem de tasarruf aşamasında bu işlemler anılan şekil koşullarına bağlıdır[184].

Yargıtay bir kararında taraflar arasında adi yazılı şekilde yapılan pay devir sözleşmesinde, devredenin devir borcunu yerine getirmediği ve bu nedenle devralan tarafından açılan devir talepli davada yerel mahkemenin davanın reddi kararını *"...6102 sayılı yasanın 595. Maddesine göre devir borcunu doğuran işlemlerin yazılı şekilde yapılmasının ve imzaların noterce onanmasının zorunlu olmasına göre..."* gerekçeleri ile onamıştır[185].

Taraflar yasal şekil koşulundan daha ağır bir şekil koşulu kararlaştırabilirler. TTK m. 595 gereğince sözleşmedeki imzaların noter tarafından onaylanması yeterli ve geçerli olmasına rağmen, taraflar noter huzurunda düzenleme şeklinde bir sözleşmeyle devir veya devir borcu doğuran hukuki işlem meydana getirebilirler. Hatta şirket sözleşmesi ile de devir şartları ağırlaştırılarak devrin geçerliliği için düzenleme şeklinde pay devir sözleşmesi tanzim edilmesi gerektiği düzenlenebilir[186].

---

[182] Yavaş, M. (2009). *Senetle İspat ve Senede Karşı Senetle İspat Kuralları ile Bu Kuralların İstisnaları*. Ankara: Turhan Yayınevi., s. 119.
[183] Şener, 2017, s. 279.
[184] Şener, O. H. (2020). *Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Emsal Kararların Değerlendirilmesi.* Ankara: Seçkin Yayınları. s. 607.
[185] Yargıtay 11. HD 27.06.2018, E. 2016/12327, K. 2018/4880 K. (lexpera.com e.t. 28.09.2023)
[186] Çebi, 2024a, s. 235. Ancak bu takdirde HMK m. 204 ve Noterlik Kanunu m. 82/II hükümleri gereğince düzenleme biçimindeki noter senetlerinin sahteliği ispat edilinceye kadar kesin delil hükmünde olması nedeniyle tarafların metne örneğin devir bedeli ödenmemesine rağmen ödendiği yönünde sözleşme hükmü koyması halinde, aksinin ispatı da kesin delillerle olacaktır.

Belirtmek gerekir ki şekil koşuluna uyulmadan yapılan birtakım geçişler de geçerli olup yukarıda da ifade edildiği üzere TTK m. 596/I uyarınca miras, eşler arasındaki mal rejimine ilişkin hükümler veya icra yolu ile geçiş istisna tutulmuştur. Bu hallerde TTK m. 596 uyarınca genel kurulun onayına gerek bulunmadan pay geçer ancak genel kurul geçişi öğrenmesinden itibaren üç ay içerisinde TTK m. 596/II'de düzenlenen hükümler dahilinde payın geçtiği kişiyi onaylamayı reddedebilir.

3.4.1 Sözleşmenin yazılı olması

Yasal düzenleme gereğince payın devrini konu alan sözleşmenin yazılı şekilde düzenlenmesi geçerlilik şartıdır[187]. Kanun koyucu bu hususu TTK m. 595/I'de "*devir ve devir borcunu doğuran işlemler*" olarak ifade etmiştir. Bu nedenle yazılı şekilde yapılmayan pay devir sözleşmesi geçerlilik şartını taşımayacağından, böyle bir sözleşme kesin hükümsüz olmakta, bir diğer anlatımla taraflar arasında hiç sonuç doğurmamaktadır. Buna göre pay devir vaadine ilişkin sözleşme de hem TTK m. 595/I'de öngörüldüğü gibi, hem de TBK m. 29 hükmünce yazılı şekil şartına tabidir[188].

Yazılı sözleşmeyi kimin hazırladığı bu anlamda herhangi bir özellik teşkil etmemektedir. Noter tarafından düzenleme şeklinde hazırlanabileceği gibi[189], taraflardan biri ya da her ikisi veya üçüncü bir kişi de hazırlayabilmektedir. Metin kısmında sözleşmenin esaslı noktalarının bulunması ve sözleşme metninin taraflarca imzalanması gerekmektedir.

Çamoğlu, nama yazılı pay senedi üzerine devir kaydının yazılması ve imzaların noterce onaylanması neticesinde pay devrinin bu senetler üzerinde de gerçekleştirilebileceği görüşündedir[190].

---

[187] Pulaşlı, 2024b, s. 750; Demirkapı, 2008a, s. 219; Akın, s. 96; Şener, 2017, s. 282; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 428; Aksu Özkan, R. (2020b). "Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirkette Pay Devrinin Ortağın Kamu Borçlarına Etkisi." *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi,* 10(1), 226-267, s. 230; Yeniocak Yürük, s. 59; Bahtiyar, s. 380; Önal, E. (2015). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Limited Şirketlerde Esas Sermaye Payının Devri ve Senede Bağlanmasının Sonuçları". *Banka ve Finans Hukuku Dergisi,* 4*(*16), 111-118, s. 119.

[188] TBK'nın önsözleşmeler yan başlıklı 29 maddesi şöyledir *"Bir sözleşmenin ileride kurulmasına ilişkin sözleşmeler geçerlidir. Kanunlarda öngörülen istisnalar dışında, önsözleşmenin geçerliliği, ileride kurulacak sözleşmenin şekline bağlıdır."*

[189] Doktrinde düzenleme şeklinde hazırlanan devir sözleşmesinin, noterin imzaları onaylamasına göre daha ileri bir şekil söz konusu olduğu ve bunun da geçerli kabul edilmesi gerektiğine ilişkin görüş için bkz. Pulaşlı, H. (2021). Şirketler Hukuku Genel Esaslar. Ankara: Adalet Yayınları, s. 751.

[190] Çamoğlu, 2023, s. 50.

3.4.2 Sözleşmedeki imzaların noter tarafından onaylanması

Pay devir sözleşmesindeki imzaların noter tarafından onaylanması bir geçerlilik şartıdır[191]. Sözleşmede hem devredenin hem de devralanın imzasının bulunması ve noter tarafından onaylanması gerekmektedir[192]. Noterlik Kanunu m. 82/3'te de noter tarafından yapılan imza onaylamalarının yalnızca onaylanan imzanın ilgilisine ait olduğunu belgelendirme niteliğinin bulunduğu, bununla birlikte hukuki işlemin içeriğini kapsamadığı düzenlenmiştir[193]. Bu anlamda noter tarafından pay devir sözleşmesindeki imzaların onaylanması metnin ve anlaşma konusu hususların onaylandığı anlamına gelmemekte, sözleşmedeki imzaların taraflara ait olduğunu ve sözleşmenin tarihini tasdik etmektedir. Sözleşme metninin taraflarca daha önceden hazırlandığı ve noterin yalnızca sözleşmede yer alan imzaların taraflara ait olup olmadığının tasdikini gerçekleştirdiği senetler ise resmi senet türlerinden onaylama yani imza tasdiki amaçlı senetler olarak sınıflandırılmaktadır[194].

Bu konuda *Pulaşlı*, pay devir sözleşmesinin yazılı şekilde ve noter onaylı yapılmasının ispat ve hukuk güvenliğinin sağlanması bakımından araç olduğunu belirterek, noter onayının geçerlilik şartı olup olmadığının TTK'da açıkça düzenlenmediğini, ETTK m. 520/V hükmümde yer alan ve şekle aykırılık durumunda taraflar arasında dahi sözleşmenin hüküm ifade etmeyeceğini düzenleyen hükmün TTK'ya alınmamasından yola çıkarak noter onayının geçerlilik şekli olmadığı sonucuna varmaktadır[195]. Yazar, noter onayının pay devir işleminin ayrılmaz ve esaslı bir parçası olmadığını, imzaların noterce onaylanmadığı bir sözleşmenin genel kurulda onaylanması durumunda pay devrinin tamamen geçerli olması gerektiği görüşündedir[196]. TBK m.12/I uyarınca kanunda aksi öngörülmedikçe sözleşmeler hiçbir şekle bağlı olmayıp aksinin öngörüldüğü hallerde amaç tarafları uyarmak ve daha dikkatli olmaya sevk etmek,

[191] Doğrusöz Koşut, H. (2016). *"Limited şirkette Nama Yazılı Senede Bağlanmış Esas Sermaye Payının Devir Şartları". Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1): 365-387, s. 374-375; Bahtiyar, s. 380; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 428; s. 483; Pulaşlı, 2024b, s. 750; Akın, s. 96; Yeniocak Yürük, s. 96; Çebi, 2024a, s. 235; Tekinalp, 2020, s. 558; Önal, 191.
[192] Demirkapı, E. (2008b). "Noterlik Uygulaması Açısından Limited Ortaklık Pay Devir Vaadi ve Pay Devri." *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Üniversite ve Fakülte 10. Yıl Kuruluş Armağanı,* 7(2) 143-178. s. 149.
[193] **Noterlik Kanunu**. T.C. Resmi Gazete 14090. 05.02.1972.
[194] Özbilen, A. B. (2016). *Sözleşmelerin Şekli ve Şekil Yönünden Hükümsüzlüğü*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 119.
[195] Pulaşlı, 2024a, s. 3492.
[196] Pulaşlı, 2024a, s. 3493.

hukuki işlemi üçüncü kişilere açıklamak, hukuki işlemin gerçekleştiği konusunda ispat, hukuki işlem güvenliği gibi hususlara hizmet etmektedir. TTK m. 595'in gerekçesinde de TBK m. 12/I'in aksinin öngörülmesinin nedeni açıklanmıştır. Bununla birlikte kanunun gerekçesinde TTK m.595/I hükmü için *"İsviçre Tasarısında bulunmayan bu şartın korunmasında yarar görülmüştür."* açıklaması yer almakla, İsviçre düzenlemesinden ayrık bir düzenleme yapıldığı ve noter onayının geçerlilik şartı olarak korunmaya devam edileceği açıkça ortaya konulmuştur. Bu nedenle biz de noter onayının geçerlilik şartı olduğuna ilişkin görüşe katılmaktayız.

Yargıtay bir kararında, tarafların adi yazılı şekilde akdettiği, yani imzaların noter tarafından onaylanmadığı bir devir sözleşmesine ilişkin sözleşmede tarafların imzalarının noter tarafından onaylanmamış olması, ortaklar genel kurulunun devre onay vermemiş olması, devir sözleşmesinde payı devreden ortak yerine şirket müdürünün imzasının bulunması nedeniyle sözleşmenin geçersizliğine karar vermiştir[197].

[197] Yargıtay 11. HD 07.03.2022, E. 2020/8431, K. 2022/1588, 07.03.2022 T. İlamı (lexpera.com e.t. 28/06/2023). "Taraflar arasında görülen davada Simav Asliye Hukuk Mahkemesi'nce bozmaya uyularak verilen 30.05.*2019 tarih ve 2019/84 E. - 2019/208 K. sayılı kararın Yargıtayca incelenmesi davacı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçeler, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü: Davacı vekili; müvekkili şirket ile davalı arasında yapılan sözleşmede müvekkili şirkete ait payların tamamının davalı ya da gösterdiği kişiye devredilmesinin kararlaştırıldığını, ayrıca sözleşmeden cayma halinde 100.000.- TL cayma akçesi ödeneceği konularında tarafların karşılıklı olarak mutabakata vardığını, davacının sözleşmeye dayanarak davalıya ihtarname gönderdiğini, tebliğ edilen ihtarnameye ceva vermeyen ve yerine getirilmesi gereken edimleri yerine getirmeyen davalının temerrüde düştüğünü, 100.000.- TL cayma akçesini alacak göstererek davalı aleyhine ilamsız icra takibi yapıldığını, davalı adına vekilinin yasal süre içinde borca ve fer'ilerine itiraz ettiğini ileri sürerek davalının haksız itirazının iptali ile icra takibinin devamına, davalı aleyhine asıl alacağın %20'si oranında icra inkar tazminatına hükmedilmesine karar verilmesini talep etmiştir. Davalı, davaya cevap dilekçesi vermemiş daha sonra verdiği dilekçe ile davanın reddini talep etmiştir. Mahkemece, Dairemizin bozma ilamı ve tüm dosya kapsamına göre; limited şirket hisse d sözleşmeleri 6102 sayılı TTK'nın 595. Maddesinde düzenlenmiş olup, esas sermaye payının devri ve devir borcunu doğuran işlemlerin yazılı şekilde yapılması ve tarafların imzalarının noterce onanması şart olduğu gibi, şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse, esas sermaye payının devri için, ortaklar genel kurulunun da onayının şart olduğu, taraflar arasındaki hisse devir sözleşmesinde noter onayı bulunmadığı gibi, sözleşmede hisselerini devreden ortağın imzası değil şirket müdürünün imzası bulunduğundan 6102 sayılı TTK'nın 595. maddesindeki şartlara uygun düzenlenmeyen hisse devir sözleşmesinin geçersiz olduğu ve geçersiz sözleşmede kararlaştırılan cezai şartın da geçersiz olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir. Dosyadaki yazılara, mahkemece uyulan bozma kararı gereğince hüküm verilmiş olmasına göre, davacı vekilinin bütün temyiz itirazları yerinde değildir. SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, davacı vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA, aşağıda yazılı bakiye 36,30 TL temyiz ilam harcının temyiz eden davacıdan alınmasına, 07/03/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."*

Güvenli elektronik imza ile imzalanan bir sözleşmenin geçerli olup olmayacağı konusunda *Türe*, imzaların noter huzurunda atılması gerektiğini belirterek elektronik imza ile yapılamayacağı görüşündedir[198]. Kanun'un noter onayını aramasındaki amaç işlem güvenliği olmasının yanı sıra tarafları bir kez daha düşünmeye sevk etmektir. Kaldı ki 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu m. 5 hükmünce güvenli elektronik imza, elle atılan imza ile aynı hukuki sonucu doğuracak olup maddenin ikinci cümlesinde kanunların özel bir merasime tabi kıldığı hukuki işlemlerde güvenli elektronik imza ile işlem gerçekleştirilemeyeceği açıkça düzenlenmiştir. Bu nedenlerle, bizim de katıldığımız görüş uyarınca mevcut yasal düzenlemeler gereğince güvenli elektronik imza ile sözleşmeye geçerlilik kazandırılması mümkün olmayacaktır.

Limited şirkette payın devri hususunda Kanun koyucu iyiniyetli iktisaba izin vermemiş olup[199] bunun sonucunda örneğin sahte imza ile payı devralan kişi tarafından üçüncü kişiye yapılan devir söz konusu olduğunda, üçüncü kişinin iyiniyeti korunmamaktadır. Aynı şekilde, noter tarafından onaylanan sözleşmede devreden tarafın imzası sahteyse, bu durumda da sözleşme geçerli değildir[200]. Bu durumda noterin de taraf olarak gösterilmesi ve sahtelik davası açılması gerekmektedir[201]. Yargıtay da bu hususta sahte imza ile pay devirlerinde sözleşmenin geçersiz olduğuna hükmetmektedir[202].

3.4.3 Şekle aykırılığın hukuki sonuçları

Sözleşmenin yazılı olması ve taraflarının imzalarının noterce onaylanması olarak düzenlenen geçerlilik koşullarına aykırılık halinde, Kanun'un limited şirketlerde öngördüğü pay devri sözleşmesinin geçerli olmayacak ve devir alacaklısı pay devri isteminde bulunamayacak; devir alacaklısı devir borçlusuna devir nedeniyle verdiklerini ise TBK m. 77 çerçevesinde sebepsiz zenginleşme hükümleri bağlamında geri

[198] Türe, M. (2022). "Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirkette Esas Sermaye Payının Devri". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi,* (51), 143-172, s. 150.
[199] Kendigelen, 2016, s. 498; Şener, 2017. s. 299-336. Yazar, limited şirket payını iktisap eden kişinin, o payın başkasına ait olması riskini de taşıdığını, şirket payı nama yazılsa da bir önemi olmadığını ifade etmektedir.
[200] Türe, s. 150.; Karakaya, s. 373.; Şener, 2017, s. 298.
[201] Karakaya, s. 373.
[202] Yargıtay 11. HD 09.05.2018, E. 2016/11147, K. 2018/3388. İlamda yerel mahkemenin şekil koşullarına uygun ancak devralanın imzasının sahte olması nedeniyle pay devir sözleşmesinin geçersizliğine ilişkin verilen hüküm, ilgili noterin davada taraf olmaması nedeniyle bozulmuştur. Aynı yönde Yargıtay 11. HD 03.01.2017, 2016/1083 E., 2017/34 K.; Yargıtay 11. HD 20.05.2013 T., 2012/12282 E., 2013/10936 K. (lexpera.com e.t. 30.08.2024).

isteyebilecektir[203]. Hükümsüz bir sözleşme nedeniyle bir tarafın diğer tarafa bir edim ifa etmesi halinde sebepsiz zenginleşme hükümleri uygulama alanı bulmaktadır[204]. Geçersiz bir sözleşmenin şirket genel kurulu tarafından onaylanması sözleşmeye geçerlilik kazandırmamaktadır ve genel kurulun buna yönelik kararı hüküm doğurmamaktadır[205]. Şekle aykırı bir sözleşme nedeniyle geçersizliğin ileri sürülmesi yalnızca taraflarca değil, ilgili üçüncü kişiler tarafından da ileri sürülebilmektedir[206].

Öte yandan TMK m. 2/II'de yer alan hakkın kötüye kullanılması yasağının uygulanabileceği ifade eden görüşe göre *Şener*, şekil eksikliğine rağmen sözleşmenin geçerli olabileceğini; her iki tarafın da şekil eksikliğini de bilerek yükümlülüklerini ifa etmiş olması ya da borcun büyük kısmının ifa edilmiş olmasını yeterli görmektedir[207]. Yazar, taraflar edimini tam olarak ifa etmiş ancak şekil eksikliğini bilmeden ve istemeden bunu gerçekleştirmişlerse, ancak ifanın üzerinden uzun zaman geçmiş olması halinde sözleşmenin geçerli olacağı, aksi halde hakkın kötüye kullanılmasının gündeme geleceği, taraflardan biri sonradan şekil eksikliğini öğrendiyse bu durumda şekil eksikliğini öğrenen tarafın hemen kesin hükümsüzlük iddiasında bulunması gerektiğini ifade etmektedir[208].

Kanaatimizce, TTK'nın açık hükmü karşısında bu görüşe katılmak mümkün değildir. Sözleşme taraflarının bilinçli ya da bilinçsiz olarak kanuni şekle uymamasının yaptırımı, pay devir sözleşmesi bakımından her halükarda uygulanmalıdır. Tarafların esas sermaye payının devri vaadi sözleşmesini şekil koşullarına uygun yapmaması, örneğin adi yazılı şekilde yapması halinde; şayet ileride kanuni şekle uygun bir pay devri sözleşmesi akdetmiş ise bu halde ikinci sözleşmeye istinaden birbirlerinden sözleşmesel taleplerde bulunabilir. Ancak tarafların şekle aykırı bir pay devir sözleşmesine dayanılması kanımızca mümkün olmayacaktır. Yargıtay da aynı yönde

[203] Şener, 2017, s. 284.
[204] Oğuzman, M. K. ve Öz, M. T. (2013). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt II.* İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 307.
[205] Türe, s. 150.
[206] Kaya, s. 364.
[207] Şener, 2017, s. 297.
[208] Şener, 2017, s. 297.

kararlar vermektedir[209]. Bununla birlikte pay devri sözleşmesinde adi yazılı pay devir vaadi sözleşmesine atıf yapılmış ise bu takdirde hangi sözleşmeye atıf yapıldığı açık ve net olarak anlaşılabiliyorsa, şekle aykırı pay devri vaadi sözleşmesi hükümleri de pay devri sözleşmesi ile geçerli hale getirilebilecektir. Bir başka anlatım ile devir sözleşmesinin kanuni şekle uygun gerçekleştirilmesiyle devir vaadi sözleşmesinin şeklinde de düzeltici etki meydana gelmektedir[210].

Kanunen öngörülen geçerlilik şartına aykırı akdedilen bir sözleşme hukuki sonuçlarını doğurmamaktadır. Bu nedenle, devir sözleşmesi genel kurulca kabul edilene kadar askıda geçersiz olup genel kurulun onayıyla hüküm ve sonuçlarını doğurmaktadır[211]. Genel kurulun bu konudaki görevleri, onay verilecek sözleşmenin geçerli olup olmadığını incelemek, geçerli ise şirket menfaatleri açısından uygun olup olmadığını tartışarak olumlu değerlendirilmesi halinde pay devri sözleşmesine onay vermekten ibarettir. Ancak genel kurul aksi kararlaştırılmadıysa herhangi bir gerekçe ileri sürmeden de pay devrini TTK m. 595/III uyarınca reddedebilir.

Yukarıdaki açıklamalarımız doğrultusunda sözleşmenin geçersiz olmasının en önemli sonucu, genel kurulun devre onay vermeyecek olmasıdır. Ancak yine de genel kurulun onay kararı vermesi, sözleşmeye geçerlilik kazandırmamaktadır[212]. Genel kurulun devre onay verme yetkisinin kaldırıldığı hallerde ise, şirket müdürlerinin pay defterine esas sermaye payının devri kaydını işlemeyecek olması önem arz etmektedir. Devir iradesini adi yazılı sözleşmeyle beyan eden şirket ortağı ise genel kurulun onay vermeyi reddetmesi sebebine dayalı olarak haklı sebeple şirketten çıkma hakkını kullanamaz.

Esas sermaye payının devri sözleşmesinin geçersiz olması halinde, payın devredilememesinin ve bu nedenle haklı sebeple ortaklıktan çıkma hakkının kullanılamamasının yanı sıra, sözleşmenin geçersizliğinden kaynaklanan istemler de diğer tarafa karşı ileri sürülemez. Yargıtay da bir kararında şekil koşullarını sağlamayan

[209]Yargıtay 11. HD. 21.06.2018, 2016/10880 E., 2018/5674 K. ilamında yasal şekil şartına bağlı devir sözleşmesinin bu şarta aykırı yapıldıktan ve edimler kısmen ifa edildikten sonra tarafların şekle aykırılığı ileri sürmesinin TMK m. 2 kapsamında dinlenemeyeceğine hükmetmiştir. (lexpera.com e.t. 30.08.2024).
[210] Şener, O. H. (2019). *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayınları, s. 286; Demirkapı, 2008a, s. 128-129.
[211] Türe, s. 154.
[212] Bahtiyar, s. 380.

sözleşmeden kaynaklanan cezai şart isteminin reddine karar vermiştir[213]. Aynı zamanda şirketin feshinin de talep edilebilmesi mümkün değildir. Nitekim doktrinde isabetle belirtildiği gibi fesih hakkı ortağın şirketten ayrılma hakkının bulunmadığı, özellikle de payı devredip karşılığını alamadığı hallerde ileri sürülebilmelidir[214].

3.5 Pay Devir Sözleşmesinin Unsurları

Hukukumuzda her türlü sözleşme TBK m. 1 hükmünce tarafların karşılıklı ve birbirine uygun, açık veya örtülü irade beyanı açıklaması ile kurulur. Bir sözleşmede esaslı unsurların bulunması sözleşmenin geçerliliği için yeterli olup ikinci derece/yan unsurların sözleşmede bulunmaması geçerliliği etkilemez[215]. Bir sözleşmenin geçerliliği, yani hüküm ifade etmesi için aranan birtakım şartlar bulunmaktadır. Tarafların ehil olması, sözleşmenin konusunun emredici hukuk kurallarına, kamu düzenine, genel ahlaka ve şahsiyet haklarına aykırı olmaması, sözleşmenin konusunun imkansız olmaması, irade beyanlarının sakat olmaması, muvazaa bulunmaması hususları her sözleşme bakımından bir geçerlilik şartı iken; bazı sözleşmelerde aranan geçerlilik şartları ise aşırı yararlanma bulunmaması, şekle uyulması, genel işlem koşullarına getirilen sınırlamalara uyulmasıdır[216]. Genel borçlar hukuku kaidelerine limited şirket esas sermaye payının devrinde de uyulması gerekmektedir. Bu anlamda, yukarıda ifade edilen ve sözleşmelerde aranması gereken koşullara aykırılık bulunması halinde, bunun hukuk düzenindeki yaptırımı geçersizlik olacak ve herhangi bir hüküm ifade etmeyecektir.

Payın devri sözleşmesinde, borçlar hukuku hükümlerinin yanı sıra taraflar gerçek kişi ise kimlik bilgileri, tüzel kişi ise ticaret unvanı, devre konu esas sermaye payının hangi şirkete ilişkin olduğuna dair ticaret unvanı, sözleşmeye konu esas sermaye payının itibari değeri, hangi payın devredileceği, devir karşılığında verilecek bedel ve payın devredileceğine ilişkin açık bir irade yer almalıdır.

---

[213] Yargıtay 11. HD 08.07.2018, E. 2016/12318, K. 2018/5011. (www.lexpera.com. tr e.t. 23.02.2024).
[214] Baştuğ, İ. (1996). *Limited Şirkette Ortağın Çıkması ve Çıkarılması*. İzmir: Ege Üniversitesi Matbaası. s. 101-102.
[215] Şener, 2017, s. 285.
[216] Oğuzman, M. K. ve Öz, M. T. (2012). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt 1*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 82-169.

Bu anlamda aşağıda sözleşmenin esaslı ve esaslı olmayan unsurlarından; geçerlilik bağlamında belirli bir payın devri iradesinin sözleşmede yer almasının yeterli olduğu, esaslı olmayan unsurların ise sözleşmede bulunmaması halinin geçerliliği etkilemeyeceği ancak doğuracağı hukuki sonuçları incelenmiştir.

3.5.1 Sözleşmenin objektif esaslı unsurları

Kanunda bir sözleşme tipinin düzenlendiği ve sözleşmenin kurulabilmesi için gereken asgari içeriğin belirlendiği hallerde bu unsurlar sözleşmenin objektif esaslı unsurunu oluşturmaktadır[217]. Limited şirket payının devrinde, belirli bir payın sözleşmeye konu edilmesi ve devir iradesinin bulunması sözleşmenin esaslı unsurlarını oluşturmaktadır[218]. Bununla birlikte limited şirketin kendi payını iktisap edebilmesinin koşullarından biri, TTK m. 379/I düzenlemesi uyarınca iktisabın ivazlı olmasıdır[219]. Dolayısıyla pay devir sözleşmesinin taraflarından biri şirketin kendisiyse, bu durumda ivaz, sözleşmenin objektif esaslı unsurudur.

3.5.1.1 Belirli bir payın sözleşmeye konu olması

Payın devrini amaçlayan yazılı sözleşmede muhakkak hangi payın devredileceğinin belli ya da belirlenebilir şekilde gösterilmesi gerekmektedir. Sözleşmede bu hususun açıkça ortaya konulabilmesi için hangi şirketin hangi payının devredileceğinin ortaya konulması açıklığı sağlayacaktır[220]. Diğer bir anlatımla şirketin ticaret unvanının tam olarak sözleşmede belirtilmesi ve devre konu payın itibari değerinin ne olduğunun açıkça yer alması gereklidir[221]. Hangi payın devre konu edildiği, sözleşmede devreden ortağın tüm payları olarak ya da belirli bir yüzdesi olarak da ifade edilebilir[222]. Limited şirket payları, yukarıda da ifade edildiği gibi esas sermayenin belirli bir kısmını oluşturmakta ve yirmi beş Türk Lirası'nın katları olarak itibari değeri

[217] Çebi, 2023a, s. 234.
[218] Şener, 2017, s. 286. Yazar; taraflar, sözleşmenin konusu, payın ayırıcı özellikleri, devre konu payın ait olduğu şirketin unvanı, devreden birden çok paya sahipse hangi payın devredileceği, payın devri borcu ve semenin sözleşmenin esaslı unsurlarını oluşturduğunu ve bu kayıtlar yoksa sözleşmenin geçersiz olacağını belirtmektedir.
[219] Pulaşlı, 2024b, s. 765.
[220] Şener, 2017, s. 286.
[221] Çebi, 2023a, s. 234.
[222] Yıldırım ve Gözüyeşil, s. 1154.

belirlenebilmektedir. Devredilecek pay sayısı ve bu payların itibari değerlerinin devir sözleşmesinde gösterilmesi en uygun yöntem olacaktır.

Kısmi devirde, devredenin paylarının bir kısmının imtiyazlı ya da primli olması halinde hangi payların devrinin amaçlandığının sözleşme metninden anlaşılabilmesi önem arz etmektedir. Bu şekilde farklı paylara sahip kimsenin bir kısım paylarını devretmesi durumunda, devir sözleşmesinde hangi grup payların devre konu olduğunun belirtilmesi gerekmektedir.

Devir sözleşmesinde hangi payın devre konu olduğunun anlaşılamaması halinde, sözleşmenin objektif esaslı unsurundaki eksiklik nedeniyle sözleşme kurulmamış olacaktır.

3.5.1.2 Devir iradesi

Sözleşme metninden devir iradesinin açıkça anlaşılması gerekmektedir[223]. Tarafların gerçekleştirmeyi amaçladığı işlem için yalnızca "devir" ibaresini kullanmaları yeterli olacağı gibi "temlik" veya "satış" sözcükleri[224] ile de devir iradesi ortaya konulabilmektedir. Netice olarak payın mülkiyetinin devralana geçmesi yönündeki irade beyanı anlaşılabildiği takdirde tarafların hangi sözcüğü devir sözleşmesi metninde göstermelerinin bir önemi bulunmamaktadır[225]. Devrin ivaz karşılığı yapılmadığı ve bağışlama sözleşmesinin mevcut olduğu hallerde, esaslı unsurlarından olan bağış iradesinin varlığının da sözleşme metninden anlaşılması gerekmektedir.

Devir iradesinin devredilecek paya yönelik olduğunun da sözleşme metninden anlaşılması gerekmektedir. Sözleşme metninden devir iradesinin anlaşılamaması halinde sözleşmenin kurucu unsurundaki eksiklik nedeniyle devir sözleşmesi kurulmamış olacaktır.

İvazlı devirlerde satış sözleşmesine ilişkin hükümlerin uygulanması gerektiğinden, bu konuda satış sözleşmesinin esaslı unsurlarının da bulunması gerekmektedir. Doktrinde ifade edilen bir görüşe göre ivazlı devir söz konusu ise bedelin sözleşme metninde yer

[223] Çebi, 2023a, s. 235; Türe, s. 150; Doğrusöz Koşut, s. 372; Şener, 2017, s. 301.
[224] Yıldırım ve Gözüyeşil, s. 1154.
[225] Doğrusöz Koşut, s. 372; Öz, s. 368.

alması gerekmektedir[226]. Kanaatimizce, belirlenebilir bir satış bedeli söz konusuysa bu hususta da sözleşmeyi geçerli kabul etmek gerekmektedir. Nitekim sözleşme kurulurken bedelin kesin olarak belirlenemediği durumlarda belirlenebilir nitelikte olması yeterli olduğu gibi[227], TBK m. 207/III hükmünde de durum ve koşullara göre belirlenmesi mümkün olan bedelin kararlaştırılmış bedel hükmünde olduğu düzenlenmiştir.

3.5.2 Sözleşmenin sübjektif esaslı unsurları

Pay devir sözleşmesinin sübjektif esaslı noktaları, tarafların üzerinde uyuşma sağlanamadığı takdirde pay devir sözleşmesini hiç yapmayacakları kabul edilen noktalardır[228]. Bir diğer anlatımla, kanunda düzenlenenin dışında bir unsurun taraflarca kararlaştırılması ve taraf iradelerinden kararlaştırılan bu edim olmadan sözleşmenin kurulmayacağı anlaşılmaktaysa, bu unsurlar sözleşmenin sübjektif esaslı unsurunu oluşturmaktadır. Örneğin payı devralan tarafın, devir karşılığında devreden tarafa bir şey vermeyi, yapmayı ya da yapmamayı yükümlenmesi ve devredenin taahhüt edilen edim olmadan payı devretmeyeceğinin kabul edilebildiği hallerde, bu edim sözleşmenin sübjektif esaslı unsuru haline gelmektedir.

Pay devrinin karşılığında devredene genellikle belirli bir para ödenmektedir[229]. Devir sözleşmesinin bu şekilde ivaz karşılığı yapıldığı hallerde buna yönelik ifadelerin devir sözleşmesinde yer alması gerekmekteyse de, miktarının belirtilmemesi durumunda TBK m. 233/I uyarınca sözleşme kurulmuş sayılmaktadır[230]. Ancak pay devri, yukarıda izah edildiği gibi bir ivaz karşılığında yapılabileceği gibi, ivazsız ya da mal değişimi karşılığında da yapılabilir. Devralanın da bir malvarlığı hakkını ya da alacak hakkını devredene ifa etmeyi yüklendiği bir sözleşme kurulmuşsa ve taraf iradelerinden bu edimin ifa edilmemesi halinde pay devir sözleşmesinin kurulmayacağı anlaşılıyorsa, o

---

[226] Demirkapı, 2008a, s. 216; Kaya, s. 364.
[227] Serozan, R. (2019). *Borçlar Hukuku (Özel Bölüm).* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 148; Yargıtay 11. HD 21.11.2017, E. 2016/12778, K. 2017/6370 ilamında hisse devir bedelinin bir kısmının devreden ve devralan tarafından yapılacak taahhüt işinde işçilik hariç masrafların devreden tarafından karşılandığı ancak tahakkuk edecek tüm nakdi alacakların hisse bedeli olarak devralana ödeneceğinin kararlaştırıldığı pay devir sözleşmesindeki bedel hususuna ilişkin bu anlaşmanın hisse devir bedeli olarak kararlaştırıldığının kabulünün gerektiğine ve devralanın bu bedelden sorumlu olduğuna karar vermiştir. (www.lexpera.com. tr e.t. 23.02.2024).
[228] Çebi, 2023a, s. 234.
[229] Yıldırım ve Gözüyeşil, s. 1154.
[230] Yeniocak Yürük, s. 86.

takdirde bu husus sözleşmenin esaslı unsuru olacaktır ve sözleşmede yer almaması halinde, sözleşmenin kurulmamış olmasına yol açacaktır.

Payın bedel karşılığında devredilmesinin kararlaştırıldığı durumlarda, devir bedelinin ne zaman ödeneceğini taraflar kararlaştırabilecektir. Taraflar sözleşmenin imzalandığı tarihte veya bir başka belirli bir tarihte yahut genel kurul onayının verildiği tarihte devir bedelinin ödeneceğine yönelik anlaşma yapabilirler. Aksi halde karşılıklı borç doğuran sözleşmelerde ifada sırayı düzenleyen TBK m. 97 hükmü uyarınca, sözleşmenin ifası isteminde bulunan tarafın sözleşmenin koşullarına ve özelliklerine göre daha sonra ifa etme hakkı olmadıkça, kendi borcunu ifa etmiş ya da ifasını önermiş olmasının gerekeceği göz önünde bulundurulmalıdır. Dolayısıyla payın devri genel kurulun onayıyla ya da zımnen onaylamış sayılmasıyla yahut genel kurul onayının kaldırıldığı durumda pay devir sözleşmesindeki imzaların noter tarafından onaylanması neticesinde gerçekleşmeden, devreden tarafın pay devir bedelini talep etmesi halinde TBK m. 97 hükmü uyarınca devredenin ödemezlik def'ini ileri sürülmesi mümkündür.

3.5.3 Sözleşmenin yan unsurları

Bir sözleşmenin esaslı unsurları üzerinde tarafların anlaşmış olması halinde, o sözleşmenin kurulduğu TBK m. 2 hükmü ile düzenlenmiştir. Bunun dışında kalan kısımlar ise esaslı olmayan unsurlarını ihtiva etmekte ve emredici hükümlere aykırı olmadığı sürece taraflar arasında geçerli ve bağlayıcı olmaktadır.

Sözleşme hükümlerinde boşluk olması halinde bir görüşe göre bizim de katıldığımız görüşe göre taşınır satışına ilişkin hükümlerin uygulanması gerekecektir[231]. Bir başka görüşe göre şirket payı gayrimaddi taşınır mal[232] niteliğinde olduğundan, pay devir sözleşmesinin de taşınır malın mülkiyetinin devrini amaçladığı ifade edilmektedir[233]. Doktrinde başka bir görüşe göre ise pay devri sözleşmesine taşınır satışı hükümlerinin uygulanamayacağı, pay devrinin niteliğinin hak satışı olduğu da belirtilmektedir[234]. İlave olarak yukarıda açıklandığı gibi devralanın ediminin taşınmaz devri olması

[231] Yıldırım, Gözüyeşil, s. 9.
[232] Akduman, E. (2010). *Milletlerarası Özel Hukukta Hisse Devri*. İstanbul: Beta Yayınları. s. 25
[233] Alaeddinoğlu, İ. (2022). *Anonim Ortaklıkta Pay Devri Sözleşmesi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. S. 105.
[234] Buz, s. 6969.

halinde taşınmaz satışına ilişkin, bağış olması halinde bağış hükümlerine ilişkin, mal değişimi olması halinde ise mal değişimine ilişkin hükümlerin de aynı şekilde sözleşmenin yorumunda gözetilmelidir. Bir başka deyişle taraflar arasında akdedilen pay devir sözleşmesinde boşluk olması halinde sözleşmenin taşınır mal devrini amaçlayan bir sözleşme olduğu ve niteliğine göre de satış, bağış ya da mal değişimi hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

3.5.3.1 Genel olarak

Payın devri sözleşmesinde TTK m. 595/I hükmü uyarınca ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri, rekabet yasağı ağırlaştırılmış veya tüm ortakları kapsayacak biçimde genişletilmiş ise, bu husus, önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları ile sözleşme cezasına ilişkin koşullar da bulunmalıdır. Ancak TTK m. 595/I c.3'teki kayıtların sözleşmede yer almamasının yaptırımı TTK'da düzenlenmemiştir. Madde metninde sadece bu kayıtların yer alması gerektiği ifade edilmiş, hükmün gerekçesinde ise sayılan kayıtların yer almaması durumunda sözleşmenin geçersiz olmayacağı belirtilmiştir[235].

Şirket sözleşmesinde ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri, rekabet yasağı ağırlaştırılmış veya tüm ortakları kapsayacak biçimde genişletilmiş ise, bu husus, önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları ile sözleşme cezasına ilişkin koşullar yer almasına rağmen, pay devir sözleşmesinde bu hususların kısmen ya da tamamen yer almamasının yaptırımı konusunda doktrinde çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Bir görüşe göre bu kayıtlar yer almamaktaysa sözleşmenin geçersiz olacağı[236], başka bir görüşe göre hem kayıtların yer alması hem de bu yükümlülükler

[235] TTK m. 595 gerekçesi " *"Tasarıda sınırlı sayıda (numerus clausus olarak) öngörülmüş bulunan ve yükümlülük getirdiği için önem/i gördüğü hususların devir sözleşmesinde açıkça öngörülmesini emretmiştir. Bunlar ek ödeme yükümlülüğü, yan edim yükümlülüğü, rekabet yasağının ağırlaştırılması veya tüm ortakları kapsayacak şekilde genişletilmesi, önerilme, önalım ve alım hakları ile cezaya ilişkin şartlardır. Bu sözleşmeye açıkça yazma zorunluğunun sebebi, devralanın yükümlülüklerinin tam bilincinde olması ve bu hususta onun bilgilendirilmesi yükümünü de satıcıya yüklemektir. Ancak, bu kayıtların devir sözleşmesinde bulunmaması, sözleşmeyi geçersiz kılmaz, fakat devredenin bazı hallerde sorumluluğuna sebep olur. "Bazı haller" ile alıcının söz konusu yükleri ve hakları bilmesi, payı bunları bilerek almasıdır."*

[236] Aksu Özkan, R. (2020a). "Limited Şirket Pay Devir Sözleşmesinde TTK 595/I'de Yer Alan Kayıtların Bulunmamasının Devir Sözleşmesinin Geçerliliğine Etkisi." *Regesta, 5*(2), 283-316, s. 287.; Tekinalp, 2020, s. 558. "Tekinalp: devir sözleşmesinde tarafların kimliği dışında belirtilmesi gereken bazı kayıtların bulunduğunu, LO sözleşmesinde öngörülmüş olması kaydıyla bunlar ek ödeme ve yan edim

bulunuyorsa yazılmasının yetmediği ve bu kayıtlara ilişkin tüm koşulların da açık ve detaylıca pay devrine ilişkin sözleşmede yer alması gerektiği belirtilmiş[237], diğer bir görüşe göre ise ise anılan eksikliklerin sözleşmenin geçerliliğini etkilemediği[238] ifade edilmiştir.

Aksu Özkan, TTK m. 595/I-c.3 hükmünün lafzı gereğince şirket sözleşmesinde yer alan ancak pay devir sözleşmesine yazılmayan ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri, rekabet yasağı ağırlaştırılmış veya tüm ortakları kapsayacak biçimde genişletilmiş ise, bu husus, önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları ile sözleşme cezasının yer almaması halinde devir sözleşmesinin geçersiz olacağı; hükümde yer alan kayıtların pay devir sözleşmesinin objektif esaslı unsurunu teşkil ettiği ve objektif esaslı unsurun yer almadığı bir sözleşmenin de geçersiz olacağı belirtmektedir[239].

Şener, TTK m. 595/I'de yer alan ilgili hükmün şekli değerlendirilmemesi gerektiği, kanun koyucunun amacının, devralanın bu kayıtlardan haberdar olmasını sağlamak olduğu görüşünde olup pay devir sözleşmesine şirket sözleşmesinin eklenmesi ya da pay devir sözleşmesinde devredenin devralana bu kayıtları sunulduğunu ve devralanın bu kayıtları okuduğunu açıkça onaylaması şeklinde veya başkaca şekillerde bilgilendirme yükümlülüğünün gerçekleştirildiğinin anlaşıldığı hallerde pay devir sözleşmesinin geçerli olacağı, aksi halde pay devir sözleşmesinin geçersiz olacağı görüşündedir[240].

Tekinalp, bu kayıtların kısmen ya da tamamen eksikliği halinde sözleşmenin geçersiz olacağını, ticaret sicil müdürünün kanuni şartları denetleyerek tescil istemini reddetmesi

---

yükümlülükleri; ağırlaştırılmış ve/veya tüm ortakları kapsayacak şekilde genişletilmiş rekabet yasağı; önerilmeye muhatap olma, ön alım ve alım hakları ile sözleşme cezasına ilişkin koşullar (TTK 595/I) devir sözleşmesine yazılmalıdır. Bu koşulların kısmen veya tamamen yer almaması halinde devir sözleşmesi geçersiz olur. Yeni hukuk esas sermaye paylarının tüm geçişlerinin tescilini öngördüğü için söz konusu koşulların yerine getirilip getirilmediğini sicil müdürü denetler, eksikliği saptarsa, tescil istemini reddeder (TK m. 598). Sicil müdürlüğünün eksikliği görmemiş olması, dolayısıyla eksikliğe rağmen sözleşmenin tescil edilmesi ile hatalık onarılamaz. Çünkü TK m. 595/1'de söz konusu kayıtlar sözleşmenin zorunlu içeriği olarak kabul edilmiştir."; Şener, 2017, s. 303.; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 429.

[237] Aksu Özkan, 2020a, s. 287.

[238] Altaş, 2024, s. 295; Çığsar, M. G. (2019). *Limited Şirkette Esas Sermaye Payının Rehni*. Ankara: Seçkin Yayınları, s. 46.; Taşdelen, N. (2012). *Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih*. Ankara: Yetkin Yayınları, s. 100., Yavuz, M. (2018). "Yargı Kararları Işığında Limited Şirketlerde Hisse Devir Sözleşmeleri". *Vergi Dünyası*. 38(445) s. 147-153. S. 149.

[239] Aksu Özkan, 2020a, s. 287-309.

[240] Şener, 2017, s. 302-303.

gerektiğini, ancak buna rağmen tescilin gerçekleşmiş olması halinde dahi tescilin sakatlığı onarmayacağı görüşündedir[241].

Kendigelen, belirtilen kayıtların tamamen devralanı bilgilendirme amacını taşıdığını ve bu anlamda eksikliklerinin devredenin bilgilendirme yükümlülüğü bağlamında sorumluluğuna yol açabileceğini[242] bu kayıtların madde metninde belirtildiği gibi devir sözleşmesine yansıtılmamasının hukuki sonucunun bir sorun olduğunu ancak gerekçede eksikliklerin geçerliliği etkilemediğini ifade etmekte ve sözleşmenin geçersizliğinin irade bozukluğu çerçevesinde ileri sürülebileceğini belirtmektedir[243].

Kaya, gerekçede kullanılan ifadelerin geçersizliğe neden olmayacağının anlaşıldığını ancak kanunkoyucunun bu hususları taraf iradesine bırakmasının hatalı bir yaklaşım olmadığını belirtmektedir[244].

Doğrusöz Koşut, hükmün lafzı ve gerekçedeki açıklamalar nedeniyle bu hükmün emredici nitelikte olmadığını ve TTK m. 595/I'de sayılan kayıtları içermese de sözleşmenin geçerli olacağını, ancak devreden tarafından devralanın limited şirket sözleşmesinde bulunan bu yükümlülükler konusunda hiç, gereği gibi ya da yanlış bilgilendirdiği hallerde, devralanın zararının bulunması durumunda devredenin sorumluluğuna gidilebileceğini belirtmektedir[245]. Biz de bu görüşe katılmaktayız. Nitekim TTK m. 595/1'in gerekçesinde bu kayıtların yer almamasının sözleşmenin geçerliliğini etkilemeyeceği ve devredenin bazı hallerde devralana karşı sorumluluğunun doğacağı açıkça zikredilmiştir. TTK hükümlerinde de sözleşmenin geçersiz olacağına ilişkin herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Kanunun açık olduğu hallerde yoruma ve gerekçeye başvurulamayacağı[246], kanunun gerekçesinin bağlayıcı olmadığı açıksa da ilgili maddede sayılan unsurların devir sözleşmesinde yer almamasının yaptırımının sözleşmenin geçersiz kabul edilmesi olduğuna ilişkin bir ibare yer almadığından, kanunun gerekçesi dikkate alınarak yorum yapılmasında sakınca yoktur. Nitekim kanun gerekçeleri açıklayıcı, aydınlatıcı, yol gösterici ve

[241] Tekinalp, 2020, s. 558.
[242] Kendigelen ve Kırca, s. 170.
[243] Kendigelen, 2016, s. 502.
[244] Kaya, s. 365.
[245] Doğrusöz Koşut, s. 373.
[246] YİBK 19.01.2007, E. 2005/1, K. 2007/1 (e.t. 01.03.2024 resmigazete.gov.tr).

maddeye ilişkin bir yorumun yapılması bakımından gerekli bilgileri içeren metinler olarak tanımlanmıştır[247]. Pek çok mahkeme kararında da kanunun gerekçesine başvurulmaktadır[248]. Yargıtay da önüne gelen bir uyuşmazlıkta bu kayıtların yer almadığı bir devir sözleşmesini geçerli kabul ederek sonuca göre hüküm kurmuştur[249].

3.5.3.2 Limited şirket sözleşmesinde düzenlenen ceza koşulu

Ceza koşulu, borçlunun borcunu hiç ifa etmemesi ya da gereği gibi ifa etmemesi ihtimaline ilişkin düzenlenen, ceza mahiyetinde olan bir edimi ifa etmeyi ya da başka bir hukuki olumsuzluğa katlanmayı taahhüt ettiği konusundaki alacaklı ile borçlu arasındaki anlaşmalardır[250]. Borçlunun alacaklıya ödemeyi kabul ettiği ceza konusundaki anlaşma ceza koşulu olarak adlandırılırken, ödenecek ceza ise sözleşme cezası olarak adlandırılmaktadır[251]. Sözleşme taraflarından birinin yükümlülüklerini hiç ya da gereği gibi yerine getirmemesi veya genel kurul onayının alınamaması halinde ceza koşulu hükümleri konulabilmektedir. TBK m. 180/I'e göre ceza koşulunun kararlaştırılması halinde, borca aykırılık hükümlerine istinaden alacaklının herhangi bir zararı ispatlama mecburiyeti olmadan, yalnızca sözleşmede kararlaştırılan yükümlülüğün hiç ya da gereği gibi; özellikle eksik yerine getirmesi veya belli bir yerde ya da zamanda yerine getirmemesi durumunda bu halin ispatı ile borçludan sözleşme cezasını talep etmesi mümkün olabilecektir[252]. Borçlu tarafın bu yükümlülüğünü yerine getirmemesinin kusura bağlı olmadığına, bir diğer anlatımla borçlunun kusuru olmasa dahi ceza koşulu hükümlerinin geçerli olacağına ilişkin anlaşma da yapılabilmekte olup bu yöndeki sözleşmeler TBK m. 180/II uyarınca muteberdir. Buna karşın, TBK m. 179'un açık düzenlemesiyle ya da maddedeki koşulların gerçekleşmesiyle alacaklı olan taraf hem borcun ifasını talep edebilir hem de sözleşme cezasının ödenmesini isteyebilir. Bu şekilde bir anlaşma yapılmamışsa alacaklı taraf ancak sözleşme cezası ile

---

[247] YİBK 19.01.2007, E. 2005/1, K. 2007/1 (e.t. 01.03.2024 resmigazete.gov.tr).
[248] Kayseri Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi, 2021/1341 E., 2021/350 K. 25.05.2021 T. (lexpera e.t. 01.03.2024).
[249] Yargıtay 11. HD, 15.01.2015, E. 2014/14676, K. 2015/409 K. (lexpera e.t. 01.01.2024). Karara karşı oy yazısı ile muhalefet edilmiş ve bu kayıtların olmamasının sözleşmenin geçersizliğine yol açacağı şerhi düşülmüştür.
[250] Tunçomağ, K. (1963). *Türk Hukukunda Cezai Şart*. İstanbul, s. 6.
[251] Tekinay, S. S. ve Akman, S. ve Burcuoğlu H. ve Altop, A. (1993). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler.* İstanbul: Filiz Yayınevi. s. 341.
[252] Cansel, E., Özel, Ç. (2013). "Türk Borçlar Hukukunda Ceza Koşulu". *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*. 8(Özel), 713-734, s. 714.

karşılanamayan zararını talep edebilecek olup bunun için hem borçlunun kusurunu hem de kendi gördüğü zararın miktarını ispatlaması gerekecektir.

Ceza koşulu genellikle bir miktar paranın ödenmesi olarak kararlaştırılmakla birlikte, bu husus zorunlu değildir. Bir şey verme edimi, yapma edimi, ekonomik değer ifade eden bir yapmama edimi yahut belli miktarda hisse senedi verme ya da bir genel kurulda belli doğrultuda oy kullanmama da şeklinde bir sözleşme cezası da kararlaştırılabilmektedir[253].

Limited şirket sözleşmesinde birtakım sözleşme cezaları düzenlenmiş olabilir. Nitekim TTK m. 577/I-f'de, "*Kanunda ya da şirket sözleşmesinde öngörülmüş bulunan yükümlülüklerin hiç ya da zamanında yerine getirilmemeleri hâlinde uygulanabilecek sözleşme cezası hükümleri*" düzenlemesi yer almış ve bu hususun şirket sözleşmesinde öngörülmesi halinde bağlayıcı olduğu düzenlenmiştir.

Ek ödeme veya yan edim yükümlülüklerini yerine getirmeyen şirket ortağı aleyhine veya rekabet yasağına aykırılık, sır saklama yükümlülüğüne aykırılık, sadakat yükümlülüğüne aykırılık davranış halinde, gizlilik yükümlülüğüne aykırılık durumlarında da payın mülkiyetini haiz kişi aleyhine ceza koşulu düzenlenmesi mümkündür. Limited şirket sözleşmesinde, sözleşmede yer alan tüm yükümlülükler için de ceza koşulu öngörülmesi olanaklıdır[254]. Bu takdirde ceza koşulu paya bağlı bir yükümlülük olduğundan, payın devri halinde devralan kişi ceza koşulunun muhatabı olmaktadır[255].

Şirket sözleşmesinde yer alan ceza koşulunun devir sözleşmesine yazılmaması ve payı devralandan sözleşme cezası talep edilmesi halinde, devralan yine de kararlaştırılan sözleşme cezasından sorumlu olmaktadır. Devralanın sözleşme cezasını ifa etmekle ortaya çıkan zararı, devredenden bazı koşullarda tazmin edilebilmelidir. Nitekim ceza koşulu hükümleri ticaret siciline tescil edilse de tescilin olumlu etkisinden yararlanamamaktadır[256]. Bu nedenle devralanın tacir olması halinde, TTK m. 18/2'de düzenlenen basiretli davranma yükümlülüğü gereğince devredene rücu edemeyeceğinin

[253] Oğuzman ve Öz, s. 522.
[254] Akın, s. 151.
[255] Antalya, G. (2019). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler 1-2-3.* Ankara: Seçkin Yayıncılık. s. 64.
[256] Bkz. s. 13-14.

kabulü gerekmektedir. Ancak tacir olmayan kişi payı devraldıysa, devredenin kendisini gerekli şekilde bilgilendirmediği ve bu nedenle zarara uğradığını ispat etmek koşuluyla devredene rücu edebileceği kanaatindeyiz.

Sözleşme cezasını ifayla yükümlü olan kimse tacirse, tacir olmanın hüküm ve sonuçları gereği sözleşme cezasının fahiş olduğundan bahisle tenkisini talep edememektedir. Bu husus, basiretli bir iş adamı gibi davranma yükümlülüğünün uzantısı olarak kabul edilmektedir[257]. Tacir aleyhine düzenlenen ceza koşulunda ancak ahlaka ve kişilik haklarına aykırılık oluşturacak kadar aşırılık mevcut ise TBK m. 27 hükmünce geçersizliğine hükmedilebilmekte yahut sözleşme cezasından indirim yapılabilmekte ve tüm işlemin geçersizliğine karar verilebilmektedir[258].

3.5.3.3 Pay devir sözleşmesinde düzenlenen ceza koşulu

Taraflar, payın devrine dair akdettikleri sözleşmeye ceza koşulu ekleyebileceği gibi, bundan ayrı bir sözleşme ile de ceza koşulu kararlaştırabileceklerdir. Ancak, asıl borç olan payın devri sözleşmesi şekle bağlı bir sözleşme olduğundan, ayrıca yapılacak ceza koşulu anlaşmasının da bu sözleşmenin şekline uygun yapılması gerekmektedir[259].

Pay devrinde, devredenin ticari sırları veya şirket bilgilerini şirketin aleyhine kullanması nedeniyle zarar meydana gelmesi halinde bunun tazmini için şirket sözleşmesinde ceza koşulu öngörülebilmektedir[260]. Diğer yandan, kanuna uygun bir devir sözleşmesinin mevcudiyetine rağmen, TTK m. 595'te düzenlenen devir prosedürünün tamamlanamaması nedeniyle devrin gerçekleşmemesi nedeniyle de taraflar ceza koşulu hükmüne yer verebilmektedir[261].

---

[257] Yıldırım, Gözüyeşil, s. 1161.
[258] Tekinay, Akman, Burcuoğlu, Altop, s. 357.; YHGK 30.03.2016, 2014/19-743 E., 2016/437 K., Yargıtay (kapatılan) 13. HD 26.11.2019, 2018/4070 E., 2019/11520 K.; Yargıtay (kapatılan) 13. HD 05.12.2011, 2011/10558 E., 2011/18029 K., Yargıtay 13. HD 15.09.2011, 2011/2422 E., 2011/12693 K.; Yargıtay 3. HD 4.3.2020, 2019/6040 E., 2020/2033 K.; Yargıtay 3. HD 05.12.2017, 2017/15056 E., 2017/17040 K. (hukukturk.com e.t. 26.09.2026)
[259] Akıncı, Ş. (2017). *Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler*. Konya: Sayram Yayınları, s. 274. Aksi görüş için bkz. Akın, s. 151; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 27.06.2019 T. 2018/101 E. 2019/4932 K.
[260] Yıldırım, Gözüyeşil, s. 1156; Akın, s. 150.
[261] Yıldırım, Gözüyeşil, s. 1147.

Son olarak belirtmek gerekir ki ceza koşulu, bir asıl borca bağlı olup asıl borç ilişkisinin geçersiz olduğu durumlarda sözleşme cezası da istenemez[262]. Pay devri sözleşmesinin geçersiz olduğu hallerde, devir sözleşmesinde düzenlenen ya da ayrı bir anlaşmayla devir sözleşmesine bağlı düzenlenen ceza koşulu da geçersiz olmaktadır.

3.5.3.4 Rekabet yasağı hükümleri

Limited şirketlerde, şirket ortağı TTK m. 613 hükmü uyarınca şirket sırlarını korumakla, şirketin çıkarlarını zedeleyici davranışlarda bulunmamakla, kendilerine özel bir menfaat sağlayıcı ve şirket amacına zarar verici işlemler yapmamakla yükümlüdür. Limited şirket ortakları kanunen sadakat yükümlülüğüne uygun davranmalıdır. Bu yükümlülük payın devrini de kapsamakta[263] olup ancak TTK m. 613 uyarınca diğer tüm ortakların yazılı onayı olması halinde ya da şirket sözleşmesinde hüküm varsa genel kurulun onay kararı ile kaldırılabilir.

Rekabet yasağı, TTK m. 613 uyarınca şirketin fiilen faaliyet gösterdiği konularla sınırlıdır[264]. Rekabet yasağının, yani ortakların şirket ile rekabet eden işlemlerinin ve davranışlarının şirket ortaklarına uygulanması için ise şirket sözleşmesinde hüküm bulunması gerekmektedir[265]. Nitekim TTK m. 613'ün gerekçesinde belirtildiği gibi; şirket sözleşmesinde rekabet yasağı öngörülmemişse, ortağa yöneltilemeyecek olup bağlılık yükümlülüğü bu şekilde yorumlamaz.

Limited şirkette ortağın rekabet yasağına tabi olup olmadığı hususunda farklı görüşler yer almakla birlikte[266], bizim de katıldığımız görüş uyarınca kanunen öngörülmüş bir

---

[262] Oğuzman, Öz, s. 520.

[263] Şener, 2017, s. 470-471. Yazar özellikle çoğunluk gücünü elinde tutan ortağın, şirketi sona erdirmek, tasfiye etmek ya da şirketin malvarlığını yağmalamak isteyen kişiye kendi paylarını devretmemesi gerektiğini, aksi halde sadakat yükümüne aykırı davranmış olacağını; sadakat yükümlülüğüne aykırı bir genel kurul kararının TTK m. 455 hükümlerine göre iptal yaptırımıyla karşılaşabileceğini ifade etmektedir.

[264] Karakılıç, H. (2014a). *Limited Ortaklıkta Rekabet Yasağı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s .658.

[265] TTK m. 613. Madde gerekçesinde sınırlı sorumluluk ilkesiyle ortakların haklarının sermayeye bağlanmış olmasının limited şirkette ortağın kanunen rekabet yasağı altına konulmasının kural olarak haklı olmayacağı ve bu nedenle şirket sözleşmesinde öngörülmemişse ortağa yönelik bir rekabet yasağının olmadığı; sözleşmede açık hüküm olmadığı hallerde bağlılık yükümünden hareketle rekabet yasağına varılamayacağı belirtilmiştir.

[266] Pulaşlı, H. (2024). Şirketler Hukuku Genel Esaslar. Ankara: Adalet Yayınevi, s. 745-746: *"Yeni yasada, limited şirket ortakları için hem bağlılık yükümüne hem de rekabet yasağına yer verilerek, limited şirketin kişisel yönüne uygun bir düzenleme yapılmıştır (m. 613).;* Aksu Özkan, 2020a, s. 289. Aksu Özkan *"TTK bağlamında limited şirketlerde rekabet yasağı müdürler ve ortaklar için söz konusudur*

rekabet yasağı yoktur. Kanunda belirtildiği gibi ancak şirket sözleşmesinde öngörülebilmektedir. Ortaklar kurulu kararı ile, müdür olmayan şirket ortaklarının rekabet yasağına tabi tutulması mümkün değildir[267].

Şirket müdürleri ise kanunen rekabet yasağına tabi olup TK m. 626/I-II uyarınca bunun aksi şirket sözleşmesinde öngörülebilir veya diğer tüm ortaklar yazılı olarak izin verir yahut şirket sözleşmesinde hüküm varsa genel kurulun onay kararı ile kaldırılabilir. Bir diğer anlatımla, şirket müdürleri için rekabet yasağı hükümleri emredici nitelik taşımamaktadır. Şirket müdürleri, TTK m. 626/III uyarınca şirket ortakları için TTK m. 613'te öngörülen bağlılık borcuna da tabidir. Bu nedenle müdür sıfatını haiz ortaklar için rekabet yasağı hükümleri mevcuttur.

Rekabet yasağının ihlali halinde uygulanacak hükümler TTK'da düzenlenmemiştir. Doktrinde bu husus, TTK m. 54'te düzenlenen hükümler karşısında, ayrıca sermaye ortaklıklarında haksız rekabetin düzenlenmesine gerek olmaması olarak belirtilmiştir[268]. Ancak bu durumda işlemin şirket adına yapılmış sayılması, şirketten çıkarma, şirketin feshinin istenmesi, elde edilen menfaatin şirkete devri ve tazminat davasının açılabilmektedir[269]. Hukukun genel ilkeleri uyarınca ortaya çıkan zararın tazmini istenebilecektir. Şirket sözleşmesinde şirket ortaklarının rekabet yasağına tabi olduğu düzenlenmişse, rekabet yasağına aykırı fiil nedeniyle rekabet yasağını ihlal eden

---

(TTK m. 626; 613/2)." Demirayak, E. B. (2018). Limited Şirketlerde Ortakların Şirkete Karşı Bağlılık Yükümlülüğü. Ankara Barosu Dergisi, 76(3), 23-54, s. 39. Demirayak *"Eğer şirket sözleşmesiyle öngörülmemişse bu ortaklar rekabet yasağına tabi değildir."; G*öksoy, Y. C. (2007). "Ortaklıklar Hukukunda Rekabet Yasaklarının Kapsamı." *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 9(Özel Sayı), 633-681, s. 642. Göksoy, "*Kanımızca, her ne kadar TTK m. 541 uyarınca müdür olmayan ortakların hak ve yükümlükleri hakkında müdür ortaklara ilişkin hükümler uygulanacak olsa da, rekabet yasağına ilişkin özel hüküm niteliğindeki TTK m. 547'de sadece müdür ortaklardan söz edilmiş olduğu için, ortak olmayan müdürleri rekabet yasağı kapsamına dahil etmek mümkün değildir.";* Ayrıca bkz. Cerrahoğlu, F. (1974). *Türk Ticaret Kanunu'na ve Yargıtay İçtihatlarına Göre Limited Ortaklıklar Hukuku.* İstanbul: İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları, s. 222; Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı (2020).

[267] Arslanlı, Domaniç, s. 683.

[268] Çamoğlu, 2023, s. 58.

[269] Şirketler hukukuna ilişkin genel hükümlerden yola çıkarak işlemin ortaklık adına yapılmış sayılması, elde edilen menfaatlerin şirkete devri, ortaklıktan çıkarma, ortağın çıkması, müdürlerin görevden alınması, yönetim ve temsil yetkisinin kaldırılması ve sınırlandırılması, şirketin feshinin talep edilmesi, tazminat gibi hakların mevcut olduğu doktrinde belirtilmektedir. Bkz. Bağrıaçık, S. N. (2017). "Limited Şirkette Bağlılık Yükümü ve Rekabet Yasağı". *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 1(2), 251-272.

ortaktan cezai şart talep edilebilir[270]. Ayrıca haklı nedenle ortağın şirketten çıkarılmasının ve şirketin haklı nedenle feshinin talep edilebilmesi de mümkündür[271].

TTK m. 595/I'de rekabet yasağı ağırlaştırılmış veya tüm ortakları kapsayacak biçimde genişletilmiş ise bu hususun devir sözleşmesinde yer alması gerektiği düzenlenmiştir. Şirket sözleşmesinde bu yönde bir hüküm var ise, pay devri sözleşmesinde de belirtilmesi gerekmektedir. Ağırlaştırılmış rekabet yasağından anlaşılması gerekenin ne olduğu açıkça ortaya konulmamıştır. Bu halde, ortağın şirketten ayrılmasının akabinde de rekabet yasağının devam edeceği kararlaştırılmışsa, bu halde rekabet yasağının ağırlaştırılmış olduğu kabul edilmelidir[272]. Ancak limited şirkette ortakların diğer ortaklarla rekabet etmesini engelleyen bir şirket sözleşmesi hükmü geçerli olmadığından[273] bu yönde geçersiz bir hüküm bulunsa ve buna istinaden pay sahibinden belirli bir tutar tahsil edilse dahi, devredene rücu edilmesi mümkün olmayacaktır.

3.5.3.5 Önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları

TTK m. 577/I-b'de şirket sözleşmesi ile ortaklara veya şirkete esas sermaye payları ile ilgili olarak önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları tanınmasının mümkün olduğu düzenlenmiş ancak bu hakların içerikleri kanunda tanımlanmamıştır.

Önerilmeye muhatap olma hakkı[274], payını devretmek isteyen ortağın öncelikle hak sahibi olan ortağa önermesi yükümlülüğünü içermektedir[275]. Doktrinde bir görüşe göre önerilmeye muhatap olma hakkı şartlı sermaye artırımına ilişkin olup[276], çıkarılacak borçlanma araçlarının öncelik olarak pay sahiplerine önerilmesidir[277]. Bir başka görüşe göre, önerilmeye muhatap olma hakkı, payın devrinde öncelikle diğer pay sahiplerine

[270] Bağrıaçık, s. 267.
[271] Karakılıç, 2014a, s. 236; Çebi, 2023a, s. 254; Bağrıaçık, s. 266-267.
[272] Aksu Özkan, 2020a, s. 292.
[273] Karasu, R. (2016). "Limited Şirket Esas Sözleşmesi ile Ortakların Diğer Ortaklarla Rekabet Etme Yasağı Öngörülebilir mi?" *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 20(2), 61-72, s. 64.
[274] "Önerilmeye muhatap olma hakkı" ibaresinin hatalı olduğuna ve "öncelik hakkı" olarak ifade edilmesi gerektiğine ilişkin bkz. Pulaşlı, H. (2009). "Limited Şirketler Hukukundaki Güncel Gelişmeler ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısındaki Bazı Sorunlar". *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. 37-53; Ay Kaplan, s. 1665-1667.
[275] Akın, M. Y. ve Cankat, R. (2022). "Limited Ortaklıklarda Opsiyon Haklarının Hukuki Niteliği". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergis*i 28(2), 979-1002, s. 980.
[276] Kaya, M. İ. (2009). *Şartlı Sermaye Artırımı*. Yetkin Yayınları, s. 146.
[277] Moroğlu, E. (2018). *Anonim Ortaklıkta Sermaye Artırımı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 417.

teklif edilmesi olarak, yani öncelik hakkı olarak anlaşılması gerekmektedir[278]. Başka bir görüşe göre tüm pay sahiplerinin veya bazı pay sahiplerinin aralarında akdettiği bir sözleşme ile sözleşmeye taraf bir pay sahibinin payını satmak istediğinde, öncelikle sözleşme tarafı pay sahiplerine önermesi olarak tanımlanmaktadır[279].

Önerilmeye muhatap olma hakkının sözleşmede başkaca şekillerde düzenlenebileceği; payını devretme niyetinde bulunan ortağın önerilmeye muhatap olma hakkını haiz ortağa bu iradesini bildirme ve hak sahibi ortağa teklif sunma yükümlülüğü olarak ya da hak sahibi ortağa bir öneride bulunma yükümlülüğü olarak düzenlenmesi mümkündür[280].

Önalım hakkı, şirket ortağının paylarını bir başka kişiye devretmesi halinde, önalım hakkı sahibine devre konu payların kendisine devredilmesine imkan tanıyan bir haktır[281]. TTK'da önalım hakkının kullanımına ilişkin düzenlemeye yer verilmemiştir.

Alım hakkı, esaslı unsurlarının önceden kararlaştırılması ile bu hakkı haiz olan tarafın tek taraflı irade beyanıyla payı devralmasına imkan verebilen bir yenilik doğuran bir haktır[282].

Geri alım hakkı, limited şirket payını devreden ortağa; devrettiği payı yeniden alma hakkını vermektedir[283]. Doktrinde bu hakkın temelde özellikli bir alım hakkı olduğu ifade edilmektedir[284].

Bu hakların kullanılması için öncelikle şirket sözleşmesinde öngörülmüş olması gerekmektedir. TTK m. 577 hükmünce, şirket sözleşmesinde yer alan bu kayıtlar ortaksal haklar haline gelmektedir ve önerilmeye muhatap olma, önalım ve alım haklarının amacı pay devrini sınırlama amacı taşımaktadır[285]. Hak sahibi tarafından önerilmeye muhatap olma hakkı, önalım hakkı, alım hakkı ve geri alım hakkının

[278] Pulaşlı, H. (2011). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na, Bazı Hükümlere ve Kavramlara Eleştirisel Bakış". *6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu*, Ankara Barosu, s. 61.; Pulaşlı, 2024b, s. 744.
[279] Akın, s. 148.
[280] Cindoruk, C. (2024). "Limited Şirketlerde Öncelik, Önalım ve Alım Haklarının Kullanılmasına İlişkin Belirli Esaslar." *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*. 57, 455-482, 458.
[281] Akın ve Cankat, s. 990.
[282] Akın ve Cankat, s. 989.
[283] Taşdelen, s. 100.
[284] Akın ve Cankat, s. 990.
[285] Cindoruk, s. 466.

kullanılabilmesi için bu hakkının doğduğunu bilmesi gerekmektedir. Bu noktada, hakkın yükümlüsü tarafından üçüncü kişiye bir devir yapıldığında, hak sahibine bildirme yükümlülüğü de doğmaktadır[286]. Hak sahibinin de devralana karşı bu hakları kullanması ile hak sahibi ve irade beyanının yöneltildiği muhatap arasında bir borç ilişkisi kurulmaktadır. İrade beyanının muhataba yönelmesiyle payın devri kendiliğinden gerçekleşmemekte ancak muhatap devirle yükümlü olmaktadır. Bu nedenle, payı devralacak kişinin şirket sözleşmesinde önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım haklarının bulunup bulunmadığını bilmesi; payın mülkiyetini edindiği takdirde yeni pay sahibini bağlayacağı için son derece önem arz etmektedir. Beyanın yöneltildiği kişi tarafından hak sahibine devir yapılmak istenmemesi, devre yanaşılmaması ve bu anlamda devir sözleşmesi akdedilmemesi halinde, hak sahibi tarafından eda davası açılabilecektir[287].

Devir sözleşmesinde önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım haklarının mevcudiyeti ve şartlarıyla ilgili detaylı bir bilgilendirme ile devreden, ileride bu hakların kullanılması halinde devralanın uğradığı zararları giderme ihtimalini bertaraf etmektedir. Ancak yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, bu kayıtların sözleşmede yer almaması devir sözleşmesinin geçersizliği sonucunu doğurmamaktadır. Aksinin kabulü halinde, devir geçersiz ise zaten devralana karşı alım, geri alım, önalım hakkının ileri sürülmesinin bir anlam ifade etmeyeceği açıktır.

3.5.3.6 Ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri

Limited şirket ortakları temelde taahhüt ettikleri sermaye tutarını ödemekle yükümlüdür. Ancak TTK düzenlemesi ile birlikte şirket sözleşmesi ile kararlaştırılması halinde, ortaklar ek ödeme ya da yan edim yükümlülüğüne tabi olmaktadır[288]. Ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri, şirket ortakları için geçerli olan tek borç ilkesinin istisnalarından birini teşkil etmektedir.

[286] Akbay, D. (2019). "Anonim Ortaklık Pay Sahipleri Arasında Yapılan Önalım Hakkı İçeren Sözleşmeler." *İstanbul Hukuk Mecmuası.* 77(2). 697–746, s. 727.
[287] Akın ve Cankat, s. 994.
[288] ETK'da ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri düzenlenmediği ve doktrinde bilanço açığının kapatılması amacıyla kullanılabileceğine ilişkin bkz. Pulaşlı, s. 2098.

TTK m. 603 gereğince şirket sözleşmesi ile şirket ortakları ek ödeme ile yükümlü tutulabilmektedir. Ek ödeme yükümlülüğü esas sermaye payına bağlı olup ortağın kişiliğine bağlanamaz[289]. Ek ödeme yükümlülüğü, TTK m. 603 uyarınca şirket esas sermayesinin ve kanuni yedek akçelerin toplamının şirket zararını karşılayamaması, şirketin ek ödeme yapılmadan işlerine gerektiği gibi devam edememesi, şirket sözleşmesinde yer alan ve özkaynak ihtiyacına neden olan başka bir halin ortaya çıkması, şirketin iflasının açılması hallerinde; tüm ortakların ya da bazı ortakların esas sermaye payının itibari değerinin en fazla iki katı olarak öngörülmüş belirli bir nakdi tutarın şirkete ödenmesidir. TTK m. 603'ün gerekçesinde, ek ödeme yükümlülüğünün amacının şirketin zararını gidermesi için geçici olarak öngörülen bir finansman aracı niteliğinde olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle şartların gerçekleşmesiyle birlikte ortağa iade edilmektedir. Payın mülkiyetini elinde tutan ortak şartların gerçekleşmesi ile birlikte müdürler tarafından istenmekle şirkete karşı ek ödeme yükümlülüğünü ifa etmek mecburiyetindedir.

Yan edim yükümlülüğü ise TTK m. 606'nın gerekçesinde belirtildiği gibi şirketin işletme konusunun gerçekleşmesine hizmet edebilecek şekilde ve esas sermaye payına bağlı olarak önemli hatlarıyla şirket sözleşmesinde belirtilmekle birlikte, şirket ortakları tarafından ifa edilecek; dönemsel ve ayni edimlerdir. Bu edimler gerekçede yapma, yapmama, katlanma, kullandırma edimleri olarak ifade edilmiştir. Doktrinde yan edim yükümlülüğünün finansman aracı olmadığı, özkaynak ihtiyacı teminine yönelik olmadığı ve şirketin malvarlığının iyileştirilmesinin amaçlanmadığı belirtilmektedir[290].

Ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri paya bağlı bir borç olduğu için, bu yükümlülüklerin ifa edilmesi gereken anda payın mülkiyetini haiz olan ortak tarafından yerine getirilmesi gerekmektedir. Limited şirkette kural olarak bir ortak taahhüt ettiği sermaye payını ödemekten başka bir borca tabi olmadığı için, bu kurala istisna niteliğindeki ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü konusunda da payı devralanın bilgilendirilmesi kanun koyucu tarafından öngörülmüştür. Devir sözleşmesinde ek ödeme ve yan edim yükümlülüğüne ilişkin bir ibare yer almasa dahi, devralan ortak şartların gerçekleşmesiyle birlikte şirkete karşı ek ödeme ve yan edim

[289] Tekinalp, 2020, s. 588; Pulaşlı, s. 2098.
[290] Demirkapı, E. ve Yıldırım, A. H. (2008). "İsviçre Borçlar Kanunu'nda Limited Ortaklıklar Hukuku Alanında Yapılan Yeni Düzenleme." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi,* 24(3), 435-466, s. 447.

yükümlülüklerinden sorumlu olacaktır. Ancak devralan, bu yükümlülükle ilgili devreden tarafından bilgilendirilmediğini ve devir sözleşmesinde ek ödemeye ya da yan edim yükümlülüğüne ilişkin bir ibare yer almadığını ileri sürerek devreden ortaktan talepte bulunma hakkını haizdir.

Limited şirket sözleşmesinde ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü öngörülmüşse, devir sözleşmesinde bu konuda devralanın bilgilendirilmediğini saptayan şirket müdürünün bu konuda genel kurulu bilgilendirmesi, genel kurulun ise devri onaylamaması şirket menfaatleri bakımından uygundur. Kanun koyucu bu konuda TTK m. 596/VI'da devralanın ödeme gücünün şüpheli göründüğü hallerde şirketin devralandan teminat isteyebileceğini de düzenlemiştir. Kanaatimizce devir sözleşmesinde ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü düzenlenmese dahi şirketin bu yükümlülükler hakkında devralanı detaylıca bilgilendirerek teminat istemesi ve devrin onaylanması halinde, artık devreden tarafından gerekli bilgilendirmenin yapılmadığından bahisle devreden sorumlu tutulamamalıdır.

3.5.3.7 Pay devir sözleşmesine konulabilecek diğer kayıtlar

Taraflar devrin genel kurula kim tarafından hangi yöntemle ve hangi sürede şirkete bildirileceğini sözleşme özgürlüğü çerçevesinde kararlaştırabilirler. Şirkete yapılan bildirim, devir sözleşmesindeki usule uygun yapılmasa dahi TTK'ya uygun şekilde yapılan bildirim şirket bakımından geçerli olmaktadır. Bu yöndeki hükümler yalnızca tarafların birbirlerine karşı yükümlülükleri bakımından bağlayıcı olmaktadır.

Devir sözleşmesinde veto hakkına ilişkin hükümler de eklenebilmektedir. Limited şirketleri şahıs şirketine yaklaştırarak şirket ortaklarının önemini artıran veto hakkının da şirket sözleşmesinde belirli veya belirlenebilir şirket ortakları lehine düzenlenmesi mümkündür[291]. Ancak bir limited şirkette belli ya da belirlenebilir ortaklar lehine veto hakkının düzenlenmiş olmasına rağmen devir sözleşmesinde bu hususun yer almaması, devredenin TTK m. 595/I c.2'den kaynaklanan herhangi bir sorumluluğunu doğurmamaktadır. Elbette devredenin veto hakkının bulunmadığını taahhüt etmesi ve bu yönde bir garanti vermesine rağmen, limited şirket sözleşmesinde veto hakkının yer

[291] Sulu, M. (2023). "Limited Ortaklıklarda Veto Hakkı ve Veto İşleminin Hükümsüzlüğüne Dair İncelemeler." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 29(1). 574-595. s. 575.

alması halinde devredenin sorumlu tutulabilmesi mümkün olabilecektir. Nitekim ortaklardan birinin veto hakkının bulunması halinde genel nitelikli bir veto hakkının mevcut olması, veto hakkı bulunan ortağın bunu kötüye kullanmasını sağlayabilmekte ve genel kurulda kilitlenme durumunun yaşanmasına sebebiyet verebilmektedir[292].

Taraflar devir sözleşmesine ilişkin TTK'da yer alan koşulları göz önünde bulundurarak pay devri sözleşmesinde bağlanma parası, cayma parası veya dönme cezası da kararlaştırabilirler. Pay devrinin parasal bir edim karşılığında yapılması halinde aksi kararlaştırılmadıysa TBK m. 177/II hükmü göz önünde bulundurularak bağlanma parası pay devir bedelinden mahsup edilmektedir. Tarafların devir sözleşmesinde cayma parasını kararlaştırmaları halinde, taraflardan her biri sözleşmeden caymaya yetkilidir. Diğer bir anlatımla her iki taraf da sözleşmeden serbestçe ancak en geç sözleşmeden kaynaklanan asli borç ifa edilinceye kadar dönebilecek olup aksi halde devredenin alacağından verilen cayma parası mahsup edilecektir[293].

Devir sözleşmesinde ayrıca nitelik bildirimi ya da garanti taahhüdüne ilişkin kayıtlar eklenebilmektedir[294]. Bu bağlamda taraflar şirketin hukuka uygun şekilde kurulduğu, gerekli faaliyet izinlerinin bulunduğu, şirket malvarlığında gösterilen mallar üzerinde mülkiyet hakkı bulunduğu, bilançonun muhasebe ilkelerine ve hukuka uygun hazırlandığı, gerekli yedek akçelerin ayrıldığı, son bilançodan itibaren şirket faaliyetini önemli ölçüde etkileyecek zarar verici bir durumun gerçekleşmediği, devralana bildirilen sözleşmeler dışında önemli bir sözleşmenin akdedilmediği, şirketin ilgili branşta mutad şekilde sigortalandığı, fikri hakların beyan edildiği şekilde mevcut olduğu ve üçüncü şahısların herhangi bir hakkının ihlal edilmediği, vergilerin usulüne uygun olarak beyan edildiği ve ödendiği, devralana bildirilenler hariç şirkete karşı açılmış herhangi bir davanın veya başlatılmış bir takibin bulunmadığı ve böyle bir tehlikenin de bulunmadığı, çalışanlarla ilgili yükümlülüklerin mevzuata uygun şekilde yerine getirildiği gibi hususları devir sözleşmesine ekleyebilmektedir[295].

---

[292] Çalış, M. İ. (2023). *İki Ortaklı Limited Şirketlerde Kilitlenme (Pat) Durumu.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 31.
[293] Oğuzman, Öz, s. 541.
[294] Nitelik bildirimi ile devreden, devir sözleşmesi tarihi itibariyle şirketin belirli nitelikleri taşıdığı ya da belirli özellikleri taşımadığı taahhüt edilmekte; garanti taahhüdünde ise birtakım olumlu hallerin gerçekleşeceği ya da olumsuz durumların gerçekleşmeyeceği yönünde taahhüt verilmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Buz, s. 71-72.
[295] Buz, s. 71.

Pay devri sözleşmesinde devralanın ya da devredenin kamu borçlarından sorumlu olmayacağına dair anlaşmalar yapılabilmektedir ancak bu anlaşmalar taraflar arasında geçerli olup sözleşme taraflarının birbirlerine rücu imkanı tanırken kamu idaresine karşı ileri sürülememektedir[296].

Tarafların şirket borçlarından devreden tarafın sorumlu olduğuna yönelik yaptığı anlaşmalar geçerlidir ancak şirket lehine eksik üçüncü kişi yararına sözleşme niteliği taşımaktadır[297]. Bir diğer anlatımla, şirket tarafından devredene herhangi bir istem yöneltilememektedir. Yargıtay, sözleşmenin tarafı olmayan şirketin devredenden herhangi bir istemde bulunamayacağına yönelik[298] kararları bulunduğu gibi, aksi yönde kararları da mevcuttur[299].

3.6 Genel Kurulun Pay Devrini Onaylaması

Taraflar arasında kanuna uygun bir devir sözleşmesinin yapılması ile kural olarak esas sermaye payı devralana geçmemektedir[300]. Devrin geçerli olabilmesi için, şirket sözleşmesinde aksi kararlaştırılmadıysa şirket genel kurulunun pay devrine onay vermesi gerekmektedir[301]. TTK m. 595/II uyarınca bu onay kararı ile devir geçerli olur[302].

TTK m. 595/II hükmünce şirket sözleşmesi ile payın devrinde genel kurul onayı şartı kaldırılabilir. Genel kurulun pay devrine onay verme yetkisinin kaldırılması yönündeki şirket sözleşmesi değişikliği TTK m. 621/I-c gereğince genel kurulda temsil edilen oyların en az üçte ikisi ve oy hakkı bulunan sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bulunması halinde yapılabilecektir[303]. Genel kurul onayının kaldırılmasıyla, pay devir sözleşmesi ile pay devredilmiş olmakta ve ortak sıfatı sözleşmedeki imzaların noter

---

[296] Aksu Özkan, 2020b, s. 232.
[297] Şener, 2017, s. 303.
[298] Yargıtay 11. HD 09.12.2015, 2015/6780 E., 2015/13211 K.; Yargıtay 11. HD. 19.12.2014, 2013/12621 E., 2014/20139 K.; Yargıtay 11. HD 11.11.2015, 2015/4067 E., 2015/11837 K. (hukukturk.com e.t. 28.09.2024).
[299] Yargıtay 11. HD 09..01.2018, 2016/5907 E., 2018/103 K.;
[300] Türe, 2020.
[301] Çetiner, S., Bozkurt Yüksel, A. E. (2023). *Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku.* Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 356; Çebi, 2023a, s. 238; Altaş, 2024, s. 296; Pulaşlı, 2024b, s. 756; TTK m. 620 gereğince yetersayı salt çoğunluktur. ETK m. 520/II'de ise en az dörtte üçünün devre muvafakat etmesi ve bunların esas sermayesinin en az dörtte üçüne sahip olması şeklinde ağırlaştırılmış nisap öngörülmüştür.
[302] Kendigelen, 2023, s. 60.
[303] Bu konudaki tartışmalar için bkz. s.10.

tarafından onaylandığı tarihte kazanılmaktadır[304]. Ancak genel kurulun pay devrine onay verme yetkisinin kaldırıldığı hallerde de pay defterine pay devrinin kaydedilmesi için şirkete devrin bildirilmesi gerekmektedir[305]. Bununla birlikte şirket şirket sözleşmesiyle pay devrinin yasaklanması durumunda genel kurulun devri onaylaması halinde dahi pay devri gerçekleşmez[306].

Genel kurulun onay kararı doktrinde bir görüşe göre tasarruf işlemidir[307]. Bir başka görüşe göre, tasarruf yetkisi yalnızca payın mülkiyetini haiz olan kişiye aittir ve bu nedenle genel kurulun kararı kanundan kaynaklanan kurucu yenilik doğuran bir haktır[308]. Bir diğer anlatımla yazara göre, TTK m. 595/I'deki şekil koşuluna uygun pay devir sözleşmesinin akdedilmesi ile tasarruf işlemi tamamlanmış olduğundan, devrin şirkete karşı geçerliliği için aranan genel kurul onayı teknik olarak tasarruf işlemi olarak nitelendirilemeyecektir[309]. Bizim de katıldığımız üçüncü bir görüşe göre genel kurulun onay kararı tamamlayıcı bir unsur olarak, uygulanabilirlik şartıdır[310]. Zira tasarruf yetkisi genel kurula ait değildir. Bu nedenle genel kurulun onama kararı tasarruf işlemi teşkil etmemektedir. Bununla birlikte genel kurul kararının yenilik doğuran hak olmasına ilişkin görüşe de, devreden ve devralan arasındaki hukuki işleme yönelik yenilik doğuran hakkın sahibinin genel kurul olamayacağı gerekçesiyle katılmamaktayız.

3.6.1 Şirkete devrin bildirilmesi

Genel kurul onayının gerektiği hallerde TTK'da şirkete bildirimin kim tarafından ve ne şekilde yapılacağına, ayrıca kime yöneltileceğine ilişkin bir hüküm düzenlenmemiştir. ETK m. 520/I hükmünde "*bir payın devri, şirket hakkında ancak şirkete bildirilmek ve pay defterine kaydedilmek şartiyle hüküm ifade eder*." düzenlemesi mevcuttur. TTK'da bu yönde bir düzenleme olmamasına rağmen; pay devrinin hüküm ve sonuçlarını doğurabilmesi için genel kurulun onay kararının veya TTK m. 595/VII hükmünce pay

[304] Aksu Özkan, 2020a, s. 235.
[305] Şener, 2017, s. 305.
[306] Bozkurt, s. 392-393.
[307] Şener, O. H. *Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi.* Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 628; Demirkapı, 2008a, s. 174.
[308] Pulaşlı, 2024b, s. 754.
[309] Pulaşlı, 2024b, s. 754.
[310] Develi Ayverdi, 2022, s. 88.

devrinin genel kurulca onaylamış sayılmasının şart olması karşısında, devir için bizim de katıldığımız görüşe göre şirkete bildirim yapılması gerekmektedir[311]. Bir başka görüşe göre bu bildirimin şirket tüzel kişiliğine ya da şirket müdürüne yapılması da mümkündür[312]. Yargıtay bir kararında, şirket tüzel kişiliğinin yanı sıra şirket müdürüne yapılan bildirimin de geçerli olduğuna hükmetmiştir[313]. Ancak başka bir kararında şirket müdürü sözleşmenin tarafı olsa da, şirket tüzel kişiliğine resmen devrin bildirilmesi gerektiğine hükmetmiştir[314].

Buna karşılık genel kurulun bu bildirime ilişkin onay veya red yönündeki kararı, şirketin devir sözleşmesine dair iradesini yansıtmaktadır[315]. Genel kurulun onay kararı bazı şartların gerçekleşmesine bağlı olarak, bir diğer ifadeyle şarta bağlı verilememekte olup yalnızca şirket sözleşmesinde pay devrine onay vermek birtakım şartlara bağlı kılınmışsa bu şartların gerçekleşmesi aranmaktadır[316].

3.6.1.1 Bildirimi yapacak taraf, bildirimin şekli ve içeriği

Pay devrinin onaylanması için şirkete yapılacak olan bildirimin[317] kim tarafından gerçekleştirileceğine ilişkin kanunda bir hüküm bulunmamaktadır. Şirkete üçüncü

---

[311] Bahtiyar, 381; Doğrusöz Koşut, s. 377; Şener, 2020, s. 625; Bilgili F. ve Demirkapı, E. (2013*) Şirketler Hukuku*. Bursa: Dora Yayınları, s. 751.; Biçer, L. Ve Hamamcıoğlu, E. (2011). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Ortaklıklarda Meydana Getirdiği Değişiklikler." *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 10(1,2), 229-24., s. 234; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 430.

[312] Doğrusöz Koşut, 2016, s. 375

[313] Yargıtay 11. HD 23.11.2022, 2021/4260 E., 2022/8214 K. ilamında devir bildirimi içeren şirkete çıkarılan tebligat iade dönmüş ancak şirket müdürüne tebligat yapılmış ve istinaf mahkemesinin "*Dava, 07.12.2017 tarihinde açılmış olup, davadan önce davacı ... 30. Noterliğinin 25.04.2017 tarih ve 05675 no.lu ihtarnamesi ile gerekli işlemler ikmal edilmek üzere davalı şirket ile hissesini devrettiği davalı ...'a ihtarname keşide etmiş olup, ihtarname davalı şirkete tebliğ edilememekle birlikte davalı ...'a 04.05.2017 tarihinde tebliğ edilmiştir. Davalı şirketin 01.04.2003 tarih ve 004 sayılı kararına göre davalı ... 20 yıl süre ile şirketi temsil ve ilzama yetkili kılınmış olup kendisine tebligat yapılan 04.05.2017 tarihi itibariyle yetkisi devam ettiğinden davalı ...'a yapılan tebligatın şirkete yapılan tebligat olarak kabulü gerekmektedir*." gerekçeli kararı Yargıtay tarafından onanmıştır. (hukukturk.com e.t. 02.10.2024).

[314] YHGK 2021/917 E. 2022/1616 K. 29.11.2022 T. ilamında devir tarihi itibariyle 6762 sayılı yasanın uygulanması gereken bir uyuşmazlıkta "*Öte yandan limited şirket ortaklık pay devrinin şirket hakkında hüküm ifade edebilmesi için devrin ayrıca şirkete bildirilmesi ve pay defterine kaydedilmesi gerekmektedir. Bu husus 6762 sayılı TTK'nın 520/1. maddesinde; "Bir payın devri, şirket hakkında ancak şirkete bildirilmek ve pay defterine kaydedilmek şartiyle hüküm ifade eder" şeklinde ifade edilmiştir. Limited şirketin devir kifayetinden üçüncü bir şahıs delaletiyle haberdar olması kafi değildir, hatta devir sözleşmesinin taraflarından birisi şirket müdürü olsa dahi devrin şirkete resmen bildirilmesi ve pay defterine işlenmiş bulunması gerekir."* Hükmetmiştir (e.t. 17.03.2024. hukukturk.com)

[315] Yürük Yeniocak, s. 111; Develi Ayverdi, 2022, s. 87.

[316] Türe, s. 155.

[317] TTK m. 595/VII'de yer alan "*başvuru"* ifadesinin, taraflarca şirkete yapılacak olan *"bildirimi"* ifade ettiğine ilişkin bkz. Çamoğlu, 2023, s. 44; aksi yönde bkz. Aksu Özkan, 2024b, s. 233.

kişilerce yapılan bildirim veya şirketin kendiliğinden devri öğrenmesi yeterli değildir[318]. Buna ilişkin olarak doktrinde farklı görüşler ileri sürülmüş olup bir görüşe göre devreden ortağın şirkete bildirim yapması gerekmektedir[319]. Bir başka görüşe ise üçüncü kişilerin menfaatinin olması şartıyla bildirimin üçüncü kişilerce de yapılabileceği[320] ifade edilmektedir. Bizim de katıldığımız diğer bir görüşe göre devreden ve devralan birlikte veya ayrı ayrı şirkete devri bildirmelidir[321]. Nitekim devir sözleşmesinin her iki tarafının da devrin genel kurulda onanmasında menfaati bulunmaktadır. Bu anlamda yalnızca devreden ortağa şirkete bildirim hakkı tanınması ve devreden ortağın bildirimi geciktirmesi veya hiç yapmaması durumunda, devralanın ortak sıfatını kazanması da mümkün olmayacağından devralana bu hakkın tanınması önem arz etmektedir.

Taraflarca akdedilen devir sözleşmesinde devrin kim tarafından şirkete bildirileceğine ilişkin bir hüküm yer alması da mümkün olup taraflar arasında bağlayıcı ve geçerli olan bu hüküm uyarınca şirkete yapılacak bildirim geçerlidir[322]. Buna karşılık, diğer tarafın yapacağı bildirim de geçerli kabul edilmektedir[323].

Kanunda şirkete yapılacak bildirimin şekli ve içeriği bakımından herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. İspat kolaylığı sağlamak için bildirimin noter aracılığıyla yapılmasının, hem şirkete bildirim yapıldığının tespiti hem de üç aylık sürenin başlangıcının tespiti bakımından yerinde olduğu belirtilmektedir[324]. Bunun haricinde *Türe,* bildirimin şirketin kayıtlı elektronik posta adresine elektronik imzalı olarak devir sözleşmesinin eklenmesi ile gerçekleştirilebileceğini[325]; *Akın,* şirkete ait elektronik posta adresine, whatsapp vb. sosyal platformlarına bildirim yapılabileceğini

[318] Öz, s. 372.
[319] Öz, s. 371-372.
[320] Taşdelen, N. (2012). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih*. Ankara: Yetkin Yayınları, s. 104; Helvacı, s. 76.
[321] Şener, 2017, s. 305; Aksu Özkan, 2020a, s. 233; Hamamcıoğlu Biçer, s. 235; Camcı, S. (2020). "Limited Şirketlerde Pay Devri (Ticaret Kanunu md. 595)". *Terazi Hukuk Dergisi,* 15(163), 516-535, s. 523; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 430; Demirkapı, 2008a, s. 261-267; Bahtiyar, s. 382.
[322] Demirkapı, 2008a, s. 266. Ankara BAM 21. HD 09.12.2021, 2019/1895 E., 2021/1505 K. ilamında iki ortaklı bir limited şirkette pay devir işlemi neticesinde şirketin tek ortağı haline gelen devralanın, pay devir sözleşmesinde devrin ticaret siciline tescil edilmesine yönelik sözleşme hükmünü göz önünde bulundurarak, devralanın bu işlemi yapmamasının dürüstlük kuralına aykırı olduğuna ve devir sözleşmesi tarihinde payın devralana geçtiğine hükmetmiştir (lexpera.com e.t. 11.10.2024).
[323] Demirkapı, 2008a, s. 266.
[324] Şener, 2020, s. 626; Şener, 2017, s. 305.
[325] Türe, s. 153.

belirtmektedir[326]. Bu bakımdan doktrinde bildirimin sözlü veya yazılı olarak yapılması ya da devir sözleşmesinin ibraz edilmesi ile gerçekleştirilmesinin mümkün olduğunu ifade eden görüş bulunduğu gibi [327], bizim de katıldığımız bir başka görüşe göre şirkete yapılacak olan bildirimden, devir sözleşmesinin şirkete sunulması ve devrin bu şekilde bildirilmesinin anlaşılması gerektiği belirtilmektedir[328]. Nitekim sözleşmenin şirkete sunulması yerine tarafların birlikte ya da ayrı olarak yazılı veya sözlü bir bildirim yapması neticesinde genel kurulun sağlıklı bir karar alması mümkün olmayacaktır. Zira şirket sözleşmesinde bağlam hükümlerinin mevcudiyeti halinde bu koşulların var olup olmadığının ya da sözleşmenin yasal şekle uygun yapılıp yapılmadığının tespit edilmesi de ancak devir sözleşmesinin incelenebilmesi ile mümkün olacaktır[329].

3.6.1.2 Bildirimin incelenmesi

Şirket tüzel kişiliğine yapılacak bildirimin veya devrin şirkete bildirilmesinin ardından, şirket tarafından devrin gerekli şartları sağlayıp sağlamadığının tespiti bağlamında[330] hem sözleşmenin şekle uygunluğu hem de maddi geçerliliği araştırılmalıdır[331]. Bu inceleme kural olarak şirket müdürü tarafından yapılmakla beraber, şirket müdürünün devredilemez görevleri kapsamında bulunmadığı için üçüncü bir kişiye de bırakılabilmektedir[332].

Doktrinde bir görüşe göre devir sözleşmesinin şirkete sunulmasının ardından, şirket müdürü veya incelemenin bırakıldığı üçüncü kişi tarafından hem sözleşmenin şekle uygunluğu hem de maddi geçerliliği araştırılmalı ve bir aykırılık mevcutsa devre onay talebini genel kurulun gündemine almaktan kaçınarak gerekçesini bildirim talebinde bulunana açıklamalıdır[333]. Ancak pay devri uygunsa devrin onaylanması genel kurulun gündemine alınmalıdır[334]. Başka bir görüşe göre ise şirket müdürünün veya incelemenin

[326] Akın, s. 156.
[327] Öz, s. 372;
[328] Çağa s. 597.
[329] Demirkapı, 2008a, s. 268.
[330] Akın, 2023, s. 117; Çebi, 2023a, s. 237.
[331] Çebi, 2023a, 237-238; Pulaşlı, Şerh, s. 4290; Şener, 2017, s. 306.
[332] Yürük Yeniocak, s. 118.
[333] Çebi, 2023a, s. 237-238; Çebi, 2023b, s. 4290.
[334] Erçin, F. (2005). "Limited Şirkette Pay Devri (TTK 520)". *Legal Mali Hukuk Dergisi*. 1(8), s. 2074; Çebi, 2023a, s. 237; Türe, s. 153.

bırakıldığı üçüncü kişinin böyle bir yetkisi yoktur[335]. Bizim de katıldığımız ikinci görüşe göre şirket müdürü yapacağı inceleme neticesinde, devir sözleşmesini genel kurulun gündemine sunmaktan kaçınamaz. Nitekim yukarıda da ifade edildiği gibi, üç aylık hak düşürücü sürenin sonunda genel kurulun red kararı vermemesi nedeniyle devralan taraf payın mülkiyetini kazanır. Şirket müdürünün kanuna aykırı gördüğü devir sözleşmesi mevcut ise, yukarıda açıklanan inceleme kapsamında saptadığı kanuna aykırı unsuru da genel kurula bildirerek devir sözleşmesini onaylanmak ya da reddedilmek üzere genel kurulu toplantıya çağırmalı ve genel kurulun gündemine sunmalıdır. Zira şirket müdürünün TTK m. 626 uyarınca görevlerini özenle yerine getirme borcu bulunmaktadır. Aksi halde şirket müdürünün sorumluluğu gündeme gelebilecektir.

Zira şirket sözleşmesinde yer alan bir aykırılık sebebi mevcut olması halinde dahi genel kurul devri onaylayabilir ve bu genel kurul kararı aleyhine iptal davası açılmadığı takdirde de iptal edilebilirlik müeyyidesi ortadan kalkar[336]. Bununla birlikte yukarıda da ifade edildiği gibi, üç aylık hak düşürücü sürenin sonunda genel kurulun red kararı vermemesi nedeniyle devralan taraf payın mülkiyetini kazanır. Yargıtay da aynı yönde kararlar vermektedir[337]. Şirket müdürünün kanuna aykırı gördüğü devir sözleşmesi mevcut ise, inceleme kapsamında saptadığı kanuna aykırı unsuru da genel kurula bildirerek devir sözleşmesini onaylanmak ya da reddedilmek üzere genel kurulu bu gündem ile toplantıya çağırmalı ve inceleme sonuçlarını da genel kurulun gündemine sunmalıdır. Aksi halde şirket müdürünün TTK m. 626 uyarınca görevlerini özenle yerine getirme borcuna aykırı davrandığı gerekçesiyle sorumluluğu gündeme gelebilecektir[338]. Ayrıca şirket müdürünün veya müdür sıfatını haiz olmayan bir şirket

---

[335] Develi Ayverdi, 2022, s. 86-87; Yürük Yeniocak, s. 118.
[336] Develi Ayverdi, 2022, s. 86.
[337] Yargıtay 11. HD 30.03.2022., 2021/428 E., 2022/2613 K. *"...somut olaya gelindiğinde, pay devir sözleşmesinin yazılı ve imzası noterden onaylı şekilde yapıldığı, devrin ortaklığa bildirildiği, ortaklığın %50 payına sahip dava dışı ortak ... Şekerli'nin devre onayının olmadığını, devreden ortağa bildirdiği anlaşılmaktadır. Tüm bu hususlar göz önüne alındığında, ortaklık genel kurulunun toplanarak onay konusunda 3 ay içinde karar almadığı anlaşılmaktadır. Dava dışı ortağın devre onayının olmadığını bildirmesi de tek başına sonuç doğurmaz. Çünkü onay TTK m. 616/1-9 uyarınca genel kurulun devredilemez yetkileri arasındadır. Böylece 3 aylık sürenin geçmesiyle zımmen onay verilmiş ve paylar devralana geçmiş sayılır. Davalı tarafın artık tescilden kaçınmakta haklı olmadığı anlaşılmakla, mahkemece tescili emreder nitelikte karar vermesi gerekirken hatalı değerlendirmeye dayalı olarak yazılı şekilde karar verilmesi isabetli olmamış bunedenle Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulması gerekmiştir."* (lexpera.com e.t. 31.08.2024).
[338] Yeniocak Yürük, s. 119.

ortağının ya da üçüncü kişinin, genel kurulun karar vermesine yardımcı olmak amacıyla bir inceleme yapması[339]; bu anlamda şirket sözleşmesinde ortakların niteliklerine ilişkin kısıtlamalar veya şartlar bulunmaktaysa devralanda bu unsurların bulunup bulunmadığını saptaması, devir sözleşmesinin geçerli olup olmadığını incelemesi, bağlam kurallarına aykırılık olup olmadığını incelemesi gibi hususları içerebilecektir.

Şirkete pay devri için yapılacak bildirim ile şirket müdürünün incelemesinin ardından genel kurul en kısa süre içerisinde kanunda yer alan usule uygun şekilde toplantıya çağrılmalıdır[340]. Müdürün veya müdürler kurulunun pay devri nedeniyle genel kurulu süresinde toplantıya çağırmaması halinde TTK m. 644/I-a uyarınca bu nedenle zarara uğramış olan ortakların zararlarının karşılanması gündeme gelebilmektedir[341].

3.6.2 Genel kurul toplantısına ilişkin esaslar

3.6.2.1 Toplantının usulü

Limited şirketlerde TTK m. 617/I uyarınca genel kurul her yıl hesap döneminin sona ermesinden itibaren üç ay içerisinde yani olağan genel kurul toplantısı olarak ya da şirket sözleşmesi uyarınca ve gerektikçe olağanüstü olmak üzere iki şekilde ve kural olarak müdürler tarafından toplantıya çağrılmak suretiyle gerçekleştirilir. Bununla birlikte TTK m. 617/III hükmü göz önünde bulundurulduğunda, TTK m. 411 vd. hükümleri gereğince müdürlerin yanı sıra pay sahipleri, azlık, mahkeme ve tasfiye halinde tasfiye kurulu da çağrıda bulunabilmektedir[342]. Payı devreden, sermayenin yüzde onuna sahipse tek başına genel kurulun toplantıya çağrılmasını sağlayabilmektedir[343]. Şirkette birden çok müdür var ise müdürler kurulu kararı alınarak genel kurulun toplantıya çağrılması gerekir[344]. Ancak müdürün çağrı yapmaması durumunda ortaklardan biri, müdürler kurulunun çağrı yapmaması durumunda müdürlerden biri ya da ortaklardan biri mahkemeye başvurmak suretiyle temsil kayyımı atanmasını talep edebilir ve genel kurul bu şekilde toplantıya çağrılabilir[345]. Pay

[339] Demirkapı, 2008a, s. 272.
[340] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 430; Yürük Yeniocak, s. 130; Pulaşlı, 2024b, s. 755.
[341] Bilgili, F. ve Demirkapı, E. (2013). *Şirketler Hukuku*. Bursa: Dora Yayıncılık, s. 657-658.
[342] Altaş, 2024, s. 100-101; Türe, s. 156.
[343] Pulaşlı, 2024b, s. 755.
[344] Çamoğlu, 2023, s. 142.
[345] Çamoğlu, 2023, s. 142.

devrinin onaylanmasına veya reddine ilişkin genel kurul kararı olağan ya da olağanüstü genel kurul toplantısında alınabilmektedir[346].

TTK m. 1527'ye göre, şirket sözleşmesinde hüküm bulunmak ve diğer koşulları taşımak şartı ile elektronik genel kurul yapılması da mümkündür[347]. TTK m. 617/IV uyarınca, aynı önerinin tüm pay sahiplerine sunulması şartıyla sirküler yöntemi ile, bir diğer anlatımla pay sahiplerinden birinin gündem maddesiyle ilgili önerisine diğer pay sahiplerinin yazılı onayları alınarak genel kurul kararı alınması mümkündür[348]. Ancak bu durumda kararın geçerli olabilmesi için TTK m. 617/IV'ün açık hükmü gereğince aynı önerinin bütün ortakların onayına sunulması ve ortaklardan hiçbirinin sözkü olarak görüşme talebinde bulunmaması gerekmektedir[349]. Bununla birlikte tüm ortakların veya temsilcilerinin katılımı ile toplanacak bir çağrısız genel kurulda da karar alınabilecektir.

Genel kurul, TTK m. 414 uyarınca şirket sözleşmesinde gösterilen şekilde ve ticaret sicil gazetesinde yayımlanan ilan ile yapılmalı, ayrıca internet sitesi yükümlülüğünü haiz şirketlerde şirketin internet sitesinde yayınlanacak ilan ile çağrılmalıdır[350]. Bunun yanı sıra aynı hükümde düzenlendiği üzere toplantı gününün, gündemin, ilanın çıktığı veya çıkacağı gazetelerin şirket ortaklarına iadeli taahhütlü mektupla bildirilmesi gerekmektedir. Çağrı mektubu, pay defterinde kayıtlı olan pay sahiplerine gönderilmektedir[351]. TTK m. 617/II uyarınca genel kurulun toplantı gününden en az on beş gün önce toplantıya çağrılması gerekmektedir[352].

TTK m. 616 uyarınca esas sermaye payının devrinin onaylanması genel kurulun devredilemez yetkilerinden olduğu için onay veya red kararı alma yetkisi bir başka organa ya da kişiye devredilememekle birlikte, bu yönde bir düzenleme yapıldığı

[346] Develi Ayverdi, 2022, s. 93.
[347] Erdoğan, Ü. (2013). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Şirket Genel Kuruluna İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi." *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 17(3), 36-60, s. 53-54; Tekin, U. (2013). *Limited Şirkette Genel Kurulun Elektronik Ortamda Toplanması ve Karar Alması.* Yüksek Lisans Tezi, s. 23 vd.; Çamoğlu, 2023, s. 135.
[348] Türe, s. 156; Develi Ayverdi, 2022, s. 93; Pulaşlı, 2024b, s. 756.
[349] Develi Ayverdi, 2022, s. 93.
[350] Altaş, 2024, s. 102-103.
[351] Akın, s. 161.
[352] TTK m. 617 uyarınca şirket sözleşmesi ile bu süre on güne kadar kısaltılabilmekte veya on beş günden fazla bir süreye uzatılabilmektedir.

takdirde ilgili düzenleme geçersiz olacak ve onay kararı da hukuki sonuç doğurmayacaktır[353].

Şirket sözleşmesinde hüküm bulunması halinde genel kurulun onayına gerek olmaksızın geçerli bir devir sözleşmesinin sonucunda devralanın kendiliğinden ortak sıfatını kazanması mümkündür[354].

3.6.2.2 Toplantı ve karar nisabı

Pay devrine ilişkin olarak ETK m. 520/II'deki ağırlaştırılmış nisap yerine TTK m. 620 uyarınca basit nisap ile genel kurul kararı alınabilmektedir[355]. ETK m. 520 uyarınca pay sahiplerinin ¾'ü ile birlikte, onay kararı veren ortakların da sermayenin en az ¾'üne sahip olması gerekmekteydi. Yeni düzenlemede ise limited şirkette önemli kararları düzenleyen TTK m. 621 hükmünde pay devrine onay kararı sayılmadığından, TTK m. 620 uygulama alanı bulmaktadır.

TTK m. 620'de toplantı nisabı düzenlenmemiştir. Bu nedenle kural olarak toplantı nisabı yoktur ve genel kurulda temsil edilen pay sayısına bakılmaksızın genel kurulun karar alma yeteneği bulunmaktadır[356]. Karar nisabı ise, şirket sözleşmesi ile onay kararında aranacak nisap artırılmadıysa, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğudur[357]. Ancak bu husus doktrinde haklı olarak eleştirilmiş ve pay devrinin, ortakların profilini ve şirketin yapısını doğrudan etkileyecek bir karar olması nedeniyle TTK m. 621'de sayılan önemli kararlardan olması gerektiği ifade edilmiştir[358].

---

[353] Demirkapı, 2008a, s. 315; Develi Ayverdi, 2022, s. 84.
[354] Çebi, 2023a, s. 238; Pulaşlı, 2024b, s. 755.
[355] Helvacı, M. (2021). "Limited Şirkette Genel Kurulun Pay Devrine İlişkin Onay Kararının Reddi ve Hukuki Sonuçları". Nomer Ertan, N. F. ve Oğuz, E. (Ed). *Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'nu Anma Toplantıları* içinde 71-77. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 73; Develi Ayverdi, 2022, s. 84; Çebi, 2023a, s. 240; Pulaşlı, Şerh, s. 2040.
[356] Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, s. 519; Yıldız, s. 142; Pulaşlı, 2024b, s. 820; Helvacı, s. 73; Çoştan, 2015, s. 66; Develi Ayverd, 2022, s. 94. Kanunda toplantı nisabı öngörülmemesine rağmen sermayenin en az yarısından çoğunun toplantıda bulunmasına ilişkin görüş için bkz. Önder, F. M. (2005). "Yargıtay Kararları Açısından Limited Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(1), 103-126, s. 105.
[357] Demirkapı, 2008a, s. 325; Biçer, L. ve Hamamcıoğlu, E. (2011). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Ortaklıklarda Meydana Getirdiği Temel Değişiklikler" 10(1-2), *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 229-248, s. 236; Karakaya, s. 377; Türe, s. 157; Şener, 2017, s. 309; Pulaşlı, 2024b, s. 755; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 430; Tekinalp, 2020, s. 558.
[358] Şener, 2017, s. 309.

Genel kurul toplantısının çağrısız yapılması halinde, TTK m. 617/III'ün yollaması ile TTK m. 416/I hükmünce tüm pay sahiplerinin ya da temsilcilerinin kabulü ile çağrı usulüne uymadan genel kurul toplanabilmektedir. Ancak TTK m. 416/I'e göre çağrısız toplanan genel kurulun karar alabilmesi için toplantı boyunca belirtilen toplantı nisabının korunması gerekmektedir[359]. Dolayısıyla pay sahiplerinden birinin genel kurulu terk etmesi sonrasında da karar alınamaz[360].

3.6.2.3 Devreden ortağın oy hakkı

Devreden ortak genel kurul toplantısında oy kullanabilmektedir[361]. Ancak devrin görüşüldüğü ve onaylandığı gündem maddesinden sonra görüşülen konularda devredenin oy hakkı bulunmamaktadır[362].

Doktrinde, devreden ortağın dürüstlük kuralına aykırı olacağı için olumsuz oy kullanmasının yani devrin onaylanmaması yönünde oy kullanmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir[363]. Karşıt görüşe göre, devreden ortağın red yönünde oy kullanması mümkün ve geçerlidir ve bu oyu değiştirmek yahut bir oy sözleşmesi akdetmiş ise oyunu olumlu saymak mümkün olmamalıdır[364]. Biz de ikinci görüşe katılmakla, devredenin bu yöndeki eylemi dürüstlük kurallarına, devralan ortağa karşı yükümlülüklerine yahut oy sözleşmesi akdedildiyse oy sözleşmesine aykırı olsa da olumsuz oy kullanmasının önünde bir engel olmayıp şartları bulunduğu takdirde sorumluluğuna neden olacağı kanaatindeyiz[365]. Bununla birlikte TTK m. 619/II hükmünce şirketin kendi payını iktisap etmesi halinde devreden ortağın oy hakkı bulunmamaktadır[366]. Bu hükmün mefhumu muhalifinden, şirketin kendi payını iktisap ettiği haller haricinde, devredenin oy hakkı bulunduğu sonucuna ulaşmak mümkündür. Diğer yandan devredenin oy hakkından yoksun olduğunun kabulü halinde, tek ortaklı

[359] Yargıtay 11. HD. 11.04.2023, 2021/5560 E., 2023/2238 K.; Yargıtay HGK 08.03.2022, 2021/11-107 E., 2022/275 K. (lexpera.com e.t. 24.11.2024).
[360] Moroğlu, 2020, s. 113.
[361] Karakaya, s. 377; Şener, s. 309; Pulaşlı, 2024b, s. 759; Önal, s. 123.
[362] Karakaya, s. 392.
[363] Doğanay, İ. (1975). "Limited Şirketlerde, Ortaklık Payının Bir Başkasına Devredilmesi Koşulları Nedir?". *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi,* 8(2), 83-93 s. 92.; Türe, s. 156.
[364] Helvacı, s. 74.
[365] Bkz. s. 90.
[366] Şirketin kendi paylarını iktisabında pay devri sınırlamalarının uygulanmayacağı yönündeki görüş için bkz. Bozkurt, s. 368.

şirketlerde tek ortağın payını devretmesi durumunda genel kurulun karar alabilmesi imkansız olacağından ortak sıfatı taşıyan devredenin oy hakkı bulunmalıdır.

Doktrinde bir görüşe göre limited şirket sözleşmesine payın devrinde devredenin oydan yoksun olacağına dair bir hüküm konulmasının mümkün olduğu, böyle bir şirket sözleşmesi hükmünün emredici ilkelere aykırı olmadığı belirtilmiştir[367]. Bu hususa da kuruluşta ya da sonradan tek pay sahipli hale gelen şirketlerde pay devrinin imkansız hale geleceği gerekçesiyle katılmamaktayız.

3.6.3 Genel kurulun devri onaylaması

3.6.3.1 Genel kurul onayının sözleşmeden önce alınması

Genel kurulun pay devrini devir sözleşmesinden önce onaylamasının mümkün olup olmadığı konusunda TTK'da herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Doktrinde bir görüşe göre TTK m. 595/II uyarınca, genel kurulun usulüne uygun yapılmış pay devrinin onaylanmasının şart olduğundan bahisle ön iznin geçerli olmayacağı belirtmektedir[368]. Bir diğer görüşe göre ise pay devir sözleşmesi yapmadan önce tarafların şirket onayını almaları halinde, sözleşmenin akdedilmesiyle birlikte devir işleminin şirkete bildirilmesi zorunluluğu saklı kalmak kaydıyla ortak sıfatının devralana geçtiğini ifade etmektedir[369]. Bu görüşe göre önceden alınacak onay beyaza onay şeklinde değil, belirli taraflar arasında yapılacak devirler bakımından ve devredilecek pay açıkça belirtilerek alınmalıdır[370]. ETK'nın yürürlükte olduğu dönemde pay devrine ilişkin işlemlerde Yargıtay bir kısım kararında önce payın noter aracılığıyla devrinin yapılması, akabinde de devre ortaklar tarafından onay verilmesi konusunda bu sıranın izlenmesi gerektiği kanaatindeyken; sonraki tarihli kararlarında bu sıranın emredici olmadığını ve aksinin de geçerli olabileceğini içtihat etmiştir[371].

---

[367] Bilgili, ve Cengil, s. 101-102.
[368] Pulaşlı, 2024b, s. 751.
[369] Oğuz, s. 188.; Demirkapı, 2008a, s. 227. Yazar bu durumda pay devrinin ortaklığa bildirilmesinin, alacağın devrinin borçluya bildirilmesi ile aynı etkiye sahip olduğu görüşündedir.
[370] Demirkapı, 2008a, s. 212.
[371] Pulaşlı, Şerh, s. 2041; Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi 2021/590 E. 2023/621 K. 27.04.2023 T. İlamında (lexpera – e.t. 18.01.2024) İstinaf mahkemesi tek ortaklı bir limited şirkette, tek ortağın paylarının yarısını üçüncü kişiye devrettiği ancak genel kurulun devri reddettiği bir uyuşmazlıkta pay devir sözleşmesinin pay defterine kaydı ve ilanı talebiyle devralanca açılan davada; devir sözleşmesinde devredenin pay defterine, ticaret sicil müdürlüğü ve diğer kurumlarda kayıt ve tesciline muvafakat ettiğini ve bu yönüyle genel kurulun red kararı vermesinin dürüstlük kuralına aykırı

Bizim de katıldığımız görüşe göre pay devrine ilişkin şirket onayı devirden önce verilmiş olsa dahi, pay devri işleminin şirkete bildirilmesi ve genel kurul kararıyla devrin onaylanması gerekmektedir. Nitekim onayın verildiği tarihten sonra devralanın hukuki ya da mali durumunda şirket bakımından önemli bir değişikliğin doğması mümkün olup şahıs şirketi özellikleri de taşıyan bir ortaklığa devralanın dahil olması mevcut ya da askı döneminde ortak sıfatını kazanan şirket ortakları tarafından istenmeyebilecektir. Diğer yandan, şirketin önceden verdiği onay devralan bakımından devrin gerçekleşeceği yönünde bir güven uyandırarak devir sözleşmesi yapma yönündeki iradesini kuvvetlendirebilmektedir. Bu takdirde, devir sözleşmesinin kapsamı ile verilen devir onayının kapsamının örtüştüğü; devralanın hukuki ve mali durumunda değişikliğin olmadığı durumlarda genel kurulun devri reddetmesi halinde devralanın zararlarının şirket tarafından giderileceğine ilişkin devralan ve şirket arasında bir sözleşme yapılması mümkün olabileceği gibi, devreden ve devralan da devir sözleşmesine zararın devredence giderileceğine yönelik bir hüküm ekleyebilmelidir.

3.6.3.2 Genel kurul onayının sözleşmeden sonra alınması

TTK m. 595/I'e göre yapılacak olan pay devir sözleşmesinden sonra genel kurul tarafından pay devri onaylanmalıdır. Onay kararı, pay devir işleminin geçerliliği ve pay devrinin şirketçe tanınması için gerekmektedir[372]. Şirket sözleşmesi ile devrin geçerliliği için genel kurul onayı kaldırılmadığı hallerde TTK m. 595/II hükmünce genel kurulun onay kararı olmadan devralan taraf ortak sıfatını kazanamamaktadır.

Pay devir sözleşmesinin akdedilmesinden sonra ancak genel kurulun devri onaylamadan önce devralanın genel kurul toplantısına çağrılmasının somut olayın koşullarına göre, örneğin tüm ortakların genel kurula katıldığı ve devredenin buna itiraz etmediği durumda zımni onay sayılabileceği doktrinde belirtilmiştir[373]. Bizim de katıldığımız bir başka görüşe göre, TTK m. 595/VII hükmü haricinde zımni onay hali bulunmamakta ve

---

bulunduğuna hükmetmiştir. Yargıtay 11. HD 24.04.2017, E.2015/15302, K. 2017/2361. (İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı. (2018). *Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları 2017*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 287).

[372] Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, s. 429.

[373] Yürük Yeniocak, s. 145.

genel kurul toplantısına devralanın çağrılması zımni onay teşkil etmemektedir[374]. Nitekim ortak sıfatını kazanma anı pek çok açıdan önem arz etmekte olup ilk görüşün kabulü halinde hangi tarihte ortak sıfatının kazanıldığının tespiti güç olacaktır.

İki ortaklı limited şirketin ortakları arasında veya tüm ortakların katıldığı bir pay devir sözleşmesi yapılması halinde bir görüşe göre genel kurul kararı gerekmemektedir ve noter tarafından pay devir sözleşmesindeki imzaların onaylanması ile devir gerçekleşecektir[375]. Bu görüşe göre, devir işleminde tüm ortakların imzası bulunmaktaysa ve devrin geçersizliğinin ileri sürülmesi hakkın kötüye kullanımı niteliği taşıyorsa bu durumda genel kurul kararı aranmamalıdır[376]. Bizim de katıldığımız ikinci görüşe göre genel kurul kararı hem devrin taraflar ve şirket açısından tamamlanması için kanuni koşul olması nedeniyle[377] hem de TTK m. 616 düzenlemesi ile genel kurulun vazgeçilemez ve devredilemez yetkileri arasında "esas sermaye paylarının devirlerinin onaylanması" sayıldığından, tüm şirket ortaklarının devri konu alan işleme katılması halinde de ortaklar genel kurulu kararının aranması gerekmesi nedeniyle[378] aranmalıdır. Yargıtay'ın iki ortaklı limited şirkette ortakların noterde akdettiği pay devir sözleşmesinin ortaklar genel kurul kararı olarak kabul edilmesi gerektiğini içtihat ettiği kararları mevcut olduğu gibi; aksi yönde, yani ortaklar genel kurulu kararı ile devrin geçerli olduğunu içtihat eden kararları da mevcuttur[379].

---

[374] Develi Ayverdi, 2022, s. 100.

[375] Çamoğlu, 2023, s. 43; Şener, 2017, s. 307.; Pulaşlı, 2024b, s. 755; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 429.

[376] Şener, 2017, s. 308.

[377] Ata, Ö. (2021). "Limited Ortaklıkta Esas Sermaye Payının Devrinde Ortaklık Genel Kurulu Onayına İlişkin Güncel Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi." *Ticaret Hukuku Sempozyumu-Sorunlar ve Çözüm Önerileri-Bildiri Özetleri Kitabı.* Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi, s. 150-151.; Özer, I. (2019). "Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirketlerde Esas Sermaye Payının Devri ve Pay Defterinin Hukuki Niteliği." *Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Saygı Günü Şirketler Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu,* Seçkin Yayıncılık, s. 175-212, s. 188.; Pulaşlı, H. (2018). Şirketler Hukuku Şerhi I-II-III. Adalet Yayınevi, s. 2760.

[378] Can, M. E. (2017). *Şirketler Hukuku Dersleri*. Ankara: Turhan Kitabevi, s. 266; Akın, s. 154; Develi Ayverdi, 2022, s. 86;

[379] Yargıtay 11. HD 15.01.2015, 2014/14676 E., 2015/409 K. *"Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, 6102 sayılı TTK'nın 595. maddesinde limited şirketlerde pay devrinin yazılı şekilde yapılıp noter tarafından onaylanması ve devre ortaklar genel kurulunca da onay verilmesi şartına bağlandığı, taraflar arasındaki pay devrinin noterde yapıldığı, şirket iki ortaklı olup ortaklar hisse devri konusunda anlaştığından noter evrakının ortaklar genel kurul kararı olarak kabulü gerekeceği, bu maddede 6762 sayılı TTK'nın 520. maddesinden farklı olarak pay defterine kayıt şartının aranmadığı, davalı tarafın devir işleminden vazgeçildiğine ilişkin noter evrakına eşdeğer bir belge sunmadığı, tespit hükmünün infazı suretiyle tescil işlemi yerine getirilebileceğinden tescil talebinin yerinde görülmediği gerekçesiyle, davanın kısmen kabulüne, davacının davalı şirkette pay sahibi olmadığının tespitine karar verilmiştir."* (lexpera.com, e.t. 18.08.2024). Aynı yönde: Yargıtay 11. HD 30.05.2024, 2023/1063 E.,

TTK m. 595/III'e göre genel kurulun onay kararını verdiği tarihte devralan kişi, ortak sıfatını tüm hak ve yükümlülükleri ile kazanmakta ve devredenin ortaklık sıfatı ve pay üzerindeki tasarruf hakkı da bu tarihte sona ermektedir[380]. Pay devri ile birlikte şirket sözleşmesiyle devreden ortağın kişiliğine tanınmış hak ve yükümlülükler de sona ermekte ve devralana geçmemektedir[381].

3.6.3.3 Şirketin kendi paylarını iktisabında onay kararı

Şirketin kendi paylarını iktisap etmesi halinde genel kurulun onay kararının gerekip gerekmeyeceği konusunda TTK m. 619/II'de devredenin oy kullanamayacağı düzenlenmiştir[382]. Bu itibarla şirket ortağı tarafından şirkete devredilecek paylar bakımından da genel kurulun onama kararı aranmaktadır[383]. Nitekim TTK m. 616/I-ı hükmünde şirketin kendi payını iktisap etme yetkisinin ya da şirketin kendi payını iktisabının onaylanması konusunda genel kurul tarafından müdüre yetki verilebileceğini düzenlenmektedir[384]. Doktrinde bu husus eleştirilerek müdürlere geniş bir yetki bırakılmaması gerektiği aksi halde bir defa yetki alan müdürlerin keyfiyetine bırakılma tehlikesinin doğabileceği ve buna bağlı olarak eşit işlem ilkesine yahut sermayenin iadesi yasağına aykırı işlem yapılabileceği belirtilmiştir[385].

3.6.4 Genel kurul kararının geri alınıp alınamayacağı

Genel kurul tarafından devrin onaylanmasına ilişkin verilen kararın, aksi yönde yeni bir genel kurul kararıyla; bir diğer anlatımla devrin reddine yönelik karar ile geri alınıp alınamayacağı konusunda doktrinde farklı görüşler yer almaktadır. Genel kurul onay kararından bir görüşe göre hiçbir şekilde dönemeyecek[386], karşıt görüşe göre devir

---

2024/4527 K.; Yargıtay 11. HD 2016/8782 E. 2017/5877 K; Yargıtay 11. HD 2014/8328 E. 2014/14927 K; Yargıtay 11. HD 15.01.2015, 2014/14676 E., 2015/409 K.; Aksi yönde: Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 16.04.2018 T. 2018/10438 E. 2018/2765 K.

[380] Önal, s. 125; Yürük Yeniocak, s. 136; Sözleşmedeki imzaların noterce onaylanması ile payın devralana geçtiğine ve genel kurul onayının devir işleminin şirket tarafından tanınması anlamına geldiğine ilişkin görüş için bkz. Çamoğlu, 2023, s. 42; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 429-431.

[381] Türe, s. 155.

[382] Oydan yoksun kişinin oy kullanmasının genel kurul kararının geçerliliği yönünden akıbeti için bkz. Bilgili ve Cengil, s. 112-113.

[383] Şener, 2017, s. 159.

[384] Palta, N. (2017). "Limited Şirketlerin Kendi Paylarını İktisap Etmesi." *İstanbul Barosu Dergisi*. 91(4). 44-73, s. 55.

[385] Çapa, M. S. (2013). *Anonim ve Limited Şirketlerin Kendi Paylarını İktisap Etmesi*. On İki Levha Yayıncılık, s. 122.

[386] Öz, s. 375; Demirkapı, 2008a, s. 341-342; Şener 2017, s. 311.

sözleşmesi taraflarına bildirilmeden önce dönebilecek[387] ve üçüncü bir görüşe göre devredenin genel kurul toplantısında bulunmaması halinde taraflar öğrenene kadar kararından dönebilecektir[388]. Bizim de katıldığımız görüşe göre genel kurulun onay kararından dönmesi mümkün olmayıp bu hususun dayanağı olan TTK m. 595/II hükmü incelendiğinde devrin onay kararı ile geçerli olduğu düzenlenmiştir.

Genel kurulun red kararından dönüp dönemeyeceği hususunda *Yeniocak Yürük,* yeniden oylama yapılması ve devrin bu oylama sonucunda onaylanmasının mümkün olduğunu ifade etmektedir[389]. Yazar, şirketin devri sebep göstererek reddetmesi halinde belirtilen eksikliklerin giderilmesi veya bağlam kurallarına uygunsuzluk söz konusu ise bu eksikliğin giderilmesi gibi hallerde sonradan yapılacak oylama ile onay kararı verilebileceği gibi, ilk oylamada red kararı verilmeyerek eksikliklerin giderilmesine karar verilebileceğini belirtmektedir[390]. *Develi Ayverdi,* genel kurul red kararı verildikten sonra pay devir işleminin kesin hükümsüz olması nedeniyle yeniden bir genel kurul kararı alınarak geçerli hale getirilemeyeceğini, tarafların tekrar bir pay devir sözleşmesi akdetmesi gerektiği görüşündedir[391]. Kanımızca genel kurulun devrin reddedilmesine karar vermesi halinde, tamamlayıcı unsurun gerçekleşmeyeceğinin kesin olarak anlaşılması nedeniyle genel kurul yeniden toplanarak pay devrini onaylayamayacaktır.

3.6.5 Genel kurul onayına kadar geçen sürede yapılan işlemlerin geçerliliği sorunu

Kurucu unsurlarının var olduğu bir sözleşmenin hüküm ifade edebilmesi için, bir başka unsurla tamamlanması lazım olan durumlarda "noksanlık" söz konusu olmakta ve işlem askıda geçersiz olmaktadır[392]. Tamamlayıcı unsurun gerçekleşmesi durumunda hukuki işlem hüküm ve sonuçlarını doğurmaya başlamakta, ancak tamamlayıcı unsurun kesin olarak gerçekleşmeyeceği anlaşılırsa bu takdirde işlem tamamıyla hükümsüz

[387] Çağa, s. 626; Develi Ayverdi, 2021, s. 298.
[388] Derekaya, K. Ç. (2021). *Limited Şirketlerde Pay Devri*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi s. 117.
[389] Yeniocak Yürük, s. 169.
[390] Yeniocak Yürük, s. 169-170.
[391] Develi Ayverdi, 2022, s. 98.
[392] Oğuzman, M. K. ve Barlas, N. (2011). *Medeni Hukuk*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 219.

olacaktır[393]. Pay devir sözleşmesinde askı dönemi, pay devir sözleşmesinin taraflar arasında akdedilmesi ile genel kurul tarafından devrin onaylanmasına kadar geçen süreyi ifade etmektedir[394]. Genel kurulca devrin onaylanmasına kadar geçen sürede payın mülkiyeti, ortaklıktan kaynaklanan haklar ve yükümlülükler devreden taraftadır[395].

Payın devrine ilişkin sözleşmenin yapılmasından sonra, genel kurulun onayına kadar geçen sürede aynı pay başkaca devir işlemlerine konu olabilir. Pay devrine ilişkin iki farklı sözleşmenin aynı genel kurul kararı ile onaylanması halinde, doktrinde bir görüşe göre önceki tarihli pay devri işlemi geçerli, diğeri ise geçersiz kabul edilmelidir[396]. Kanaatimizce bu görüşe katılmak mümkün değildir. Nitekim genel kurulun onay kararı, tasarruf işleminin gerçekleşmesinin bir aşamasını teşkil etmektedir. Genel kurulun onayı ile tasarruf işleminin hüküm ve sonuçları meydana geleceğinden, her iki işlem için de genel kurulun aynı anda onay vermesi durumunda, onaya ilişkin genel kurul kararı kanunun limited şirketin sermaye yapısına ilişkin emredici hükümlerine aykırı olacaktır. TBK m. 27 gereğince kanunun emredici hükümlerine aykırılık kesin hükümsüzlük nedenidir. Kesin hükümsüzlük, iptal edilebilirlik yaptırımdan farklı olarak; herhangi bir mahkeme kararı gerekmeksizin ilgili işlemin hüküm ve sonuçlarını doğurmama etkisine sahiptir. ETK'dan farklı olarak, TTK m. 447'de genel kurulun hangi kararlarının butlan ile sakat olduğu, yani kesin hükümsüz olduğu örnekseme yoluyla düzenlenmiştir. TTK m. 447/I-c'de *"anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan"* kararlarının batıl olduğu hükmü yer almaktadır. Limited şirketlerde de kanunun atfı ile uygulanan bu hüküm ile genel kurulun aynı karar ile her iki devir işlemine de onay vermesi halinde, onay kararının kesin hükümsüz olması gerekmektedir. Bu nedenle, genel kurul herhangi bir nedenle[397] devrin onaylanmasına ilişkin olarak yeni bir karar vermemesi halinde, hangi pay devri sözleşmesi ilk önce şirkete sunulduysa; TTK m. 595/VII uyarınca o sözleşmeye istinaden onay verilmiş ve pay devri gerçekleşmiş sayılmalıdır.

---

[393] Oğuzman ve Barlas, s. 219.
[394] Şener, 2017, s. 312; Kendigelen, A. (2023). *Hukuki Mütalâalar (Mahkeme Kararları ile Birlikte).* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 61. Türe, s. 154; Bozkurt, s. 405.
[395] Yasal düzenlemenin yerinde olmadığına ilişkin eleştiriler için bkz. Pulaşlı, 2024b, s. 761-764.
[396] Develi Ayverdi, s. 91-92.
[397] Örneğin genel kurul kesin hükümsüz olan onay kararının geçerli olduğu gerekçesi ile yeni bir karar vermekten imtina edebilir.

3.6.6 Genel kurul kararının hükümsüzlüğü

Ortaklar genel kurulunun pay devrine onay vermesine ya da pay devrini reddetmesine ilişkin kararı, diğer tüm genel kurul kararları ile aynı hükümlere tabidir. Bu nedenle, genel kurul kararının sakatlığı halinde yokluk, kesin hükümsüzlük ve iptal edilebilirlik yaptırımlarına tabi tutulabilecektir. Kanun koyucu limited şirket genel kurul kararının dar anlamda iptali ile ilgili ve geniş anlamda hükümsüzlüğü ile ilgili özel bir düzenleme yapmamıştır[398]. Ancak TTK m. 622'nin yollaması ile m. 447 uyarınca ve TBK m. 27 uyarınca butlanın tespiti davası açabileceği; genel kurul kararının dürüstlük kuralına ya da şirket sözleşmesine aykırı olması durumunda genel kurul kararı aleyhine TTK m. 622 uyarınca iptal davası açabilecektir[399]. Bu davayı TTK m. 446 uyarınca toplantıda hazır bulunan ve genel kurul kararına olumsuz oy vererek muhalefetini tutanağa geçirten pay sahibi, toplantıda hazır bulunmasına ve olumsuz oy kullandığına bakılmaksızın çağrının usulüne uygun yapılmadığını, gündemin gerektiği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma bakımından yetkisiz olan kişilerin ya da temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandığını, genel kurul toplantısına katılmasına ve oy kullanmasına haksız şekilde izin verilmediğini ve bu durumun kararın alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahibi, şirketin yönetim kurulu ve genel kurul kararının yerine getirilmesi neticesinde kişisel sorumluluğuna sebep olacak ise yönetim kurulu üyelerinin her biri ileri açabilecektir. Anonim şirketlerdeki etki kuralı, limited şirkette de geçerlidir[400]. Genel kurul kararı aleyhine yukarıda izah edilen nedenlerle dava açılabileceği gibi, şirket sözleşmesinde hüküm bulunması halinde tahkime de başvurulabilecektir[401].

Yokluk TTK'da düzenlenmemiş olup yokluğun tespitinde TTK m. 1, TMK m. 5 ve TBK m. 646 düzenlemeleri gereği genel hükümlere başvurulmaktadır[402]. Yokluk yaptırımının gündeme gelebilmesi için kurucu unsurları olmayan bir genel kurul kararı olması gerekmektedir[403]. Bu anlamda pay devrine ilişkin kararlarda herhangi bir özellik

[398] Kendigelen 2023, s. 61.
[399] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 411.
[400] Ayrıntılı bilgi için bkz. Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 527-528.
[401] Ayrıntılı bilgi için bkz. Aktaş Ertan, B. (2022). "Genel Kurul ve Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğünde Tahkim". *Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri 2022 (II. Ticaret Hukuku Kongresi).* İstanbul: Aristo Yayınevi, 339-365.
[402] Aktaş, 2019, s. 259.
[403] Kendigelen, 2023, s. 62; Şener, 2017, s. 605.

arz etmemektedir[404]. Genel kurul kararının toplantı ve karar nisabına uygun alınmaması, ortakların usulüne uygun olarak toplantıya çağrılmamış olması, sözlü görüşme isteyen ortağın talebine rağmen sirküler yöntemi ile karar alınmış olması, tüm ortakların katılmadığı çağrısız genel kurulda karar alınması gibi hallerde genel kurul kararı yok hükmündedir[405]. Kesin hükümsüzlüğe ilişkin hükümler, yokluğun tespiti bakımından da uygulanabilmektedir[406]. Yokluk durumunda, yokluğun tespiti konulu dava açılabilmektedir. Toplantı ve karar nisaplarına uyulmadan alınan genel kurul kararının hükümsüzlük sebebi bir görüşe göre kurucu unsurların var olması nedeniyle iptal edilebilirlik yaptırımına[407], bizim de katıldığımız Yargıtay'ın benimsediği diğer bir görüşe göre yokluk yaptırımına tabidir[408].

TBK m. 27'de ise Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkansız olan genel kurul kararları kesin hükümsüz olacağı düzenlemesi yer almaktadır. Buna göre, TBK hükümlerine göre kanunun emredici hükümlerine aykırılık kesin hükümsüzlük sebebidir ve TTK m. 445 düzenlemesi ile kanun hükümlerine aykırı genel kurul kararları iptal edilebilirlik yaptırımına tabi tutulmuştur. TBK'da "kanunun emredici hükümleri" ibaresine yer verilmiştir. TTK'da ise "kanun hükümlerine aykırılık" düzenlenmiştir. Metnin lafzından yola çıkarak, genel kurulun kanunun emredici hükümlerine aykırı kararının her halükarda kesin hükümsüz olmakta ancak emredici olmayan düzenlemeye aykırı bir genel kurul kararının iptal edilebilirlik yaptırımı ile karşı karşıya gelebilecektir. Örneğin şirketin üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği maddi varlığı olmamasına karşın, kendi payını iktisabına neden olan genel kurul kararı geçerli olmamaktadır[409].

TTK'da genel kurul kararlarının kesin hükümsüzlüğüne yol açacak nedenler, sınırlayıcı olmamak üzere m. 447'de düzenlenmiştir. Buna göre genel kurulun; pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki

[404] Demirkapı, 2008a, s. 361.
[405] Şener, 2017, s. 605-606.
[406] Moroğlu, E. (2020). *Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 149.
[407] Moroğlu, 2020, s. 124.
[408] Çebi, 2023a, s. 115; Şener, 2017, s. 605; Çamoğlu, 2023, s. 175; Yargıtay 11. HD 22.12.2005, 2024/15228 E., 2005/12708 K. ilamında ilk derece mahkemesinin gerekli nisaplar oluşmadığından genel kurul kararını iptal ettiği kararını, genel kurul kararının yoklukla sakat olduğu gerekçesiyle düzelterek onamıştır. (lexpera.com e.t. 27.11.2024).
[409] Şener, 2017, s. 609.

haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran, şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararlarının kesin hükümsüz olduğu düzenlenmiştir.

TTK m. 622'nin atfıyla TTK m. 445 hükümleri uyarınca genel kurulun devrin onayına veya devrin reddine ilişkin verilen karara karşı yasal şartlar bulunmaktaysa iptal davası açılabilmektedir. Kesin hükümsüzlük ve yokluk halleri dışındaki olguların tümü iptal davasına konu olabilmektedir[410]. Bu anlamda kanuna, şirket sözleşmesine, dürüstlük kurallarına aykırı olan[411] kararlar, TTK m. 446/I-b'de yer alan düzenleme gereğince iptal edilebilir niteliktedir[412]. Örneğin şirket sözleşmesinde pay devrinde nisapların artırılmasına rağmen pay devrinin genel kurul tarafından bu nisaplar gözetilmeden onaylanması[413], genel kurul kararının eşit işlem ilkesine aykırı olması[414], genel kurul toplantıya çağrılırken pay devri gündeminin belirtilmemesi[415] iptal edilebilirlik yaptırımına tabidir. Bununla birlikte çağrısız genel kurulun gündemini kendisinin belirlemesi ve toplantı nisabının sağlandığı sürece gündeme göre karar alabilecektir[416].

Genel kurul kararının aleyhine iptal (veya butlan) davası açıldığında, TTK m. 449 gereğince mahkemece kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verilebilmektedir. TTK m. 450 uyarınca iptal kararı kesinleşmesiyle birlikte tüm pay sahipleri bakımından hüküm ifade etmekte ve geriye etkili yürürlük doğurmaktadır. Bu nedenle dava açılması, onay veya red kararının etkilerini doğurmasını engellemez[417].

---

[410] Çamoğlu, 2023, s. 167.
[411] Çamoğlu, 2023, s. 168-170.
[412] TTK m. 446 şöyledir: "(*1) a) Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten, b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, c) Yönetim kurulu, d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri, iptal davası açabilir*."
[413] Öz, s. 380; Demirkapı, 2008a, s. 367.
[414] Develi Ayverdi, 2022, s. 102.
[415] Şener, 2017, s. 616; Moroğlu, 2020, s. 104-105. Yazar nisbi emredici nitelik taşıdığından bu durumun iptal edilebilirlik yaptırıma tabi tutulması gerektiği görüşündedir.
[416] Moroğlu, 2020, s. 108.
[417] Demirkapı, 2008a, s. 362. Yazarın red kararına karşı devreden ortağın iptal davası açmasında hukuki yararının bulunmadığı, red kararının haksız olduğunun fesih ya da çıkma davasında tartışabileceği görüşüne ilişkin bkz. Demirkapı, 2008a, s. 365.

Ancak mahkeme iptal kararı, genel kurulun onayı veya reddi yerine geçmemekte ve genel kurulun üç aylık süre içerisinde toplanarak yeni bir karar vermesi gerekmektedir[418].

Genel kurulda sahte oy kullanılmasının genel kurul kararının geçersizliğine yol açıp açmayacağı konusunda Yargıtay'ın bir kararında, devreden davacı tarafın ayrıca şirket müdürü de olduğu ve devrin ilan ve tescil edildiği pay devrinin geçersizliğine ilişkin uyuşmazlıkta davacının bir yılı aşkın süre boyunca sessiz kalması ve akabinde pay devrinin geçersizliği konulu dava açmasının hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar vermiştir[419].

3.7 Devrin pay defterine kaydı

Limited şirkette, esas sermaye paylarının gösterildiği bir pay defteri tutulması zorunludur. Bu zorunluluk, TTK m. 594/I'de düzenlenmiş ve şirketin esas sermaye paylarını içeren bir pay defteri tutması; şirket ortaklarının adlarının, adreslerinin, ortağın iktisap ettiği esas sermaye pay sayısının, esas sermaye paylarının devir ve geçişi ile itibari değerinin, pay grupları ve pay üzerindeki intifa ve rehin hakları ile intifa ve rehin hakkı sahiplerinin ad ve adreslerinin bu pay defterinde bulunması gerektiği belirtilmiştir. Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ m. 9/7'ye göre her pay sahibinin pay defterinde ayrı bir sayfada olmak üzere payı devralan yeni ortağın da ayrı bir sayfada izleneceği düzenlenmiştir. TTK m. 594/II'ye göre şirket ortaklarının pay defterini inceleme hakkı bulunmakta olup bu hakkın şirket sözleşmesiyle veya genel kurul kararıyla kaldırılması da mümkün değildir[420].

Genel kurulun devrin onaylanması yönünde bir karar vermesi durumunda pay defterine kayıt yapılması ve bu kaydın şirket müdürü tarafından kayıt yapılması gerekmektedir[421]. devrin pay defterine kaydı; şirket müdürünün TTK m. 64 ve m. 65 gereğince pay defterinin maddi gerçeğe uygun tutulmasını sağlamakla yükümlülüğüne

[418] Akın, s. 180.
[419] Yargıtay 11. HD 07.09.2023, 2023/2143 E., 2023/4735 K. Aynı yönde Yargıtay 11. HD 13.10.2022, 2021/4715 E., 2022/6992 K. (lexpera.com e.t. 11.10.2024).
[420] Altaş, 2024, s. 294.
[421] Akın, s. 208; Pulaşlı, 2020, s. 748; Tekinalp, 2020, Şener, 2017, s. 274; s. 559.; Kendigelen ve Kırca, s. 155; Pulaşlı, 2024b, s. 748; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 430- 433.

dayanmaktadır[422]. Şirket müdürü, devir işlemine ilişkin genel kurulun onay kararına yollama yapılmak suretiyle pay defterine işlenmelidir[423]. Şirketin kendi payını iktisap etmesi durumunda da pay defterine ortak olarak kaydı gerekmektedir[424]. Pay defterine kayıt işlemini pay devir sözleşmesinin tarafları talep edebileceği gibi, müdürler de resen pay defterine işlemelidir.

ETK m. 520/I'de devrin hüküm ifade edebilmesi için şirkete bildirilmesi ve pay defterine kayıt şartlarına yer verilmiş olmasına rağmen TTK'da bu yönde bir hüküm bulunmamaktadır. ETK m. 520/I'e göre pay defterine kaydın niteliği kurucu olmasına rağmen, TTK'da bu yönde hüküm bulunmaması nedeniyle pay defterine kaydın kurucu niteliği yoktur.

Pay defterine kayıt payın iktisabı bakımından herhangi bir şekilde kurucu nitelik taşımamakta, açıklayıcı nitelik taşımaktadır[425]. Pay defterine devrin kaydı için yapılacak bildirim de herhangi bir geçerlilik şartına tabi değildir[426].

Pay defterine kayıt açıklayıcı nitelikte olduğundan pay defterindeki kayda iyiniyetle güvenen kişinin kazanımı korunmamakta, bir diğer anlatımla kamu güveni ilkesi geçerli olmamaktadır[427]. Ancak doktrinde bir görüşe göre şirket sözleşmesinde hüküm yer almak kaydıyla pay devrinde pay defterine kaydın kurucu etkisinin olacağının düzenlenmesi mümkündür[428].

Pay devrinin pay defterine kaydedilmemesi halinde TTK'da bu yönde bir hüküm düzenlenmemiş olmasına rağmen[429], devralan tarafından hükmen yazım davası açılabilmektedir[430]. Ancak bu davanın, şirkete devrin bildirilmesinden itibaren üç aylık

---

[422] Develi Ayverdi, E. (2021). *Limited Şirket Esas Sermaye Payının Rehni*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 214; Türe, s. 162.
[423] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 430.
[424] Şener, 2017, s. 159.
[425] Türe, s. 2022; Şener, 2017, s. 325; Yıldız, s. 142-143Kendigelen ve Kırca, s. 156.; Pulaşlı, 2024b, s. 747; Çebi, 2023a, s. 240; Demirkapı, 2008a, s. 378.; Bozkurt, s. 413; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 433; Tekinalp, 2020, s. 559; Bahtiyar, 378.
[426] Biçer, L. ve Hamamcıoğlu, E. (2011). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Ortaklıklarda Meydana Getirdiği Temel Değişiklikler." *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 10(1,2), 229-248, s. 235-236.
[427] Pulaşlı, 2024b, s. 748. Pulaşlı, 2024a, s. 3505-3509.
[428] Tekinalp, 2020, s. 555.
[429] Akın, s. 211.
[430] Doğrusöz Koşut, s. 382; Çamoğlu, 2023, s. 48; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 433.

sürenin geçmesinden sonra açılması gerekmektedir[431] Pay defterine geç yazılması nedeniyle şirkete karşı ortaklıktan kaynaklanan haklarını kullanamayan, bu nedenle de zarara uğrayan devralan pay sahibinin TTK m. 553 vd. hükümlerince müdürlerin sorumluluğu yoluna gidebilmesi mümkündür[432]. Zira pay defteri ortaklık sıfatını da ispata elverişli bir vasıta niteliğinde olup payları sınırlandıran hakları ve hak sahibini gösteren başta olmak üzere paya ilişkin tüm değişikliklerin pay defterinden açıkça anlaşılması gerekmektedir[433].

Pay defterindeki kayıtların gerçeğe aykırı olması mümkündür. Pay devir sözleşmesinin şekil şartlarını taşımaması nedeniyle geçersiz olması ve bu sözleşmeye istinaden pay defterine kayıt yapılması halinde, pay defterindeki kayıt re'sen düzeltilebilmektedir[434]. Ancak diğer durumlarda şirket müdürünün pay defterindeki kaydı düzeltebilmesi için kaydın düzeltilmesi davasından alınacak hüküm uyarınca talep edilebilecektir[435].

3.8 Devrin tescil ve ilanı

TTK m. 598 hükmünde şirket müdürlerine pay geçişlerinin tescili için ticaret siciline başvurma yükümlülüğü düzenlenmiştir. TTK m. 598'de şirket müdürünün başvuruyu otuz gün içerisinde yapmaması halinde devredenin devre konu paylarla ilgili adının ticaret sicilinden silinmesi için başvuruyu kendisinin yapabileceğini, başvuruyu alan ticaret sicil müdürünün ise şirkete payı iktisap edeni bildirmek üzere süre vereceği hükmü yer almaktadır. Ticaret Sicil Yönetmeliği m. 103/I uyarınca da pay değişlerinin tescili, şirket müdürleri tarafından otuz gün içerisinde genel kurulun onay kararının noter tarafından onaylanmış örneği, sözleşme taraflarının imzaları noter tarafından onaylanmış olan pay devir sözleşmesi ve pay devrinin kaydedildiği pay defteri sayfasının örneği ile birlikte yapılmaktadır. Ancak şirket müdürünün bu yükümlülüğünü süresinde yerine getirmemesi halinde, aynı yönetmeliğin m. 103/II hükmünce devreden ortağın ticaret sicil müdürlüğüne başvuru yaparak ve noter onaylı devir sözleşmesini de sicil müdürlüğüne ibraz ederek devrettiği paylarla ilgili olarak adının sicilden

[431] Yargıtay 11. HD 12.02.2019, 2017/4053 E., 2019/1088 K. (lexpera.com e.t. 11.10.2024).
[432] Kendigelen ve Kırca, s. 155; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 433; Bahtiyar, 378.
[433] Şener, 2017, s. 275.
[434] Demirkapı, 2008a, s. 395.
[435] Yargıtay 11. HD 22.02.2024, 2022/4874 E., 2024/1387 K.; Yargıtay 11. HD 17.01.2024, 2023/5627 E., 2024/393 K. (lexpera.com e.t. 27.11.2024);Yürük Yeniocak, s. 198.

silinmesini isteme hakkının bulunduğu, bu başvuru üzerine ticaret sicil müdürlüğünce şirkete payların kim tarafından iktisap edildiğinin bildirilmesi için süre verileceği yönetmelikte de tekrar edilmiştir.

Şirkete verilecek süre, Ticaret Sicil Yönetmeliği m. 36 uyarınca otuz gün olup ilgili hükümde yasal süresinde şirket müdürünün tescil isteminde bulunmaması ya da kaçınma sebebi bildirmesi ancak sicil müdürlüğü tarafından bu sebeplerin yeterli görülmemesi halinde; ticaret sicil müdürlüğüne durumu sicilin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemelerine bildirme yükümlülüğü düzenlenmiştir. Otuz günlük süre, Ticaret Sicil Yönetmeliği m. 22/X gereğince devrin onaylandığı genel kurul karar tarihinden itibaren başlamaktadır. Aynı hükümde, şirkete başvurudan itibaren genel kurulun üç ay içerisinde karar vermemesi halinde devrin onaylanmış sayıldığı tarihten itibaren otuz günlük sürenin başladığı düzenlenmiştir.

Kanunda devralan ortağa tescil istemi tanınmasına yönelik bir düzenleme bulunmaması doktrinde eleştirilmektedir[436]. Bununla birlikte *Pulaşlı*, pay devir sözleşmesi ve genel kurul kararının ibrazı ile devralanın da ticaret siciline başvuru yapabileceği görüşündedir[437]. *Doğrusöz Koşut* ise devralanın; devrin tespiti ve şirketin pay defterine devrin hükmen kaydedilmesi bakımından dava açılabileceği görüşündedir[438]. Yargıtay bu konuda devralanın ticaret siciline devrin tescili ve ilanı başvurusu yapamayacağı yönünde kararı mevcuttur[439].

Ticaret siciline devrin tescili kurucu değil açıklayıcı niteliktedir[440]. Yargıtay da ticaret siciline tescil ve ilanın açıklayıcı nitelikte olduğuna ilişkin kararlar vermektedir[441].

[436] Demirkapı, 2008a, s. 405-406; Özer, s. 198-199.
[437] Pulaşlı, 2024b, s. 758.
[438] Doğrusöz Koşut, 2016, s. 383.
[439] Yargıtay 11. HD 04.02.2015, 2015/234 E. 2015/1262K. (lexpera.com E.t. 20.11.2024).
[440] Kendigelen ve Kırca, s. 160; Çebi, 2023b, s. 240; Yıldız, 2007, s. 143; Demirkapı, 2008a, s. 378.; Pulaşlı, 2024b, s. 758.; Çamoğlu, 2023, s. 61; Tekinalp, 2020, s. 559; Önal, s. 125-126.
[441] Yargıtay 11. HD 22.12.2022 T., 2021/4791 E., 2022/9327 K.; Yargıtay 10 HD 2021/2108 E. 2021/13193 K. 01.11.2021 T. İlamı ile de aynı yönde karar vermiştir "Somut uyuşmazlıkta, davacının, dava dışı şirketteki hissesinin tamamını ... 4.Noterliğinin 19.02.2016 tarihli hisse devir senedi ile devrettiği, limited şirketin 02.06.2017 tarihli Ortaklar Kurulu Kararı ile "hisse devir sözleşmesinde bahsi geçen devrin kabulüne ve devir hususunun şirket pay defterine işlenmesine" karar verildiği hususlarında uyuşmazlık bulunmamakta olup, davacının dava dışı şirketteki ortaklık sıfatının sona ermesi ve bu durumun sicil gazetesinde ilanının, işlemin hukuken varlık kazanmasına değil, bu hususun üçüncü kişilere açıklanması amacına yönelik olduğu, dolayısıyla inşai değil bildirici bir işlem olduğu sabit olmakla…" (e.t. 17.03.2024 hukukturk.com). Yargıtay kararında karşı oy yazısı olarak 6762 sayılı Kanun

Doktrinde bir görüşe göre açıklayıcı niteliğe rağmen sicil kayıtlarına iyiniyetle güvenen kişinin kazanımının korunması için TTK m. 595'teki tüm şartların sonraki devir bakımından uygulanması gerekmektedir[442]. Bizim de katıldığımız aksi görüşe göre ticaret siciline tescil kurucu nitelikte olmadığından[443], iyiniyetli iktisap korunmamalıdır[444]. Nitekim pay devri gerçekleşmesine rağmen ticaret siciline tescil edilmemiş olması mümkün olup devreden ortağın payı yeniden devir işlemine konu etmesi halinde tasarruf yetkisini haiz olmayan devredenin bu işlemi, ikinci devir işlemindeki devralana ticaret sicil kayıtlarına dayanarak iktisap hakkı vermemelidir.

Pay devrinin ticaret siciline tescil edilmesi, sadakat yükümlülüğü, rekabet yasağı, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin üçüncü kişiler bakımından anlam ifade edebileceği gerekçesiyle önem arz etmektedir[445]. Bununla birlikte kamu idarelerinin ortak sıfatını saptamakta ticaret sicil kayıtlarını göz önünde bulundurma eğilimi nedeniyle devreden ortağın isminin ticaret sicilinden silinmesi önem taşımaktadır[446].

Yargıtay bir kararında devreden ortak tarafından devrin ticaret siciline tescil ve ilanı talebiyle açılan davada, devreden ortağın öncelikle ticaret siciline TTK m. 598/II hükmü doğrultusunda başvuru yapması gerektiğine, bu başvuru yapılmadan doğrudan açılan davada hukuki yarar şartı olmadığına ilişkin davanın reddine hükmeden ilk derece mahkemesi kararını, devreden davacının davayı açmakta hukuki yararı bulunduğu gerekçesiyle bozmuştur[447].

3.9 Genel kurulun pay devrini reddetmesi

TTK m. 595/III hükmünce, şirket sözleşmesinde devrin red sebeplerine yönelik herhangi bir düzenleme yapılmaması halinde, genel kurul herhangi bir gerekçe

---

dönemindeki devirlerle ilgili 6102 sayılı Kanun döneminde dava açılması halinde 6103 sayılı Kanun m. 3 uyarınca 6102 sayılı Kanun'un uygulanması gerektiği belirtilmiştir.

[442]Kendigelen ve Kırca, s. 160; Özer, I. (2019). "Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirketlerde Esas Sermaye Payının Devri ve Pay Defterinin Hukuki Niteliği." Şirketler Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu (20 Ekim 2017) – Bildiri Kitabı, *Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Saygı Günü* (Editörler: Mustafa Topaloğlu / Işık Özer) Ankara. 175-212, s. 197-201.

[443] Pulaşlı, 2024b, s. 758.

[444] Sezgin Huysal s. 330; Bilgili ve Demirkapı, s. 754.

[445] Pulaşlı, 2024b, s. 758.

[446] Çamoğlu, 2023, s. 61.

[447] Yargıtay 11. HD 15.02.2018, 2016/11993 E., 2018/3579 K. (lexpera.com e.t. 21.09.2024).

göstermeden pay devrini reddedebilmektedir[448]. Bir diğer anlatımla, genel kurulun pay devrini reddetme bakımından takdir yetkisi bulunmaktadır[449]. Bununla birlikte şirket sözleşmesinde red sebepleri düzenlenmemişse, bu durumda sebep gösterme yükümlülüğü olmamasına rağmen bu karar dürüstlük kurallarına aykırı olacak nitelikte keyfi şekilde kullanılamaz[450]. Şirket sözleşmesinde pay devrinin red sebepleri düzenlenmişse şirket bu kuralları gözetmelidir[451]. Ancak onay verilmesi gereken bir pay devrine ve yine de ortaklar red yönünde oy kullanabilmekte ve ortakların devri onaylama zorunluluğu bulunmamaktadır[452].

TTK m. 595/VI hükmünce şirket sözleşmesinde ek ödeme ya da yan edim yükümlülükleri öngörülmüşse, şirket payı devralan kişinin ödeme gücünü şüpheli gördüğü durumlarda devralandan teminat isteyebilmektedir. İstenen teminatın verilmemesi durumunda, pay devrinin reddine ilişkin şirket sözleşmesinde hüküm bulunmasa dahi genel kurul pay devrini onaylamama hakkını haizdir[453]. Bu hüküm, sermayenin korunması ilkesine kanun koyucunun verdiği önemi göstermektedir[454]. *Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu,* bu durumda muhakkak teminat gösterilmesinin şart olmadığı, sözleşmedeki yükümlülükleri ifa edebilmeye yeterli ödeme gücünü haiz olduğunu ispatlamanın yeterli olduğu görüşündedir[455]. Bununla birlikte devralandan istenen teminat verilmemişse pay devri geçerli olmaz ve TTK m. 595/VII'deki üç aylık sürenin geçmiş olması da onayın verildiği anlamı taşımaz[456].

---

[448] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 430. Yargıtay 11. HD 19.03.2018, 2016/9408 E., 2018/2053 K. ilamında payını devrederek şirketten ayrılmak isteyen ortağın diğer ortaklara ihtarnameyle durumu bildirdiği ve diğer ortaklara payını alması için süre tanıdığı ancak diğer ortakların cevap vermediği, bu nedenle üçüncü kişiyle pay devir sözleşmesi imzaladığını, genel kurulun pay devrini reddettiğini, red kararının haksız olduğu gerekçesiyle hükmen tescil talebinin bulunduğu bir davada, genel kurulun sebep göstermeden red kararı verebileceğine hükmetmiştir (lexpera.com e.t. 11.10.2024).
[449] Türe, s. 158.; Pulaşlı, 2024b, s. 759.
[450] Helvacı, s. 75.; Demirkapı, 2008a, s. 345.; Karakaya, s. 368; Pulaşlı, 2024b, s. 759.
[451] Tekinalp, 2020, s. 558.
[452] Demirkapı, 2008a, s. 346.
[453] Bu nedenle pay devrinin reddedilmesi için, şirket sözleşmesinden hangi payın hangi miktarda ek ödeme yükümlülüğüne tabi olduğunun açıkça anlaşılmasının mecburi olduğuna ilişkin görüş için bkz. Turan, R. (2021). "Limited Şirkette Ortakların Ek Ödeme Yükümlülüğü." *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. 152(3).219-254, s. 224.
[454] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 431.
[455] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 431-432.
[456] Tekinalp, 2020, s. 558.

Devrin genel kurulca reddedilmesi halinde bir görüşe göre imkansızlık nedeniyle sözleşme sona ermektedir[457]. Bizim de katıldığımız diğer bir görüşe göre geciktirici şartın gerçeklememiş olması sebebiyle devir işlemi geçersiz[458] olacaktır. Nitekim TBK m. 172/II'de geciktirici şartın gerçekleşmemiş olması durumunda taraflar arasında ifa edilmiş edimlerin geri verileceği düzenlenmiştir. TBK m. 172/II'de düzenlenen iade borcunun kapsamı bakımından sebepsiz zenginleşme hükümleri[459] uygulanmakta ve ifa edilen bir edimin (örneğin esas sermaye payının devir bedeli) diğer tarafa iadesi gerekmektedir[460].

Devir bedelinin ifa edildiği ancak genel kurulun devri onaylamadığı hallerde, iade borcunun kapsamı da önem arz edecektir. Kanun koyucu sebepsiz zenginleşme hükümleri kapsamında iade borcunun belirleneceğini düzenlemesine rağmen Yargıtay böyle bir durumda, rayiç değer üzerinden iadeye hükmedilen kararı bozarak devralan/davacı tarafın talebiyle bağlı kalınmasına ve davacının ödediği meblağın dava tarihindeki güncellenmiş pay değerine göre davalının iade borcu olduğuna hükmetmiştir[461]. Kanaatimizce verilen karar hatalı olup sebepsiz zenginleşme kapsamında iade edilmesinin hakkaniyeti sağlayamaması durumunda denkleştirici adalet ilkesi uyarınca Yargıtay'ın belirlediği ilkelere göre hesaplama yapılması gerekmektedir[462].

Tarafların pay devrinin gerçekleşmemesi ihtimaline yönelik kararlaştırdıkları hükümlerin geçerli ve bağlayıcı olduğunun kabulü gerekmektedir. Nitekim ETK m. 520/V *"Payın devri veya devir vadi hakkındaki mukavele yazılı şekilde yapılmış ve*

---

[457] Şener, 2017, s. 316; Kendigelen ve Kırca, s. 174; Türe, s. 159; Pulaşlı, 2024a, s. 2516; Helvacı, s. 76-77.

[458] Gündoğdu, G. (2007). "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Tek Kişilik Anonim Ortaklık ve Tek Kişilik Limited Ortaklık". *İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası*. 65(1), 223-262, s. 252. Yazar, genel kurul onayıyla devrin geçerli olacağını belirtmektedir.

[459] Okur, S. (2019). "Roma, Türk-İsviçre ve Avrupa Sözleşme Hukukunda Koşul (Şart) Kavramı ve Hukuki Sonuçları Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme". *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 14(1), 31-101, s. 81.

[460] TBK m. 77/I-II'ye göre *Haklı bir sebep olmaksızın, bir başkasının malvarlığından veya emeğinden zenginleşen, bu zenginleşmeyi geri vermekle yükümlüdür. Bu yükümlülük, özellikle zenginleşmenin geçerli olmayan veya gerçekleşmemiş ya da sona ermiş bir sebebe dayanması durumunda doğmuş olur*.

[461] Yargıtay 11. HD 19.06.2018, 2016/10812 E. 2016/4528 K.

[462] Yargıtay 1. HD 19.09.2012, 2012/5632 E. 2012/9656 K. İlamında hukuken geçersiz sözleşmelerde denkleştirici adalet ilkesi ve hakkaniyet gözetilerek paranın enflasyon, tüketici eşya fiyat endeksi, altın ve döviz kurlarındaki artışlar, memur maaş ve işçi ücretlerindeki artışlar gibi çeşitli ekonomik etkenlerin ortalamasıyla ulaşacağı alım gücünün paranın reel değeri olarak tespit edileceği belirtilmiştir.

imzası noterce tasdik ettirilmiş olmadıkça ilgililer arasında dahi, hüküm ifade etmez." hükmü düzenlenmişken TTK'da ilgililer arasında dahi hüküm ifade etmeyeceği hükmü yer almamaktadır. Ancak madde gerekçesinde ETK'ya atıf yapılarak *"Birinci fıkrada devir sözleşmesi yazılı şekle bağlanmış ve 6762 sayılı Kanunda olduğu gibi imzaların noterce onayı da aranmıştır."* İbaresi yer almaktadır. Doktrinde, ETK m. 520/V'in mefhumu muhalifinden devir sözleşmesinin geçerli şekilde yapılması halinde taraflar arasında hüküm ifade edeceği belirtilmiştir[463].

3.9.1 Devredenin haklı nedenle çıkma hakkı

Çıkma kavramı, şirket ortağının kendi iradesi ile şirketle ilişkisini kesmesi ve buna bağlı olarak ortaklık sıfatının son bulmasıdır[464]. Yargıtay da çıkma hakkını, ortağın özgür iradesiyle şirketten çıkma istemi olarak tanımlamaktadır[465]. Çıkma beyanı, bozucu yenilik doğuran haklardan[466], haklı nedenle çıkma davası açmak ise bozucu yenilik doğuran davalardandır[467]. TTK m. 638/I'de çıkma hakkının şirket sözleşmesi ile ortaklara tanınabileceği ve çıkma hakkının belli şartlara bağlanabileceği[468] düzenlenmiştir. Buna göre birinci olarak belirli şartlara bağlanmayan, yalnızca ortağın çıkma hakkının bulunduğu hükmünü içeren şirket sözleşmesinin mevcudiyetinde, herhangi bir neden gerçekleşmese dahi ortak çıkma iradesini ileri sürebilir ve buna diğer ortakların itiraz etmesi mümkün değildir[469]. İkinci olarak şirket sözleşmesinde hem çıkma hakkının düzenlenmesi hem de çıkmanın belirli şartlara bağlanması söz konusuysa, şirket sözleşmesinde düzenlenen bu şartların da ayrıca gerçekleşmesi

---

[463] Arslanlı, Domaniç, 1989, s. 242.

[464] Tatlı, B. (2021). "Limited Şirketlerde Çıkma, Çıkarılma ve Ayrılma Akçesi". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 25(1), 165-210, s. 169; Sidim, M. F. (2021). *Limited Şirkette Çıkma ve Çıkarılma*. Adalet Yayınevi, s. 51; Taşdelen, N. (2012). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih*. Ankara: Yetkin Yayınları, s. 85; Çebi, 2023, s. 249; Aker, H. (2016). "Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sıfatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebeple Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler". *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 32(1), 63-150, s. 81.

[465] Yargıtay HGK 05.07.2022, 2022/63 E., 2023/722 K. (lexpera.com e.t. 30.08.2024).

[466] Dinç, 2017, 155.

[467] Gürpınar, B. (2016). "Limited Şirkette Çıkma ve Çıkmaya Katılma". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 20(2), 73-101, s. 78; Çamoğlu, 2023, s. 68.

[468] Örneğin şirketin kuruluşundan itibaren belli bir süre geçmesi, çıkmanın belirli bir sürenin sonunda hüküm ifade edeceği, şirketin bazı projelerinin tamamlanması vb. gibi şartlar öngörülebileceğine ilişkin bkz. Taşdelen, 2012, s. 175.

[469] Tekinalp, 2020, s. 566; Özdoğan Daloğlu, T. (2020). *Limited Şirketlerde Çıkma ve Çıkarılma.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 62.

gerekir[470]. Şirket sözleşmesi ile düzenlenen çıkma nedenleri, emredici kurallara ve ahlaka aykırı olmamalıdır[471]. Bununla birlikte şirket sözleşmesinde çıkma hakkı düzenlenmemiş olsa dahi her bir ortağın TTK m. 638 uyarınca haklı nedeni var ise şirketten çıkmaya ilişkin dava açabileceği düzenlenmiş, ancak haklı neden halleri düzenlenmemiştir. Limited şirkette ortaklara bu hakkın kanun ile tanınmasının nedeni, pay devrinin son derece zor olması ve şirket sözleşmesiyle pay devrinin tamamen yasaklanabilmesidir[472]. Yüksek mahkemeler de haklı nedene dayalı olarak ortağın açtığı çıkma davasındaki nedenlerin haklılığının somut olarak ortaya konulması gerektiğine hükmetmektedir[473].

Çıkma hakkı TTK m. 595/V hükmünce şirket sözleşmesi ile devrin yasaklandığı veya ortaklar genel kurulunun devri onaylamaması halinde de kullanılabilmektedir. Madde hükmü incelendiğinde, devrin yasaklanması veya devrin onaylanmamasının ortak bakımından şirketten çıkmak için haklı nedenle çıkmayı düzenleyen TTK m. 638/II'nin uygulanabileceği anlaşılmaktadır. Devrin reddedilmesi ya da yasaklanması durumunda ortağın çıkma hakkını kullanamayacağına ilişkin şirket sözleşmesinde düzenleme yapılamaz[474]. Nitekim devrin onaylanmaması nedeniyle ortağın haklı nedenle çıkma hakkı, emredici nitelikte düzenlenmiştir[475]. Ancak şirket sözleşmesinde devrin reddedilmesi durumunda ortağın bu nedene dayanarak çıkma hakkını kullanabileceğine[476] veya ret kararından itibaren belli bir süre içerisinde çıkma hakkının kullanılabileceğine ilişkin şart konulabilmektedir[477].

Devrin reddedilmesinin başlı başına çıkma bakımından haklı neden teşkil edip etmediği doktrinde tartışmalıdır. Bir görüşe göre devrin onaylanmaması başka bir nedene gerek kalmadan tek başına haklı neden oluşturmaktadır[478]. Bizim de katıldığımız bir diğer görüşe göre salt genel kurulun red kararı vermesi haklı neden teşkil etmemektedir ve

[470] Tekinalp, 2020, s. 566.
[471] Tatlı, s. 170.
[472] Çebi, 2023a, s. 250.
[473] Yargıtay 11. HD 19.06.2023, 2022/532 E., 2023/3879 K.; Yargıtay 11. HD 07.03.2023, 2021/6461 E., 2023/1375 K; Kayseri BAM 6. HD 09.11.2023, 2023/1815 E., 2023/1932 K.. (hukukturk.com e.t. 01.09.2024).
[474] Akın, s. 192; Yıldız, 2007, s. 156, Şener, 2017, s. 879.
[475] Şener, 2017, s. 322.
[476] Tekinalp, 2020, s. 566; Tatlı, s. 170; Şener, 2017, s. 873.
[477] Yeniocak Yürük, s. 155.
[478] Önal, s. 119; Çağa, s. 601; Yıldız, 2007, s. 139-142; Derekaya, s. 119; Gürpınar, s. 91.

mahkemenin bu hallerin çıkmayı haklı gösterir nedenlerden olup olmadığı yönünde inceleme yapması gereklidir[479]. Örneğin şirket sözleşmesinde devrin onaylanmasının belirli şartlara bağlandığı ve bu şartları da taşıyan bir devrin reddedilmesi devredenin haklı neden ile çıkma hakkı bulunmalıdır[480]. Nitekim TTK m. 595/V'te devrin onaylanmaması halinde devredenin haklı nedenle çıkma hakkının saklı olduğu ifade edilmekle esasen limited şirket ortakları için öngörülmüş bulunan TTK m. 638/II'ye işaret edilmiş ve Yargıtay da bu yönde karar vermiştir[481]. *Sidim,* payın devri mümkün olduğu ölçüde devredilmesini, genel kurulun devri reddetmesi halinde şartları da mevcutsa genel kurul kararının iptalinin istenmesi, çıkma hakkının ise son çare olarak kullanılması gerektiğini belirtmektedir[482]. Yargıtay da pay devrinin onaylanmadığı bir uyuşmazlıkta haklı nedenle ortaklıktan çıkma istemini kabul eden ve gerekçesinde ortaklar arası güven ilişkisinin kalmaması ve haklı nedenin oluştuğunun belirtildiği yerel mahkeme kararına karşı istinaf isteminin reddi kararını onamıştır[483].

Devrin onaylanmaması nedeniyle devredenin çıkma hakkını kullanmasına ilişkin olarak şirket sözleşmesinde hüküm varsa ilgili ortağın bu iradesini şirkete yöneltilmesi gerekmektedir[484]. Ancak şirket sözleşmesinde bu durumun düzenlenmemesi halinde, devreden tarafından şirkete karşı ve şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde açılacak dava ile ileri sürülmelidir[485]. Ortaklık sıfatının kaybedildiği tarih ise mahkemenin davanın kabulü kararının kesinleştiği tarihtir[486]. Bir diğer ifade ile çıkmayı gerçekleştiren olgu mahkemenin kararı olup bozucu yenilik doğuran niteliğindeki kararın kesinleşmesi ile ortak şirketten çıkmış sayılarak ayrılma akçesi kararın kesinleştiği tarihe göre hesaplanır.[487] Yargıtay kararları da aynı yöndedir[488].

Şirketten ayrılan ortağın TTK m. 641 hükmünce esas sermaye payının gerçek değerine uyan bir ayrılma akçesi isteme hakkı bulunmaktadır. Yargıtay, gerçek değeri iki aşamalı

[479] Sidim, s. 86-87;Yaman, M. (2022). "Limited Şirkette Çıkma Hakkı". İçinde: *Nurkut İnan'a Armağan.* Ed. Yılmaz Aslan, İ., Sanlı, K., Aşçıoğlu Öz, G. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 812; Akın, 158; Tekinalp, 2020, s. 557; Demirkapı, 2008a, s. 349; Şener, 2017, s. 322; Çamoğlu, 2023, s. 70; Çapa, s. 11.
[480] Demirkapı, 2008a, s. 346.
[481] Yargıtay 11. HD. 17.03.2022, 2020/2184 E., 2022/2056 K. (lexpera.com e.t. 30.08.2024).
[482] Sidim, s. 86-88.
[483] Yargıtay 11. HD 20.09.2023, 2022/1683 E., 2023/5175 T. (lexpera.com e.t. 30.08.2024).
[484] Tatlı, s. 170.
[485] Şener, 2017, s. 881.
[486] Taşdelen, s. 217; Şener, 2017, s. 917; Sidim, s. 93; Çamoğlu, 2023, s. 68.
[487] Çamoğlu, 2023, s. 96.
[488] Yargıtay HGK 05.07.2022, 2022/63 E., 2023/722 K. (lexpera.com e.t. 30.08.2024).

olarak öncelikle şirketin gerçek değerinin hesaplanması ve sonrasında ayrılan ortağın şirketteki esas sermaye payının nominal değerinin esas alınmasıyla ve karar tarihine en yakın değeri ile belirlemektedir[489]. TTK m. 642'ye göre ayrılma akçesi şirket sözleşmesinde farklı şekilde düzenlenebilmektedir[490]. Ayrılma akçesi sözleşme serbestisi kapsamında taraflarca tanzim edilecek bir ayrılma sözleşmesi ile de belirlenebilir[491]. Ancak ayrılma akçesinin şirketten çıkan ortak tarafından talep edilmesi veya haklı nedenle çıkma hakkının kullanıldığı davada ileri sürülmesi gerekmekte veya sonradan açacağı bir dava ile şirkete karşı ileri sürmesi gerekmektedir[492]. Ayrılma akçesinin ödenmesinde TTK m. 642 hükmü göz önünde bulundurularak şirketin kullanılabilir öz kaynakları ile ödeme yapılmak suretiyle pay şirket tarafından devralınabilir[493], çıkma hakkını kullanan ortağın payları üçüncü kişiye devredilebilir, son olarak esas sermayenin azaltılması yöntemi kullanılabilir[494]. Bu takdirde TTK m. 642 uyarınca ayrılma ile ayrılma akçesi muacceliyet kazanır. Ayrılma akçesinin ödenmesine ilişkin kaynakları düzenleyen TTK m. 642 emredici niteliktedir[495]. Ancak üçüncü kişiye devir bakımından, şirket sözleşmesinde önalım hakkının bulunması halinde şirket tarafından diğer ortaklara çıkma hakkının kullanıldığı bildirilerek diğer ortakların önalım hakkını kullanabilmesi için makul süre verilmesi gerekir[496].

Pay devir sözleşmesinin kanuni şekil şartına uygun yapılmaması ve buna istinaden genel kurulun devri onaylamaması durumunda devreden tarafından çıkma hakkı kullanılamamaktadır[497]. Nitekim devir sözleşmesinin geçersizliği nedeniyle haklı neden oluşmamaktadır.

---

[489] Yargıtay 11. HD 27.12.2022, 2021/8100 E., 2022/9536 K.; Yargıtay 11. HD 19.06.2015, 2014/18653 E., 2015/8544 K.; Yargıtay 11. HD 09.11.2015, 2015/4748 E., 2015/11693 K. (lexpera.com e.t. 31.08.2024).

[490] Ayrılma akçesinin şirketin gerçek bilançosundaki değere göre az olamayacağı yönünde bkz. Çebi, 2023a, s. 257.

[491] Eren, E. (2022). *Limited Şirketlerde Ortaklıktan Ayrılma Akçesi.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 114-115.

[492] Aker, H. (2016). "Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sıfatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebeple Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler". *BATİDER*, 3(1), 63-150, s. 90.

[493] Şirketin payları devralmasında TTK m. 612 hükmündeki sınırlamalara uyulması gerekmektedir.

[494] Tatlı, s. 188-197.

[495] Çamoğlu, E. (2016). "Limited Ortaklıktan Çıkarılma." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 30(3), 5-20, s. 19.

[496] Yıldız, s. 156.

[497] İstanbul BAM 43. HD. 27.03.2024, 2021/43 E., 2024/462 K. (lexpera.com e.t. 30.08.2024).

3.9.2 Devredenin ortaklardan tazminat talebinde bulunup bulunamayacağı

Kanunda devrin genel kurulda reddi ile ilgili şirket ortaklarına yönelik herhangi bir tazminat sorumluluğu düzenlenmemiştir. Doktrinde şirketin devir onayı verilmesi ile ilgili yapılan başvuruya ilişkin olarak genel kurulda red kararı alması durumunda, bu karar dürüstlük kuralına aykırı ise ya da eşit işlem ilkesine aykırılık teşkil ediyorsa devreden tarafın bu nedenle uğradığı zararları bakımından diğer ortaklardan tazminat talep edebileceğini belirmiştir[498]. Kanımızca devralan ortak henüz şirket ortağı sıfatını haiz olmadığı dönemde eşit işlem ilkesine tabi olmayacağından ve TTK m. 627 hükmü gereğince eşit işlemde bulunma yükümlüsünün şirket müdürü olacağı ve devrin reddi kararının genel kurul tarafından verileceği gözetildiğinde devir sözleşmesine taraf olmayan şirket ortaklarına karşı tazminat istemi yöneltmesi mümkün değildir. Devreden ortağın garanti yükümlülüğüne aykırılığı dolayısıyla veya garanti verilmemesi halinde devir onayının devredenin olumsuz oyuyla gerçekleşmesi durumunda tazminat istemi ancak devredene yöneltilebilecektir.

3.9.3 Devralanın tazminat hakkı

Genel kurulun devri onaylamaması durumunda devreden ve devralan arasındaki sözleşme hükümlerince veya devredenin kusuru varsa bu nedene dayanarak tazminat davası açılması mümkündür[499]. *Akın*, devralanın devrin reddi nedeniyle tazminat isteminde bulunabilmesinin koşulunun, devredenin genel kurulda devrin onaylanacağının garanti etmesi halinde meydana geleceğini ve devreden ortağa bu istemin yöneltilebileceğini ifade etmiştir[500]. *Şener*, devrin reddinde devreden ortağın onay kararı alınamamasındaki kusuruna göre devredenin sorumluluğunun doğabileceği görüşündedir[501]. *Helvacı*, red kararının devredenin katkısı ölçüsünde değerlendirilmesi ve buna göre tazminat borcuna konu olup olmayacağının belirlenmesi gerektiği görüşündedir[502].

[498] Demirkapı, 2008a, s. 348.
[499] Bozkurt, s. 377.
[500] Akın, s. 197.
[501] Şener, 2017, s. 316-317.
[502] Helvacı, 77.

4. PAY DEVİR SÖZLEŞMESİNİN SONUÇLARI

4.1 Pay Devir Sözleşmesinin Devreden ve Devralan Bakımından Sonuçları

4.1.1 Tarafların borçlardan sorumlulukları

4.1.1.1 Kamu borçlarından sorumluluk

Limited şirket ortakları, TTK m. 573/II hükmünce şirket borçlarından sorumlu değildir. Aynı hüküm uyarınca ortaklar, şirkete karşı taahhüt etmiş olduğu esas sermaye payı oranında olmak üzere ve şirket sözleşmesi ile öngörüldüğü takdirde ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinden şirkete karşı sorumludur. Bununla birlikte malvarlığının korunması ilkesi kapsamında, anılan sınırlı sorumluluğun genişlediği birtakım haller bulunmaktadır[503]. Kamu borçlarından[504] sorumluluk da bu kapsamda olup sınırlı sorumluluğun genişlediği bir hal olarak düzenlenmiştir[505].

6183 sayılı Kanun m. 35/I uyarınca limited şirket ortakları, kamu alacaklarından esas sermayeleri oranında ancak tüm malvarlıkları ile sınırsız olarak sorumludur[506]. Dolayısıyla ortakların kamu borcu nedeniyle müteselsil sorumluluğu yoktur[507].

Ortakların sorumluluğuna gidilebilmesi için, kamu alacağının şirketten tahsil edilememesi[508] ve şirketin acz içinde olması[509] şartı bulunmaktadır. Bu nedenle şirket ortaklarının sorumluluğu ikinci derece sorumluluktur[510].

---

[503] Kaya, İ. (2021). "Limited Şirket Ortağının Kamu Borçlarından Sorumluluğu ve Danıştayın 2013/1 E. ve 2018/1 K. Sayılı İBK Üzerine Kısa Bir Değerlendirme." *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(1), 133-157; s. 138.
[504] Kamu borçları, 6183 sayılı Kanun m. 1 ve m. 2'de belirtilmiştir.
[505] Çebi, 2023a, s. 298; Kaya, İ. (2021).
[506] Çamoğlu, 2023, s. 128.
[507] Şener, 2017, 867; Çamoğlu, 2023, s. 127.
[508] Aksu Özkan, 2020b, s. 249.
[509] AATUHK m. 35 ve VUK m. 11 uyarınca aranan bu şart nedeniyle ihtilaf halinde bilirkişi incelemesi ile şirketin acz içinde olup olmadığı, şirketten tahsil edilip edilemediği araştırılmaktadır bkz. İstanbul BAM 14. HD 02.07.2024, 2021/1126 E., 2024/1047 K. (lexpera.com e.t. 30.08.2024).
[510] Şener, 2017, s. 867.

AATUHK m. 35/I hükmünde, 22.07.1998 tarihli ve 4369 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucunda, sermaye borcunu ödemiş olan şirket ortağı ile ödememiş olan şirket ortağı arasındaki ayrım kaldırılmıştır. Önceki düzenlemede, şirket ortaklarının taahhüt ettiği sermaye tutarında sorumlulukları öngörülmüşken, yapılan değişiklik ile sermaye payı oranında bir sorumluluk öngörülmüştür. Bu nedenle, sermaye borcunun ödenip ödenmemesinin, kamu borçlarından sorumluluk bağlamında herhangi bir etkisi bulunmamaktadır[511].

Limited şirkette ortaklar dışında kamu borçlarından VUK m. 10 ve AATUHK m. 35 uyarınca şirket müdürlerinin de sorumlu olması bağlamında[512], şirket temsilcisi takip edilmeden doğrudan şirket ortağına başvurulup başvurulamayacağı konusunda doktrinde farklı görüşler bulunduğu gibi[513], farklı içtihatlar da bulunmaktaydı[514]. Bu nedenle Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun 2013/1 E., 2018/1 K. 11.12.2018 T. kararı ile mevcut kanuni düzenlemenin amacının kamu alacağını hızlıca tahsil olduğu belirtilmiş ve her ikisi arasında öncelik olmadığı yönünde karar verilmiştir[515]. Ancak kamu borçları bakımından hem ortakların hem de şirket müdürlerinin aynı anda sorumlu tutulabilmesi doktrinde eleştirilmiş ve hukuki belirlilik ilkesi, sınırlı sorumluluk ilkesi, silahları eşitliği ilkesi gözetilerek müdür sıfatı bulunmayan ortakların kamu borçlarından sorumlu olmaması gerektiği ifade edilmiştir[516].

Pay devri halinde, devir işlemi genel kurulun onayı geçerli hale gelmektedir. Bu nedenle kamu idaresi bakımından, pay devrinin tescil ve ilan edilmemesi halinde dahi devralan ortak kamu borcundan sorumlu hale gelmektedir[517]. 6183 Sayılı Kanun m. 35/II hükmünce payın devri halinde de devirden önceki döneme ait kamu alacaklarından

[511] Aksu Özkan, 2020b, s. 257.
[512] Fındıklı, B. (2024). "Limited Şirketlerde Kanuni Temsilcilerin ve Ortakların Amme Alacaklarından Doğan Sorumluluğunun Karşılaştırılması." *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. 36(171). 319-354, s. 324; Aksu Özkan, 2020b, s. 248-249.
[513] Kaya, İ. (2021). "Limited Şirket Ortağının Kamu Borçlarından Sorumluluğu ve Danıştayın 2013/1 E. ve 2018/1 K. Sayılı İBK Üzerine Kısa Bir Değerlendirme". *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(1), 133-157; s. 149-150.
[514] Danıştay Dokuzuncu Daire 23.05.2012, 2009/1023 E., 2012/2892 K.; Danıştay Vergi Daireleri Kurulu 30.04.2014, 2014/144 E., 2014/307 K.; Danıştay Üçüncü Daire 10.04.2012, 2010/7241 E., 2012/1183 K.; Danıştay 4. Daire 24.05.2012, 2009/8328 E., 2012/2051 K.
[515] T.C. Resmi Gazete. Sayı 30807. Tarih 20.06.2019.
[516] Kaya, İ. (2021). "Limited Şirket Ortağının Kamu Borçlarından Sorumluluğu ve Danıştayın 2013/1 E. ve 2018/1 K. Sayılı İBK Üzerine Kısa Bir Değerlendirme". *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergis*i, 6(1), 133-157; s. 152-154.
[517] Yargıtay 4. HD 30.09.2020, 2020/365 E., 2020/3096 K.. (hukukturk.com e.t. 07.09.2024).

devreden ve devralan müteselsilen sorumlu tutulmuş, kamu alacağının doğduğu tarih ile ödenmesi gerektiği tarih arasında pay devrinin gerçekleşmesi halinde de yine her iki tarafın müteselsil sorumluluğu düzenlenmiştir[518]. Kamu borcundan sorumluluk bakımından devreden taraf payın devri tarihine kadar sorumluyken, devralanın sorumluluğu devir tarihinin öncesini de kapsamaktadır[519]. Dolayısıyla DİBK'nın da kararı ile pay devrinden önceki kamu borçları şirketten tahsil edilemiyorsa, kamu idaresi devreden, devralan ya da şirket müdürü arasında dilediği kişiye öncelikli şekilde takip başlatabilmektedir[520].

6183 sayılı Kanun m. 35/II'nin yürürlüğe girdiği tarihten önceki uyuşmazlıklara da bu hükmün uygulanmasına yönelik hükmün Anayasa Mahkemesi[521] tarafından iptal edilmiş olmasına rağmen Yargıtay'ın hükmün yürürlük tarihinden önceki uyuşmazlıklar bakımından da hem devredenin hem devralanın müteselsil sorumlu olduğuna yönelik kararları doktrinde eleştirilmiş devralanın devir tarihinden önceki kamu borçlarından devreden ile birlikte müteselsilen sorumlu tutulması yönünde şirket ortağının basiretli tacir gibi davranma yükümlülüğü olmaması nedeniyle eleştirilmiştir[522].

Devreden ortağın ödediği kamu borcunu devralana rücu edebilmesi için pay devir sözleşmesinde bu yönde bir kayıt bulunmalıdır[523].

4.1.1.2 Ödenmemiş sermaye taahhüdünden sorumluluk

TTK m. 585/I uyarınca limited şirketlerde esas sermaye pay bedellerinin ödenmesi ve bedelleri tamamen ödenmemiş payların devri konusunda anonim şirkete ilişkin hükümler kıyasen uygulanmakta, ancak nakit olarak taahhüt edilmiş payların itibari değerinin en az yüzde yirmi beşinin tescilden önce ödeneceğine ilişkin hüküm limited şirkette uygulanmamaktadır[524]. Bununla birlikte sermaye artırımı dahil, ödenmemiş pay bedellerinin ifası için yapılan çağrı neticesinde sermaye taahhüdünün ifa edilmemesi

[518] İlgili düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin bkz. Çamoğlu, 2023, s. 126-127.
[519] Aksu Özkan, 2020b, s. 249.
[520] Aksu Özkan, 2020b, s. 249.
[521] Anayasa Mahkemesi 28.04.2011, E. 2009/39, K. 2011/68 (Resmi Gazete 15.10.2011, s.28085).
[522] Aksu Özkan, 2020b, s. 229.
[523] Akın, s. 248; Şener, 2017, s. 868.
[524] 7099 Sayılı Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun m. 25 ile TTK m. 585/I-c.2'den sonra gelmek üzere yapılan değişiklik ile limited şirkette nakdi sermaye taahhüdünde sermayenin en az yüzde yirmi beşinin tescilden önce ödenmesi kuralı kaldırılmıştır.

halinde, ortağın paylarından kaynaklanan haklarından mahrum kalması için TTK m. 585'in yollaması ile TTK m. 481, TTK m. 482 ve TTK m. 483'ün uygulanmaktadır[525].

TTK m. 491'de ödenmemiş sermaye taahhüdüne konu payların kural olarak yalnızca şirketin onayı ile devredilebileceği, şirketin onay vermekten kaçınabilmesi için devralanın ödeme yeterliliğini şüpheli görmesi ve devralandan istenen teminatın gösterilmemesinin red nedeni olabileceği düzenlenmiştir. Hükmü eleştiren görüşe göre limited şirkette bağlam kurallarının anonim şirkete göre geniş kurgulanması, bu anlamda limited şirkette genel kurulun teminat dahi istemeden devri reddedebilecek olması karşısında genel kurul teminat talep etme ve devralanın teminatı vermemesi nedeniyle onaydan kaçınma hükümlerini devre dışı bırakması mümkündür[526]. Ancak kanaatimizce pay devrinde genel kurul onayının şirket sözleşmesi ile kaldırılması halinde TTK m. 585/I hükmü anlamlı olur ve bağlam kurallarının uygulanacak olması sermayenin korunması ilkesi bağlamında da olumlu etkisini gösterir.

Doktrinde şirket ortağının nakdi olarak taahhüt ettiği esas sermaye bedelinin yirmi dört aylık süre içerisinde ödenmesine ilişkin zorunluluk nedeniyle, bu süre içerisinde henüz sermaye taahhüdü yerine getirilmeden yapılan devir işleminin geçersiz olacağı belirtilmiştir[527]. Bizim de katıldığımız bir diğer görüşe göre devirden önce devredenin ödememiş olduğu bir sermaye taahhüdü bulunmaktaysa bu takdirde anonim şirkete ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanması ile TTK m. 501/I gereğince nama yazılı payı devreden, devralanın pay defterine ortak olarak kaydedilmesi ile şirkete karşı sorumluluğundan kurtulacaktır[528]. Bu durumda devralan, paydan kaynaklanan sermaye taahhüdü borcunu şirkete karşı üstlenmiş olur[529]. Nitekim sermaye taahhüdünü ifade temerrüde düşen ortak, payını devretse dahi yeni ortağın ödemesinden açıkta kalan tutar için şirkete sorumlu olmaktadır[530]. Bununla birlikte TTK m. 501/II hükmünde bu durumun istisnası olarak; bir diğer anlatımla geri kalan pay bedelinden devralanın sorumlu olacağı hal olarak şirketin kuruluşu ya da sermayenin artırılması sırasında bir

[525] Çamoğlu, 2023, s. 24.
[526] Bozkurt, s. 388.
[527] Akın, s. 241-242.
[528] Yeniocak Yürük, s. 219.
[529] Kaya, İ. (2021). "Limited Şirket Ortağının Kamu Borçlarından Sorumluluğu ve Danıştayın 2013/1 E. ve 2018/1 K. Sayılı İBK Üzerine Kısa Bir Değerlendirme". *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(1), 133-157; s. 138; Çamoğlu, 2023, s. 129.
[530] Çamoğlu, 2023, s. 117.

iştirak taahhüdünde bulunulmuş olması ve henüz taahhüt edilen sermaye ödenmeden önce payın devrinin gerçekleşmiş, kuruluş ya da sermaye artırımı tarihinden de iki yıl içerisinde şirketin iflas etmiş yahut devralanın paydan doğan haklarından yoksun bırakılmış olması düzenlenmiştir[531]. TTK m. 501/II'de düzenlenen şartların gerçekleşmemesi durumunda, TTK m. 501/III uyarınca devralanın pay defterine kaydı ile devreden ödenmemiş sermaye taahhüdünden sorumlu tutulamamaktadır.

Limited şirketin kendi paylarının iktisabında ise, iktisap edeceği pay bedellerinin tamamen ödenmiş olması gerekmekte[532] olup aksi takdirde devir geçersiz olacaktır[533].

4.1.1.3 Ek ödeme ve yan edim yükümlülüğünden sorumluluk

Payın devri ile birlikte ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinden kural olarak devralan sorumlu olmakta; ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini de devralmış olmaktadır[534]. Nitekim ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri paya bağlıdır[535].

Payı devreden kişinin ek ödeme yükümlülüğü, TTK m. 603'ün gerekçesine göre kural olarak şirketten ayrılması ile sona ermektedir. Bunun istisnası TTK m. 604'te düzenlenmiş olup, şirket ortağının payı devrettiğinin tescilinden itibaren iki yıl içerisinde şirket iflas ettiği takdirde; payı devreden ortak da ek ödemeyi ifa etmekle yükümlüdür. Bu düzenleme, ek ödeme yükümlülüğünün paya bağlı olması kuralının istisnasını teşkil etmektedir[536]. Madde metninde devir tarihi yerine şirketten ayrılmanın tescili tarihi ibaresi kullanılmıştır. Buna göre çıkma ve çıkarılma da bu duruma dahildir[537]. Nitekim TTK m. 604'te ortağın şirketten ne sebeple ayrıldığına ilişkin bir ayrım gözetilmemiştir[538].

---

[531] Bu sorumluluğun ETK m. 532'deki "açığı kapama yükümü" ile ETK m. 531'deki "selef sıfatıyla sorumluluk" maddelerinin kapsamlarının basite indirgenerek daraltılmış hali olduğuna ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Çamoğlu, E. (2022). *Limited Ortağın Sınırlı Sorumluluğu Karşısında Şirket Alacaklılarının Aktif Korunması.* İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 42-71.
[532] Çapa, s. 125; Palta, s. 57; Şener, s. 152; Çamoğlu, 2023, s. 53.
[533] Şener, 2017, s. 152.
[534] Kendigelen, 2016, s. 513; Kendigelen ve Kırca, s. 174; Tekinalp, 2020, s. 589; Tekinalp, Ü. (2011). *Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 39.
[535] Bkz. s. 57.
[536] Yıldız, 2007, s. 190; Şener, 2017, s. 439.
[537] Şener, 2017, s. 440.
[538] Çamoğlu, 2023, s. 130.

Kanaatimizce TTK m. 604 hükmünde yer alan iki yıllık sürenin tescilden itibaren değil devir tarihinden itibaren düzenlenmesi uygun olmalıdır. Zira iflas halinde ek ödemenin yerine getirilmesini iflas idaresi[539], tasfiye memurları veya kayyım[540] talep edebilmektedir. Bu yönüyle şirket alacaklıları tarafından talep edilemeyeceğinden ve tescilin niteliği açıklayıcı olduğundan, şirketin tescil yükümlülüğünü yerine getirmemesi nedeniyle payı devreden ortağın daha uzun bir süreyle ek ödemeden sorumlu olması uygun olmamaktadır.

TTK m. 604/II'ye göre devredenin ek ödeme yükümlülüğü, devir tarihinde devredene ileri sürülebileceği ölçüde ancak devralan tarafından yerine getirilmediği takdirde ileri sürülmektedir. Bu nedenle devredenin devrin tescili isteminde hukuki yararı olduğu mutlaktır.

Pay devrinin gerçekleşmesinden sonra ek ödeme yükümlülüğünün artırılması durumunda, devredenin sorumlu olduğu ek ödeme miktarının da artıp artmayacağı hususu TTK'da düzenlenmemiştir. Bununla birlikte doktrinde, TTK m. 607 düzenlemesi gerekçe gösterilerek artan kısım bakımından devreden ortağın onayı bulunmadığı için artıştan devredenin sorumlu olmayacağı; bir diğer anlatımla devredenin sorumluluğunun ağırlaştırılamayacağı belirtilmiştir[541].

4.1.2 Kâr payı hakkı

Kâr payı hakkı[542], ortağın şirkete koyduğu sermayenin getirisini temsil etmektedir[543]. Limited şirketlerde kâr payı hakkı TTK m. 608 vd. hükümlerinde düzenlenmiştir. TTK m. 608/I'e göre kâr payı ancak net dönem karından ve bu amaçla ayrılmış yedek akçelerden dağıtılabilmektedir. Kâr payının dağıtılabilmesi için TTK m. 608/I uyarınca kanundan ve şirket sözleşmesinden kaynaklanan ve ayrılması gereken kanuni yedek akçenin ve şirket sözleşmesinde öngörülmüşse yedek akçelerin ayrılması durumunda

[539] Çebi, 2023a, s. 288; Şener, 2017, s. 441.
[540] Karakılıç, H. (2014b). "Limited Ortaklıkta Ek Ödeme Yükümlülüğü". *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 4(2), 107-144, s. 122.
[541] Karakılıç, 2014b, s. 134; Şener, 2017, s. 444.
[542] Kâr payı hakkının hukuki niteliği konusundaki görüşler için bkz. Demir Yeşilbağ, A. (2022). "*7099 Sayılı Kanun İle Ttk M. 585 Hükmünde Yapılan Değişikliğin Ortakların Kâr Payı Hakkına Ve Alacaklıların Korunmasına Etkisi*". İnÜHFD, 13(2), 433-446, s. 436-438.
[543] Gürbüz Usluel, A. E. (2016). Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, s.2; Sengir, T. (1973). "Anonim Ortaklarda Kâr Payı Hakkı", Batider, VII(I), 1973, s. 77.

karar verilebilir. TTK m. 608/II'ye göre kâr payı, şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde ortağın esas sermaye payının itibari değeriyle orantılı ödenmekte ancak ifa edilen ek ödeme yükümlülükleri de itibari değere kâr payının ödenmesinde eklenmektedir.

Pay devir sözleşmesinin akdedildiği ancak genel kurulun onay kararını henüz vermediği dönemde TTK m. 616/I-e uyarınca genel kurulun kâr payı dağıtımı kararı alınması ve kârın dağıtılması durumunda henüz ortak sıfatı devredende bulunması nedeniyle kâr payı devredene ödenmektedir[544]. Bununla birlikte geçmiş dönem kârına ilişkin kâr payı dağıtımı kararının; payın devrinden ve devralanın ortak sıfatını kazanmasından sonra alınması ve kârın dağıtılması halinde kâr payı devralana ait olacaktır[545]. Nitekim kâr payını talep etme hakkı ancak genel kurulun kâr payı dağıtılmasına ilişkin karar alınmasıyla talep ve dava edilebilir nitelik taşımaktadır[546]. Yargıtay kararları da aynı yöndedir[547]. Kârın dağıtılabilmesi için bilançonun çıkarılması ve genel kurul onaması ile kesinleşmesi gerekir[548]. Ancak devreden ve devralanın, pay devir sözleşmesinde dağıtılmamış kâr payının kime ait olacağını kararlaştırması geçerli olmasına karşın, şirkete karşı değil, sözleşmenin taraflarına karşı ileri sürülebilecektir[549].

Şirketin kendi payını iktisap etmesi halinde, paylar şirketin elinde bulundukça TTK m. 612/IV gereğince oy hakları ve bununla ilintili diğer haklar donmaktadır. Dolayısıyla pay sahibi olan şirket, genel kurula katılma hakkı, bilgi alma hakkı ve inceleme hakkı gibi hakları[550], iptal davası açma, öneride bulunma[551] gibi haklar da şirket kullanamamaktadır. Ancak şirket, mali haklarından olan kâr payı hakkını kullanabilmektedir[552].

---

[544] Yeniocak Yürük, s. 223.
[545] Akın, s. 237; Şener, 2017, s. 312.
[546] Yüksel, S. H. (2021). "Anonim ve imited Şirketlerde Mahkemenin Kar Dağıtımına Karar Verip Veremeyeceği Sorununa Yargıtay'ın Yaklaşımı". İçinde: *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu.* Ed. Özelci, Y. B. Ve Tekin, U. Demir Yeşilbağ, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 224-230, s. 258; Demir Yeşilbağ, s. 439.
[547] Yargıtay 11. HD 26.04.2022, E. 2021/3202, K. 2022/3425; Yargıtay 11. HD 09.03.2021, E. 2020/2171, K. 2021/2208; Yargıtay 11. HD 27.11.2018, E. 2016/14687, K. 2018 (lexpera.com e.t. 20.11.2024).
[548] Pulaşlı, 2024b, s. 791.
[549] Yeniocak Yürük, s. 223.
[550] Çapa, s. 132-134; Şener, 2017, s. 161-162; Çamoğlu, 2023, s. 55.
[551] Tekinalp, 2020, s. 563.
[552] Şener, 2017, s. 161-162.

4.1.3 Rüçhan hakkı

Limited şirketlerde rüçhan hakkı[553] TTK m. 591'de düzenlenmiştir. TTK m. 591/I uyarınca her ortağın esas sermaye payı oranı uyarınca esas sermayenin artırılmasına katılması mümkün olup bunun aksi ancak şirket sözleşmesinde ya da genel kurulun sermaye artırım kararında öngörülebilmektedir. TTK m. 591/II'ye göre genel kurul sermaye artırım kararında, rüçhan hakkının kısıtlanmasına ya da tamamen kaldırılmasına ilişkin bir kararı ancak haklı sebeplerin olması durumunda TTK m. 621'de düzenlenen yetersayılarla alabilmektedir. TTK m. 621'de toplantı yetersayısı oy hakkı olan esas sermayenin tümünün salt çoğunluğu; karar yetersayısı genel kurulda temsil edilen oyların asgari üçte ikisi olarak düzenlenmiş ve bu iki şartın birlikte olması aranmıştır. Ancak belirtilen yetersayıların sağlanması halinde rüçhan hakkı sınırlanabilmekte yahut kaldırabilmektedir.

Pay devri gerçekleşmeden önce devredenin sermaye artırımına katılması ve payını devretmesi durumunda, rüçhan hakkı devredilen paylarla ilgili olarak devralan tarafa geçmektedir[554].

4.1.4 Rekabet yasağı

Limited şirket ortakları için kanunen öngörülmüş bir rekabet yasağı olmayıp şirket sözleşmesi ile bu yönde hükümler düzenlenebilmektedir[555]. Şirket ortakları hakkında şirket sözleşmesi ile rekabet yasağı öngörülmesi halinde, buna uygun davranma yükümlülüğü ortaklık sıfatı mevcut olduğu sürece[556] hatta şirketin kurucu ortakları açısından ise ön limited şirketin[557] kurulmasıyla birlikte başlayacağı[558] belirtilmiştir. Esas sermaye payını sonradan devralan ortak bakımından ise şirket sözleşmesinde rekabet yasağı hükmü bulunmaktaysa buna tabi olacağı tarih, şirket ortaklığı sıfatını

[553] TTK m. 591'deki "*rüçhan hakkı*" ibaresinin hatalı çeviri sonucu hükümde yer aldığı, anlaşılması gerekenin *"sermayenin artırılmasına katılma (yeni pay alma)"* olarak anlaşılması gerektiğine ilişkin görüş için bkz. Pulaşlı, 2024b, s. 858-859.
[554] Akın, s. 237.
[555] Bkz. s. 52-53.
[556] Şener, 2017, s. 479.
[557] Ön limited şirket, TTK m. 585'te düzenlenen şartların sağlanmasıyla kurulan, şirketin ticaret siciline tescili ile son bulan tüzel kişiliği bulunmayan şirket olduğuna ilişkin bkz. Çebi, 2023, s. 67-68.
[558] Akın, s. 146.

kazanma ile başlamaktadır[559]. Ancak ortaklar arasında düzenlenen pay sahipleri sözleşmesi uyarınca ortakların birbirinden rekabet yasağına aykırılık nedeniyle istemde bulunması mümkün olup Yargıtay, şirket ortağının rekabet yasağına aykırı davranışı halinde diğer ortaklara cezai şart ödeneceği düzenlenen ve ortaklar arasında yapılan bir pay sahipleri sözleşmesine istinaden, şirket sözleşmesinde bu yönde hüküm bulunmasına gerek olmadığına ve pay sahipleri sözleşmesine istinaden diğer ortakların rekabet yasağına aykırı eylemde bulunan ortaktan cezai şart talep edebileceğine hükmetmiştir[560] .

Şirket ortakları için ağırlaştırılmış ya da tüm ortakları kapsayan rekabet yasağının mevcut olması ancak payın devri sözleşmesinde bu hususun belirtilmemesi halinde, devralanın rekabet yasağının ihlali teşkil edecek davranışları uyarınca karşı karşıya kalacağı yaptırım nedeniyle uğradığı zarar için kanaatimizce devredene tacir olmayan devralan taraf rücu edebilecektir. Bu anlamda devir sözleşmesinde rekabet yasağı ile ilgili mevcut hükümlere ve buna ilişkin yaptırımlara yer verilmesi, hem TTK'nın gerekçesinde belirtildiği gibi devralanın yükümlülüklerinin bilincinde olmasını sağlamakta, hem de devralanın rekabet yasağına aykırı davranışları nedeniyle uğradığı zarar ve ziyanını devredenden tazmin etmesini engellemektedir.

4.1.5 Ortaklık sıfatına bağlı haklardan kaynaklanan davalar

Pay sahipleri, şartları bulunması halinde TTK m. 622'nin yollaması ile TTK m. 445 hükümlerince genel kurul kararının iptali davası, TTK m. 644'ün yollaması ile TTK m. 391 uyarınca uyarınca şirket müdürlerinin kararlarına karşı butlan davası, TTK m. 630/II hükmüne göre her bir pay sahibinin haklı sebeplerin varlığı halinde şirket yöneticilerinin yönetim yetkilerinin kaldırılması veya sınırlandırılması davası[561], TTK m. 553 vd. hükümlerince yöneticiye karşı sorumluluk davası, TTK m. 636/III uyarınca haklı nedenle şirketin feshi davası açabilmekte ve TTK m. 614/III uyarınca bilgi alma ve inceleme hakkına ilişkin mahkemeye başvuru yapabilmektedir.

---

[559] Şener, 2017, s. 485.
[560] Yargıtay 11. HD 12.01.2022, 2020/7121 E., 2022/188 K. (hukukturk.com e.t. 02.10.2024).
[561] Aras, Ç. D. (2023). "TTK Madde 630." İçinde: *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt 4: Türk Ticaret Kanunu md. 584-644*, Ed. Kemal Şenocak. Ankara: Seçkin Yayınevi, s. 4804; Cenkci, E. (2024). "Limited Şirket Yönetimine Müdahale: Mahkemenin Müdürün Yetkilerini Kaldırma ile Sınırlandırma Yetkisinin Kapsamı." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 73(1), 89-117, s. .91.

Pay sahipliğine bağlı davalarda, davacının pay sahibi sıfatını kararın kesinleşmesi tarihine kadar taşıması gerekmektedir[562]. Dava devam ederken pay devri sonucunda davacının ortak sıfatının sona ermesi nedeniyle devreden tarafın pay sahipliğine bağlı bir davaya devam edebilmesi mümkün değildir.

Doktrinde bir görüşe göre, müdürün azline veya genel kurul kararının iptaline ilişkin davalarda usul ekonomisi ilkesi gereğince payı devralan davaya devam edebilecektir[563]. Nitekim HMK m. 125/II'de davanın açılmasından sonra dava konusunun davacı tarafından üçüncü kişiye devrinde devralanın davacı yerine geçebileceği ve davanın kaldığı yerden devam edebileceği düzenlenmiştir. Karşıt görüşe göre devreden bu davalara devam edemeyeceği gibi, devralanın da devam edebilmesi mümkün değildir[564]. Yargıtay da pay sahipliği haklarından kaynaklanan davalarda, ortak sıfatının hüküm kesinleşinceye kadar korunması gerektiğini[565] ve dava devam ederken ortaklık sıfatının sona ermesi halinde aktif husumet ehliyeti bulunmaması nedeniyle davanın reddinin gerektiği yönünde karar vermektedir[566].

4.1.6 Pay sahipleri sözleşmesinin pay devrine etkisi

Pay sahipleri sözleşmesi, şirket sözleşmesinden ayrı şekilde, şirket ortaklarını geçerli taahhütler altına sokmak amacıyla akdedilen korporatif nitelikte olmayan sözleşmeler olarak tanımlanmaktadır[567]. Ortaklar, pay sahipleri sözleşmesi ile pay devir sınırlamalarına, rekabet yasağına, rüçhan hakkına, kâr dağıtımına, opsiyon haklarına, şirketin organlarına ve yönetim teşkilatına, yatırım politikalarına ilişkin düzenlemeler yapabilmektedir[568].

Ortaklar arasında yapılan pay sahipleri sözleşmesinde yer alan pay devir sınırlamalarına ilişkin hükümlerin, şirket sözleşmesi haline getirilmediği takdirde şirket ortaklarına göre

[562] Dinç, 2024, s. 104; Şener, 2017, s. 280.
[563] Şener, 2017, s. 280; Şener, 2017, s. 621.
[564] Karaahmetoğlu, İ.Ö. (2014). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketin Temsili.* Seçkin Yayıncılık, s. 113
[565] Yargıtay 11. HD, 27.11.2023, 2022/3235 E., 2023/6860 K.; Yargıtay 11. HD, 20.03.2012, 2011/13194 E., 2012/4190 K. (lexpera.com e.t. 26.09.2024).
[566] Yargıtay 11. HD, 22.02.2023, 2021/6358 E., 2023/1044 K. (hukukturk.com e.t. 26.09.2024).
[567] Okutan Nilsson, G. (2004). *Anonim Ortaklıklarda Paysahipleri Sözleşmeleri.* İstanbul: Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, s. 5; Sulu, M. (2022). "Pay Sahipleri Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Çözümünde Arabuluculuk ve Tahkim". *.AYBÜ - Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*. 8(2), 511-528, s. 513.
[568] Sulu, 2022, s. 511.

üçüncü kişileri ve şirketin kendisini bağlamadığı Yargıtay kararlarında kabul edilmektedir[569]. TTK m. 336'nın gerekçesinde de aleniliğin sağlanması ve gizli sözleşme yapılmasını mümkün olduğunca önlemek amacıyla pay sahipleri sözleşmesinin şirket hukuku saçağının dışında tutulması gerektiği belirtilmiştir. Bu bakımdan şirket sözleşmesi hükmü olarak kararlaştırılmayan bir pay sahipleri sözleşmesinin varlığı halinde, üçüncü kişi konumundakilere yapılan pay devirlerinin geçerliliği bağlamında bir etkisi yoktur. Ancak ortaklar arasında pay sahipleri sözleşmesine aykırı yapılan devirler bakımından, kanımızca şartları olduğu takdirde pay devrinin geçersizliğine sebebiyet verebilmesi; bu anlamda pay devir sözleşmesinin geçersiz sayılması ya da pay devrini onaylayan genel kurul kararının iptalinin talep edilmesi mümkün olmalıdır.

4.1.7 Oy sözleşmesinin pay devrine etkisi

Oy sözleşmesi, pay sahipleri tarafından oy haklarının belirli yönde kullanılmasının, hiç kullanılmamasının sözleşmenin taraflarınca ya da tarafların yalnızca birinin taahhüt edilmesine yönelik anlaşmalardır[570]. Taraflar, payın devrine ilişkin sözleşmede veya ayrı bir sözleşme ile bir oy sözleşmesi akdedebilirler. Devredenin genel kurulda olumlu oy kullanmasına yönelik bir oy sözleşmesi akdetmeleri de mümkün ve geçerlidir[571]. Ancak buna aykırı olarak red oyu verilmesi halinde genel kurul kararı geçerli olmaya devam edecek olup yalnızca devredenin olumlu oy kullanma yükümlülüğüne ve oy sözleşmesine aykırılık nedeniyle tazminat isteminde bulunulabilecektir.

Devreden, ortaklar genel kurulunun devre onay vereceği yönünde bir taahhüt altına girdiği takdirde Yargıtay devrin şirkete karşı hüküm ifade etmeyeceğini ancak devralanın, devraldığı pay oranında devredenin kâr ve zararına katılabileceğini ifade etmektedir[572]. Kanaatimizce devralan ancak taraflarca bu konuda sözleşme yapıldığı

[569] Yargıtay 11. HD 17.06.2020, 2019/4971 E., 2020/2971 K.; Yargıtay 11 HD. 11/10/2016, 2016/1275 E., 2016/8000 K.
[570] Moroğlu, E. (2015). *Oy Sözleşmeleri.* İstanbul, Vedat Kitapçılık, s. 3; Bilgili, F. ve Cengil, M. F. (2017). "Limited Şirket Genel Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu." *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* (1), 69-121, s. 77.
[571] Develi Ayverdi, 2022, s. 112. Aksi görüş için Bkz. Bilgili ve Cengil, s. 69-121, s. 81 Yazarlar payın devrine ilişkin onay ya da red kararı vermek üzere toplanan genel kurulda devredenin de oy kullanamaycağını ve şirket onayına kadar oy hakkında donmaya ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanması gerektiğini belirtmektedir.
[572] Yargıtay Hukuk Dairesi 08.10.1957, 1957/2293 E. 1957/2165 K.

takdirde devredenin şirketle ilgili mali haklarına katılabilmelidir. Aksi halde, devrin onaylanacağı yönünde garanti verilmesinden dolayı, yalnızca devrin onaylanmaması nedeniyle uğradığı zararları devralandan tazmin edebilmelidir.

4.2 Pay Devir Sözleşmesinin Şirket Bakımından Sonuçları

4.2.1 Pay devri sonucunda şirketin tek ortaklı hale gelmesi

Limited şirkette mevcut ortak sayısı devir işlemi nedeniyle bire düştüğünde, TTK m. 574/II uyarınca bu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren yedi gün içinde müdürlere yazıyla bildirilmeli ve müdürler tarafından da madde metninde belirtilen hususlar ticaret siciline yedi gün içerisinde tescil ve ilan edilmelidir. Ticaret Sicili Yönetmeliği m. 102'de de aynı husus düzenlenmiştir. Müdürlerin bu bildirimi yapmamasından doğacak zararlardan sorumlu olduğu TTK m. 574/II'de düzenlenmiştir.

Şirketin tek ortaklı hale gelmesi sonucunu doğuran işlem tarihi ile ifade edilmek istenen genel kurulun devre onay verdiği tarih olup genel kurul onayının kaldırıldığı hallerde ise pay devir sözleşmesindeki imzaların noterce onaylandığı tarihtir[573]. Ancak TTK m. 574/III gereğince limited şirketi tek ortağı kendisinin olacağı şekilde tüm paylarını iktisap edememektedir. Şirketin kuruluştan sonra tüm paylarını iktisap etmesi durumunda ise şirket TTK m. 574/III gereği batıl hale gelmektedir[574]. Şirketin kendisinin dışında tek ortaklı olması mümkünse de tek ortağın şirket olması mümkün değildir[575]. Şirketin hem kendisinin paylarını iktisap etmesi ve üçüncü kişi tek ortağının olması durumunda, yine şirketin tek adam ortaklığı oluşturduğu kabul edilmektedir[576].

Müdürlere yapılacak yazılı bildirimin kim tarafından gerçekleştirileceği kanunda ve yönetmelikte düzenlenmemiş olmakla doktrinde tüm payları iktisap eden devralan ortak tarafından bildirim yapılması gerektiği belirtilmiştir[577].

---

[573] Yeniocak Yürük, s. 229.
[574] Çamoğlu, 2023, s. 12; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 407.
[575] Çapa, s. 126; Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 437. Aksi görüşe göre şirketin tüm paylarını kendisinin iktisap etmesi halinde geçici bir süre şirket ortaksız yaşayabilecek ancak müdürün şirket paylarını devretmesi, aksi halde şirketin feshini istemesi gerekecektir. Bkz. Teoman, Ö. (2012). *Tüm Makalelerim (1971-2001) Cilt I-II.* – Ankara: On İki Levha Yayıncılık, s. 132,133.
[576] Şener, 2017, s. 23.
[577] Yıldız, Limited Şirketler, s. 72; Şener 2017, s. 25; Hamacıoğlu/Biçer s.

4.2.2 Pay devri sonucunda ortak sayısının elli kişiyi aşması

Limited şirket ortak sayısına ilişkin TTK'da üst sınır belirlenmiştir. TTK m. 574/I hükmünce, ortak sayısı elliyi aşamayacaktır. Pay devri sonucunda, ortak sayısının elliyi aşması durumunda uygulanacak yaptırım kanunda yer almamaktadır[578]. Bu durum doktrinde gerçek kanun boşluğu olarak nitelendirilmiştir[579]. TTK m. 574/I'in gerekçesinde ise *"Elli ortak sınırının aşılmamasına hem müdürler hem de genel kurul dikkat etmeli; bu hususta özen göstermeli, sınırı aşan tescillere onay vermemelidir."* ibaresine yer verilmiştir. Uygulamada her ne kadar bir limited şirketin ortak sayısının elli ya da daha çok olmadığı görülmekteyse de, bir ihtimal çok sayıda mirasçıyı haiz bir veya daha çok ortağın ölümü durumunda oluşabilecektir[580].

Ortak sayısının elli kişiyi aşmasının yaptırımının kanunda düzenlenmemesi karşısında doktrinde bu durumun sonucuna ilişkin olarak çeşitli görüşler yer almakta olup *Moroğlu* yumuşatılmış bir infisah ile cezai yaptırımın kanunda düzenlenmesi gerektiğini[581], *Bilgili/Demirkapı* ortak sayısının ellinin altına çekilmesi veya şirketin anonim şirkete dönüştürülmesini[582], *Alışkan* ortakların haklı fesih davası açabileceğini ve mahkemece verilen sürede ortak sayısını azaltma ya da anonim şirkete dönüştürme yolları ile feshin önlenebileceğini[583] *Yıldız* ortak sayısını ellinin üzerine çıkaran devirlerin geçersiz olmasını[584] *Çeker* müdürlerin bu duruma dikkat etmesi ve genel kurulun da devre onay vermemesi gerektiğini ancak yine de sayının aşılması halinde şirketin tür değiştirerek anonim şirkete dönüşmek durumunda olduğunu[585], *Poroy, Tekinalp, Çamoğlu* nisbi emredici nitelikteki TTK m. 574/I hükmünce menfaatler dengesine uygun bir çözümün bulunması gerektiği ve bu anlamda feshin ağır olması nedeniyle yasal sınırın üzerindeki işlemlerin kısmi butlan yaptırımına tabi tutulmasını ancak ortak sayısını ellinin üzerine

[578] Çeker, s. 61.
[579] Demirkapı, 2008a, s. 485; Şener, 2017, s. 21.
[580] Çamoğlu, 2023, s. 13.
[581] Moroğlu, 2016, 356-357.
[582] Bilgili, F. ve Demirkapı, E. (2013). *Şirketler Hukuku*, Bursa: Dora Yayıncılık, s. 621-622.
[583] Alışkan, M. (2013). *Limited Şirket (Tarihçe Niteliği).* İstanbul: Legal Yayınevi, s. 95-100.
[584] Yıldız, 2007, s. 70.
[585] Çeker, s. 61. Yazar ayrıca, ortak sayısının elliyi aşması halinde bu konudaki hukuki tartışmaları sona erdirmek üzere şirketin altı aylık süre içerisinde yasal sınır olan elliye düşürmesi, aksi halde şirketin kendiliğinden sona ereceği yönünde bir düzenleme yapılması gerektiğini ifade etmiştir.

çıkaran işlemin tescil edilmiş olması halinde bu tescilin düzeltilmesi gerektiği[586], *Şener* gerçek bir kanun boşluğu olduğunu ve şirketin feshi sebebi teşkil ettiğini ancak fesih davasını yalnızca ortakların açabileceğini, davada ise hemen fesih kararı verilmeyerek şirkete ortak sayısının azaltılması için süre verilmesi gerektiğini[587] belirtmektedir. Bizim de katıldığımız *Çamoğlu*'nun görüşüne göre, ortak sayısına ilişkin düzenleme emredici nitelik taşıdığından, ortak sayısını ellinin üzerine çıkaran devirlerin geçersiz olması gerekmektedir[588]. Bu nedenle şirkete yapılacak başvurunun ardından, şirket müdürü bu hususu saptamalı ve genel kurulun gündemine, pay devrinin onaylanması halinde ortak sayısının elli kişiyi aşacağı yönünde bilgi vermelidir.

4.2.3 Pay devrinin şirket sözleşmesine etkisi

Pay devrinin onaylanması sonucunda şirket esas sözleşmesinde herhangi bir değişiklik yapılmasına gerek yoktur[589]. Nitekim payların ticaret siciline tescili ile pay defterine kaydı TTK m. 598/I ve TTK m. 594'te öngörüldüğünden, esas sözleşmesel bir değişikliğe ihtiyaç bulunmamaktadır[590]. Ancak devredenin şirket esas sözleşmesinde ismi belirtilmişse, pay devrinden sonra şirket esas sözleşmesinin de değiştirilmesi gerekmektedir[591].

4.2.4 Pay devrinin şirketin yönetim ve temsiline etkisi

TTK ile özden organ ilkesinin[592] terk edilmiş ve seçilmiş organ sistemine geçilmiştir[593]. Şirketin yönetimi ve temsili TTK m. 623 ve TTK m. 616 uyarınca genel kurul tarafından şirket müdürünün atanmasıyla gerçekleşmekte olup müdürün ortak veya üçüncü kişi olması mümkündür. Ancak TTK m. 623'e göre en az bir ortağın şirketi temsil ve yönetim hakkını haiz olması şarttır. Bunun sonucunda şirkete tek müdür atanması durumunda, ortak sıfatını taşıması gerekmektedir. Bu nedenle, pay devri

[586] Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 408. Yazarların, genel kurulun devir işlemine ilişkin bir eksiklik ya da kanuna aykırılık saptaması durumunda genel kurulun onay vermekten kaçınması gerektiğine işaret ederek devir sonucunda ortak sayısının elli kişiyi aşmanın bunun bir örneği olduğuna ilişkin görüşü için bkz. Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2023, s. 431.
[587] Şener, 2017, s. 21.
[588] Çamoğlu, 2023, s. 13.
[589] Öz, s. 384-386; Pulaşlı, 2024b, s. 759; Demirkapı, 2008a, s. 373.
[590] Pulaşlı, 2024b, s. 759; Erçin, s. 2080.
[591] Bozkurt, s. 413; Tekinalp, 2020, s. 559.
[592] Şirket müdürü atanmadığı durumda tüm ortakların şirketi birlikte yönetmesi ve müdür sıfatı taşıması, müdür sıfatının yasadan doğması anlamına geldiğine ilişkin bkz. Çamoğlu, s. 182; Akın, s. 250.
[593] Şener, 2017, s. 643; Çamoğlu, s. 182; Akın, s. 250.

neticesinde müdür sıfatını haiz bir ortak kalmayacaksa pay devrinin onaylandığı genel kurulda, şirketin yönetimi ve temsilinin de genel kurul gündeminde olması ve toplantı tutanağında yer alması gerekmektedir[594].

Müdür olan ortağın payını devretmesi, kendiliğinden müdürlük sıfatının ortadan kalkması anlamına gelmemektedir[595]. Ancak ortağın tüm paylarının devri halinde, devreden taraf ortak sıfatı ile müdürler kurulunda ise, payın devri sonucunda devredenin müdürlük sıfatı sona ermektedir[596].

4.3 Pay Devir Sözleşmesinin Üçüncü Kişiler Bakımından Sonuçları

Payın devri halinde şirket ortaklarının şahsi alacaklılarının korunmasına ilişkin herhangi bir düzenleme TTK'da mevcut değildir. Bununla birlikte TTK m. 133/II'de, sermaye şirketlerinde alacaklıların alacaklarını borçlu ortağa düşen kâr ya da tasfiye payından veya senede bağlanmamış olsa dahi payın taşınırlara ilişkin haczi yoluyla paraya çevrilebileceğini düzenlemektedir[597].

ETK hükümlerinde limited şirket payının haczi mümkün olsa da, payın bölünmemesi ilkesi gereğince payların satışının istenmesi mümkün değildir[598]. Ancak TTK ile bu ilkeden vazgeçilmiş olması[599] ve TTK m. 133/II'de limited şirketi de kapsar şekilde sermaye şirketlerinde pay haczinin düzenlenmiş olması karşısında; pay haczi İİK m. 94 hükmüne göre yapılmaktadır[600].

İİK m. 94/I'e göre icra dairesi tarafından şirkete tebliğ olunarak pay haczedilir ve şirket tarafından haciz pay defterine işlenir. İİK m. 94/I'de icra dairesinin tescil edilmek üzere ticaret siciline haczi bildirme zorunluluğu ve bu durumda pay devrinin alacaklının haklarını ihlal ettiği ölçüde batıl olacağı düzenlenmiştir.

---

[594] Akın, s. 250.
[595] Karakaya, s. 365, Akın, s. 250. Aksi yönde görüş için bkz. Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, s. 542.
[596] Dinç, S. (2024). "Limited Şirkette Müdür Sıfatının Kazanılması ve Sona Ermesi". *Regesta,* 13(49), 61-122, s. 82.
[597] Şirket ortağının alacaklısının, ortağa haciz ihbarnamesi göndererek ortağın şirkete ödemekle yükümlü olduğu sermaye taahhüdüne haciz koyup koyamayacağı konusundaki tartışmalar için bkz. Çon, Ö. ve Koyun, T. (2023). "Haciz İhbarnamelerine İlişkin Bazı Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(2), 1517-1544, s. 1526-1530.
[598] Baş, s. 909.
[599] Bkz. s. 3.
[600] Arslan, A. S. (2018). "Limited Şirket Hissesinin Haczi ve Haczin Sonuçları", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 22(4), 3-34, s. 20.

Payını devreden ortağın kâr payı alacağı veya tasfiye payı alacağının bulunmaması durumunda devreden ortağın alacaklısı, TBK hükümleri doğrultusunda muvazaa nedeniyle pay devrinin iptalini[601] talep ederek paya haciz koyabilmektedir[602].

4.4 Muvazaalı Pay Devirleri

Muvazaa, TBK m. 19 ve Yargıtay kararları bağlamında tarafların üçüncü kişileri aldatmak maksadıyla ve gerçek durumu gizleyerek, gerçek iradelerine uymayan ve kendi aralarında geçerli olmayan hususta anlaşmaları olarak tanımlanmakta ve bu şekildeki işlemlere de muvazaalı işlemler denmektedir[603]. Muvazaa anlaşmasının herhangi bir şekil koşulu bulunmamaktadır. Dolayısıyla muvazaa anlaşmasının TTK m. 595'e göre yapılması gerekmemektedir[604]. Geçerli bir şekilde yapılan limited şirket pay devrinden sonra tarafların kısmi muvazaa ya da tam muvazaa nedeniyle sözleşmenin ya da örneğin bedelin muvazaalı olduğunu iddia etmesi mümkündür.

Pay devrinde muvazaanın niteliğine göre varılacak sonuç değişmektedir. Bedelde muvazaa (nisbi muvazaa) olması halinde Yargıtay bazı kararlarında ispat koşullarına uymak kaydıyla pay devri sözleşmesindeki bedelden farklı bir devir bedeli kararlaştırıldığının kabul edilmesini, asıl sözleşmeyi değiştiren veya nakzeden hükümler içermemesi gerektiğinden bedelin ödenmesi gerektiğini, pay devrinin geçerli olduğunu[605], bazı kararlarında ise gerçek değerin çok altında bir bedel ile yapılan hisse devrinin muvazaalı olduğu ve iptal edilmesi gerektiğini[606] içtihat etmiştir[607]. Diğer

---

[601] Bkz. s. 106-108.
[602] Akın, s. 242.
[603] Oğuzman, M. K. ve Özer, S. ve Oktay Özdemir, S. (2018). *Eşya Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, s. 215. Halman Çetin, E. (2022). *Tasarrufun İptali Muvazaa İnançlı İşlem ve Nam-ı Müstear.* Ankara: Adalet Yayınevi, s. 191. Yargıtay HGK 09.02.2005, 2005/1-19 E., 2005/42 K.; Yargıtay HGK 16.6.2010, 2010/1-281 E., 2010/323 K. sayılı kararları.
[604] Yürük Yeniocak, 246.
[605] Yargıtay 11. HD 24.04.2024, 2022/6964 E. 2024/3175 K. (lexpera.com e.t. 31.08.2024); Yargıtay HGK 12.10.2021, 2017/2905 E. 2021/1214 K. (https://sertkayahukuk.com/sirket-pay-devir-sozlesmesi-bedelde-muvazaa-ispati-m845353.html e.t. 21.02.2024). Yargıtay 11. HD 30.11.2013, 2015/5077 E. 2015/12712 K.; Yargıtay 11. HD. 30.10.2013, 2013/3050 E. 2013/19136 K.
[606] Yargıtay 11. HD 13.09.2017, E. 2016/7368, K. 2017/4318. (İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı. (2018). *Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları 2017*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 287).
[607] İstanbul BAM 13. HD 19.10.2023, 2021/767 E., 2023/1559 K. ilamında, her ikisi de aynı tarihte tanzim edilen ve pay devir bedelinin yüksek gösterildiği adi yazılı pay devir sözleşmesi ile pay devir bedelinin düşük gösterildiği ve sözleşme bedelinin tam ödendiği noterce imzaların onaylandığı pay devir sözleşmeleri nedeniyle devir bedelinin tam ödenmediğine yönelik alacak davasında, adi yazılı sözleşmedeki edimlerin bir kısmının ifa edilmiş olması nedeniyle dürüstlük kuralı gereğince adi yazılı

ortakların ya da şirketin önalım haklarının kısıtlanması için yüksek bir devir bedelinin kararlaştırıldığı durumda da önalım hakkını kullanmak isteyen tarafından bedelde muvazaa iddiası ileri sürülebilmektedir[608]. Bu hallerde pay devir bedelinin, devreden ve devralan arasındaki gerçek anlaşmadan farklı biçimde gösterilmesi, sözleşmenin geçersizliğine neden olmamakta ve bu durumda TBK m. 19 uyarınca tarafların gerçek iradeleri esas alınarak sonuca varılmaktadır.

Mutlak muvazaada ise devir sebebi ve niteliğine göre sonuca varılması gerekmektedir. Bu ayrım, belirli bir payın devri iradesinin sözleşmenin esaslı unsuru olmasından kaynaklanmaktadır. Taraflar arasında devir iradesi olmamasına rağmen devir sözleşmesi yapılmışsa, devir sözleşmesinin geçersiz olduğunu kabul etmek gerekmektedir. Yargıtay da isabetli olarak mal ayrılığı rejimi çerçevesinde şirket ortağı tarafından eşine yapılan pay devrinden iki gün sonra devralan eşin üçüncü kişiye pay devri gerçekleştirmesi neticesinde, bir başka şirket ortağı tarafından pay devrinin geçersizliği istemiyle açılan davanın kabulüne ve pay devrinin geçersizliğine karar veren yerel mahkeme kararını onamıştır[609]. Buna karşın, gerçek iradesi bağışken mirasçılardan mal kaçırmak amacıyla satış olarak gösterilen pay devir sözleşmelerinde taraf iradesinin devir olduğunun tespiti halinde, miras hukuku hükümleri çerçevesinde sonuca gidilmesi gerekmektedir. Doktrinde bu durumda Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı 1974/1 E. 1974/2 K. 01.04.1974 T.'nin uygulanması gerektiği yönünde görüş ileri sürülmüşse de[610], bizim de katıldığımız karşıt görüşe göre[611] İBK yalnızca tapulu taşınmazların devrine dair olup limited şirket pay devrinde uygulanması mümkün değildir. Yargıtay kararlarında da isabetle ilgili İBK bizzat mirasbırakanın üzerinde tapuda kayıtlı olan taşınmazların mirasbırakan ya da temsilcisi tarafından aslında bağış olduğu halde satış biçiminde temlik edilmesi durumunda uygulama olanağı bulduğunu ve kapsamı

---

sözleşmedeki bedelin taraflar arasında geçerli ve bağlayıcı olduğuna kesin olarak karar vermiştir. (kararara.com e.t. 02.10.2024).

[608] Yürük Yeniocak, s. 234.

[609] Yargıtay 11. HD 02.11.2017, 2016/2393 E. 2017/6009 K. (e.t. 29.09.2024 lexpera.com).

[610] Yürük Yeniocak, s. 235.

[611] Yıldırım, A. H. (2021). "Limited Ortaklık Pay Devirleri Muris Muvazaası Nedeniyle Geçersiz Kılınabilir Mi?". İçinde: *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu.* Ed. Özelci, Y. B. ve Bektaş, İ. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü: 235-261, s. 245.

gereğince tapuda yapılan devirler dışındaki işlemler yönünden İBK'nın uygulama alanı bulmadığı içtihat edilmiştir[612].

4.5 İnançlı Pay Devirleri

İnançlı işlem kanunda düzenlenmemiş, doktrin ve yargı kararlarıyla ortaya çıkmış olup[613] kısaca, inanan tarafından inanılana güvenilerek bir malvarlığını devrettiği, buna neden olan amacın gerçekleşmesinden sonra ya da inançlı işlemin sona ermesinden sonra ise malvarlığının inanana geri döndüğü işlemdir[614]. İnançlı işlemde iki unsurdan söz edilebilmektedir; taraflar arasında bir inanç anlaşması yapılması ve akabinde tasarruf işlemi gerçekleştirilmesi ile gerçekleştirilmektedir.

İnançlı devirlerde, devralan (inanılan) tarafından devredene (inanana) payın iadesinin gerçekleşmesi için, ilk yapılan inançlı işlemi ve koşullarını içeren, geçerlilik şartlarını haiz pay devir sözleşmesinin yeterli olduğu ve yeni bir pay devir sözleşmesi yapılmasına gerek bulunmadığı; zira ilk devir işleminin teminat amaçlı olduğunun şirket tarafından bilinmesi nedeniyle devir sözleşmesine verilen onayın, aynı zamanda iade borcunun doğması halinde payın yeniden devredene (inanana) iadesi bakımından yasal şartları sağladığı doktrinde ifade edilmiştir[615].

Kanaatimizce inançlı pay devrinde, payın inanana devrinde (iadesinde) de yasal koşulları bulunan bir pay devir sözleşmesi imzalanması gerekmektedir. Kanun koyucu TTK m. 596'daki hallerin gerçekleşmesi ya da şirket sözleşmesiyle genel kurulun onayının kaldırılması haricinde tüm devir işlemlerini genel kurulun onayına tabi tutmuştur. Nitekim devrin ticaret siciline tescil ve ilan edilebilmesi için, devir sözleşmesinin ve devrin onaylandığına ilişkin genel kurul kararının ticaret sicil müdürlüğüne ibraz edilmesi zorunludur. Ticaret sicil müdürünün, tescil ve ilan kararı verebilmesi için iade borcunun doğup doğmadığını araştırma yetkisi ve yükümlülüğü

[612] Yargıtay 1. HD 26.01.2023, 2022/6478 E. 2023/571 K. (karamercanhukuk.com e.t. 03.03.2024); Yargıtay 1. HD 26.02.2020, 2016/16425 E., 2020/1318 K.
[613] Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu 05.02.1947, 20/6 S. ; Yargıtay 11. HD 24.04.2023, 2021/4052 E., 2023/2387 K. (e.t. 29.09.2024 lexpera.com). Her ne kadar TBK'da inançlı işleme ilişkin hüküm bulunmamaktaysa da, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nda inançlı mülkiyet kavramının yer aldığı yasal düzenlemeler bulduğu görülmektedir.
[614] Yılmaz, S. ve Pınar, H. (2020). "İnançlı İşlemlerin Muvazaalı İşlemlerle Karşılaştırılması Üzerine Bir Değerlendirme". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi.* 68 (4). 959-989, s. 959.
[615] Demirkapı, 2008a, s. 183-185.

bulunmamaktadır. Diğer yandan, payın inanana iade yükümlülüğü doğmadan önce sermaye artırımında rüçhan hakkının kullanılması ile inanılan bedelli olarak yeni pay iktisap etmiş olabileceğinden aynı devir sözleşmesine istinaden ikinci kez pay geçişinin yapılması olanaklı görünmemektedir[616].

İnanılan tarafından devre yanaşılmaması halinde ise inanan tarafından açılacak hükmen tescil davası ile payın devredene yeniden tescili sağlanabilmektedir. Nitekim Yargıtay kararlarında da inançlı işlemin kural olarak geçerli olduğu[617] ancak yazılı delil ile ispat edileceği[618] ifade edilmektedir[619]. İnançlı işlemin bulunduğunu ispatlayan yazılı belgenin, pay devri sözleşmesindeki gibi imzaları noterden onaylanmış olmasına gerek yoktur. İlk devrin inançlı işlem olarak gerçekleştirildiğini ispata yarar olması Yargıtay tarafından yeterli görülmektedir[620].

ETK döneminde tek kişilik limited şirketin kurulamaması ve en az iki ortak bulunması koşuluna bağlı olarak "saman adam" olarak ifade edilen ikinci bir ortağın alınması ve TTK'da değişiklik olduğu takdirde, anlaşma uyarınca şirket paylarını devri taahhüt eden davalı ortağın devre yanaşmaması nedeniyle mahkeme tarafından inançlı işlem olduğu ve şirket paylarının davacı ortağa bedelsiz olarak ortağa iade edilmesi gerektiğine hükmedilmiş ve Yargıtay tarafından karar onanmıştır[621].

4.6 Zamanaşımı ile Hak Düşürücü Süreler

Pay devrinden kaynaklanan uyuşmazlıklarda zamanaşımı süresi, talep sonucuna göre belirlenmelidir. Alacak haklarına ilişkin davalar TBK m. 146 uyarınca on yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Buna karşın mutlak hakların ya da bir hukuki durumun

[616] Bkz. Yargıtay 11. HD 15.01.2013, 2012/9393 E. 2013/716 K. (lexpera e.t. 21.02.2024). "*davacıların ancak bu devir sözleşmesinde açıklanan hisseler ile dava tarihine kadar bu hisseler nedeniyle bedelsiz sermaye artırımı sonucu elde edilebilecek hisseleri davalıdan talep edebilecekleri dikkate alınmadan, yazılı gerekçe ile hüküm kurulması doğru görülmemiş, kararın bozulması gerekmiştir*." Gerekçeleriyle inanç anlaşmasına dayalı pay iadesi isteminde ancak bedelsiz edinilen payların iadeye konu edilebileceğini hüküm altına almıştır.
[617] Yargıtay 11. HD 15.01.2013, 2012/9393 E. 2013/716 K. (lexpera e.t. 21.02.2024); Yargıtay 11. HD 21.02.2024, 2022/4791 E., 2024/1318 K. (lexpera e.t. 24.11.2024).
[618] 05.02.1947 tarihli ve 20/6 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı.
[619] Yargıtay'ın aksi görüşte kararı için bkz. Yargıtay 11. HD 16.10.2017, E. 2016/7383, K. 2016/7383. (İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı. (2018*). Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları 2017.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 282-283).
[620] Yargıtay 11. HD 16.10.2017, E. 2016/7383, K. 2017/5386, (lexpera, e.t. 23.02.2024).
[621] Yargıtay 11. HD. 12.12.2019, 2018/2117 E. 2019/8118 K. (lexpera, e.t. 06.04.2024).

tespitini isteme hakkı hukuki yarar olduğu müddetçe zamanaşımına tabi değildir[622]. Yargıtay, pay devrinden kaynaklanan uyuşmazlıkların TBK m. 147[623] uyarınca beş yıllık zamanaşımına tabi olduğu görüşündeyse de[624] uyuşmazlığın niteliği ortaklık sözleşmesinden veya ortaklar arasındaki işlemlerden kaynaklanmadığından kanaatimizce TBK m. 146'nın uygulanması ve zamanaşımının durmasını ya da kesilmesini gerektiren hallerden biri doğmadıkça alacağın muaccel olmasıyla birlikte on yıllık zamanaşımının işlemesi gerekmektedir.

Taraflar pay devir sözleşmesinin borçlar hukukunun genel hükümleri çerçevesinde irade bozukluğu nedeniyle; esaslı hata/yanılma, aldatma, korkutma sebepleriyle geçersiz olduğunu iddia edebilmektedir[625]. İrade bozukluğu halleri TBK'da yanılma (açıklamada yanılma, saikte yanılma, iletmede yanılma), aldatma ve korkutma olarak düzenlenmiştir. Bu durumların gerçekleştiği hallerde, TBK m. 39/I uyarınca etkisinin ortadan kalktığı andan itibaren bir yıl içerisinde ilgili taraf sözleşmeyle bağlı olmadığını bildirmeli yahut ifa ettiği edimini geri istemelidir. Aksi halde sözleşme onanmış sayılacaktır. Yargıtay da hile ile pay devrinin gerçekleştirildiği iddiası ile açılan davaya ilişkin olarak ilk derece mahkemesinin davanın kabulü ile noterde tanzim edilen devir sözleşmesinin geçersizliğine, şirket paylarının davacıya aidiyetinin tespitine ve bu hususun şirketin pay defterine tescil edilmesine ilişkin verilen kararı hukuka uygun bulmuştur[626]. Ancak

[622] İzmir BAM 11. HD, 04.04.2017, 2017/198 E., 2017/325 K., (legalbank e.t. 11.02.2024). Mahkemenin önüne 2016 tarihinde gelen uyuşmazlıkta davacı, davalı ile arasında 09.12.2009 tarihli pay devir sözleşmesi akdettiğini, genel kurulun aynı tarihte devri onayladığını ancak devrin ticaret siciline tescil ve ilan edilmediğini, devir sözleşmesi gereğince devre konu payların davalıya (devralana) aidiyetinin tespiti istemiyle dava açmıştır. Yerel mahkeme beş yıllık zamanaşımı süresinin dolduğundan bahisle davanın 09.12.2014 tarihinde zamanaşımına uğradığı gerekçesiyle davanın reddine karar vermiş; istinaf mahkemesi şirket paylarının devredildiğinin tespiti isteminin zamanaşımına tabi olmadığı gerekçesiyle yerel mahkeme kararının kaldırılmasına ve dosyanın yerel mahkemeye gönderilmesine karar vermiştir.

[623] TBK m. 147/I-4'te bir ortaklıkta, ortaklık sözleşmesinden doğan ve ortakların birbirleri veya kendileri ile ortaklık arasındaki bir ortaklığın müdürleri, temsilcileri, denetçileri ile ortaklık veya ortaklar arasındaki alacakların beş yıllık zamanaşımına tabi olduğu öngörülmüştür. Ancak pay devri kanımızca ortaklık sözleşmesinden veya ortaklar arasındaki işlemlerden doğmadığından, devir sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıklarda genel zamanaşımı süresinin uygulanması gerekmektedir.

[624] Yargıtay 11. HD 01.04.2019, 2018/574 E., 2019/2499 K. (lexpera.com e.t. 20.04.2024); Yargıtay 11. HD 07.11.2022, 2021/2717 E., 2022/7872 K. ilamında karşı oy yazısı olarak belirttiğimiz gerekçelerle on yıllık zamanaşımı uygulanması gerektiği belirtilmiştir (hukukturk.com e.t. 09.10.2024); Yargıtay 11. HD 07.03.2023, 2021/6059 E., 2023/1396 K. (hukukturk.com e.t. 09.10.2024).

[625] Yargıtay 11. HD 27.03.2023, 2021/8028 E., 2023/1873 K; İstanbul BAM 12. HD 01.09.2021, 2021/1238 E., 2021/1216 K. (hukukturk.com e.t. 09.10.2024).

[626] Yargıtay 11. HD 2012/8858 E. 2014/931 K. 16.02.2014 T. (lexpera e.t. 23.02.2024).

irade sakatlığının, davacı tarafından ispat edilmesi gerekmektedir[627]. Aldatma, şirketin işletme değerinin olduğundan yüksek gösterilerek devralanın ödeyeceği devir bedelinin yüksek belirlenmesi olarak gerçekleşebilir. Elbette devir alacaklısının/devralanın tacir olması halinde, TMK m. 18/III gereği basiretli davranma yükümlülüğü gereğince aldatmanın ileri sürülmesi daha güç olabilecektir. Daha ziyade gerçek kişiye yapılan devirlerde söz konusu olabilecek aldatma hali meydana gelirse, esas sermaye payını devralan kişi sözleşme ile bağlı olmadığını bildirebilir ya da koşulları gerçekleştiği takdirde devredenden şirketin gerçek işletme değerine göre fazla ödediği bedelin iadesini talep edebilir[628].

Taraflardan biri, payın devri sözleşmesinin aşırı yararlanma nedeniyle de TBK m. 28 çerçevesinde geçersizliğini ileri sürebilecektir. Bu durumda TBK m. 28 uyarınca sömürülen, düşüncesizlik veya deneyimsizliği öğrendiği tarihten itibaren ya da zor durumda kalma halinde bu durumun ortadan kalktığı tarihten başlayarak bir yıl; ancak her halde pay devri sözleşmesinin kurulduğu tarihten itibaren beş yıllık hak düşürücü süre içerisinde sözleşme ile bağlı olmadığını diğer tarafa bildirebilmektedir.

---

[627] Nitekim Yargıtay 11. HD 06.065.2024 T., 2023/383 E., 2024/3553 K. İlamı ile devredenin devralana işyeri açacağı ve oğlunun çalışabileceğini, bu nedenle okuma yazma da bilmediği için farkında olmadan devir sözleşmesi imzaladığını iddia eden davacının irade sakatlığı iddiasını ispatlayamadığı gerekçesiyle pay devir sözleşmesinin iptali konulu davanın reddine karar veren yerel mahkeme kararını hukuka uygun bulmuştur.

[628] İstanbul Anadolu 4. Asliye Ticaret Mahkemesi 2014/1425 E. 2017/1016 K. 11.10.2017 T. İlamında, ortaklıktan çıkmak isteyen limited şirket ortağına işletme değerinin düşük gösterilmiş olması ve çıkma bedelinin düşük ödenmiş olması nedeniyle bakiye bedel talebini kabul etmiştir. İstinaf incelemesinde işbu karar, hisse bedelinin düşük olmasının tek başına aldatmayı ispatlamayacağı, aldatma olgusunun ayrıca ispatlanamaması nedeniyle istinaf mahkemesince kaldırılarak esastan red kararı verilmiş ve Yargıtay 11. HD 21.06.2022, 2021/1137 E., 2022/5091 K. İlamı ile de istinaf mahkemesi kararı onanmıştır.; Yargıtay 11. HD 05.11.2015, 2015/3202 E. 2015/11608 K. İlamında "*her ne kadar mahkemece yapılan yargılama sonucu, borca batık bir şirketin devredilmesinde davacıların yaşları ve mevcut statüleri dikkate alındığında iradelerinin fesada uğratıldığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiş ise de, hile maddi vakıası ispat edilemediği gibi limited şirket hissesi devir alan davacıların, hisselerini devir aldığı şirketin vergi borcu olup olmadığını araştırma konumunda oldukları, 12.01.2007 tarihli Limited Şirket Hisse Devri Sözleşmelerinde " devre bahis hisselerin devir tarihine kadar olan bilumum vergi harç ve rüsumlarının devreden ortağa, devir tarihinden sonrakilerin ise devir alanlara ait olacağının " kararlaştırıldığı, ortada hisse devir sözleşmesinin iptalini gerektiren hile durumunun sözkonusu olmadığı halde yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmesi doğru görülmediğinden davalılar vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile kararın bozulmasına"* karar vermiştir. (legalbank e.t. 11.02.2024).

Pay devir sözleşmesinde yer alan garanti taahhüdüne aykırılıkta borca aykırılığa ilişkin genel hükümler çerçevesinde on yıllık zamanaşımı söz konusu olup ayıptan kaynaklanan istemler iki yıllık zamanaşımına tabidir[629].

Tarafların yukarıda izah edilen hakları ileri sürebilmesinin sınırı basiretli bir iş adamı gibi davranma yükümlülüğünün bulunduğu hallerde mümkün olmamaktadır. Tacirlerin ticari borçları için geçerli olan bu yükümlülük çoğu zaman irade bozukluğuna ya da aşırı yararlanmaya başvurmasını engellemektedir.

4.7 Pay Devrinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Yetkili ve Görevli Mahkeme ile Dava Şartına İlişkin Özel Durumlar

Pay devir sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlığın niteliğine göre davanın ticari dava olup olmadığının saptanması gerekmektedir. TTK m. 4'ün düzenlemesi ile, her iki tarafın da da ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğan hukuk davaları ve çekişmesiz yargı işleri ile tarafların tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın TTK'da düzenlenen hususlardan doğan davalar ticari dava sayılmaktadır. Pay devrine ilişkin sözleşme de TTK'da düzenlenmiş olduğundan, sözleşmenin taraflarının tacir olup olmadığına bakılmaksızın ticari dava sayılacağı ve bu anlamda görevli mahkemenin asliye ticaret mahkemesi olduğu sonucuna ulaşmak mümkündür[630].

---

[629] Buz, s. 73.

[630] Aynı yönde Yargıtay HGK 15.05.2015, 2014/1491 E. 2015/1353 K. ilamında tarafların tacir olmadığı bir uyuşmazlıkta asliye ticaret mahkemesinde açılan davanın görev yönünden usulden reddi üzerine yerel mahkemenin kararını TTK m. 595 hükmünü inceleyerek *"Anılan bu hüküm dikkate alınmaksızın eldeki davada taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümüne imkân bulunmadığı açıktır. Zira, davaya konu pay devrinin ne şekilde ve hangi koşullarda geçerli olacağı hususlarının incelenip değerlendirilmesi gereklidir. Görevli mahkemenin belirlenmesi konusunda ise, 6102 sayılı TTK'nun 4. ve 5. maddelerinin birlikte değerlendirilmesi gereklidir. Anılan yasanın 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi uyarınca, "bu Kanunda" öngörülen hususlardan doğan hukuk davaları "ticari dava" sayılacaktır. Aynı Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca da, dava olunan şeyin değerine veya tutarına bakılmaksızın asliye ticaret mahkemesi tüm "ticari davalar" ile ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işlerine bakmakla görevlidir. 6102 sayılı TTK'nun getirdiği yenilik uyarınca, asliye ticaret mahkemesi ile asliye hukuk mahkemesi ve diğer hukuk mahkemeleri arasındaki ilişki artık görev ilişkisi olup, bu durumda göreve ilişkin usul hükümleri uygulanacaktır (TTK, m. 5/3). Bu itibarla, 6102 sayılı TTK'nun 595. maddesindeki düzenlemeye tabi limited şirketin pay devrinden kaynaklanan eldeki davada görevli mahkeme; aynı Kanun'un 4. ve 5. maddesi uyarınca uyuşmazlık ticari dava niteliğinde olduğundan asliye ticaret mahkemesidir. O halde, Türk Ticaret Kanunu hükümlerinin uygulanması gereken ticari davada asliye ticaret mahkemesinin görevli olduğuna işaret eden ve Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır."* Gerekçeleriyle direnme kararının bozulmasına karar vermiştir.

Yetkili mahkeme 6100 sayılı HMK ve 6098 sayılı TBK hükümlerine göre belirlenecektir[631]. Davacının talep sonucu, hangi mahkemenin yetkili olduğunu belirleyecektir. Örneğin pay devir bedelinin ifa edilmemesi ya da eksik ifa edilmesi nedenine dayalı açılacak ifa davasında genel yetki kurallarınca HMK m. 6 uyarınca davalının yerleşim yeri mahkemesi; HMK m. 8 uyarınca sözleşmenin ifa edileceği yer mahkemesi, TBK m. 89/I-1 uyarınca alacaklının yerleşim yeri mahkemesi veya her iki taraf da tacir ise HMK m. 18 uyarınca tarafların yetkili kıldıkları yer mahkemesi yetkili olabilecektir.

TTK m. 5/a'ya 7155 sayılı Kanun'un 20. Maddesi ile eklenen hüküm uyarınca, ticari davalardan konusu bir miktar para ya da olan alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. Bu anlamda devir sözleşmesinin geçersizliğinin tespitinin talep edilmesi gibi uyuşmazlıklarda dava açılmadan önce arabulucuya başvurmak bir dava şartı değilse de, pay devri sözleşmesinden kaynaklanan alacak, ceza koşulu, tazminat, temerrüt faizi gibi istemlerin tümü dava şartına tabi olacaktır. Dava açılmadan önce arabulucuya başvuru yapılmaması halinde, HUAK m. 18/2 uyarınca dava şartı yokluğu sebebiyle davanın usulden reddine karar verilecektir. Yargıtay da pay devir sözleşmesinden kaynaklanan alacak istemlerinde arabulucuya başvurunun dava şartı olduğu yönünde karar vermiştir[632]. Bu istemler; tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği nitelikte olduğundan, tarafların 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu hükümlerince ihtiyari arabuluculuk yoluna başvurması ve uyuşmazlığı bu yöntemle çözümlendirmesi de mümkündür[633]. İhtiyari arabuluculuk yoluyla tarafların anlaşma sağlaması halinde, HUAK m. 18/V hükmünce üzerinde anlaşma sağlanan hususlarda dava açılamamaktadır.

[631] Karşıt görüş için bkz. Akın, s. 198-199. Yazar pay devrinden kaynaklanan davalarda yetkinin şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesi olduğu görüşündedir.
[632] Yargıtay 11. HD 02.09.2024, 2023/3779 E., 2024/5872 K. (lexpera.com e.t. 24.11.2024).
[633] Narbay, Ş., Kanyılmaz, S, Eminoğlu, C., Gürbüz Usluel, A. E., Boyacıoğlu, C., Sapmaz, H. (2020). *Ticaret Hukukunda Uzman Arabuluculuk.* Ed. Akipek Öcal, Ş. Ankara: Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı, s. 104.

4.8 Pay Devrinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Tahkim

Tahkim, tarafların devlet yargısı yerine[634] uyuşmazlığın hakemler tarafından çözümlenmesi konusunda anlaşma sağladığı alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden biridir[635]. Tahkim anlaşması[636] , HMK m. 412 uyarınca tarafların aralarında doğmuş yahut doğabilecek hukuki uyuşmazlıkların tahkim yoluyla çözülmesine yönelik yaptıkları, asıl sözleşmenin şartı ya da ayrı bir sözleşme olarak yazılı şekilde yapılan anlaşmalardır. HMK m. 408'de iki tarafın iradesine bağlı olmayan işlerden kaynaklanan ya da taşınmaz mallar üzerinde ayni haklardan kaynaklanan uyuşmazlıkların bu anlamda tahkime elverişli olmadığı düzenlenmiştir.

Pay devir sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıklar, devreden ve devralan bakımından tahkime elverişlidir[637]. Taraflar, pay devir sözleşmesinde tahkim anlaşmasına yer verebileceği gibi, ayrı bir sözleşme şeklinde de tahkim anlaşması yapabilirler. Yargıtay kararları da aynı yöndedir[638]. Pay devir sözleşmesinden ayrı bir sözleşmede tahkim anlaşması yapılması halinde, tahkim anlaşması TTK m. 595/I'deki imzaların noter tarafından onaylanması şartına tabi değildir[639]. Taraflar arasında bir tahkim anlaşmasının bulunduğu durumda dava açılması halinde HMK m. 116/I-b uyarınca uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözülmesi gerektiği yönünde ve HMK m. 117 hükümlerine göre ilk itirazda bulunulabilir.

Pay devrinden kaynaklanan uyuşmazlığın, genel kurulun red kararına ilişkin olması halinde; bir diğer anlatımla genel kurul kararının iptali talebinde uyuşmazlığın tahkime

---

[634] Tahkim anlaşmasının geçerli bir şekilde yapıldığı hallerde 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu m. 5 ve HMK m. 116/I-b ve HMK m. 413 uyarınca uyuşmazlık tahkim yoluyla çözülmekte ve mahkemede dava açıldıysa davanın usulden reddine karar verilmesi gerekmektedir.

[635] Yılmaz, S. ve Çavuşoğlu, G. F. (2020). "Türk Hukukunda Tahkim Sözleşmelerinin Geçerliliği ve Asimetrik ve Patolojik Tahkim Klozları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 69(3), 1475-1504, s. 1477;

[636] 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu m. 1 uyarınca uyuşmazlığın yabancılık unsuru içermesi ve tahkim yerinin Türkiye olarak belirlenmesi ya da uyuşmazlığın taraflarının, hakemin veya hakem kurulunun uyuşmazlığın çözümünde 4686 sayılı Kanuna göre çözümleneceğinin seçildiği durumlarda yahut HMK m. 408 uyarınca yabancılık unsuru içermeyen ve tahkim yerinin Türkiye olarak belirlendiği uyuşmazlıkların çözümünde HMK'ya göre uygulanmaktadır.

[637] Ayoğlu, T. (2018). *Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, s. 298; Sulu, 2022, s. 518;

[638] Yargıtay 11. HD. 22.01.2020, 2019/2103 E., 2020/656 K. (lexpera.com e.t. 23.11.2024).

[639] Dural, H. A. (2018). "Hisse Satış Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar Bakımından Tahkim", İçinde: *Şirketler Hukuku Uyuşmazlıkları ve Tahkim.* Ed. Akıncı, Z. ve Yasan Tepetaş, C. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 113-120, s. 120.

elverişliliği tartışmalıdır[640]. Bizim de katıldığımız ilk görüşe göre, gerek taraflar arasındaki tahkim anlaşmasının tarafı şirket olmadığından[641] gerekse genel kurul kararının iptali, tarafların iradesine bağlı olmadığından ve TTK m. 445 ile TTK m. 448 hükümleri gereği[642] uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözülmesi mümkün değildir. Bir başka görüşe göre, şirket sözleşmesinde genel kurul kararının iptaline ilişkin uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözümlenebilmesi yönündeki hüküm bulunmaktaysa, bu yöndeki uyuşmazlıklar tahkime elverişlidir[643]. Üçüncü görüşe göre iptal davaları tarafların iradesine bağlıdır ve tahkime elverişlidir[644]. Yargıtay'ın da birinci görüşe göre genel kurul kararının iptali tahkime elverişli olmayıp[645] bu yönde verilen tahkim kararlarının da iptali[646] gerekmektedir.

[640] Kayıklık, A. (2024). "Şirketler Hukuku İhtilaflarında Tahkim: Rüzgar Tersine Dönerken". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,* 30(2), 1-18, s. 5-6.
[641] Yeniocak Yürük, s. 257; Dural, s. 120; Aynı yönde Yargıtay 11. HD. 04.05.2010, 2010/1129 E., 2010/4904 K. (lexpera.com e.t. 23.11.2024).
[642] Moroğlu, 2020, s. 299-300.
[643] Huysal, B. (2010). *Milletlerarası Ticari Tahkimde Tahkime Elverişlilik.* İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 296.
[644] Kırca, İ., Şehirali Çelik, F. H., Manavgat, Ç. (2016). *Anonim Şirketler Hukuku Cilt 2/2 Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*: Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, s. 229; Erdem, H. E. (2020). "Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Tahkime Elverişliliği". İçinde: *Tahkim Anlaşması.* Özdemir Kocasakal, H., Balkar, S. (Ed.) İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 1-23, s. 13.
[645] Ayoğlu, s. 31-32.
[646] Yargıtay 11. HD. 01.07.2019, 2019/2226 E., 2019/5000 K. (lexpera.com e.t. 23.11.2024).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Limited şirket esas sermaye payı TTK m. 595/IV hükmü gereği yasaklanmadığı takdirde devredilebilir nitelik taşımaktadır. Ancak pay, limited şirkette şahıs şirketi niteliğinin ön planda olması nedeniyle kanunen bağlamlıdır.

TTK m. 593/II uyarınca pay ispat aracı şeklinde ya da nama yazılı paya bağlanabilmektedir. Bununla birlikte nama yazılı senede bağlı pay, payın devrinde herhangi bir kolaylık sağlamamaktadır.

Limited şirkette itibari değer bağlamında oyda imtiyazlı pay oluşturulabilmektedir. Kanunda açıkça düzenlenmemesine rağmen anonim şirketlere ilişkin kurallar ışığında ancak limited şirketin niteliğine uygun düştüğü oranda kâr payında, rüçhan hakkında, oy hakkında, tasfiye payında tanınabilir, grup imtiyazı kurulabilir, veto hakkı tanınarak oluşturulabilir veya kanunda yer almayan başkaca bir imtiyaz öngörülebilmekte, ortakların tasfiye payı, imtiyazlı paylar tanınarak sınırlandırılabilmekte, anlamda kârdan öncelikle yararlanma, kârdan daha büyük oranda yararlanma, kârdan birikimli şekilde yararlanma, rüçhan hakkında imtiyazlı pay oluşturma, hazırlık devresi faizi talep etme hakkı veren imtiyazlı pay oluşturma gibi imtiyazlar oluşturulabilmektedir.

Payının devri sözleşmesi, limited şirkette esas sermaye payının mülkiyetini haiz olan kişinin, esas sermaye payının sağladığı tüm hakları ve borçları bir başka kişiye devretmeyi amaçladığı, bir diğer anlatımla ortak ile şirket arasındaki ilişkiyi devralana devretmeyi amaçladığı sözleşme türüdür. Pay devir sözleşmesinin konusu, limited şirketin esas sermaye payıdır. Pay devir sözleşmesi ile tarafların amacı, devredenin pay sahibi olmaktan kaynaklanan tüm haklarının ve yükümlülüklerinin devralana geçmesini sağlamaktır. Pay devir sözleşmesi, tam iki tarafa borç yükleyen niteliktedir. Ancak pay devir sözleşmesi, payın devri işlemi bakımından pay devir sözleşmesinin hukuki niteliği, tek başına bir tasarruf sözleşmesi ya da borçlandırıcı sözleşme niteliğinde değil; tasarruf işleminin unsurlarından biridir.

Sözleşmenin devreden ve devralan olmak üzere iki tarafı bulunmaktadır. Devreden esas sermaye payını mülkiyetinde bulunduran ortak, devralan ise şirket ortaklarından biri veya üçüncü bir kişidir. Şirketin kendi payını iktisabında kural olarak esas sermayenin yüzde onu ancak çıkma veya çıkarılma durumunda bu sınır yüzde yirmisi üst sınır olarak düzenlenmiştir.

Pay devir sözleşmesi yazılı olarak yapılır ve sözleşmedeki imzalar noter tarafından onaylanır. Bu unsurların her ikisi de geçerlilik şartıdır. TTK gereği hem taahhüt hem de tasarruf aşamasında bu işlemler anılan şekil koşullarına bağlıdır. Şekil koşullarına aykırılık halinde, pay devir sözleşmesi geçersiz olacaktır. Tarafların bu nedenle birbirlerine verdikleri ise sebepsiz zenginleşme hükümleri çerçevesinde geri istenebilmektedir. Kanun koyucu pay devrinde iyi niyetle iktisaba izin vermemiştir. Bu nedenle sahte imza ile payı devralan kişinin payı üçüncü kişiye devri korunmamaktadır.

Pay devir sözleşmesinin objektif esaslı unsurları; belirli bir payın sözleşmeye konu olması ve devir iradesinin bulunmasıdır. Şirketin kendi payını iktisabının koşullarından biri, iktisabın ivazın olması olduğundan, bu şekildeki pay devirlerinde ivaz unsuru da objektif esaslı unsurlardandır. Objektif esaslı unsurların eksikliği halinde sözleşme kurulmuş olmayacaktır. Pay devir sözleşmesinin sübjektif esaslı unsurları tarafların üzerinde uyuşma sağlanamadığı takdirde pay devir sözleşmesini hiç yapmayacakları kabul edilen noktalardır. Örneğin pay devrinin karşılığında belli bir para ödenmesi taraflar için sübjektif esaslı nokta olabilecektir. Pay devir sözleşmesinin yan unsurları, TTK m. 595/I hükmü uyarınca ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri, rekabet yasağı ağırlaştırılmış veya tüm ortakları kapsayacak biçimde genişletilmiş ise, bu husus, önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları ile sözleşme cezasına ilişkin koşullar ile sözleşmeye konulabilecek diğer kayıtlardan ibarettir. Nitekim bu hükümler emredici nitelikte düzenlenmediğinden, bu hükümlerin yokluğu sözleşmenin geçerliliğini etkilemez ancak tarafların tazminat sorumluluğuna yol açabilmektedir.

Devreden ve devralan arasında geçerli bir şekilde düzenlenen pay devir sözleşmesi ile pay kural olarak devralana geçmemekte ve genel kurulun devri onaylaması gerekmektedir. İkinci olarak pay devri şirkete bildirildikten sonra genel kurulun üç ay içerisinde devrin onaylanmasına ya da reddedilmesine ilişkin karar vermemiş olması

gerekir. Böylece payın mülkiyeti devralana geçer. Bu hususun istisnası, TTK m. 595/II'de ve TTK m. 595/VII'de düzenlenmiştir. TTK m. 595/II uyarınca pay devrinde genel kurul onayının kaldırıldığı hallerde, geçerli bir devir sözleşmesinin akdedilmesiyle devralan ortak sıfatını kazanmaktadır. Pay devrine onay veren genel kurul kararının hukuki niteliği, pay devrini tamamlayıcı bir unsur olarak uygulanabilirlik şartıdır.

Pay devrinin geçerliliği için genel kurul kararının arandığı hallerde devrin, devreden ve devralan birlikte veya ayrı ayrı bildirilmesi gerekmektedir. İspat kolaylığı bakımından devrin noter kanalıyla, pay devir sözleşmesi de sunularak şirkete bildirilmesi uygundur. Şirketin pay devir bildirimini almasının ardından kural olarak şirket müdürü tarafından inceleme yapılarak, inceleme sonuçlarıyla birlikte gecikmeksizin genel kurul bu gündemle toplantıya çağrılmalı ve pay devir sözleşmesini onaylanmak ya da reddedilmek üzere genel kurulun karar alması sağlanmalıdır. Aksi halde, devrin şirkete bildirilmesinin ardından üç aylık hak düşürücü sürenin sonunda pay devri zımnen onaylanmış sayılmakta ve ortak sıfatı devralana geçmektedir.

Pay devrinin onaylanmasına ya da reddedilmesine ilişkin genel kurul kararı, olağan ya da olağanüstü genel kurulda alınabilmektedir. Şirketin, koşulları bulunmaktaysa elektronik genel kurul toplantısında, sirküler yöntemiyle ya da çağrısız genel kurulda da bu konuda karar alması mümkündür.

Pay devrinin onaylanmasına ya da reddedilmesine ilişkin genel kurul kararı, TTK m. 621'de sayılan önemli işlerden değildir. Bu nedenle TTK m. 620'de düzenlenen nisapla, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile karar alınabilmektedir. Devreden ortak genel kurul toplantısında oy kullanabilmektedir.

Genel kurulun onay kararı pay devir sözleşmesinden önce veya sonra verilebilir. Ancak pay devir sözleşmesinin akdedilmesinden önce verilmişse, pay devir sözleşmesinin şirkete sunulması, devrin bildirilmesi ve devrin onaylanması gerekmektedir. Pay devir sözleşmesinden sonra genel kurul tarafından onay kararı verilmesi durumunda, genel kurul kararının verildiği tarihte devralan taraf ortak sıfatını kazanmaktadır.

Genel kurul kararı, şirket sözleşmesinde devrin reddine ilişkin nedenlerin düzenlenmediği durumda herhangi bir gerekçe belirtmeksizin red yönünde de olabilir. Şirket sözleşmesinde red nedenleri düzenlendiyse, genel kurulun buna uygun karar verme yükümlülüğü vardır. Ayrıca şirket, şirket sözleşmesinde ek ödeme ya da yan edim yükümlülükleri öngörülmüşse, şirket payı devralan kişinin ödeme gücünü şüpheli gördüğü durumlarda devralandan teminat isteyebilmektedir. İstenen teminatın verilmemesi durumunda, pay devrinin reddine ilişkin şirket sözleşmesinde hüküm bulunmasa dahi genel kurul pay devrini onaylamama hakkını haizdir. Üç aylık süre içerisinde istenen teminatın gösterilmemesi kendiliğinden pay devrinin onaylandığı anlamına gelmez. Genel kurulun pay devrini reddetmesi durumunda ifa edilen bir edimin sebepsiz zenginleşme hükümlerine denkleştirici adalet ilkesi gözetilerek iadesi gerekir.

Pay devrinin reddedilmesi halinde devredenin somut olayın koşullarına göre çıkma hakkı bulunmaktadır. Salt genel kurulun red kararı vermesi haklı neden teşkil etmemektedir ve mahkemenin bu hallerin çıkmayı haklı gösterir nedenlerden olup olmadığı yönünde inceleme yapması gereklidir. Ancak pay devir sözleşmesi kanuni şekil şartlarına aykırıysa ve genel kurul devri reddettiyse, bu durumda çıkma hakkı kullanılamaz.

Pay devrinin reddedilmesi durumunda, devralan ortak henüz şirket ortağı sıfatını haiz olmadığı dönemde eşit işlem ilkesine tabi olmadığından ve TTK m. 627 hükmü gereğince eşit işlemde bulunma yükümlüsünün şirket müdürü olması ile devrin reddi kararının genel kurul tarafından verilmesi nedeniyle devir sözleşmesine taraf olmayan şirket ortaklarına karşı tazminat istemi yöneltemez. Genel kurulun devri onaylamaması durumunda devreden ve devralan arasındaki sözleşme hükümlerince veya devredenin kusuru varsa bu nedene dayanarak devredene tazminat davası açılması mümkündür.

Pay devrinin onaylanmasına ilişkin genel kurul kararı verildikten sonra, yeni bir genel kurul kararı ile pay devrinin reddedilmesi geçerli değildir. Nitekim genel kurulun onay kararını verdiği anda devralan ortak sıfatını kazanmaktadır. Genel kurulun red kararı verdikten sonra aynı pay devrini ikinci bir karar ile onaylaması da mümkün değildir.

Pay devrine ilişkin genel kurul kararının henüz verilmediği, pay devrinin askıda geçersiz olduğu durumda yeni bir pay devir sözleşmesi yapılması ve genel kurulun her iki pay devrini de onaylaması halinde, genel kurul kararı kesin hükümsüzdür. Ancak üç aylık süre içerisinde genel kurulun yeni bir karar vermemesi durumunda, hangi sözleşme ilk olarak şirkete sunulduysa, o devir geçerli olacaktır.

Genel kurul kararının iptali davası açılması halinde verilecek olan iptal kararının kesinleşmesi ile birlikte tüm pay sahipleri bakımından hüküm ifade etmekte ve geriye etkili yürürlük doğurmaktadır. Bu nedenle dava açılması, onay veya red kararının etkilerini doğurmasını engellemez. Ancak mahkeme iptal kararı, genel kurulun onayı veya reddi yerine geçmemekte ve genel kurulun üç aylık süre içerisinde toplanarak yeni bir karar vermesi gerekmektedir.

Genel kurulun pay devrini onaylaması durumunda açıklayıcı nitelikte olmak üzere devrin pay defterine kaydı ve ticaret siciline tescil ve ilanı gerekmektedir. Pay devrinin pay defterine kaydedilmemesi halinde devralan tarafından hükmen yazım davası, pay defterindeki kaydın gerçeğe aykırı olması olması halinde kaydın düzeltilmesi davası açılmaktadır. Devrin ticaret siciline tescil ve ilanının şirket müdürü tarafından otuz gün içerisinde yapılmaması durumunda ise devreden ortağın tescil isteminde bulunma hakkı vardır.

Pay devrinin durumunda kamu borçlarından sorumluluk bağlamında devreden ve devralan devir tarihinden önceki borçlardan müteselsilen sorumludur. Pay devir tarihinden sonra doğan borçlardan ise yalnızca devralan sorumludur. Devreden ortağın ödediği kamu borcunu devralana rücu edebilmesi için pay devir sözleşmesinde bu yönde bir kayıt bulunmalıdır.

Tarafların ödenmemiş sermaye taahhüdünden sorumluluğu bağlamında, devirden önce devredenin ödememiş olduğu bir sermaye taahhüdü bulunmaktaysa bu takdirde anonim şirkete ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanması ile TTK m. 501/I gereğince nama yazılı payı devreden, devralanın pay defterine ortak olarak kaydedilmesi ile şirkete karşı sorumluluğundan kurtulacaktır. Bu durumda devralan, paydan kaynaklanan sermaye taahhüdü borcunu şirkete karşı üstlenmiş olur.

Pay devri halinde ek ödeme ve yan edim yükümlüğü kural olarak devreden yönünden sona ermektedir. Ancak şirket ortağının payı devrettiğinin tescilinden itibaren iki yıl içerisinde şirket iflas ettiği takdirde; payı devreden ortak da ek ödemeyi ifa etmekle yükümlüdür. Kanaatimizce iki yıllık süre devir tarihinden itibaren başlamalıdır.

Pay devir sözleşmesinin akdedildiği ancak genel kurulun onay kararını henüz vermediği dönemde TTK m. 616/I-e uyarınca genel kurulun kâr payı dağıtımı kararı alınması ve kârın dağıtılması durumunda henüz ortak sıfatı devredende bulunması nedeniyle kâr payı devredene ödenmektedir. Bununla birlikte geçmiş dönem kâr payına ilişkin kâr payı dağıtımı kararının; payın devrinden ve devralanın ortak sıfatını kazandıktan sonra alınması ve kârın dağıtılması halinde kâr payı devralana ait olacaktır. Ancak devreden ve devralanın, pay devir sözleşmesinde dağıtılmamış kâr payının kime ait olacağını kararlaştırması geçerli olmasına karşın, şirkete karşı değil, sözleşmenin taraflarına karşı ileri sürülebilecektir. Şirketin kendi payını iktisabı halinde, mali haklarından olan kâr payı hakkını kullanabilmektedir.

Pay devri gerçekleşmeden önce devredenin sermaye artırımına katılması ve payını devretmesi durumunda, rüçhan hakkı devredilen paylarla ilgili olarak devralan tarafa geçmektedir.

Şirket ortakları için ağırlaştırılmış ya da tüm ortakları kapsayan rekabet yasağının mevcut olması ancak payın devri sözleşmesinde bu hususun belirtilmemesi halinde, devralanın rekabet yasağının ihlali teşkil edecek davranışları uyarınca karşı karşıya kalacağı yaptırım nedeniyle uğradığı zarar ve ziyan için devredene tacir olmayan devralan taraf rücu edebilecektir.

Pay devri halinde, devreden tarafından açılan pay sahipliğine bağlı davalar, davacının pay sahibi sıfatını kararın kesinleşmesi tarihine kadar taşıması gerekliliği nedeniyle devralan tarafından takip edilemez.

Pay devri sonucunda ortak sayısının elli kişiyi aşacak olması halinde, ortak sayısını elli kişinin üzerine çıkaran pay devri geçersizdir. Bu nedenle şirkete yapılacak bildirimin ardından, şirket müdürü bu hususu saptamalı ve genel kurulun gündemine, pay devrinin onaylanması halinde ortak sayısının elli kişiyi aşacağı yönünde bilgi vermelidir.

Pay devir sözleşmesinde bedelde veya ivazda muvazaa yapılması halinde pay devri geçerli ancak mutlak muvazaada pay devir sözleşmesinin geçersizdir.

Pay devrinden kaynaklanan uyuşmazlıklarda talep sonucuna göre zamanaşımının saptanması gerekmektedir. Alacak haklarına ilişkin istemlerde, pay devrinden kaynaklanan istemlerde, borca aykırılığa ilişkin istemlerde on yıllık zamanaşımı uygulanmalıdır. Pay devir sözleşmesinin irade bozukluğu nedeniyle geçersizliği, bu durumun ortaya kalktığı andan itibaren bir yıllık hak düşürücü süre içerisinde ileri sürülmelidir. Aşırı yararlanma çerçevesinde sözleşmenin geçersizliği; düşüncesizlik veya deneyimsizlik halinde bu durumun öğrenildiği tarihten, zor durumda kalma halinde zor durumun ortadan kalktığı tarihten itibaren bir yıl; ancak her halde pay devir sözleşmesinin kurulduğu tarihten itibaren beş yıllık hak düşürücü süre içerisinde ileri sürülmeli ve diğer tarafa sözleşme ile bağlı olunmadığı bildirilmelidir.

Pay devrinden kaynaklanan uyuşmazlıklar, pay devir sözleşmesi TTK'da düzenlendiği için ticari davadır. Tarafların tacir olup olmadığına bakılmaksızın asliye ticaret mahkemesi görevlidir. Yetki kuralları ise talep sonucuna göre belirlenmelidir. Konusu bir miktar para ya da alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında dava açmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. Tarafların böyle bir uyuşmazlığı ihtiyari arabuluculuk yöntemiyle çözüme kavuşturması da mümkündür.

Devreden ve devralan arasında pay devir sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıklar tahkime elverişlidir. Bununla birlikte limited şirket sözleşmesinde hüküm bulunsa dahi devrin reddine ilişkin verilen genel kurul kararının iptali, tahkime elverişli değildir.

KAYNAKÇA

Akın, M. Y. ve Cankat, R. (2022). "Limited Ortaklıklarda Opsiyon Haklarının Hukuki Niteliği." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 28*(2), 979-1002.

Akın, Z. (2023). *Limited Şirketlerde Payın Devri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Akıncı, Ş. (2017). *Borçlar Hukuku Bilgisi Genel Hükümler.* Konya: Sayram Yayınları.

Akbay, D. (2019). "Anonim Ortaklık Pay Sahipleri Arasında Yapılan Önalım Hakkı İçeren Sözleşmeler." *İstanbul Hukuk Mecmuası, 77*(2), 697-746.

Akduman, E. (2010). *Milletlerarası Özel Hukukta Hisse Devri.* İstanbul: Beta Yayınları.

Aker, H. (2016). "Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sıfatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebeple Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler". *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi,* 32(1), 63-150.

Aksu Özkan, R. (2020a). "Limited Şirket Pay Devir Sözleşmesinde TTK 595/I'de Yer Alan Kayıtların Bulunmamasının Devir Sözleşmesinin Geçerliliğine Etkisi." *Regesta, 5*(2), 283-316.

Aksu Özkan, R. (2020b). "Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirkette Pay Devrinin Ortağın Kamu Borçlarına Etkisi." *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi,* 10(1), 226-267.

Aktaş Ertan, B. (2022). "Genel Kurul ve Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğünde Tahkim." *Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri 2022 (II. Ticaret Hukuku Kongresi).* İstanbul: Aristo Yayınevi, 339-365.

Aktaş, B. (2019). *İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Alışkan, M. (2013). *Limited Şirket (Tarihçe Niteliği).* İstanbul: Legal Yayınevi.

Alaeddinoğlu, İ. (2022). *Anonim Ortaklıkta Pay Devri Sözleşmesi.* (Yayın no: 708733) [Yüksek Lisans Tezi: Ankara Üniversitesi.] https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Altaş, S. (2024). *Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketler.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Anayasa Mahkemesi Kararı 2009/39 E. 2011/68 K. 28.04.2011 T. (2011, 15 Ekim). Resmi Gazete (Sayı: 28085). Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/10/20111015-11.htm

Antalya, G. (2019). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler 1-2-3.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Anonim ve Limited Şirketler İçin En az Sermaye Tutarının Artırılmasına İlişkin Karar (2023, 25 Kasım). Resmi Gazete (Sayı: 32380). Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/11/20231125-23.pdf

Aras, Ç. D. (2023). "TTK Madde 630." İçinde: *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt 4*: Türk Ticaret Kanunu md. 584-644, (Ed.) Kemal Şenocak. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Arıkan, M. (2009). "Culpa in Contrahendo Sorumluluğu." *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 17*(1), 69-89.

Arslan, A. S. (2018). "Limited Şirket Hissesinin Haczi ve Haczin Sonuçları", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 22(4), 3-34.

Arslanlı, H. (1962). *Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C III, Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Ortaklıklar (TTK md. 457-484), Limited Ortaklıklar (TTK md. 503-556).* İstanbul: Temel Yayınları.

Arslanlı, H. (1962). *Ticaret Kanunu Şerhi, Limited Şirketler Birinci Kısım: Madde 503-517.* İstanbul: Fakülteler Matbaası.

Arslanlı, H. (1963). "Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Şirketlere Dair 520 nci Maddesi Hükümleri." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 2*(2), 163-201.

Arslanlı, H., Domaniç, H. (1989). *Limited Şirketler Hukuku ve Uygulaması Hisseli Komandit Şirketler TTK Şerhi III.* İstanbul: Temel Yayınevi.

Ayan, Ö. (2019). "Ölümün Şirketler Hukuku İlişkilerine Etkileri." *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 21(1), 1-25.

Ay Kaplan, Ü. (2024). "Limited Şirketlerde Pay Devrini Kısıtlayan Hakların Şirket Sözleşmesinde Düzenlenmesi." Özkorkut, K., Aydoğan, G., Başak Coşkun, P., Özden, E., Korkmaz, G., Özkan, Z. (Ed.), *Prof. Dr. Zühtü Aytaç'a Armağan*, (s. 1659-1696), içinde. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık,

Bahar Sayın, H. (2019). "Limited Şirketlerde Yan Edim Yükümlülüğünün Hizmet Ettiği Amaç ve Konusu." *Ankara Hacı Bayram Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 23(1), 25-59.

Baş, S. (2021). "Limited Şirketlerde Payın Haczi, Rehni ve İntifa Hakkına Konu Olması." *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(2), 903-940.

Baştuğ, İ. (1996). *Limited Şirkette Ortağın Çıkması ve Çıkarılması.* İzmir: Ege Üniversitesi Matbaası.

Bahtiyar, M. (2024). *Ortaklıklar Hukuku.* İstanbul: Beta Yayınevi.

Bağrıaçık, S. N. (2017). "Limited Şirkette Bağlılık Yükümü ve Rekabet Yasağı." *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1*(2), 251-272.

Biçer, L. ve Hamamcıoğlu, E. (2011). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Ortaklıklarda Meydana Getirdiği Temel Değişiklikler." *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 10(1,2), 229-24.

Bilgili, F. ve Cengil, M. F. (2017). "Limited Şirket Genel Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu." *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 1, 69-121.

Bozkurt, T. (2021). “Limited Şirkette Esas Sermaye Payının Devri, Devir Sınırlamaları ve Özellikle Yasal İntikallerde Ortaya Çıkabilecek Bazı Sorunlar” İçinde: *Ticaret Hukukunda Genç Yaklaşımlar*. Ed. Çolgar, E.T. ve Kayıklık, A. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 363-422.

Buz, V. (2019). “Ortaklık Paylarının Devrinde Ayıba Karşı Tekeffül Hükümlerinin Uygulanabilirliği Sorunu.” *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi,* 35(3), 65-93.

Camcı, S. (2020). “Limited Şirketlerde Pay Devri (Ticaret Kanunu md. 595)”. *Terazi Hukuk Dergisi,* 15(163), 516-535.

Can, M. E. (2011). “Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirket Ortağının Borçları ve Yükümlülükleri.” *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15*(4), 1-23.

Can, M. E. (2017). *Şirketler Hukuku Dersleri.* Ankara: Turhan Kitabevi.

Cansel, E. ve Özel, Ç. (2013). “Türk Borçlar Hukukunda Ceza Koşulu.” *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 8(Özel), 713-734.

Cenkci, E. (2024). “Limited Şirket Yönetimine Müdahale: Mahkemenin Müdürün Yetkilerini Kaldırma ile Sınırlandırma Yetkisinin Kapsamı.” *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 73(1), 89-117.

Cerrahoğlu, F. (1974). *Türk Ticaret Kanunu’na ve Yargıtay İçtihatlarına Göre Limited Ortaklıklar Hukuku*. İstanbul: İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları.

Cindoruk, C. (2024). “Limited Şirketlerde Öncelik, Önalım ve Alım Haklarının Kullanılmasına İlişkin Belirli Esaslar.” *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi,* (57), 455-482.

Çalış, M. İ. (2023). *İki Ortaklı Limited Şirketlerde Kilitlenme (Pat) Durumu.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Çapa, M. S. (2013). *Anonim ve Limited Şirketlerin Kendi Paylarını İktisap Etmesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Çığsar, M. G. (2019). *Limited Şirkette Esas Sermaye Payının Rehni.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Çamoğlu, E. (2016). "Limited Ortaklıktan Çıkarılma." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 30(3), 5-20.

Çamoğlu, E. (2023). *Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri.* İstanbul: Vedat Kitapçılık. Çamoğlu, E.

Çamoğlu, E. (2022). *Limited Ortağın Sınırlı Sorumluluğu Karşısında Şirket Alacaklılarının Aktif Korunması.* İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Çağa, B. (1974). "Limited Şirkette Ortaklık Payının Devri." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 7*(3), 581-602.

Çebi, H. (2021). "Limited Şirkette Ortakların Hakları." *Terazi Hukuk Dergisi, 16*(177), 891-901.

Çebi, H. (2023a). *Limited Şirketler Hukuku.* Ankara: Adalet Yayınevi.

Çebi, H. (2023b). "Ortakların Hak ve Borçları." Şenocak, K. (Ed.), *Şirketler Hukukuk Şerhi Türk Ticaret Kanunu md. 564-644 (Cilt 4),* içinde. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Çeker, M. (2015). "Limited Şirketlerde Ortak Sayısının Sınırlandırılması." *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi,* 1(1), 57-64.

Çetiner, S., Bozkurt Yüksel, A. E. (2023). *Ticari İşletme ve Şirketler Hukuku.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Çevik, O. N. (2003). *Limited Ortaklıklar Hukuku ve Uygulaması.* Ankara: Yetkin Yayınevi.

Çon, Ö. ve Koyun, T. (2023). "Haciz İhbarnamelerine İlişkin Bazı Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(2), 1517-1544.

Çoştan, H. (2012). "Limited Şirkette Oyda İmtiyazlı (!) Paylar ve İmtiyazlı Paylar." *Ankara Barosu Dergisi*, (4), 77-90.

Çoştan, H. (2015). "Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları". *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*. 1(1), 65-74

Dal, S. (2013). *Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketler Hukuku El Kitabı*. İstanbul: Legal Yayıncılık.

Danıştay Kararı Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulundan 2013/1 E. 2018/1 K. 11.12.2018 T. (2019, 20 Haziran). *Resmi Gazete* (Sayı: 30807). Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/06/20190620-10.pdf

Demir Yeşilbağ, A. (2022). "*7099 Sayılı Kanun İle TTK M. 585 Hükmünde Yapılan Değişikliğin Ortakların Kâr Payı Hakkına Ve Alacaklıların Korunmasına Etkisi*". İnÜHFD, 13(2), 433-446.

Demirayak, E. B. (2018). "Limited Şirketlerde Ortakların Şirkete Karşı Yükümlülüğü." *Ankara Barosu Dergisi, 76*(3), 23-54.

Demirkapı, E. (2007). "Limited Ortaklıkta Payın Devir Vaadi İşleminin Konusu Ve Hukuki Niteliği." *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 9*(Özel Sayı), 815-848.

Demirkapı, E. (2008a). *Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklıkta Payın Devri.* İstanbul: Güncel Yayıncılık.

Demirkapı, E. (2008b). "Noterlik Uygulaması Açısından Limited Ortaklık Pay Devir Vaadi ve Pay Devri." *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Üniversite ve Fakülte 10. Yıl Kuruluş Armağanı*, 143-1178.

Demirkapı, E. ve Bilgili, F. (2013). *Şirketler Hukuku.* Bursa: Dora Yayıncılık.

Demirkapı, E. ve Yıldırım, A. H. (2008). "İsviçre Borçlar Kanunu'nda Limited Ortaklıklar Hukuku Alanında Yapılan Yeni Düzenleme." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 24*(3), 435-466.

Derekaya, K. Ç. (2021). *Limited Şirketlerde Pay Devri*. (Yayın no: 667632). [Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Develi Ayverdi, E. (2021). *Limited Şirket Esas Sermaye Payının Rehni.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Develi Ayverdi, E. (2022). "Limited Şirket Esas Sermaye Payının Devrine İlişkin Genel Kurul Kararı ve İptal Edilebilirliği." *İstanbul Hukuk Mecmuası,* 80(1), 81-116.

Dinç, S. (2017). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketin Unsurları ile Limited Şirketlerde Pay ve Ortaklık Kavramları." *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi,* (29), 135-166.

Dinç, S. (2024.) "Limited Şirkette Müdür Sıfatının Kazanılması ve Sona Ermesi". *Regesta,* 13(49), 61-122.

Doğrusöz Koşut, H. (2016). "Limited Şirkette Nama Yazılı Senede Bağlanmış Esas Sermaye Payının Devir Şartları." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,* 22(1), 365-388.

Dural, H. A. (2018). "Hisse Satış Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar Bakımından Tahkim", İçinde: *Şirketler Hukuku Uyuşmazlıkları ve Tahkim.* Ed. Akıncı, Z. ve Yasan Tepetaş, C. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 113-120.

Erçin, F. (2005). "Limited Şirkette Pay Devri (TTK.520)". *Legal Mali Hukuk Dergisi,* 1(8), 2065-2084.

Erdem, H. E. (2020). "Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Tahkime Elverişliliği". İçinde: *Tahkim Anlaşması.* Özdemir Kocasakal, H., Balkar, S. (Ed.) İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 1-23.

Erdoğan, Ü. (2013). “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun Limited Şirket Genel Kuruluna İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi.” *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 17(3), 36-60.

Erdoğan, M. (2015). *Oy Sözleşmeleri.* İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Eren, E. (2022). *Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarma ve Ayrılma Akçesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Eren, F. (2015). *6098 Sayılı Türk Borçlar Kanuna Göre Hazırlanmış Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınevi.

Eriş, G. (2017). *Açıklamalı – İçtihatlı 6335 – 6552 – 6728 Sayılı Kanunlarla Güncellenmiş TTK Hükümlerine Göre Ticari İşletme ve Şirketler Cilt III.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Fındıklı, B. (2024). “*Limited Şirketlerde Kanuni Temsilcilerin ve Ortakların Amme Alacaklarından Doğan Sorumluluğunun Karşılaştırılması*.” Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 36(171). 319-354.

Göksoy, Y. C. (2007). “Ortaklıklar Hukukunda Rekabet Yasaklarının Kapsamı.” *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 9(Özel Sayı), 633-681.

Gündoğdu, G. (2007). “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Tek Kişilik Anonim Ortaklık ve Tek Kişilik Limited Ortaklık.” *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 65*(1), 223-261.

Güner, T. (2021). “Limited Şirket Müdürler Kurulu Üyelerinin İbrasında Oy Hakkında İmtiyaz Etkisizleşmeli Midir?” İçinde: *Ticaret Hukukunda Genç Yaklaşımlar*. Ed. Çolgar, E.T. ve Kayıklık, A. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 447-488.

Gürbüz Usluel, A. E. (2016). Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Gürpınar, B. (2016). “Limited Şirkette Çıkma ve Çıkmaya Katılma”. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 20(2), 73-101.

Halman Çetin, E. (2022). *Tasarrufun İptali Muvazaa İnançlı İşlem ve Nam-ı Müstear.* Ankara: Adalet Yayınevi.

Helvacı, M. (2021). *"Limited Şirkette Genel Kurulun Pay Devrine İlişkin Onay Kararının Reddi ve Hukuki Sonuçları."* Nomer Ertan, N. F. ve Oğuz, E. (Ed). Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'nu Anma Toplantıları,71-77. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Hukuktürk internet sitesi. (t.y.) Hukukturk.com: İçtihat, Mevzuat, Kaynakça, Dilekçe ve Sözleşmeler. 09.10.2024 tarihinde www.hukukturk.com adresinden alındı.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı. (2018). *Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanununa İlişkin Kararları 2017.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Karaahmetoğlu, İ.Ö. (2014). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketin Temsili.* Seçkin Yayıncılık.

Karaege, Ö. (2020). Ticaret Sicili Kayıtlarının Üçüncü Kişiler Bakımından Etkisi. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi,* 10(2), 461-493.

Karakaya, U. (2023). "Limited Şirket Pay Devrinin Onaylandığı Genel Kurulda Devreden Ortağın Kullandığı Oyların Geçerliliği." *Regesta.* 8(3), 363-400.

Karasu, R. (2015). "Emredici Hükümler İlkesinin Kapalı Tip Anonim Şirketler ve Limited Şirketler Açısından Doğurduğu Sorunlar ve Çözüm Önerileri." *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi,* 1(1), 115-132.

Karasu, R. (2016). "Limited Şirket Esas Sözleşmesi ile Ortakların Diğer Ortaklarla Rekabet Etme Yasağı Öngörülebilir mi?" *Ankara Hacı Bayram Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 20*(2), 61-72.

Karakılıç, H. (2014a). *Limited Ortaklıkta Rekabet Yasağı.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Karakılıç, H. (2014b). "Limited Ortaklıkta Ek Ödeme Yükümlülüğü". *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 4(2), 107-144.

Karayalçın, Y. (1975). "Türk Hukukunda Ticaret Siciline Tescilin Etkileri." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 8*(2), 1-29.

Kaya, İ. (2021). "Limited Şirket Ortağının Kamu Borçlarından Sorumluluğu ve Danıştayın 2013/1 E. ve 2018/1 K. Sayılı İBK Üzerine Kısa Bir Değerlendirme." *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(1), 133-157.

Kaya, M. İ. (2008). "Limited Ortaklıkta Esas Sermaye Payı Devri ve Devri Borcunu Doğuran İşlemlerde Tarafların İmzalarının Noter Tarafından Onaylanması Zorunluluğu." *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 3*(2), 361-396.

Kaya, M. İ. (2009). *Şartlı Sermaye Artırımı.* Ankara: Yetkin Yayınevi.

Kayıklık, A. (2024). "Şirketler Hukuku İhtilaflarında Tahkim: Rüzgar Tersine Dönerken". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,* 30(2), 1-18.

Kendigelen, A. (2016). *Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Kendigelen, A. (2018). "Adi Şirket, Ticaret Şirketleri ve Kooperatiflere İlişkin Payların Devrinde Şekil." *Makalelerim Cilt 1: 1986-2001,* 215-243, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Kendigelen, A. (2023). *Hukuki Mütalâalar (Mahkeme Kararları ile Birlikte).* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Kendigelen, A. ve Kırca, İ. (2022). *Şirketler Hukuku – Cilt III*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Kırca, İ., Şehirali Çelik, F. H., Manavgat, Ç. (2013). *Anonim Şirketler Hukuku Cilt I.* Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Kırca, İ., Şehirali Çelik, F. H., Manavgat, Ç. (2016). *Anonim Şirketler Hukuku Cilt 2/2 Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*: Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları

Kırca, İ. (2020). "Halka Açık Olmayan Anonim Şirketler ile Limited Şirketlerin Paylarını Gerçek Değerinden İhraç Etmeleri Zorunlu Mudur?" *Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü*. 36(1). 5-28.

Kirkit, E. (2022). "Anonim Şirketlerde Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri Üzerinde Rehin Hakkının Kurulması." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 71*(4), 1481-1507.

Lexpera internet sitesi. (t.y.) Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi: Mevzuat, İçtihat Literatür, Örnekler. 27.11.2024 tarihinde www.lexpera.com adresinden alındı.

Legalbank internet sitesi. (t.y.) Legalbank Elektronik Hukuk Bankası: Mahkeme Kararları, Mevzuat, Dilekçe ve Belgeler, Literatür, Gerekçeler. 11.02.2024 tarihinde www.legalbank.net adresinden alındı.

Memiş, T. (2022). "Bağlam Hükümlerini, Özellikle Kaçış Klozunu Yeniden Düşünmek." Bahtiyar, M. , Tevetoğlu, M. , Aktaş Ertan, B., Şua, M. F., Gökdemir Tamer, T., Tokbaş, H. (Ed.) *Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri 2022 (II. Ticaret Hukuku Kongresi),* içinde. İstanbul: Aristo Yayınevi, 259-276.

Moroğlu, E. (2020). *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Moroğlu, E. (2018). *Anonim Ortaklıkta Sermaye Artırımı.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Moroğlu, E. (2015). *Oy Sözleşmeleri.* İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Moroğlu, E. (2016). *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (Başlangıç Hükümleri, Ticari İşletme, Ticaret Şirketleri, Kıymetli Evrak ve Son Hükümler) Değerlendirme ve Öneriler*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Narbay, Ş., Kanyılmaz, S, Eminoğlu, C., Gürbüz Usluel, A. E., Boyacıoğlu, C., Sapmaz, H. (2020). *Ticaret Hukukunda Uzman Arabuluculuk.* Ed. Akipek Öcal, Ş. Ankara: Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı.

Noterlik Kanunu (1972, 5 Şubat). Resmi Gazete (Sayı: 14090). Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/14090.pdf

Oğuz, S. (2017). "Limited Ortaklık Esas Sermaye Payının Devri." *Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 4*(8), 183-203.

Oğuzman, M. K. ve Özer, S. Ve Oktay Özdemir, S. (2018). *Eşya Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi.

Oğuzman, M. K. ve Öz, M. T. (2012). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt 1.* İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Oğuzman, M. K. ve Öz, M. T. (2013). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt II.* İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Okur, S. (2019). "Roma, Türk-İsviçre ve Avrupa Sözleşme Hukukunda Koşul (Şart) Kavramı ve Hukuki Sonuçları Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme". *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 14(1), 31-101, s. 81.

Okutan Nilsson, G. (2004). Anonim Ortaklıklarda Paysahipleri Sözleşmeleri. İstanbul: Çağa Hukuk Vakfı Yayınları.

Önal, E. (2015). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Limited Şirketlerde Esas Sermaye Payının Devri ve Senede Bağlanmasının Sonuçları". *Banka ve Finans Hukuku Dergisi,* 4(16), 111-118

Önder, F. M. (2005). "Yargıtay Kararları Açısından Limited Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(1), 103-126.

Özbilen, A. B. (2016). *Sözleşmelerin Şekli ve Şekil Yönünden Hükümsüzlüğü.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Özdemir, İ. A. (2024). "Mirasbırakanın Anonim ve Limited Ortaklıklardaki Payını Muvazaalı Olarak Devri." *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 28(1), 309-350.

Özelci, Y. B. (2020). *Anonim Şirketlerde Primli Paylar.* (Yayın no: 617220) [Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Öz, T. (1987). "Limited Ortaklıkta Pay Kavramı ve Payın Devri." *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 52*(1-4), 345-386.

Özdoğan Daloğlu, T. (2020). *Limited Şirketlerde Çıkma ve Çıkarılma.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Özer, I. (2019). "Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirketlerde Esas Sermaye Payının Devri ve Pay Defterinin Hukuki Niteliği.", Topaloğlu, M., Özer, İ. (Ed.), *Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Saygı Günü Şirketler Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu,* Ankara: Seçkin Yayıncılık, 175-212.

Palta, N. (2017). "Limited Şirketlerin Kendi Paylarını İktisap Etmesi." *İstanbul Barosu Dergisi*. 91(4). 44-73.

Poroy, R., Tekinalp, Ü. ve Çamoğlu, E. (2023). *Ortaklıklar Hukuku II.* İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Pulaşlı, H. (2009). "Limited Şirketler Hukukundaki Güncel Gelişmeler ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısındaki Bazı Sorunlar." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 25*(2), 37-54.

Pulaşlı, H. (2011). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na, Bazı Hükümlere ve Kavramlara Eleştirisel Bakış." Ankara Barosu (Ed.), *6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu.* İçinde. Ankara Barosu Yasa İzleme Enstitüsü.

Pulaşlı, H. (2024a). *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt V.* Ankara: Adalet Yayınevi.

Pulaşlı, H. (2024b). *Şirketler Hukuku Genel Esaslar.* Ankara: Adalet Yayınevi.

Rıza, A., Hayrettin, Ç. ve Özdamar, M. (2019). *Şirketler Hukuku Genel Esaslar.* Ankara: Yetkin Yayınevi.

Sengir, T. (1973). "Anonim Ortaklarda Kâr Payı Hakkı", Batider, VII(I).

Serozan, R. (2019). *Borçlar Hukuku (Özel Bölüm).* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Sezgin Huysal, A. (2016) "Limited Şirketlerde Nama Yazılı Pay Senedinin Hukuki Niteliği." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 22*(1), 317-346.

Sulu, M. (2023). "Limited Ortaklıklarda Veto Hakkı ve Veto İşleminin Hükümsüzlüğüne Dair İncelemeler." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 29*(1), 574-595.

Sulu, M. (2022). "Pay Sahipleri Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Çözümünde Arabuluculuk ve Tahkim". *AYBÜ - Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*. 8(2), 511-528.

Şener, O. H. (2017). *Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Şener, O. H. (2019). *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku.* Ankara: Seçkin Yayınları.

Şener, O. H. (2020). *Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Emsal Kararların Değerlendirilmesi.* Ankara: Seçkin Yayınları.

Sidim, M. F. (2021). *Limited Şirkette Çıkma ve Çıkarılma.* Ankara: Adalet Yayınevi.

Tatlı, B. (2021). "Limited Şirketlerde Çıkma, Çıkarılma ve Ayrılma Akçesi." *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 25(1), 165-210.

Taşdelen, N. (2012). *Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih.* Ankara: Yetkin Yayınları.

Tavaş, İ. H. (2006). "Meclis Soruşturmalarında Hukuki Nitelik Sorunu." *Yasama Dergisi*(3), 71-84.

Tekin, U. (2013). *Limited Şirkette Genel Kurulun Elektronik Ortamda Toplanması ve Karar Alması.* (Yayın no: 353212) [Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Tekinalp, Ü. (2003). Limited Ortaklık Payının Devrinde Tescil Davası. XIX. *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu* Ankara. *19*, 3-9.

Tekinalp, Ü. (2011). *Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Tekinalp, Ü. (2020). *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku Tek Kişi Ortaklığı, Anonim ve Limited Ortaklıklar, Ortaklıklar Topluluğu, Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme.* İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Tekinalp, Ü. ve Çamoğlu, E. (2012). *6101 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Ticari Mevzuat.* İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Tekinay, S., Akman, S., Burcuoğlu, H., ve Altop, A. (1993). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler.* İstanbul: Filiz Yayınevi.

Teoman, Ö. (2012). *Tüm Makalelerim (1971-2001) Cilt I-II.* – Ankara: On İki Levha Yayıncılık.

Turan, R. (2021). "Limited Şirkette Ortakların Ek Ödeme Yükümlülüğü." *Türkiye Barolar Birliği Dergisi.* 152(3).219-254.

Türe, M. (2022). "Yargıtay Kararları Işığında Limited Şirkette Esas Sermaye Payının Devri." *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* (51), 143-172.

Tütüncü, M. (2017). *Hakim Şirketin Azınlığın Paylarını Satın Alma Hakkı (Squeeze-Out) -TTK md. 208-.* On İki Levha Yayıncılık.

Vardar Hamamcıoğlu, G. (2019). "İfa Edilmiş Bağışlama Sözleşmesinde Geri Alma Hakkının Hukuki Niteliği." *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*(2), 257-273.

Yaman, M. (2022). "Limited Şirkette Çıkma Hakkı". İçinde: *Nurkut İnan'a Armağan.* Ed. Yılmaz Aslan, İ., Sanlı, K., Aşçıoğlu Öz, G. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Yanlı, V. (2016). "Sermaye Piyasası Aracı ve Yatırım Sözleşmesi Kavramları: 1. Limited Şirket ile Ortakları Arasındaki İlişki." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi,* 32(3).

Yasan, M. (2024a). "7887 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı Işığında Limited Şirketler İçin Asgari Sermaye Kuralının Miktar Açısından Yeterliliği ve Sürdürülebilirliği Sorunu." *Regesta*. 9(1). 121-146.

Yasan, M. (2024b). "Türk Hukukunda Limited Şirketler İçin Asgari Sermaye Kuralının Gerekliliği ve Yerindeliği (1 TL Sermayeli Limited Şirketlerin Tercih Edilebilirliği) Sorunu". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 73(2), 1530-1572.

Yasan, M. (2018). *Limited Şirkette Ortakların Genişletilmiş Hukuki Sorumluluğu.* Ankara: Yetkin Yayınları.

Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurul Kararı 2005/1 E. 2007/1 K. 26.01.2007 T. (2007, 27 Şubat). *Resmi Gazete* (Sayı: 26447). Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/02/20070227-17.htm

Yavaş, M. (2009). *Senetle İspat ve Senede Karşı Senetle İspat Kuralları ile Bu Kuralların İstisnaları.* Ankara: Turhan Yayınevi.

Yavuz, M. (2018). "Yargı Kararları Işığında Limited Şirketlerde Hisse Devir Sözleşmeleri." *Vergi Dünyası, 38*(445), 14-153.

Yıldırım. A. H. (2021). "Limited Ortaklık Pay Devirleri Muris Muvazaası Nedeniyle Geçersiz Kılınabilir Mi?". İçinde: *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları*

Sempozyumu. Ed. Özelci, Y. B. ve Bektaş, İ. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü: 235-261.

Yıldırım, A. ve Gözüyeşil, F. F. (2020). "Limited Şirket Pay Devir Sözleşmesindeki Ceza Koşulunun Tenkisi." *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 28*(3), 1145-1179.

Yıldız, M. G. (2018). "TBK.m. 117 ile Karşılaştırmalı Olarak TTK.m. 1530 Uyarınca Borçlu Temerrüdünün İhtarsız Gerçekleşmesi." *İstanbul Hukuk Mecmuası, 76*(1), 359-380.

Yıldız, Ş. (2007). *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Şirketler Hukuku.* İstanbul: Arıkan Yayıncılık.

Yılmaz, S. ve Pınar, H. (2020). "İnançlı İşlemlerin Muvazaalı İşlemlerle Karşılaştırılması Üzerine Bir Değerlendirme." *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 68*(4), 959-989.

Yüksel, S. H. (2021). "Anonim ve Limited Şirketlerde Mahkemenin Kar Dağıtımına Karar Verip Veremeyeceği Sorununa Yargıtay'ın Yaklaşımı". İçinde: *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu.* Ed. Özelci, Y. B. Ve Tekin, U. Demir Yeşilbağ, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 224-230.

Yürük Yeniocak, D. (2023). *Limited Şirkette Payın Sözleşme Yoluyla Devri*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.

ÖZ GEÇMİŞ

Dila KOCAOĞLU

Eğitim

Yüksek Lisans	2021- 2024	Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı.
Lisans	2011-2016	İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Hukuk

İş/İstihdam

2018-	Özgü Hukuk Bürosu (Avukat).
2017-2018	Dönüşüm Hukuk ve Danışmanlık Bürosu (Avukat).

Mesleki Birlik/Dernek Üyelikleri

2023-	Arabuluculuk Daire Başkanlığı (Uzman Arabulucu).
2016-	İstanbul Barosu (Avukat).